

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**CUMHURİYET MODERNİZMİ BAĞLAMINDA 1960-1979 DÖNEMİ
APARTMAN TİPİ KONUTLARDAKİ MEKANSAL
DEĞİŞİMLER: TRABZON ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Serap FAİZ

**HAZİRAN 2012
TRABZON**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**CUMHURİYET MODERNİZMİ BAĞLAMINDA 1960-1979 DÖNEMİ
APARTMAN TİPİ KONUTLARDAKİ MEKANSAL
DEĞİŞİMLER: TRABZON ÖRNEĞİ**

Serap FAİZ

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"YÜKSEK İÇ MİMAR"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 25.05.2012
Tezin Savunma Tarihi : 18.06.2012**

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Tülay ZORLU

Trabzon 2012

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

İç Mimarlık Ana Bilim Dalında

Serap FAİZ tarafından hazırlanan

**CUMHURİYET MODERNİZMİ BAĞLAMINDA 1960-1979 DÖNEMİ
APARTMAN TİPİ KONUTLARDAKİ MEKANSAL
DEĞİŞİMLER: TRABZON ÖRNEĞİ**

**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 29 / 05 / 2012 gün ve 595.1046
sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Doç. Dr. Ömer İskender TULUK

Üye : Yrd. Doç. Dr. Erkan AYDINTAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Tülay ZORLU

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Cumhuriyet Modernizmi Bağlamında 1960-1979 Dönemi Apartman Tipi Konutlardaki Mekansal Değişimler: Trabzon Örneği” başlıklı tez çalışması, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı’nda hazırlanmıştır.

Tez çalışmam süresince değerli katkılarda bulunan ve bana her konuda yol gösteren, tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Tülay ZORLU’ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Çalışmamda kolaylık sağlayan Trabzon Belediyesi İmar Müdürlüğü arşiv çalışanlarına teşekkürlerimi belirtmek isterim.

Ayrıca çalışmam sırasında gösterdikleri sabır ve desteklerinden dolayı aileme sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Serap FAİZ
Trabzon 2012

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Cumhuriyet Modernizmi Bağlamında 1960-1979 Dönemi Apartman Tipi Konutlardaki Mekansal Değişimler: Trabzon Örneği” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Yrd. Doç. Dr. Tülay ZORLU’ nun sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 25/05/2012

Serap FAİZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAME	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	IX
TABLolar DİZİNİ.....	XI
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş	1
1.2. Konut Kavramı	1
1.3. Konut Planlamasını Etkileyen Faktörler.....	4
1.4. Kullanıcı Gereksinimleri Kavramı	6
1.5. Tarihsel Süreç İçinde Türk Evi ve Apartman	8
1.6. Türkiye’de Cumhuriyet Sonrası Sosyo-Ekonomik Hayatta Yaşanan Değişimler...13	
1.6.1. Ekonomik Hayatta Yaşanan Değişimler.....	16
1.6.2. Toplumsal Hayatta Yaşanan Değişimler	19
1.7. 1923- 1980 Yılları Arasında Konut Yapımı ile İlgili Kanun ve Girişimler	20
1.7.1. 1923-1950 Yılları Arası Konut Politikaları	21
1.7.2. 1950-1965 Yılları Arası Konut Politikaları	22
1.7.3. 1965-1980 Yılları Arası Konut Politikaları	22
1.8. Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Trabzon Kenti	24
1.8.1. Trabzon Kentinde Nüfus Yapısı	26
1.8.2. Trabzon Kentinde Ekonomik Hayat	27
1.8.3. Trabzon Kentinde Sosyo-Kültürel Hayat ve Eğitim	29
1.8.4. Cumhuriyet’in İlk Yıllarında Belediyecilik ve Trabzon Belediyesi	31
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	37
2.1. Sorunun Belirlenmesi	37
2.2. Çalışmanın Amacı	38

2.3.	Çalışmanın Kapsamı	39
2.4.	Araştırmada Kullanılan Yöntem	39
2.5.	Çalışma Alanı	45
3.	BULGULAR.....	53
3.1.	1960-1964 Yılları Arası Apartmanlar	57
3.2.	1965-1969 Yılları Arası Apartmanlar	63
3.3.	1970-1974 Yılları Arası Apartmanlar	78
3.4.	1975-1979 Yılları Arası Apartmanlar	93
3.5.	Hazırlanan Analiz Tablolarına İlişkin Bulgular	108
3.5.1.	1960-1964 Yılları Arası Apartmanlara İlişkin Bulgular	108
3.5.2.	1965-1969 Yılları Arası Apartmanlara İlişkin Bulgular	109
3.5.3.	1970-1974 Yılları Arası Apartmanlara İlişkin Bulgular	111
3.5.4.	1975-1979 Yılları Arası Apartmanlara İlişkin Bulgular	113
3.6.	Hillier Analiz Bulguları	116
4.	İRDELEME	127
5.	SONUÇLAR	138
6.	ÖNERİLER	143
7.	KAYNAKLAR	145
8.	EKLER	154
	ÖZGEÇMİŞ	

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

CUMHURİYET MODERNİZMİ BAĞLAMINDA 1960-1979 DÖNEMİ APARTMAN TİPİ
KONUTLARDAKİ MEKANSAL DEĞİŞİMLER: TRABZON ÖRNEĞİ

Serap FAİZ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İç Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Yrd. Doç. Dr. Tülay ZORLU
2012, 153 Sayfa, 24 Sayfa Ek

İnsanların barınma ihtiyacını karşılayan konutlar, değişen toplumsal yapı ve yaşam biçiminin etkisinde, bugüne kadar birçok değişim geçirmiştir. Belirli bir dönemde ve bölgede inşa edilmiş konutlar, yapım yılları itibari ile ait oldukları dönemin toplumsal beğenisini, ekonomik imkânlarını ve kültürel oluşumunu yansıtır. Bu bağlamda konutların, mekansal kuruluş prensipleri incelendiğinde yaşam biçimi ve mekan kullanım kalıpları gibi birçok konuda bilgi edinmek mümkündür. Cumhuriyet devrimleri ile başlayan toplumsal hayattaki değişimler, dünya görüşü, yaşama biçimi, aile yapısı ve ailedeki rollerde değişikliklere yol açmıştır. Değişen yaşam biçiminin bir yansıması olarak konut kullanım kalıpları ve konutun iç mekan örgütlenme karakteri de değişmiştir. Bu çalışma, Cumhuriyet sonrası sosyal, kültürel ve ekonomik hayatta yaşanan değişimlerin toplumsal hayata, dolayısıyla yaşam biçimimize ve bunun yansıması olarak konut kullanım kalıplarımıza etkilerini 1960- 1979 döneminde inşa edilmiş apartman tipi konutlar üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. İlk bölümde; konut kavramı, ve tarihsel süreç içinde Türk Evi ve apartmana genel olarak değindikten sonra, Türkiye ve Trabzon'da Cumhuriyet sonrası sosyo- ekonomik hayatta yaşanan değişimler ve bu süreçte konut yapımıyla ilgili politikalardan bahsedilmiştir. İkinci bölümde; çalışmanın amacı ve çalışmada izlenen yöntemler anlatıldıktan sonra çalışma alanı tanıtılmıştır. Üçüncü bölümde; çalışma kapsamında incelenen konutlar için hazırlanan analiz tablolarına ait bulgular ile Hillier analizi bulgularına yer verilmiştir. Dördüncü bölümde ise; elde edilen bulgular ile toplumsal değişimlerin yaşama kültürüne ve konut mekanına etkisi irdelenmiştir. Çalışmanın değerlendirmesinin yapıldığı beşinci bölümde ise; irdelenen bulguların genel değerlendirilmesi yapılmıştır. Altıncı ve son bölümde ise; sürdürülebilecek diğer araştırma konularından bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Trabzon, Apartman, Konut, Mekansal Değişim, Cumhuriyet Dönemi

Master Thesis

SPATIAL CHANGES IN THE APARTMENT TYPE OF RESIDENCE OF THE 1960-1979
PERIODS AS RESPECT TO REPUBLIC MODERNISM: TRABZON EXAMPLE

SUMMARY

Serap FAİZ

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Interior Architecture Program
Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Tülay ZORLU
2012, 153 Pages, 24 Pages Appendix

The residences meeting the accommodation needs of the people have had a lot of changes until today under the effect of the changing social structure and life style of the people. Residences contracted in a specific period and area reflects the taste of the period they belong, economic opportunities and cultural development in respect of the construction dates. In context, it is possible to have information regarding the life style and residence usage styles by analyzing the spatial construction principles. Changes in the social life starting with the Republic Revolutions caused changes in the world view, life style, family structure and the roles in the family. As a reflection of the changed life style, residence usage styles and indoor organization characteristic have also changed. This study aims analyzing effects of the post Republic changes experienced in the social, cultural and economic changes on the social life, accordingly on our life style and as a reflection of this on our residence usage styles with using the example of the apartment type of residences constructed in the 1960-1970 period. After mentioning generally the residence notion, Turkish House in the historical process and apartment in the first section, the Post Republic changes experienced in the socioeconomic life in Trabzon and Turkey and the policies regarding the residence construction in this period have been referred. In the second section, the objective of the study and the methods followed in the study have been stated and the study are have been introduced. Findings regarding analyzes charts prepared for the residence examined within the scope of the study and Hillier analyze finding have been included in the third section. As for the fourth section, the effect of the achieved findings and the social changes on the living culture and residence place has been studied. In the fifth section in which the study assessment is made, general assessment of the studied findings has been made. In the sixth and last section, the others research subject to be studied have been mentioned.

Key Words: Trabzon, Apartment, residence, spatial change, Republic period,

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Maslow'un insan gereksinimleri hiyerarşisi	7
Şekil 2. Çadır toplulukları.....	8
Şekil 3. Çadır ve Türk Evini oluşturan odanın genel düzeni	10
Şekil 4. Türk evi plan tipolojisi	11
Şekil 5. Doğan Apartmanı	12
Şekil 6. Harikzadegan apartmanları.....	12
Şekil 7. Kira apartmanı, Ayazpaşa.....	13
Şekil 8. Trabzon kenti mahalle sınırları.....	26
Şekil 9. Hücrelerin grafik anlatımları	41
Şekil 10. Planlar ve erişim grafikleri	42
Şekil 11. Çalışma alanı	47
Şekil 12. İskenderpaşa Mahallesi.....	48
Şekil 13. Kemer kaya Mahallesi	49
Şekil 14. Çarşı Mahallesi	50
Şekil 15. Gazipaşa Mahallesi.....	51
Şekil 16. Cumhuriyet Mahallesi	52
Şekil 17. Apartman sayısının yıllara göre dağılımı	56
Şekil 18. Apartman sayısının mahallelere göre dağılımı.....	56
Şekil 19. Konut kullanım alanının yıllara göre değişimi	114
Şekil 20. Yaşama mekanı büyüklüğünün yıllara göre değişimi	115
Şekil 21. Mutfak büyüklüğünün yıllara göre değişimi	115
Şekil 22. Yatak odası büyüklüğünün yıllara göre değişimi	116
Şekil 23. Konutlardaki mekan sayısının yıllara göre değişimi	119
Şekil 24. Mekan sayısı- geçiş mekan sayısı ilişkisinin yıllara göre değişimi.....	119
Şekil 25. Mekan sayısı- terminal mekan sayısı ilişkisinin yıllara göre değişimi.....	120
Şekil 26. En derin mekanların derinliğinin yıllara göre değişimi.....	121
Şekil 27. Tüm mekanların ortalama derinliğinin (DOİ) yıllara göre değişimi	122
Şekil 28. Rölatif ortalama derinlik (RA) yıllara göre değişimi	122
Şekil 29. Mak. nokta değeri ve ort. nokta değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi	123

Şekil 30. Döngü değerinin yıllara göre değişimi	124
Şekil 31. Mekan sayısı- derinlik ilişkisinin yıllara göre değişimi	125
Şekil 32. Mekan sayısı -doi değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi.....	125
Şekil 33. Mekan sayısı-döngü değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi	126

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Konutta yer alan bölümler ve eylemler	3
Tablo 2. Yıllara göre nüfus dağılımı ve kent nüfusunun toplam nüfusa oranı	27
Tablo 3. Cumhuriyet'in ilk 10 yılında Trabzon'da ilkokul sayısı	31
Tablo 4. Mimari projelerine ulaşılan 94 konut	53
Tablo 5. 1960- 1964 örnek apartman 1	57
Tablo 6. 1960- 1964 örnek apartman 2	58
Tablo 7. 1960- 1964 örnek apartman 3	59
Tablo 8. 1960- 1964 örnek apartman 4	60
Tablo 9. 1960- 1964 örnek apartman 5	61
Tablo 10. 1960- 1964 örnek apartman 6	62
Tablo 21. 1965- 1969 örnek apartman 7	63
Tablo 12. 1965- 1969 örnek apartman 8	64
Tablo 13. 1965- 1969 örnek apartman 9	65
Tablo 14. 1965- 1969 örnek apartman 10	66
Tablo 15. 1965- 1969 örnek apartman 11	67
Tablo 16. 1965- 1969 örnek apartman 12	68
Tablo 17. 1965- 1969 örnek apartman 13	69
Tablo 18. 1965- 1969 örnek apartman 14	70
Tablo 19. 1965- 1969 örnek apartman 15	71
Tablo 20. 1965- 1969 örnek apartman 16	72
Tablo 21. 1965- 1969 örnek apartman 17	73
Tablo 22. 1965- 1969 örnek apartman 18	74
Tablo 23. 1965- 1969 örnek apartman 19	75
Tablo 24. 1965- 1969 örnek apartman 20	76
Tablo 25. 1965- 1969 örnek apartman 21	77
Tablo 26. 1970- 1974 örnek apartman 22	78
Tablo 27. 1970- 1974 örnek apartman 23	79
Tablo 28. 1970- 1974 örnek apartman 24	80
Tablo 29. 1970- 1974 örnek apartman 25	81

Tablo 30.	1970- 1974 örnek apartman 26	82
Tablo 31.	1970- 1974 örnek apartman 27	83
Tablo 32.	1970- 1974 örnek apartman 28	84
Tablo 33.	1970- 1974 örnek apartman 29	85
Tablo 34.	1970- 1974 örnek apartman 30	86
Tablo 35.	1970- 1974 örnek apartman 31	87
Tablo 36.	1970- 1974 örnek apartman 32	88
Tablo 37.	1970- 1974 örnek apartman 33	89
Tablo 38.	1970- 1974 örnek apartman 34	90
Tablo 39.	1970- 1974 örnek apartman 35	91
Tablo 40.	1970- 1974 örnek apartman 36	92
Tablo 41.	1975- 1979 örnek apartman 37	93
Tablo 42.	1975- 1979 örnek apartman 38	94
Tablo 43.	1975- 1979 örnek apartman 39	95
Tablo 44.	1975- 1979 örnek apartman 40	96
Tablo 45.	1975- 1979 örnek apartman 41	97
Tablo 46.	1975- 1979 örnek apartman 42	98
Tablo 47.	1975- 1979 örnek apartman 43	99
Tablo 48.	1975- 1979 örnek apartman 44	100
Tablo 49.	1975- 1979 örnek apartman 45	101
Tablo 50.	1975- 1979 örnek apartman 46	102
Tablo 51.	1975- 1979 örnek apartman 47	103
Tablo 52.	1975- 1979 örnek apartman 48	104
Tablo 53.	1975- 1979 örnek apartman 49	105
Tablo 54.	1975- 1979 örnek apartman 50	106
Tablo 55.	1975- 1979 örnek apartman 51	107
Tablo 56.	Hillier analizi değerleri	117
Tablo 57.	Konutların sirkülasyon şemaları	130
Tablo 58.	1960-1964 yılları arası apartmanların erişim grafikleri	134
Tablo 59.	1965-1969 yılları arası apartmanların erişim grafikleri.....	135
Tablo 60.	1970-1974 yılları arası apartmanların erişim grafikleri.....	136
Tablo 61.	1975-1979 yılları arası apartmanların erişim grafikleri.....	137
Tablo 62.	Dönemlere göre konut iç mekan organizasyonu özellikleri	141

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Konut, insanın barınma gereksiniminin yanı sıra psiko-sosyal gereksinimlerini de karşılayan bir ortamdır. Konut biçimlenmesinde etkili olan sosyal belirleyiciler sosyo-kültürel, ekonomik ve teknolojik değişikliklere bağlı olarak değişmektedir. Toplumsal hayatta yaşanan değişimler, insanların dünya görüşünü, yaşam biçimini, aile büyüklüğünü, aile yapısını ve bireylerin toplumdaki ve ailedeki rollerini değiştirmektedir. Bu değişimler, konut kullanımını doğrudan etkilemekte ve konuttan beklentileri çeşitlendirmektedir.

Türkiye’de Cumhuriyet devrimleri ile gerçekleşen sosyo-kültürel ve ekonomik değişimler 1950’li yıllarda kentleşme olgusu ile hızlanmış, aile büyüklüğü küçülmüş, çalışan ve eğitilmiş kadın sayısı artmıştır. Dolayısıyla, yapım yılları itibari ile ait oldukları dönemin toplumsal beğenisini, ekonomik imkânlarını ve kültürel yapısını yansıtan konutlar gerek biçimsel gerekse mekansal organizasyon bağlamında değişime uğramıştır.

Trabzon’da yer alan ve sayıları hızla azalmaya başlayan bir dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan mimari miras niteliğindeki apartmanların tümüyle yok olmadan belgelenmeleri önemlidir. Bu apartmanlar içinde, özgün cepheleri ve iç mekan organizasyonları ile mimarlara yol gösterecek nitelikte örnekler de mevcuttur.

Bu çalışmada, Trabzon kentinde inşa edilmiş, 1960- 1979 döneminin sosyal ve kültürel yaşamının tanıklığını yapmış ve tasarım anlayışının belgesi niteliğindeki apartmanlar üzerinden değişen toplumsal yapının konut iç mekan kullanımına olan etkileri araştırılmaktadır.

1.2. Konut Kavramı

Konut “İnsanların temel gereksinimlerinden biri olan barınma gereksinimini, güvenli ve sağlıklı olarak karşılayacak özellikleri taşıması gereken bir ortamdır” (Özkan, 1981). Gür ve Geçkin (1996), konutun sosyo- kültürel faktörlere bağlılığına ilişkin olarak, “konut bir yandan, ait olduğu kültür ya da etnik grubun karakteristiklerini, yaşam biçimini, davranış kurallarını, çevresel tercihlerini, imgelerini, zaman ve mekan taksonomilerini

yansıtırken, öte yandan, kullanıcısının özüyle ilgili imgelerini, kendini kanıtlama ve anlatma eğilimini, böylece tasarım ve donatım ile bireyin kişilik ve ayrıcalığını yansıtır” demektedir.

Rapoport, konutun insanların yaşam şekline en iyi şekilde uyum sağlayacak sosyal birim olduğuna ve sosyo-kültürel faktörlerin, konut biçimlenmesinde, çevresel ve teknolojik faktörlerden önce geldiğini belirtmektedir (Rapoport, 1969). Konut, fiziksel çevrenin bir elemanı olarak ele alındığında, mimari bir objedir. Günlük yaşamın bir parçasının geçtiği, sosyal ilişkilerin yer aldığı konut; sosyal aktivitelerin gerçekleşmesi için, diğer mimarlık ürünlerinden farklı niteliksel özellikler taşımaktadır (Çahantimur, 1997). Konut, güvenliğin, konforun ve bireyselliğin bir sembolü olarak kullanıcının yaşamında önemli bir rol oynar (Zorlu, 2004).

- Konutun Barındırdığı İşlevler ve Konutun Bölümleri

Konut içindeki işlevleri, insanların yaşantılarını sürdürebilmeleri için yerine getirmeleri gereken eylemler belirler. Bu eylemler kullanıcının özellikleri, kullanıcının gereksinimleri, yaşam biçimi, sosyo- ekonomik özellikleri vb. birçok etkene bağlı olarak değişir. Konutta temel olarak,

- Oturma- dinlenme
- Çalışma- hobi
- Yemek hazırlama- yemek yeme
- Yatma gibi eylemler yerine getirilmektedir.

Konutta yer alan bölümler ise konut içindeki bu eylemlerin işlevlere göre gruplandırılması ile belirlenmektedir (Zorlu, 2004).

Konut, yaşama bölümü, ortak bölümler ve yatma bölümü olmak üzere üç temel bölümde ele alınmaktadır. Konuttaki bu bölümler ilgili işlevlere ilişkin mekanlardan, mekanlar ise ilgili işlevin gerektirdiği eylem alanlarından oluşmaktadır. Yaşama bölümünde, oturma odası, misafir odası/ salon, yemek odası ve mutfak gibi mekanlar, ortak bölümlerde, konuta girişi ve konut içi dağılımı sağlayan koridorlar, wc ve depolama alanları, yatma bölümünde ise, yatak odaları ve banyolar bulunmaktadır. Konut bölümleri arasındaki ilişki ve bu bölümlerde yer alan mekanların konumu, mahremiyet gereksinimine göre planlanmaktadır (Arcan ve Evcı,1999), (Tablo 1).

Tablo 1. Konutta yer alan bölümler ve eylemler (Arcan ve Evci,1999)

Bölüm	Eylem alanı		Dışa açık eylem alanları
Yaşama Bölümü	Oturma eylemi	Gizlilik ↓	Oturma- dinlenme eylemleri
	Çalışma eylemi		Yemek yeme eylemleri
	Dinlenme eylemi		Giriş- çıkış eylemleri
	Hobi boş vakitleri değerlendirme		Depolama eylemleri
	Yemek hazırlama		Yarı özel eylem alanları
	Yemek yeme		Dolaşım eylemleri
Ortak Bölümler	Temizlik- tuvalet eylemi		Yemek hazırlama eylemleri
	Giriş- çıkış eylemi		Temizlik- tuvalet eylemleri
	Depolama eylemi		Özel eylem alanları
Yatma Bölümü	Yatma- uyuma eylemleri		Yıkanma temizlik eylemleri
	Dinlenme eylemi		Yatma- uyuma eylemleri
	Temizlik-bakım eylemi		Özel çalışma eylemleri

Yaşama Bölümü: Yaşama bölümü, ailenin bir araya geldiği ve aynı zamanda sosyal ilişkilerin gerçekleştirildiği mekanları içermektedir. Bu bölüm, konutta, günlük oturma, konuk ağırlama, dinlenme, çalışma, yemek yeme ve yemek hazırlama eylemlerinin gerçekleştirildiği büyük bir bölümü kapsar. Bu bölümün mekansal organizasyonu süreç içinde bir çok değişikliğe uğramıştır. Oturma, konuk ağırlama ve yemek yeme bölümleri birbirleriyle ilişkili fakat farklı hacimlerde planlandığı gibi tek bir mekanda da planlanmaktadır.

Konutta yemek hazırlama ve pişirme eylemlerinin içinde yer aldığı mutfak mekanı da yaşama bölümü içinde yer almaktadır. Bu mekanda yiyeceklerin hazırlanması, pişirilmesi, bulaşıkların yıkanması ve bu eylemlere ilişkin depolama eylemleri gerçekleştirilmektedir. Konutta yemek yeme eylemi mutfağın içinde bir alanda, oturma/konuk ağırlama mekanı içinde bir bölümde ya da bu eylem için planlanmış ayrı bir yemek odasında gerçekleşebilmektedir.

Ortak Bölümler: Bu bölüm, konuta giriş/çıkış, tuvalet/temizlenme ve depolama eylemlerinin gerçekleştirildiği bölümleri ve konutun dış çevreye açıldığı bölümleri kapsar. Giriş holü konutun karşılama mekanıdır ve bu mekandan yatma veya yaşama bölümlerine geçilir. Konut içi dolaşım eylemini sağlayan koridorlar konutun bölümlerini birbirinden ayırmaktadır. Gündüz/gece holü olarak düzenlenen koridorlar konuttaki mahremiyeti

sağlamaktadırlar. Gece holü olarak özelleşen koridorlar konutun gece bölümünde, yatak odalarına ulaşmak için planlanmaktadır.

Konutta ıslak hacim olarak adlandırılan ve temizlenme eylemine hizmet eden banyo mekanı ise genellikle gece holünde yer almaktadır. Tuvalet eylemleri genellikle giriş holünde ve banyo mekanında da ayrı bir eylem alanı olarak düzenlenmektedir.

Depolama eylemleri için konut içinde sandık odası ya da kiler gibi ayrı mekanlar planlandığı gibi koridorlarda ve yatak odalarında nişler, dolaplar gibi özel depolama alanları da oluşturulmaktadır.

Konutların dış çevre ile ilişkisi ise, açık ve kapalı balkonlar ve teraslar ile sağlanmaktadır.

Yatma Bölümü: Bu bölüm yatma, uyuma, dinlenme ve temizlenme eylemlerinin gerçekleştirildiği mekanları kapsamaktadır. Yatak odalarının bulunduğu bölüme gece bölümü adı verilmekte ve konutun diğer bölümlerinden kesin olarak ayrılmaktadır. Bu mekanlar konut içinde genellikle mahrem mekanlar grubunu oluşturur. Bu bölümdeki mekanlar, ebeveyn, çocuk ve misafir yatak odası ve banyo gibi mekanlardır.

1.3. Konut Planlamasını Etkileyen Faktörler

Konut planlamasını etkileyen faktörler çok boyutlu olup bu faktörler; doğal, toplumsal, sosyal, kültürel ve bireysel belirleyiciler olarak gruplandırılabilir. Doğal belirleyiciler, iklim, bitki örtüsü ve topografya gibi değişkenlerdir. Toplumsal belirleyiciler ise, toplumsal yapı ve aile toplum ilişkileri, toplumun teknik bilgi düzeyi, konut politikaları ve yasal düzenlemeler olarak sayılabilir. Aile büyüklüğü, ailenin sosyo- ekonomi statüsü, dünya görüşü ve toplumsal tutumları, aile yapısı, ailedeki roller ve ailenin yaşam biçimi gibi etkenler ise konuttaki sosyal belirleyicilerdir. Dünya görüşü, kültürel normlar, din, dil ve sınıflama kategorileri gibi kültürel belirleyicileri, bireyin konutla kurduğu yararsal ve duygusal ilişkiler ise konut planlamasındaki bireysel belirleyicileri oluşturmaktadır (Gür, 2000). Bu çalışma kapsamında, yaşama biçimi ve konut kullanım kalıpları ile birinci dereceden ilişkili olduğu düşüncesiyle kullanıcıya ilişkin sosyal belirleyiciler ele alınmaktadır.

- Kullanıcıya İlişkin Sosyal Belirleyiciler

Konut içindeki donatılar ve bunların örgütlenme biçimiyle birlikte konut kullanıcılarına fiziksel olduğu kadar sosyal ve psikolojik ortam da sağlar (Gür, 1993; Gür, 1993a).

Gür'e göre "Aile büyüklüğü, ailenin sosyo-ekonomik statüsü, dünya görüşü ve toplumsal tutumları, ailenin yapısı, aile bireylerinin sosyal yaşamda ve dolayısı ile aile içinde oynadığı roller, ailenin yaşam sürecinin hangi aşamasında bulunduğu, ailenin toplumla kurduğu ilişkiler, ailenin değer ve tutumları, ailenin doğrudan konut kullanımına yönelik normları, ailenin beklenti ve umutlarını da içine alan öz imgesi konut örgütlenmesinin sosyal belirleyicileridir" (Gür, 2000).

Konut bir yandan kullanıcının fiziksel ve psiko-sosyal gereksinmelerini karşılarken diğer yandan da yaşam biçimindeki değişikliklere de uyum sağlayabilmelidir (Zorlu, 2004).

Ailenin Büyüklüğü, Ailenin Yapısı ve Ailedeki Roller: Ailedeki toplam kişi sayısı olarak tanımlanan aile büyüklüğünün yanı sıra çeşitlenen yaşam biçimi ve yaşam yoğunluğu konut büyüklüğü ve kullanımı üzerinde önemli rol oynamaktadır (İnceoğlu, 1990).

Osmanlı toplumunun geleneksel ataerkil geniş ailesi bugün sınırlı bölgelerde varlığını sürdürmekle beraber, çekirdek aile gerek kentlerde gerekse kırsal bölgelerde egemen aile yapısı olarak gözlenmektedir. Bu süreç içinde ailede kişi sayısının azalmasına karşın bireyselleşme artmıştır. Cumhuriyet sonrası toplumda yaşanan hızlı değişimler, devrimler, medeni yasanın kabulü, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi vb. yenilikler sonucunda kadınlar eğitimde ve ekonomik hayatta yer almaya başlamışlardır. Ülkemizin sanayileşme ve kentleşme süreçleri ile bu yasal, toplumsal ve ekonomik değişiklikler ailenin yapısı ve aile içindeki bireylerin rollerini etkilemiştir (Kongar, 1998). Kadının çalışmasından ziyade, eğitimi aile yapısının değişmesinde daha etkili olmuştur (Ayata ve Ayata, 1996). Kadının toplumsal hayatta, iş dünyasında yerini alması, eğitim seviyesinin yükselmesi, aile içindeki rollerde ve doğal olarak konuttan beklentilerde değişime sebep olmuştur.

Ailenin Yaşam Sürecindeki Yeri: İki yetişkinin evliliği ile başlayan ailenin yapısı ve gereksinmeleri, çocukların dünyaya gelmesi, onların büyümesi, eğitimleri vb. ile sosyal değişimlere uğrar, gelişerek değişir. Aile hayatının değişen devrelerinde konut kullanımında farklı gereksinmeler ortaya çıkmaktadır. Gür, ailenin yaşam süreci içindeki

devrelerini çocuksuz yetişkinler, çocuklu aileler ve yaşlılar olmak üzere üç başlık altında toplamaktadır (Gür, 2000).

Sosyo-Ekonomik Statü: Sosyo-ekonomik seviyeye bağlı olarak farklı gelir seviyesindeki kişilerin ya da grupların mekansal ve çevresel tercihlerinde öncelikleri değişmektedir. Sosyo-ekonomik statü konutun yer aldığı çevre ve konut büyüklüğünde olduğu kadar konuttaki mekanların kullanım biçiminde de farklılıklara neden olur.

Ailenin Yaşam Biçimi, Dünya Görüşü ve Toplumsal Tutumları: Yaşam biçimi bir çok etkene bağlı olarak şekillenen ve belli ölçülerde devinimi devam eden bir olgudur. Toplumsal yapı, gelenekler, inançlar, kişinin mesleği, kişiliği, toplumsal çevredeki rolü, sosyo-ekonomik statüsü gibi birçok farklı etkene bağlı olarak oluşur (Zorlu, 2004).

Ailenin dünya görüşünün oluşmasında içinde yaşadığı toplumun kültürü, tarihi geçmişi, inancı, dili, sosyal ilişkileri tümüyle etkili olur. Gür'e göre konut kullanımını belirleyen diğer bir sosyal etmen de ailenin dünya görüşü ve tutumudur. Toplumun tüm sosyal ve kültürel geçmişinin etkili olduğu bu etmende ulusun dini, dili ve siyasi tarihi de önemli rol oynar. Ailenin dünya görüşü ailede yaşlılara, kadına, erkeğe, çocuklara, mahremiyete verilen önemin fiziksel göstergeleri ile doğrudan konutun biçimlenişinde etkili olur (Gür, 2000).

1.4. Kullanıcı Gereksinimleri Kavramı

Gereksinimlerin temelinde davranışın fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik olguları yatmaktadır. Ertürk, kullanıcı gereksinimleri kavramını kullanıcının bir mekan içinde yaşamını toplumsal, psikolojik ve fizyolojik rahatsızlıklara uğramadan sürdürebileceği ve yaptığı işlerde verimli olmasına yardım edecek olanakları veren çevre koşulları olarak tanımlamaktadır (Ertürk, 1976).

Ünügür'e göre kullanıcı gereksinimleri, kullanıcı veya kullanıcıların belli eylemleri yerine getirebilmeleri için çevrenin sahip olması gereken ödün verilemez koşullardır. Kullanıcı gereksinimleri kişinin duygusal, algısal ve atropometrik boyutları ile ilişkilidir (Ünügür, 1973).

- **Kullanıcı Gereksinmelerinin Sınıflandırılması**

Maslow, farklı bir yaklaşımla insan gereksinmelerini temel sorunlardan başlayarak en karmaşık soruna kadar birbirini izleyen sınıflara ayırmaktadır. Bu süreç içinde ancak alt

kademedeki bir gereksinimin doyurulmasından sonra daha üst kademedeki gereksinimlerin karşılanması gündeme gelmektedir.

Maslow'a göre kademelenen kullanıcı gereksinimleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

1. Fizyolojik Gereksinimler: Beslenme, dinlenme, barınma, giyinme hareket, üreme, su, hava gereksinimleri gibi insan yaşantısı ile ilgili en temel gereklilikler.

2. Güvenlik Gereksinimleri: Korku, baskı, tehlikelerden uzak olma, güven duyma ve yarınından emin olma gereksinimleri.

3. Toplumsal Gereksinimler (Aidiyet Gereksinmesi): Ait olma, beraberlik ve toplumsal etkileşim ile ilgili gereksinimler.

4. Benlik Gereksinimleri: Öz saygı ve öz beğeni ile kazanılmış bilgi ve yeteneklerin tanıtılması gibi beğenilme ve saygı görme ile ilgili gereklilikler.

5. Gerçekleşme Gereksinimleri: Önemli bir işi başarma gibi, bireysel potansiyelin gerçekleşmesi ve yaratıcı yeteneklerin kullanımı ile kişisel doygunluğa erişme-tatmin gereksinimleri (Gür, 1996a; Arcan ve Evcı, 1999), (Şekil 1).

Şekil 1. Maslow'un insan gereksinimleri hiyerarşisi (Arcan ve Evcı, 1999).

Ünügür ise bu gereksinimleri fiziksel ve psiko-sosyal olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Fiziksel gereksinimler; mekansal, ısısız, işitsel, görsel, sağlık ve emniyet gereksinimleri olarak sınıflandırılırken, mahremiyet, davranışsal, estetik ve toplumsal gereksinimler ise psiko-sosyal kullanıcı gereksinimleri olarak sıralanmıştır (Arcan ve Evcı, 1999).

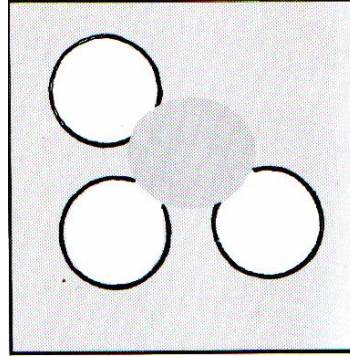
1.5. Tarihsel Süreç İçinde Türk Evi ve Apartman

- Türk Evi'nin Gelişim Süreci

Türk Evi'nin gelişim süreci Türklerin yerleşik hayata geçmeden önceki göçebelik dönemi ve Anadolu'ya göç ile yerleşik hayata geçtikleri dönemler olmak üzere iki bölümde ele alınmıştır.

Göçebelik Dönemi ve Çadır: Türklerin Anadolu'ya gelip yerleşmelerinden önceki yaşam biçimleri, göçebeliliğin bütün özelliklerini taşır. Yaşamaya, yerleşmeye elverişli olmayan Asya stepleri ve Türklerin başlıca geçim kaynaklarının hayvancılık oluşu, verimli otlaklara doğru yer değiştirmelerini zorunlu kılmıştır. Ancak tarımsal üretimin başlamasıyla yerleşik düzene geçilebilmiştir (Küçükerman, 1985; Eruzun, 1989).

Bu göçebe topluluklar, amaçlarına uygun olarak yalın, özensiz gibi görünen, ama her türlü şart altında kolayca uygulanabilen çok hafif yapı sistemlerini çok uzun bir zaman içinde geliştirmişlerdir (Küçükerman ve Güner 1995). Çadırlar "yaşama birimleri" olarak gelişmiş ve biçimlenmişlerdir (Küçükerman, 1985), (Şekil, 2).

Şekil 2. Çadır toplulukları (Küçükerman ve Güner 1995).

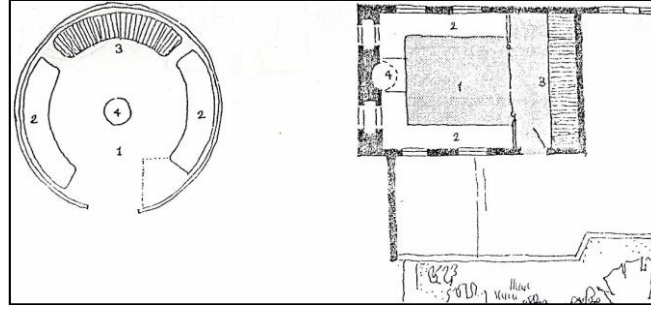
Anadolu'ya Göç ve Yerleşik Düzen: Türkler İslamiyeti benimsedikten sonra Anadolu'ya gelmişler ve yerleşik düzene geçmeye başlamışlardır. Bu ortam içinde, "göçebelik kavramı", İslam dünya görüşü ve Anadolu'nun verileriyle belli oran içinde birleşerek, yeni bir yaşama kavramı ve biçimi ortaya çıkarmıştır (Küçükerman, 1985).

Yerleşmeyle birlikte, toprağın işlenmesi, insan gücünün kullanılması ve günlük yaşantı içinde kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerinde değişimler başlamıştır. Göçebe aile ile yerleşmiş aile yapıları değişiklikler gösterir. Bir ev, çadıra kıyasla daha çok sayıda

kişinin bir arada ve işbölümü içinde bulunmasını gerektirmiştir. Yerleşik hayatta, ana, baba, çocuklar, gelinler ve damatlar bu kez bir çatı altında ya da çevresinde birleşmiştir. Göçebelikte, ailece birlikte kullanılan, ya da yan yana düzenlenen yaşama birimleri olan çadırlar, yapı içinde odalara dönüşmeye başlamıştır. Odaların birbiriyle bağlantıları ise yok denecek kadar azdır. Her odanın avluya ya da sofaya açılan bir tek kapısı vardır. Bu da odaların bağımsız birimler olarak düşünüldüğünü ve kullanıldığını kanıtlamaktadır (Küçükerman,1985).

Türk Evi: Türk evi, Osmanlı Devleti'nin sınırları içinde oluşmuş, Anadolu ve Rumeli bölgelerinde kendi özellikleriyle belirginleşmiş ev tipidir (Eldem, 1984). Türk Evi'nin tarihsel gelişiminde, Türklerin göçebe bir toplum olmalarından dolayı çadır yaşamının etkileri görülmektedir. Türk Evi'nde çadır yaşamının temel ilkelerinin yerleşik düzene geçildikten sonra da sürdürüldüğü, 20. yüzyıl ortalarına kadar odaların kişinin tüm gereksinimlerini karşılayabilen düzende yapılmış olmasından anlaşılabilir (Eruzun, 1989), (Şekil, 3).

Türk Evi ve mekanların biçimlenişi, çevreye, kullanıcıların ekonomik yapısına, aile özelliklerine, örf ve adetlerine bağlı olarak çeşitlenmiştir. Türk Evi genellikle az katlıdır. Alt kat depo, kiler, samanlık, ambarlık, ahır gibi mekanlara ayrılmış, insan yaşamını doğrudan ilgilendiren temel yaşama mekanları ise üst katta planlanmıştır. Türk Evi'nde odalar, yapı içindeki, dinlenme, yemek yeme, depolama, yatma ve yıkanma gibi eylemleri karşılayabilen çok işlevli birimlerdir. Odalar temel ilkeler açısından çadır ile büyük benzerlikler göstermektedir. Fonksiyon benzerliği oda boyutlarının çadır mekanı ile eşdeğerde olmasını sonucunu doğurmuştur (Eruzun, 1989). Odaların en önemli özelliği çok amaçlı ve esnek kullanıma olanak verebilmesidir. Ayrıca odalarda depolama işlevi için gömme dolaplar ve yüklükler bulunmaktadır. Türk Evi'nde istenilen her işleve hizmet eden odalar arasında doğrudan ilişki yoktur. Ancak mahremiyet içgüdüğü nedeniyle birbirine bitişik odalarda dolap ve yüklüklerdeki kapılarla odalar arası geçiş sağlanabilmektedir. Böylece kullanıcı gerektiğinde sofaya çıkmadan bir odadan diğerine geçebilmektedir (Keleş, 1988). Zamanla bu geçitlere planda yer ayrılmış ve koridorlar oluşturulmuştur (Törün, 1989).

Şekil 3. Çadır ve Türk Evi'ni oluşturan odanın genel düzeni (Küçükerman, 1985), 1. Çok amaçlı orta alan, 2. Oturma için biçimlenen çevresel alan, 3. Kapalı kullanım alanları; sekiler, sandıklar, yüklükler, 4. Isıtma, çadırdaki ortada bulunan ocak, yapıda yana kaymıştır.

Türk Evi'nde odalar bir evde yaşayan ailelerin tüm gereksinimlerini karşılarken ailenin tüm bireylerinin bir araya gelip birlikte vakit geçirmelerine imkan sağlayan mekan "sofa" dır. Başlangıçta yalnızca odalar arası sirkülasyonu sağlayan bu mekan, zamanla oturma, dinlenme, toplanma vb. işlevler için özel köşelerin oluşmasıyla, sofalar, Türk Evi plan şemasının temel ögesi haline dönüşmüştür. Sofa, başka deyişle, odalar arası ortak alan olarak tanımlanabilir (Eruzun, 1989; Küçükerman ve Güner 1995).

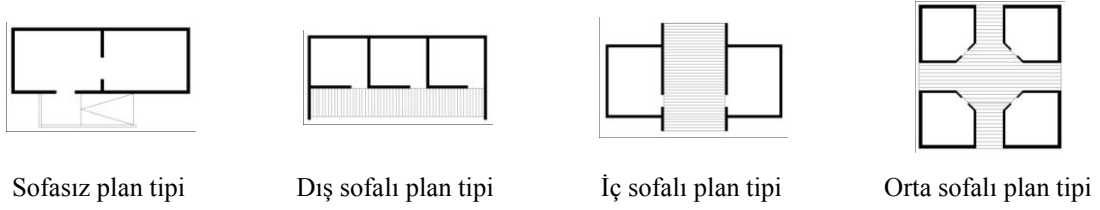
Türk Evi'nin plan tipi, sofanın konumuna, biçimine ve diğer mekanlarla ilişkilerine bağlı olarak sınıflandırılmaktadır (Eldem, 1968), (Şekil, 4).

Sofasız Plan Tipi: Sofasız evler Türk evi'nin çadırdan sonraki ilk evresini oluşturur. Odaların birbirleriyle bağlantıları için açık alanlar kullanılır (Eruzun, 1989).

Dış Sofalı Plan Tipi: Dış sofalı evler, sofasız evleri izleyen aşamadır. Üstü örtülü ortak kullanım alanı plan şemalarının biçimine göre yalnız bir yüzü açık kalacak şekilde, etrafı odalarla çevrildiği gibi, iki ya da üç yüzü de açık kalabilmektedir (Eruzun, 1989).

İç Sofalı Plan Tipi: İç sofalı konutlar, dış sofanın açık yüzünün pencerelerle kapatılması ve en çok iki yüzü ışık görececek şekilde odaların arasına alınmasıyla korunmuş bir ortak kullanım alanının oluştuğu evredir (Eruzun, 1989).

Orta Sofalı Plan Tipi: Orta sofalı evler Türk evi'nin evrimindeki son aşamadır. Ortak kullanım alanının dış cephe ile ilişkisi olmamak üzere odaların arasında bırakılarak elde edilmiş bir çözümdür (Eruzun, 1989).

Şekil 4. Türk evi plan tipolojisi (Eldem, 1984)

• Apartman

Apartman, genellikle konut olarak yapılan, birkaç katlı ve her katında bir ya da birkaç daire bulunan yapı olarak tanımlanmaktadır (Püsküllüoğlu, 1995). Görgülü ise apartmanı, çok katlı, birden çok ailenin farklı birimlerde bir arada yaşadığı bir yapı tipi olarak tanımlanmıştır (Görgülü, 2010). Çok aile konutu olan apartman, bir çekirdek etrafında mümkün olduğu kadar çok konut birimini toplamak amacıyla geliştirilmiş bir konut türüdür (Yüksel, 1995).

Batıda, evden apartman tipi konuta geçiş 17. yüzyıldan itibaren başlamıştır (Törün, 1989). Osmanlı'nın apartmanlar ile ilk kez tanışması ise 19. yüzyıl sonlarında, özellikle İstanbul'da ve genellikle Müslüman olmayan azınlıkların yerleşim bölgeleri olan Galata ve Beyoğlu'nda olmuştur (Öncel, 2010). Bunun nedeni bu bölgelerdeki nüfus artışının yanı sıra, toplumsal yapının çok katlı bir yapıyı yapabilecek ekonomik ve teknik güce sahip olmasıdır (Törün, 1989; Öncel, 2010).

19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başında apartman tarzı bir yapıya sahip olmak, Osmanlı İmparatorluğu'nun önde gelenleri için ayrıcalıklı bir konuma sahip olmakla eşdeğerde görülmüştür (Görgülü, 2010). Bu dönemde Galata-Pera, Ayazpaşa, Nişantaşı, Teşvikiye ve Şişli semtlerinde yer alan bu çok katlı kagir yapılar, ortak kullanım alanları bulunan, alt katları ticarethane olarak tasarlanmış, asansörlü, avlulu, çatı katlarında ortak çamaşırhaneler ve uşak odaları bulunan konutlar olmuştur (Bilgin, 1996; Yücel, 1996), (Şekil 5).

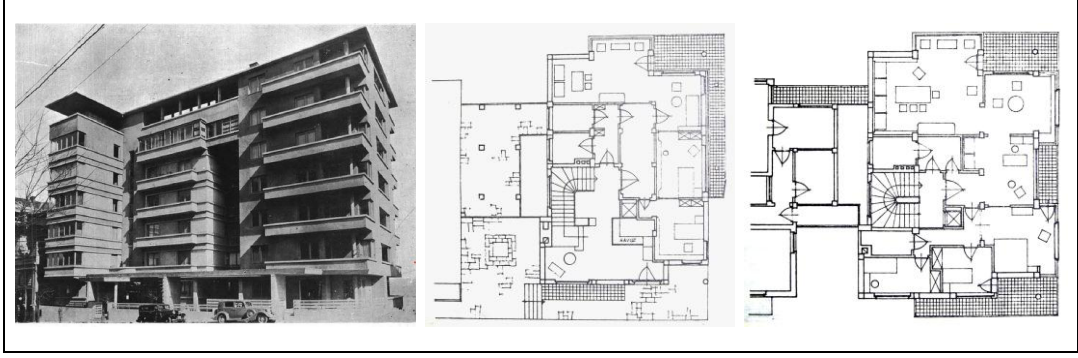
Şekil 5. Doğan ve Botter Apartmanları (Yücel, 1996; URL,1-2, 2012).

1918 yılında yangınında evlerini kaybeden düşük gelirli kişiler için yapılan Harikzadegan apartmanları merkezi bir avlu etrafında toplanan bloklardan oluşan, her katında üç-dört odalı sekiz dairenin yer aldığı, dönemin sosyal konut olarak yapılan tek apartman tipi konutlarıdır (Görgülü, 2010), (Şekil 6).

Şekil 6. Harikzadegan apartmanları (Uzunarslan, 2002).

1930- 40 yılları arasında hızlı bir apartmanlaşma süreci yaşanmıştır. Bu yıllarda özel mülkiyette bulunan apartmanlar daha çok belirli bir gelir elde etmek amacı ile yaptırılmış ve kiraya verilmiştir. Bu nedenle bu konutlar “kira evleri” olarak adlandırılmıştır (Görgülü, 2010), (Şekil 7).

Şekil 7. Kira apartmanı, Ayazpaşa (Arkitekt, 1935; Aslanoğlu, 2010).

II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle yavaşlayan apartman yapımı, savaşın bitimiyle gelen ekonomik rahatlama ile hızlanmıştır. 1950'lerde başlayan kente göç ile kalabalıklaşan kentlerde konut açığı ortaya çıkmıştır. Bu yıllarda gerek devlet eliyle üretilen konutlar gerekse kooperatifler ve Emlak Bankası'nın ürettiği konutlar yoluyla konut açığı kapatılmaya çalışılmıştır (Görgülü, 2010). 1965 yılında kat mülkiyetinin yasalaşması apartmanlaşmanın artmasında önemli bir etken olmuştur (Balamir, 1994). 1981 yılında yürürlüğe giren Toplu Konut Kanunu ile apartman yapımında, kooperatiflere ve toplu üretimlere öncelik verilmiş ve kaynak kullanımı ayrıcalıkları tanınmıştır (Balamir, 1999).

Batı'daki konut mimarisinin etkisinde gelişen apartman tipi konut türü, sanayileşmiş toplumlarda 19. yüzyıl sonundan bu yana kentlerde ortaya çıkan yeni orta tabakanın konut gereksinimini karşılamaya yönelmiştir (Yüksel, 1995). Bu konut tipi Türkiye Cumhuriyeti kuruluş döneminden günümüze kadar farklı formlarda hızla çoğalmış ve yaşamımızın bir parçasını oluşturmuştur (Görgülü, 2010).

1.6. Türkiye'de Cumhuriyet Sonrası Sosyo-Ekonomik Hayatta Yaşanan Değişimler

Cumhuriyetin ilk yıllarında batılı anlamda modern bir toplumun ve ulusal bilincin yaratılması için toplumsal yapıyı etkileyen devrimler yapılmıştır. Siyaset ve hukuk alanından ekonomi alanına, toplumsal ve sosyal alandan eğitim ve kültür alanına kadar birçok alanda yapılan devrimlerin çoğu Cumhuriyet'in ilk beş yılı içinde gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren başlayan toplumsal değişim, sosyo-ekonomik ve eğitim alanındaki devrimlere bağlı olarak yaşanmıştır.

1.6.1. Ekonomik Hayatta Yaşanan Değişimler

Osmanlı İmparatorluğu 19. yüzyılda kapılarını gümrüksüz olarak Avrupa'ya açmış, istikrarsız siyasi durumla birlikte sanayi yabancı rekabet karşısında çökmüş, dış borçlanma giderek artmış ve doğal kaynakların işletilmesi batılı ülkelerin eline geçmiş ve Birinci Dünya Savaşı'yla birlikte ekonomisi iyice alt üst olmuştur. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Osmanlı'dan devralınan ekonomiyi düzeltip canlandırmak için devlet eliyle çeşitli yatırımlar yapılmıştır (Aslanoğlu, 2010).

Cumhuriyet'in ilk yıllarının ekonomi politikasının amacı, özel girişimlere ulusal ekonomi içinde yer verilmesi ancak özel girişimlerin yapamadığı yatırımların devlet eliyle yapılması olmuştur. Bu dönemde, endüstrinin kurulması için devletçe banka ve çeşitli kuruluşlar oluşturulmuştur. 1924 yılında özel girişimlere kredi sağlamak üzere İş Bankası, 1925 yılında ise Sanayi ve Maadin Bankası kurulmuştur. 1927 yılında ise yine özel girişim yoluyla endüstrileşmeyi sağlamak ve sermaye birikimini artırmak için 1055 sayılı Teşvik-i Sanayi Yasası çıkarılmıştır. 1927 yılı nüfus sayımına göre 13.648.888 olan toplam nüfusun %83,7 'si nüfusu on binden az olan kırsal yerleşmelerde, %16,3'ü on binden fazla olan kentlerde yaşıyordu. Bu dönemde nüfusun büyük kesimini oluşturan köylüye gereken önemin verilmesi için tarımı özendirici bir takım önlemler alınmıştır. 1925'te aşarın kaldırılması, Ziraat Bankası kredilerinin hızla gelişmesi ve topraksız köylüye toprak dağıtımı bu dönemin ekonomik ve toplumsal alanda yaşanan önemli gelişimleri arasındadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında hükümetin başlıca uğraşlarından biri de göçmeler olmuştur. 1923- 37 yılları arasında 771.611 göçmen anayurda gelmiştir. Yaşanan bu gelişmeler nüfusun sosyal yapısını da değiştirmiştir (Aslanoğlu, 2010).

1929 yılında dünyada başlayan ekonomik bunalım Türk ekonomisini de etkilemiş, ülkede dış alım satım azalmış, dolayısıyla sanayileşme yavaşlamıştır. 1933 yılından başlayarak sanayide de devletçilik politikası benimsenmiş, I. ve II. sanayi planları ve ilk kalkınma planı hazırlanmış, ancak dünyayı sarsan bu ekonomik kriz ve daha sonra II. Dünya Savaşı nedeniyle planların uygulanması için gerekli finansman kaynakları bulunamadığından planlar başarıya ulaşamamıştır (Gür, 1993). Devletçilik ilkesinin uygulandığı bu yıllarda, endüstri, ulaştırma, maden, tarım vb. alanlar için 1933'te Sümerbank, 1935'te Etibank gibi kamu ekonomik kuruluşları çalışmaya başlamıştır. Bu dönemde devlet dış ticaretin düzelmesi ve fiyat denetimi gibi bazı koruyucu önlemler almıştır. Türk Parasının Kıymetini Koruma Yasası, T.C. Merkez Bankası ve Milli İktisat

ve Tasarruf Cemiyeti kurulması gibi adımlar bu dönemde atılmıştır (Aslanoğlu, 2010). Bu yıllarda özel girişimlerin yetersiz kalması nedeniyle devlet ekonomik alanda devletçilik ilkesi ile etkin denetim sağlanmıştır (Gür 1993; Aslanoğlu, 2010). 1930'lu yıllarda bütün dünyayı saran ekonomik bunalım ve daha sonra patlak veren II. Dünya Savaşı konut piyasasını da etkilemiş ve konut yapımı bu durgunluktan payını almıştır (Gür, 1993).

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye ekonomik ve toplumsal alanda önemli dönüşümlerin yaşandığı çok yönlü bir değişim sürecine girmiştir. Ekonomide devletçilikten piyasa ekonomisine, siyasette tek partili dönemden çok partili döneme geçilmiştir. 1950'lerden sonra çok partili yaşam içinde uygulanan ekonomi politikaları bu değişim sürecini hızlandırmıştır. Bu değişimlere bağlı olarak yalnızca tarıma dayalı bir ekonominin batılı devletlerle aynı seviyeye gelmek için yeterli olmayacağı gerçeği kabul edilmiş ve sanayileşmenin artık kaçınılmaz olduğu görülmüştür. Ekonomik alanda görülen bu hareketlenme ile kent nüfusu hızla artmıştır. Bu dönemde kentler ekonomik ve toplumsal hayatın merkezi olmuş ve mekansal yığılma noktası haline gelmiştir (Gür, 1993).

1960'lı yıllarda uygulanmaya başlanan 5'er yıllık kalkınma planlamaları süregelen ekonomik ve politik dalgalanmalar nedeniyle başarısızlığa uğramıştır. Bu kalkınma planlarında ulusal kaynaklardan bina yapımına ayrılan paylar giderek azalmıştır. 1960'lı ve 1970'li yıllarda yerli sanayicinin korunmasına ve iç pazarın genişletilmesi amacıyla daha önce ithal edilen tüketim mallarını yurt içinde imal edilmesine yönelik sanayileşme politikası uygulanmıştır. Ayrıca bu dönemde, sanayi üretimi artmış ve devlet önemli alt yapı yatırımlarında bulunmaya devam etmiştir. Bu yıllarda sanayinin gelişmesi için ulaşım, iletişim ve enerji gibi önemli alt yapı yatırımları devlet tarafından yürütülmüş ve büyük kentlerde yüksek teknoloji uygulayan ağır sanayi kuruluşları birer birer ortaya çıkmıştır. 1960-1980 yıllarında Türkiye'de yaşanan toplumsal ve ekonomik değişimler sonucu kırdan kente doğru olan göç artmıştır (URL, 3- 2012).

1950 ve 1980 yılları arasında özellikle tarımdan sanayiye nüfus kayması ile başlayan kentleşme ülkenin ekonomik yapısıyla birlikte toplumsal yapısını da biçimlendiren temel öğelerden birisi olmuştur (Ataöv ve Osmay, 2007).

1.6.2. Toplumsal Hayatta Yaşanan Değişimler

Türkiye Cumhuriyeti'nin temel amacı her şeyden önce toplumun ve toplumda eşit hak ve görevleri olan bireylerin sosyal ve kültürel yaşamlarını batılı uygar toplumlar düzeyine getirmektir. Bu sebeple sosyal yaşamla ilgili bir çok devrim gerçekleştirilmiştir (Ateş 2003). 1922'de saltanatın, 1924'te hilafetin kaldırılmasının ardından aynı yıl Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitimdeki ikilik yok edilmiş ve eğitim alanında laikliğe gidilmiştir. 1925'te şapka ve kıyafet devrimi ile halkın batılı bir görünüm kazanması sağlanmıştır. Bütün bu devrimlerin yanında toplumsal hayatı yeniden düzenleyen en önemli devrim 4 Ekim 1926'da İsviçre'den alınan Medeni Kanunun kabulü olmuştur. 1930'da Türk kadınına belediye üyesi seçme ve seçilme olanağının tanınması dönemin sosyal alandaki en önemli adımlarından biri olmuştur.

Cumhuriyet'in ilanı ile toplumsal hayatta yaşanan değişimler, eğitim sisteminde yapılan değişiklikler, Türk kadınının ailede ve toplumsal hayattaki konumunda ve Türk aile yapısında değişimlere neden olmuştur.

- Türk Eğitim Sistemindeki Gelişmeler

Eğitim, cumhuriyetçilerin ülkenin içinde bulunduğu sosyal şartlar bakımından birinci dereceden önem vermek zorunda oldukları bir hizmet olmuştur. Hızlı bir eğitim seferberliğine girişilip eldeki tüm olanaklar kullanılmış, okul program ve örgütleri yeni görüşlere göre değiştirilmiştir. Yeni ülkenin eğitim alandaki temel felsefesi Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na yani eğitim birliği anlayışı ve laik düşünceye dayanmıştır (Katoğlu, 2002; Ateş, 2003). 1924 anayasasının 87.maddesinde ilköğretimin zorunlu ve parasız olacağı belirtilmiş ve süresi 5 yıl olarak belirlenmiştir. Bu dönemde modernleşip batıya ulaşabilmek için batının kültürel, sosyal ve siyasal kurum ve davranışları benimsenmiştir. Bu nedenle medreseler kapatılmış, eğitim birliği sağlanmış, Latin temeline dayalı Türk Alfabeti kabul edilmiş ve kız çocuklarının erkeklerle birlikte okula gönderilmesi gibi devrim niteliğinde toplumsal dönüşümler yapılmıştır. Böylece eğitimin yaygınlaşması batılı ve modern toplum düzenininin kurulması hedeflenmiştir (Ateş, 2003).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında okur-yazar oranının çok düşük seviyelerde olması nedeniyle bu dönem yetişkinlerin eğitimine de önem verilmiştir. Bu yıllarda halk mektepleri açılarak halka kısa zamanda yeni harflerle okuma –yazma öğretilerek okur-yazar seviyesi yükseltilmiştir. 1937 yılında kurulan köy enstitüleri sadece köy öğretmeni yetiştirmekle kalmamış, köyün toplumsal, kültürel ve ekonomik değişim ve kalkınma

sürecinde önemli rol oynayan aydın kitlenin yetiştirilmesinde önemli görevler üstlenmişlerdir (Eskicumalı, 2003). Yine bu dönemde parasız eğitim esas kabul edilmiş ve ilköğretim bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için zorunlu hale getirilmiştir. Bu alandaki devrimlerin amacı, en kısa sürede en çok sayıda insanı yeni hayat tarzına, kazandırmak olmuştur (Katoğlu, 2002; Ateş, 2003). Cumhuriyet devrimleri ile modernleşen devlet, eğitim yolu ile çağdaş yaşamı topluma tanıtop benimsetme çabasında olmuştur. Bu amaçla eğitim sisteminde matematik, fen gibi bilim dersleri yanına vatandaşlık, yurttaşlık bilgisi ya da hayat bilgisi gibi dersler eklemiştir. Böylece öğrencilere çağdaş bir ev, çağdaş bir ebeveyn profili çizilerek ideal ailenin ve ideal vatandaşın nasıl olması gerektiği anlatılmıştır (Artıkoğlu, 2006).

1960'lı yıllara kadar eğitim alanında yapılan düzenlemeler 1961 anayasasıyla kalkınma planlarında yer almaya başlamıştır. Bu doğrultuda eğitimde de nitelikli işgücüne duyulan ihtiyaçlar doğrultusunda planlamalar yapılmaya başlanmıştır. 1961 yılında çıkarılan yasayla ilköğretim yeniden düzenlenmiş ve köy okullarında 3 yıl olan ilkokulun öğrenim süresi en az 5 yıl olarak belirlenmiştir. 1970'li yılların başında milli eğitimde model arayışları hızlanmış ve bu arayışların bir sonucu olarak 1973 yılında bugünkü Türk Milli Eğitim sisteminin de temellerini oluşturan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu çıkarılmıştır. 1997 yılında Milli Eğitim Temel Kanunu'da yapılan değişiklikler ile zorunlu temel eğitimin süresi 8 yıl olarak belirlenmiştir. Bu modele göre beş yıllık ilkokullar ile daha önceden ortaöğretimin birinci devresini oluşturan üç yıllık ortaokullar temel eğitim adı altında birleştirilmiştir (URL, 4- 2012).

• Türk Kadınının Değişimi

Cumhuriyet devrim ve inkılaplarıyla yeni ülkenin temelleri sağlamlaştırılırken, kadınların kamusal alanda, sosyal alanda, eğitim ve çalışma alanında etkin olması hedeflenmiştir (Doğramacı, 1997).

Türk kadınının toplumsal hayattaki konumu ve aile içindeki yeri ve rolü 19. yüzyılda Osmanlı batılılaşması ile değişmeye başlamıştır. Bu dönemde Türk kadınının aile ve ev dışında, sosyal hayatta da yerini alması savunulmuş ve bu amaçla çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Bu sosyal ve siyasal gelişmeler, Türk kadınının çalışma hayatına girmesine zemin hazırlamıştır (Göksel, 1993; Doğramacı, 1997). Türk kadınının sosyo-ekonomik hayatında yaşanan bu değişimler Cumhuriyet'in ilanı ve sonrasında gerçekleştirilen devrimlerle devam etmiştir. Cumhuriyet'in erken yıllarından başlayarak kadın figürü bütün ülke için modernizmin en önemli simgesi olmuştur (Artıkoğlu, 2006).

Atatürk, kadınların sosyal ve siyasi hayatta yer almasının eğitimle sağlanacağını düşünmüş ve kız çocuklarının eğitime önem vermiştir. 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile karma eğitime başlanmış ve eğitimde kadına tanınan haklar sürekli gelişmiştir. Kızların aydın, eğitilmiş, vatansever anneler olarak yetiştirilmesi Cumhuriyet rejiminin öncelik verdiği konulardan biri olmuştur. Bu doğrultuda 1928-1929'da yaptırılan kız enstitüleri ile kızlara milli kültürden ilmi ev işlerine kadar her alanda sıkı bir eğitim verilmiştir (Bozdoğan, 2002). Türk kadınının eğitimde ve ekonomik etkinliklerde erkeklerle eşit haklardan yararlanmaya başlamasını sağlayan önemli adımlardan biri 1926 yılında kabul edilen Medeni Kanun'dur. Bu yasayla birlikte, erkeğin birden çok kadınla evliliği önlenmiş, evlilik anlaşması güvence altına alınmış ve miras hakkı, mülk edinme hakkı, kadınların erkeklerle aynı işte çalışıp eşit ücret alma hakkı, kadının toplumsal hayata katılım ve eğitim hakkından erkeklerle beraber yararlanma hakkı doğmuştur. Medeni Kanunun verdiği yasal haklar ile Türk kadını 1933 yılında yerel seçimlerde, 1934 yılında ise yasama ve yürütme organlarının seçimlerinde seçme ve seçilme hakkını kazanmıştır.

Türk kadını kendisine tanınan eğitim ve çalışma hayatı imkanları sayesinde meslek sahibi olmuş ve sosyal yaşamda erkekle rolleri paylaşmaya başlamıştır. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte toplumda yaşanan sosyo-ekonomik değişimler paralelinde Türk kadını, öğretim düzeyinin de artmasıyla birlikte artık meslek sahibi olarak, ücretli ve nitelikli işlerde çalışma imkanı bulmuştur. Tarımla uğraşan Türk kadınının yanı sıra; sanayileşme, köyden kente göç ve sosyo-ekonomik hayata yönelik inkılaplar sayesinde, sanayi, devlet hizmetleri, fabrikalar ve özel sektörde çalışan kentli kadınların sayısı hızla artmıştır (Kongar, 1993; Göksel, 1993; Doğramacı, 1997; Kaplan, 1998).

• Türk Aile Yapısının Değişimi

Türk aile yapısı, Cumhuriyet devrimlerinden en az yarım yüzyıl önce, 1839'da Tanzimat'ın ilanı ile batılı yönde dönüşmeye başlamıştır. Bu dönemde Avrupa kültürü İstanbul'un ticari ve bürokratik seçkinlerinin evlerine nüfuz etmiştir (Bozdoğan, 2002). Avrupa kültürünün sofrası, görenekleri, burjuva terbiyesi, giyimi, zevkleri, mobilyalarının yanı sıra Avrupa'nın aile, evlilik ve ev yaşamı kavramları da benimsenmiştir. 1923'te Cumhuriyet ilan edildiğinde, İstanbul'da, geleneksel geniş ailesi yerine, çekirdek aile kavramı benimsenmeye başlanmıştır (Bozdoğan, 1999).

Atatürk'ün devrimlerle değiştirmeyi amaçladığı yapılardan biri de Osmanlı toplumunun şeriata dayalı, geleneksel, ataerkil geniş ailesi olmuştur. Cumhuriyet'in ilanı ile uygulamaya konulan çeşitli devrimler ile kadının aile içinde ve toplumsal, ekonomik,

siyasal yaşamda, erkeklerle eşit haklardan yararlanması, erkeğin çok eşli evliliğinin ortadan kalkması sonucu birden çok kuşağın birlikte yaşadığı ailelerin sayısı iyice azalmıştır (Kongar, 1993). Kadın haklarında kaydedilen gelişmeler, kız çocuklarının eğitime verilen önemin artırılması, çalışan kadın sayısının artışı, kentlerde odaklaşan sanayinin kırdan kente göçü doğurması gibi ekonomik ve toplumsal değişiklikler aile yapısını dönüşüme zorlayan etkenler olmuştur (Tolan, 1990). Kadının değişen durumu ailenin dinamiğini de değiştirmiş ve kadının birçok bakımdan erkeğe eşit sayılmasıyla birlikte Cumhuriyet'in modern ailesi oluşmaya başlamıştır (Caporal, 2000).

Türk ailesi, Cumhuriyet'in ilanı ile yeni yapılanmanın parçası olan modern yaşam biçimini benimsemeye yönelmiştir. Ailenin özel yapısı ve gündelik hayatın düzeni, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yaşanan büyük siyasal ve kültürel dönüşümün odak noktası olmuştur (Deren, 2004). Cumhuriyet modernizminin ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri ile gündelik hayatta dolayısıyla evlerde çeşitli değişiklikler yaşanmıştır. Bu yıllarda aile büyüklüğünün giderek azalmasıyla anne baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile yerleşmiş ekonomik refah düzeyi yükselmiştir (Arat, 1998). 1950'ler ve 1960'larda endüstrinin gelişmesi Türk kadınına sanayi ve hizmet sektöründe de etkin olmasını sağlamıştır. Cumhuriyet sonrası Türk ailesini Osmanlı dönemindeki aile yapısından ayıran en belirgin çizgi kadının çalışma hayatına girmesi olmuştur (Ortaylı, 2002). Cumhuriyet dönemi ile eğitim, sanat, mimari, ahlak, hukuk gibi bütün alanlarda gerçekleştirilen modernleşmenin odak noktasında Türk ailesi bulunmuştur (Doğan, 2009).

1.7. 1923-1980 Yılları Arasında Konut Yapımı ile İlgili Kanun ve Girişimler

Cumhuriyet'in ilanından günümüze dek konut yapımı ile ilgili politikalar çeşitli dönemlere ayrılarak ele alınmıştır. Tekeli, Cumhuriyet dönemi konut politikalarını, konut sorununun niteliği, sorunun tanımlanma biçimi ve bulunan çözümler bakımından farklılaşan, 1923-1950, 1950-1965, 1965-1980 ve 1980- 1991 yılları olmak üzere dört dönemde incelemiştir(Tekeli, 1995). Gür ise bu süreci, 1923-1930, 1930- 1940, 1940-1950, 1950-1960, 1960-1970, 1970-1980 ve 1980-1990 olarak on yıllık dönemlerde incelerken, Keleş, 1945 II. Dünya Savaşı yıllarına kadar, II. Dünya Savaşı'ndan planlı döneme kadar ve 1960 sonrası planlı dönem olarak üç bölümde incelemiştir (Gür, 1993; Keleş, 1967). Sey ise konut politikalarını, belirli siyasi ve ekonomik eğilimlerle tanımlanan 1923- 1933, 1923- 1946, 1946- 1960 ve 1960 sonrası olmak üzere dört ayrı dönemde ele

almıştır (Sey, 2007). Bu çalışmada konut politikalarının ele alınışında Tekeli'nin dönemsel sınıflaması esas alınmış ve çalışma kapsamı ile ilişkili olan ilk üç dönem incelenmiştir.

1.7.1. 1923-1950 Yılları Arası Konut Politikaları

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte ülkenin yeniden inşa süreci başlamıştır. Yeni bir yaşam biçiminin topluma kabul ettirilmeye çalışıldığı bu ortamda, Ankara'nın imarı ülkenin en önemli sorunları arasında yer almıştır (Karasu, 2009).

Cumhuriyet yönetimi başlangıçta konut yapımını kamunun görevi olarak görmemiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında sınırlı kaynaklar diğer sektörlerle ayrılmış ve konutla ilgili çok az şey yapılmıştır. Bu dönemdeki konut politikasında öncelik Ankara'da yaşayan memurların ve göçmelerin konut sorununa çözüm bulmak arayışı olmuştur (Keleş, 1982; Gür, 1993). Konut ve yerleşme sorununa ilişkin ilk girişim; 1923-1929 yılları arasında ülkeye Balkan devletlerinden göç eden 500.000'den fazla Türk'ün yerleştirilmesi amacıyla çıkarılan 352 sayılı Kanun olup, bu yasa gereğince kurulan İmar İskan ve Mübadele Vekaleti, mübadele ile gelenleri 14 ay gibi kısa bir sürede çeşitli illere yerleştirmiş, görevini tamamlayınca dağıtılmıştır (Gür, 1993). 1923'te belirlenen ekonomi politikalarına uygun olarak özel sektör, kentlerin yeniden inşasında ve mübadele edilmiş nüfusa konut sağlamada görev almıştır (Sey, 2007). 1923'te Ankara'nın başkent olması, burada memur sayısının artmasına neden olmuştur. Memurların konut sorununu çözmeye verilen önceliğin ilk belirtisi, 1925 tarih ve 586 sayılı Kanun ile bütün memurlara konut kooperatifleri kurmaları için aylıklarının yarısı kadar avans verilmesi olmuştur. Buna 1928 yılında memur konutları yapımını amaçlayan 1352 sayılı Kanun izlenmektedir. 1929 yılında ise, 1452 sayılı Kanun ile memurlara konut tazminatı ödenmeye başlanmış ve 1951 yılına kadar sürmüştür (Keleş, 2008).

Bu dönemde ülkede kentleşme hızı düşük olduğu için bireysel konut arz biçimleriyle üretilen konutlar genel olarak bu düşük hızdaki kentleşmenin konut gereksinmesini karşılayabilmiştir. Ancak bu üretim biçimiyle yeterli miktarda konut arz edilememiştir (Tekeli, 1995). Cumhuriyet'in ilk yıllarında yurdun imarı için yapılacak yatırımları finanse edecek kuruluşların olmaması ve ödünç para veren kişilerin talep ettikleri faiz oranlarının çok yüksek olması nedeniyle 1926 tarih 844 sayılı Kanunla Emlak ve Eytam Bankası kurulmuştur. Bankanın kuruluş amacı, ülkenin hızlı imarı için inşaat sektörüne kredi sağlanması olmuştur. Emlak ve Eytam Bankası 1926-1946 yılları arasında bir yandan yeni

yapıları kredilendirirken, diğer yandan da mevcut yapıların iyileştirilmesi için ipotek karşılığında krediler vererek ülkenin imarına katkıda bulunmuştur (Gür, 1993).

Bu dönemde devletin, konut yapımı ile ilgilenmesi, belli bir kredi ve vergi politikası yardımıyla desteklemek yerine, ya doğrudan doğruya inşa etmek, ya da tazminat ödemek şeklinde olmuştur. Bu dönemde, dar gelirliileri korumak amacıyla, mevzuatta kiralari sınırlayan hükümlere yer verilmiştir (Keleş, 1967). İlk kez 1580 sayılı ve 1930 tarihli Belediye Kanunu ile konut yapımı kamu işlevleri arasında yer almıştır. Bu kanun belediyelere ucuz belediye konutları yapmak ve inşa ederek kiraya vermek görevini vermiştir (Keleş, 1983). Belediye Kanununa eş olarak 1930 yılında çıkartılan 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu da konutla sağlık yönünden ilgilenmiş ve konutlarda bulunması gereken asgari koşullar belirlenmiştir. 1933 yılında çıkarılan Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu ile planlamada nüfus büyüklüğüne göre kat adetleri sınırlaması getirilmiş ve donatımla ilgili standartlar oluşturulmuştur. 1948'de çıkarılan 5228 sayılı Bina Yapımını Teşvik Kanunu ile belediyelere kentin gelişmesini denetlemek için arsa üretim görevi verilmiştir (Tekeli, 1995). Ayrıca bu yasaya göre temel yapı malzemelerinin ithal ve nakliyesinde maliyet düşürecek önlemler getirilmiştir (Keleş, 1983).

1.7.2. 1950-1965 Yılları Arası Konut Politikaları

İkinci Dünya Savaşı sonrası, kentleşmenin hızlandığı, sanayide çalışan nüfusun arttığı, işçi sendikalarının örgütlendiği ve çalışma yaşamında toplumsal güvenlik kurumlarının oluşturulduğu bir dönem olmuştur (Keleş, 1982). Bu dönemde belediyeçilik ve imar planlama sorunları tüm dünyada ön plana çıkmıştır (Tekeli, 2009). Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı sonrasında kentleşmenin hız kazanması ile kentler büyük konut sorunları ile karşı karşıya kalmıştır (Tekeli, 1996; Tekeli, 2011).

Bu dönemde konut sorununun çözümüne ve imar planlama düzeninin yeniden kurulmasına ilişkin yeni yasalar çıkarılmıştır ve önceki dönemin tersine, ilgi, memur konutlarından, gecekondulara ve işçi konutlarına kaymıştır (Tekeli, 2009). Konutu olmayanlara ucuz konut yaptırmak üzere konut kredisi vermek, yapı yapmak ve satmak, yapı ve yapı gereçleri sanayini geliştirmek üzere 1946 yılında 4947 sayılı Kanun ile kurulan Türkiye Emlak Kredi Bankası bu alanda önemli işlev gören tek konut bankası olmuştur (Keleş, 1982). Dönem içinde İşçi Sigortaları Kurumu gibi sosyal güvenlik kuruluşları da konut kredisi vermeye başlamıştır (Tekeli, 1996).

1950'lerde kentleşme ve göçün hızlanması, arsa spekülasyonunu arttırmış, arsa fiyatları çok yükselmiştir. Bu fiyatlarla orta ve alt gelir gruplarının bahçeli ev yaptırması olanağı kalmadığından, apartmanlar gündeme gelmiştir (Gür, 1993). Büyük kentlerde bir yandan yeni iş alanları oluşurken, diğer yandan yeni konut biçimleri gelişmiştir. Hızlı göç kent çeperlerinde özel veya kamu arazileri üzerinde gecekondulaşma ile birlikte, kent içinde de apartmanlaşmayı hızlandırmıştır (Ataöv ve Osmay, 2007). 1954 yılında 6217 sayılı Kanunla birlikte, kat mülkiyeti yasallaştırılarak, çok katlı konutların inşaatı hızlandırılmıştır. Kat mülkiyeti, planlı dönem içinde kentlerde yüksek apartmanlarda oluşan yaşantının düzenlenebilmesine yardımcı olmuştur (Tekeli, 1996). 1965 yılında yasalaşarak yürürlüğe giren Kat Mülkiyeti Yasası, bir apartman binasının bireysel tapularla, bağımsız bölümlere, dairelere bölünüp sahiplenilmesini öngörüyordu. Yapsat düzeni bu yasaya dayalı olarak gelişmiştir. Girişimciler çoğu kez arsa sahipleriyle daire paylaşımı (kat karşılığı) esasına göre anlaşarak apartmanlar üretmiştir (Hasol, 2006). 1958 yılında çıkarılan 7116 sayılı Kanun ile İmar ve İskan Bakanlığı kurulmuştur. Bakanlık bünyesinde oluşturulan Mesken Genel Müdürlüğü ile konut gereksinmesi olan kişilere konut sağlamak, ucuz kiralarla barınmalarını sağlayacak önlemler almak, konut kredilerinin koşullarını saptamak ve uygulamaları denetlemek gibi görevleri yerine getirmeye başlamıştır (Gür, 1993).

1960'da planlı döneme girilmesiyle birlikte, merkezi yönetimin konut alanındaki etkinliklerinde eskiye oranla bir artış görülmüştür. Bu dönem içine giren beş yıllık kalkınma planları ile konut sorunları ilk kez bir bütün olarak ele alınmış, kalkınma ile ilişkisi kurulmaya çalışılmıştır (Gür, 1993). Planlı dönemde 1961 Anayasasının 49. maddesine göre, dar gelirli ya da yoksul ailelerin sağlık koşullarına uygun barınma gereksinmelerini karşılamak ödevi devlete yüklenmiş, Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur (Keleş, 1967).

1.7.3. 1965-1980 Yılları Arası Konut Politikaları

1. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1963-1968: Bu plan, konut yatırımlarının, toplam yatırımlar içindeki oranın % 20'yi geçmemesi ilkesini benimsemiştir. Bu tavanın altında kalınarak daha çok sayıda konut birimi üretilmesi önerilmiştir. Hükümetler zaten kıt olan kaynaklarını dağıtırken sanayileşmeyi kentleşmeye tercih etmişler, sanayileşme için gerekli olan yatırımlara daha fazla kaynak ayırarak konut üretimine ayırdığı kaynakları

sınırlandırmışlardır. Böyle bir sınırlama içinde konut sayısını arttırmanın tek yolu ise konut standartlarını düşürmek ve büyüklüklerini azaltmak olmuştur (Tekeli, 1995). Bu nedenle, kamu kaynaklı krediler, önce 69 metrekare, sonrada 100 metrekareyi geçmeyen konutlara verilerek, küçük konutlar özendirilmiştir (Keleş, 1982; Gür, 1993). Bu dönemde çıkan Kat Mülkiyeti Yasası ile yapsatçı düzenin yolu açılmıştır. Bu sistemle apartmanlar kentin merkezi alanlarında en yaygın konut üretim biçimi olmuştur. Bu konut sunum biçimi ile genelde orta tabakanın acil ihtiyacını gideren, gelişmemiş sistemler ve düşük kaliteli malzemeler ile kalitesiz konut stoğu oluşmaya başlamıştır (Görgülü, 2010).

2. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1973: Bu planda konut kesimi yatırımlarının, toplam yatırımlar ki oranı % 17,9'a düşürülmüştür. Bu planın birinci beş yıllık kalkınma planından farkı, kentleşme ve konut politikaları arasındaki ilişkilere daha geniş yer ayırmış olmasıdır. Bu dönemde konut sorununun nüfusun dağılışı ve yerleşme politikalarıyla bağlantısına daha fazla önem verilmiştir (Keleş, 1982). Bu dönemde devletin konut kredilerine finansman sağlayarak ve kendi evini yapmak isteyenlere destek olarak konut pazarına düzenleyici olarak girmesi öngörülmüştür. Ayrıca kısıtlı kaynakların öncelikle gelişen kentlerde kullanılması gerektiği ifade edilmiş ve konut açığı sorununun yöresel malzeme ve teknolojiden yararlanılarak çözülmesi önerilmiştir (Gür, 1993).

3. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1978: Konut yatırımlarının, toplam yatırımlar içindeki oranı %15,7 olarak belirlenmiştir. Düşük gelirli gruplar için kiralık konut yapımının özendirilmesi, toplu konutlara destek olunması, konut kooperatifçiliğiyle birlikte özel girişimciliğin de desteklenmesi, 3. Planın önceliklerin olmuştur (Keleş, 1982).

4. Beş Yıllık Kalkınma Planı 1978-1983: 4.planda toplam yatırımlar içindeki konut yatırımlarının oranı, %14,6'ya indirilmiştir. Konut sorununu, bireysel çözümler yerine toplu konut üretme yöntemiyle çözmek, yerel yönetimleri kooperatifleşmeye destek olarak toplu konut yapmaya, yaptırmaya yöneltmek bu planın öncelikleri arasında yer almıştır (Keleş, 1982). 1981 yılında çıkarılan 2487 sayılı Toplu Konut Yasası Cumhuriyet döneminde konut konusunda çıkarılan ilk büyük kapsamlı yasadır. Bu yasa alt ve orta gelir grubundaki yurttaşların konut sahibi olmalarını sağlamaya yönelik bir yasa olmuştur. 1982 Anayasası'nın 57. maddesinde konut çevre koşulları ile bir bütün olarak ele alınmış, planlama ile ilişkisi kurulmuş ve toplu konut girişimlerini destekleme görevi devlete verilmiştir (Gür, 1993). Toplu Konut Yasası'nda kaynak kullanımında kooperatiflere öncelik verilmesi bu süreçte çok sayıda konut kooperatifinin kurulmasını sağlamıştır. Bu

gelişmeler paralelinde 1980'li yıllar bireysel konut üretimin hemen hemen hiç olmadığı bir dönem olmuştur (Görgülü, 2010).

1.8. Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Trabzon Kenti

Trabzon ili doğuda Rize, batıda Giresun, güneyde Gümüşhane illeri ve kuzeyde Karadeniz ile çevrilmiştir. Kent tamamen dağlık ve volkanik bir arazi üzerine kurulmuştur. Kaynağını güneydeki dağlardan alarak denize dökülen dereler araziye sık ve derin vadilere bölmüştür. Ksenophon'un Anabasis adlı eserinde, Trabzon'dan ilk kez söz edilmiş ve kentin, dağlık ulaşılması güç bir coğrafyada yer aldığından bahsedilmiştir (Usta, 1999).

Kuruluşu M.Ö. 2000'li yıllara uzanan (Bijıskyan, 1969; Aysu, 1982; Anonim, 1997) Trabzon kuruluşundan bu yana aşağıdaki devirlerden geçmiş ve bugüne ulaşmıştır.

1. Kuruluşundan Serbest Kent oluşuna kadar geçen devir. (M.Ö. 2000-750)
2. Serbest Kent Devri (M.Ö. 750- M.S.50)
3. Roma Devri (50-395)
4. Bizans Devri (395-1204)
5. Komnenoslar Devri (1204-1461)
6. Türk Devri (1461 ve sonrası)
 - Osmanlı İmparatorluğu Devri (1461-1923)
 - Türkiye Cumhuriyeti Devri (1923 ve sonrası)

Trabzon kenti kuzeyden güneye doğru inşa edilmiştir (Uspenski, 2003). Kentin ilk nüvesini oluşturan antik kent Ortahisar Mahallesi'nde Kaleiçi yerleşmesi olarak M.Ö. 756 yılında kurulmuştur (Şen, 1998). Trabzon, ilk şehirlerin tümünde görülen, ortak şekillenmeyi yansıtan, savunma ve topografik şartlara göre biçimlenmiştir. Bir tepeye oturtulan surlarıyla savunma sorunu çözülen kent, bütün sur içi kentler gibi; İçkale, Ortahisar ve Aşağıhisar' dan oluşmuştur (URL, 5- 2008).

Trabzon kentinin tarihi gelişimine bağlı olarak kent içinde belli alanlar yerleşime açılmış ve kent günümüzdeki sınırlarına ulaşmıştır. Bu gelişime göre:

M.Ö. 2000-M.S. 50 yılları arasındaki Kuruluş ve Serbest Kent Devri yerleşmesi, bugünkü Ortahisar mahallesinin tamamını, Pazarkapı ve Çarşı mahallelerinin bir kısmını,

M.S. 50-395 yılları arasındaki Roma Devri yerleşmesi, Çarşı, Kemerkaya ve İskenderpaşa mahallelerini,

M.S. 395-1204 yılları arasındaki Bizans Devri yerleşmesi Hızırbey ve Gülbaharhatun mahallesinin bir kısmını,

M.S. 1204-1461 yılları arasındaki Komninuslar Devri yerleşmesi Yenicuma ve Cumhuriyet mahallelerinin bir kısmını,

M.S. 1461-1923 yılları arasındaki Osmanlı İmparatorluğu dönemi yerleşmeleri;

1461-1520 yılları arasında Gülbaharhatun ve Erdoğan mahallelerinin bir kısmını,

1520-1800 yılları arasında İskenderpaşa mahallesinin bir kısmı ve 1'nolu Çömlekçi mahallesinin tamamını,

1800-1900 yılları arasında Gazipaşa mahallesinin tamamı, Cumhuriyet ve 1'nolu Çömlekçi mahallelerinin bir kısmını,

1900-1923 yılları arasında, Boztepe, Ayasofya, Kavakmeydan, Yenicuma, Erdoğan mahallelerinin bir kısmını,

1923 yılı sonrası Türkiye Cumhuriyeti dönemi yerleşmesi; Yenimahalle, Kurtuluş, Yalı, Bahçecik, 2'nolu Çömlekçi, Zafer mahalleri ve Ayasofya, Kavakmeydan, Erdoğan, Gülbaharhatun, Boztepe mahallelerinin bir kısmını kapsamıştır (Aysu, 1982).

1930'da, Bahçecik, Boztepe, Çömlekçi, Çarşı, Cumhuriyet, Erdoğan, Gazipaşa, Hızırbey, İskenderpaşa, İsmetpaşa, Kavak Meydan, Kemer kaya, Orta Hisar, Pazar Kapı, Yalı ve Yeni Cuma mahallerinden oluşan Trabzon şehri (Odabaşoğlu, 1935), 1946 yılında ise, Gazipaşa, Boztepe, Yeni Cuma, Ortahisar, Cumhuriyet, Yalı, 1 Numaralı Çömlekçi, 2 Numaralı Çömlekçi, Çarşı, İsmet Paşa, Erdoğan, Hızırbey, İskender Paşa, Bahçecik, Kavak Meydan, Pazar Kapı ve Kemer kaya mahalleleri de eklenerek büyümüştür (Düzenli, 2010). 1950 yılı muhtar seçimlerine göre Trabzon, Gazipaşa, İsmetpaşa, Bahçecik, İskenderpaşa, Kemer kaya, Yenicuma, 1 Nolu Çömlekçi, 2 Nolu Çömlekçi, Hızırbey, Yalı, Cumhuriyet, Erdoğan, Boztepe, Pazarkapı, Kavakmeydan, Çarşı ve Eski hisar mahallelerinden oluşmaktaydı (Halk, 1950). 1960'lı yıllardan itibaren şehir, Değirmendere- Havaalanı ve Beşirli- Söğütlü yönünde gelişmesine devam etmiştir (Şen, 1998).

Şekil 8. Trabzon kenti mahalle sınırları (Sinan, 2006).

1.8.1. Trabzon Kentinde Nüfus Yapısı

Yıllar boyunca farklı din ve yaşam kültürünün hüküm sürdüğü Trabzon kentinde 1902 yılında Trabzon kent nüfusu 48,635'dir (Çiçek, 1999). 1906 yılında yapılan sayıma göre nüfusun %82,5'i Müslüman, %13'ü Rum, %4'ü ise Ermeni'dir. (Hür, 2010). 1914 yılı nüfus tahminlerine göre Trabzon ili kent merkezinde yaşayanların sayısı, 25.000 ile 35.000 arasındadır. Bu nüfusun yine tahminlere göre %52,66'sını erkekler, %47,34'ünü kadınlardan oluşmaktadır. Savaş sonrasında şehir nüfusunda büyük bir azalma dikkati çekmektedir. 1923 yılında Lozan'da imzalanan Türk-Rum Ahali Mübadele Sözleşmesi gereğince Trabzon'da yaşayan Rumlar Yunanistan'a göç etmişlerdir. Bu nedenle 1927 sayımlarında şehir nüfusunda önemli ölçüde bir düşüş göze çarpmaktadır (Çiçek, 1999). Yunanistan'dan Trabzon'a gelen mübadillerin sayısı az olup gelenlerin çoğu Akçaabat ilçesine ve Trabzon'da Çömlekçi semtine yerleştirilmişlerdir (Çapa ve Usta, 1997). 1931 yılı sayımlarına göre kent nüfusu 24,634 olmuş ve kentteki hane sayısı ise 3,824 olarak tespit edilmiştir (Odabaşoğlu, 1935).

Türkiye'de kentleşme hızının düşük olduğu 1930-1945 yıllarında kentli nüfus oranı değişmemiştir. Bu yıllarda kentlerdeki nüfus artışı, Türkiye'nin doğal nüfus artış hızına yakın olarak %2,5 düzeyinde gerçekleşmiştir. Ancak İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye hızlı kentleşme sürecine girmiş ve kentlerde nüfus artış hızı, Türkiye'nin nüfus artış hızının iki katı kadar, %6 düzeyinde olmuştur (Tekeli, 2009). İkinci Dünya Savaş'ı yıllarında kent nüfusu 35.000 olan Trabzon, 1950'li yıllardan bu yana en başta kendi kırsalından, sonra Artvin, Rize, Giresun, Gümüşhane ve Bayburt gibi illerden büyük

ölçüde göç almıştır (Çapa, 2005; Gür, 2010). Bu göç 1960 yılından itibaren hızlanmış ve süreç içinde toplam nüfus içinde kentsel nüfus oranı sürekli artmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Yıllara göre nüfus dağılımı ve kent nüfusunun toplam nüfusa oranı (URL, 6-2012).

Yıl	Erkek	Kadın	Şehir	Yüzde (%)	Köy	Toplam
1927	132.711	160.344	32.836	3,8	260.219	293.055
1935	166.514	194.165	40.093	11,1	320.586	360.679
1940	181.233	209.500	43.015	11	347.718	390.733
1945	184.632	210.752	40.243	10,1	355.141	395.384
1950	195.413	224.866	46.089	10,9	374.190	420.279
1955	214.478	247.771	59.781	10,9	402.468	462.249
1960	251.086	281.913	83.692	15,7	449.307	532.999
1965	281.583	314.199	108.492	18,2	487.290	595.782
1970	312.736	346.384	138.435	21	520.685	659.120
1975	354.636	364.372	171.570	23,8	547.438	719.008
1980	349.503	381.542	186.580	25,5	544.465	731.045

1.8.2. Trabzon Kentinde Ekonomik Hayat

Trabzon ilinde arazi darlığı ve nüfus yoğunluğu nedeniyle istihdam tarımdan çok ticarete yönelmiştir. Trabzon, İran üzerinden Avrupa'ya giden İpek Yolu'nun önemli bir transit liman şehri olması sebebiyle yıllar boyunca ticari açıdan önemli bir şehir olmuştur (Aksoy, 1991; Çapa ve Usta, 1997; Anonim, 1997; Tozlu, 2001; Yalçınkaya, 2005). I. Dünya Savaş'ında Karadeniz'i Avrupa'ya bağlayan ticaret yollarının kapanması ve bölgenin savaş içerisinde Ruslar tarafından işgali, Trabzon'un ticaret hayatını olumsuz etkilemiştir (Küçükuşurlu, 2008).

Milli Mücadele yılları Trabzon'un iş kollarını fazlasıyla sarsmış, üretim azalmış, halkın satın alma gücü zayıflamış, gıda ve beslenme ihtiyacı halkı zorlayıcı bir durum almıştır (Çakıroğlu, 1964). Şehrin ticaretinde büyük rol sahibi olan Rum ve Ermenilerin Milli Mücadele ve sonrasında gidişi, ticareti derinden etkilemiştir. 1920'lere gelindiğinde Trabzon'da ticaret hayatında büyük bir sıkıntı yaşanmıştır. Gerek Milli Mücadele dönemi gerekse Cumhuriyet'in ilk yıllarında Trabzon, ticari ve iktisadi anlamda istenilen seviyede olmamıştır. Bu dönemde fındık ve tütün gibi temel ihraç mallarının az üretilmesi, piyasada

para sıkıntısı yaşanması, kentin ticari yönden durgun bir dönem yaşamasına yol açmıştır. Bu olumsuzluklar karşısında kent Cumhuriyet'e eski ticari önemini yitirmiş olarak girmiştir (Küçükuşurlu, 2008). Bu yıllarda Trabzon kentinin ekonomisini canlandırmaya yönelik olarak yeni yolların inşası, çeşitli ticarî kuruluşların sayısının artırılması, deniz işletmelerine ait vapurların güzergâhına yeni limanların eklenmesi gibi bir takım girişimlerde bulunulmuştur. Ayrıca muhtaçlara ev, toprak, tohumluk ve nakdî yardım yapılması gibi halka yönelik çalışmalar da yapılmıştır (Ural, 2009).

1939 yılında işletmeye açılan Erzurum demiryolu, Trabzon'un ticari ilişkilerinin yön değiştirerek İstanbul'a kaymasına neden olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında Karadeniz'in mayınlanması yüzünden birçok gemi seferi kaldırılmış ve taşıma fiyatları yükselmiştir. Orta Avrupa ülkeleri Tuna Irmağı üzerinden İran'a ihracat yapmaktan vazgeçmiştir. Bütün bu gelişmeler sonucu, Trabzon transit ticareti ciddi darbeler almıştır (Çakıroğlu, 1964; Çapa, 2005). Bu dönemde Trabzon limanındaki hareketlilik azalmıştır. Savaş'ın başlamasından sonra bazı ürünlerde ihracat durmuş, ithalat da gittikçe yavaşlamıştır (Çapa, 2005). Bu dönemde Trabzon ticareti eski canlılığını kaybetmiştir (Halk, 1946).

İkinci Dünya Savaşı yıllarında halkın temel ihtiyaçlarıyla ilgili ürünlerin karşılanmasında güçlüklerle karşılaşmıştır. Büyükşehirlerden sonra Trabzon'da da un ve ekmek karneye bağlanmıştır (Çapa, 2005; Bal, 2009b). Eşya ve yiyecek fiyatlarında savaş öncesi yıllarına göre artış olmuştur (Kefeli, 1943). II. Dünya Savaşı yılları sonrasında Trabzon ilinde işsizlik ve geçim sıkıntısı büyük sorun olmuştur (Kefeli,1946; Nemlioğlu,1950; Bal, 2009c). 1946 tarihli Yenyol gazetesinde konuyla ilgili olarak şu değerlendirmeler yer almaktadır. "Trabzon'un asırlar süren iktisadi, ticari şansı ters döndü. Bina kurarken, İstanbul'dan usta, İtalya'dan mimar ve tezyinci getiren Trabzon zengininin kâşanesinde sıva, boya kalmadı. İşlemeli saçaklar, çerçeveler, kapılar delik deşik... Avrupa'dan doğrudan doğruya vapur dolusu demir, vapur dolusu mısır, vapur dolusu malzeme getiren Trabzon tüccarının kasasında bereket, deposunda hareket kalmadı" (Yenyol, 1946).

1950 yılından itibaren Trabzon kentinde ve çevresinde bölgenin sanayisi ve ticaretini canlandırmak üzere yeni limanlar ve karayolları yapımına başlanmıştır (Yalçınkaya, 2005). 1952 yılında, Trabzon ilinin iktisadi kalkınması ve topluca imarı için, neler yapılması gerektiğini görüşmek ve bir kalkınma programı hazırlamak üzere Trabzon Vilayeti Kalkınma Kongresi adı ile bir kongre yapılmış ve bu kongrede kenti kalkındırma amaçlı

kararlar alınmıştır (Halk, 1952b). Trabzon ili arazi yapısının engebeli ve tarıma elverişli olmaması ve bu durumun yarattığı zorunluluk nedeniyle kalkınma ticari alanlarda aranmak zorunda kalmıştır.

Trabzon İlinin arazi yapısı büyük ölçekli sanayi tesislerinin kurulması için elverişli olmadığından sanayileşme hareketi, Türkiye genelindeki sanayileşme hareketinin oldukça gerisinde kalmıştır. Trabzon sanayisinin gelişmemesinde ilin coğrafi yapısının etkin rol oynamasının yanında, devlet yatırımlarından yeterli payı alamaması da önemli rol oynamıştır. Günümüzde yeni ve alternatif ulaşım güzergahlarının oluşması ve siyasi gelişmeler, bölge içinde Trabzon'da birleşen ticari ulaşım şebekesinin eski gücünü kaybetmesine yol açmıştır. 70'li yıllarda İran dış ticaretinin yapıldığı bir transit merkez olmanın verdiği avantajlardan yararlanan kentte, son 15 yıldır düşüş gösteren İran nakliyatı artık ciddi bir iş hacmi olmaktan çıkmıştır. 1988'de Sarp Sınır Kapısı'nın açılmasının ardından başlayan yeni süreçte Trabzon stratejik konumuyla yeni ekonomik ve ticari olanaklarla karşı karşıya kalmıştır (URL, 7- 2012). 1992 yılında, Trabzon kentinde ihracata dayalı yatırım ve üretimi teşvik etmek amacıyla serbest bölge kurulmuş ve bu yıldan itibaren Trabzon'da toplam ticaret hacmi artış göstermiştir (URL, 8- 2012).

Trabzon, kültürel ve sosyal yönden gelişmiş olmasına rağmen, gerek alt yapıdaki eksikliklerden gerekse yeterli teşvik sistemlerinin olmamasından kaynaklanan sorunlar nedeniyle arzulanan ekonomik gelişmeyi sağlayamamıştır (URL, 7- 2012).

1.8.3. Sosyo-Kültürel Hayat ve Eğitim

Trabzon, çok farklı kültürlere ev sahipliği yapmış zengin köklü bir kültür kentidir. Geçmiş dört bin yıl öncesine uzanan bu tarihi kentin kültür yaşamı yüzyıllar boyunca süren göç ve istilalarla iç içe geçerek biçimlenmiş ve bu etkileşim sürecinde çok değişik halkların kültürel birikimiyle harmanlanarak günümüze ulaşmıştır (Aşut, 2010; Anonim, 1997). Kuruluşundan günümüze çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan Trabzon kenti bu süreç içerisinde yönetsel ve ekonomik açıdan olduğu kadar, sosyal ve kültürel açıdan da önemli bir kent olmuştur (URL, 5- 2008).

Trabzon Cumhuriyet öncesinde ve sonrasında güzel sanatların her dalında adını duyurmuştur. Trabzon'un kültür tarihinde tiyatro ve sinemanın her zaman önemli bir yeri olmuştur. Yüzyıla yaklaşan zaman dilimi içinde pek çok sinema salonu açılmış olan Trabzon'un ilk sineması 1912 yılında açılan belediye arsası üzerinde yabancı bir şirketin

kurduğu Turan Sineması'dır. Cumhuriyetten hemen sonra da çeşitli tiyatro topluluklarının Trabzon'da düzenli turneleri olmuştur. Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Trabzon'da müzik çalışmaları da önemli bir yol almıştır. Trabzon kenti fotoğraf sanatıyla da oldukça eski tarihlerde tanışmış ve Cumhuriyet dönemiyle fotoğrafçılık çalışmaları artmıştır (Aşut, 2010).

Basın yaşamı çok eskilere dayanan Trabzon'da, 20. yüzyıldan 21. yüzyıl başlarına dek yayınlanan siyaset, ekonomi, kültür, sanat, mizah içerikli gazete ve dergi sayısı 150'nin üzerinde olmuştur (Çapa ve Usta, 1997; Aşut, 2010).

1925 yılında Trabzon'da Cumhuriyet Halk Fırkası, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Türk Ocağı, Kızılay gibi bir takım dernek ve kulüpler etkinlik göstermiştir. Cumhuriyet inkılâplarının halka tanıtılıp benimsetilmesinde önemli rol oynayan Trabzon Halkevi 24 Haziran 1932'de açılmıştır (Çapa ve Usta, 1997). 1944 yılı Ocak ayı itibariyle Trabzon'da farklı çalışmalar yapan 22 cemiyet bulunmaktaydı (Çapa, 2005).

Trabzon halkı, Cumhuriyet sonrası toplumsal yaşamı ve eğitim hayatını düzenleyen inkılaplara karşı herhangi bir isyan hareketi göstermemiş ve bu dönemde eğitim ve kültür hayatında önemli ilerlemeler kaydedilmiştir (Tarakçıoğlu, 1986; Çapa ve Usta, 1997). İkinci Dünya Savaşı yıllarında kentte İngiltere, Fransa, Almanya ve İran konsolosluklarının bulunması, Trabzon'u sıradan bir taşra kenti olmaktan çıkarmıştır (Kılıçata, 1946; Çapa, 2005). Bu yıllarda kültürel faaliyetlerin merkezi durumunda olan Trabzon Halkevi; tiyatro, konferans, sinema ve sergi gibi birçok etkinliğe öncülük etmiştir. (Çapa, 2005).

Kentin kültürel hayatının gelişmesinde eğitim kurumları da ayrı bir yere sahip olmuştur. 1923-1929 yılları içerisinde Trabzon kentinin çağdaş bir çehre kazanması için mevcut altyapı güçlendirilirken, diğer yandan da özellikle eğitim ve ekonomik alanda yeni projeler uygulamaya sokulmuş ve her seviyede okullar açılmaya başlanmıştır (Ural, 2009). 1927- 1928 yılında; Trabzon kent merkezinde 250 öğrencili bir lise, 200 öğrencili bir Erkek Muallim Mektebi, 80 öğrencili Kız Ortaokulu, il merkezinde 5 ilkokul, merkez köylerde ise 13 ilkokul ve 168 mevcutlu anaokulu mevcuttur (Albayrak, 2008). 1930'lu yıllarda Trabzon'da okuma- yazma oranı şehirde %80, köylerde ise %20 olarak tespit edilmiştir. Bu yıllarda Trabzon merkezde 1 halk kütüphanesi ile 1 okuma odası mevcuttur (Anonim, 1997). Trabzon kenti ve kent merkezinde ilkokul sayısı zaman içinde sürekli artmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Cumhuriyet'in ilk 10 yılında Trabzon'da ilkokul sayısı (Albayrak, 2008)

Yıllar	İlkokul Sayısı	Öğretmen	Öğrenci		Mezun	
			K.	E.	K.	E.
1923-1924	59	59	504	3922	79	290
1924-1925	56	56	488	4110	65	332
1925-1926	71	71	344	4442	38	384
1926-1927	70	70	409	4331	55	334
1927-1928	79	79	108	5291	41	234
1928-1929	80	80	267	5766	35	311
1929-1930	105	105	751	6288	74	239
1930-1931	103	103	910	6887	50	284
1931-1932	104	104	983	7585	72	254
1932-1933	104	104	1151	8206	129	407
Mezun Toplam					638	2978

1945 yılında merkezde 5 ortaöğretim ve 12 ilköğretim kurumu bulunmakta olup zaman içinde imkânlar ölçüsünde yeni okullar açılmıştır (Çapa, 2005). Türkiye'nin bütün şehirlerinde olduğu gibi Trabzon'da da eğitim alanında Cumhuriyet döneminin ilk yıllarındaki okullaşma oranı 1950'li yıllardan itibaren daha da hızlanmıştır (Yalçınkaya, 2005). 1972-1973 öğretim yılında kent merkezinde ilkokul sayısı 23'e yükselmiştir (Albayrak, 2008). Günümüzde ise kent merkezinde anaokulu düzeyinde 22, ilköğretim düzeyinde 62 ve lise düzeyinde 34 kurum bulunmaktadır (URL, 9- 2012).

1.8.4. Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Belediyecilik ve Trabzon Belediyesi

Trabzon, Osmanlı döneminde önce Sinop'tan Artvin'e uzanan geniş bir bölgenin merkezi olarak önemli bir işlev görmüş ve Trabzon/Batum Eyaleti adını almıştır (İnbaşı, 2006). Daha sonra ise Osmanlı devlet yapısındaki değişiklikler paralelinde, Giresun, Bulancak, Tirebolu, Of ve Rize'yi içine alan merkez sancağı olmuştur (Şimşek, 1993). Cumhuriyet'in ilk yıllarında Trabzon ili, merkez ilçe ile Akçaabat, Vakfikebir, Sürmene, Of ve Maçka ilçeleri ve bu ilçelere bağlı, Yomra, Tonya, Karadere ve Kadahor nahiyelerinden oluşmaktaydı (Çapa ve Usta, 1997).

Rus işgali süresince kentte yeni bir belediye meclisi kurulmuş ve kentte çeşitli bayındırlık ve imar hizmetleri yapılmıştır (Şimşek, 1993). Bu dönemde Maraş Caddesi açılmış ve bu yol Ayasofya'ya kadar uzatılmıştır. Ortahisar'da ve Zağnos'ta çeşitli düzenlemeler yapılmıştır (Odabaşoğlu, 1935; Şimşek,1993). Yapılan bu imar faaliyetleri kapsamında şehrin içinden geçen yol güzergahında ilk aşamada 800 ev yıkılmıştır. Diğer yol çalışmalarının ve çeşitli düzenlemelerin yanı sıra askeri düzenlemeler sebebiyle yıkılan ev sayısı 3000'i aşmıştır (Ural, 2001). İşgal yıllarında kent planı ile birlikte kentin mahalle ve sokak isimleri de değiştirilmiştir. Kentin tekrar Türk egemenliğine girmesiyle birlikte eski mahalle sistemi yeniden uygulamaya koyulmuştur (Çiçek, 1999).

İşgal sonrası kent, tam anlamıyla bir harabeye dönmüştür. İşgal sırasında Samsun'a giden Trabzon Belediye Başkanı Barutçuzade Hacı Ahmet Efendi, muhacirlikten döner dönmez belediye yönetimini devralmış ve hizmete başlamıştır (Şimşek,1993). Cumhuriyet öncesi, 1921 yılları göz önüne alınınca Trabzon şehirleşme ve belediye hizmetleri açısından son derece zayıftır. Bu dönemlerde, şehrin en önemli meselesi imar uygulamasını sağlayacak bir haritadan yoksun olmasıdır (Çiçek, 1999).

Trabzon'un Cumhuriyet Dönemi ilk belediye başkanı 1877 Belediye Yasası'na göre 1923 yılında yapılan seçimleri kazanarak göreve gelen Kazazzade Hüseyin Efendi'dir (Şimşek, 1993). Kazazzade Hüseyin Efendi, 1923-1926 yılları arasında görevde bulunmuş ve yerine 1926 yılında Mehmet Avni Bey belediye başkanı olmuştur. Bu dönem Trabzon valilisi ise 9 Eylül 1923 günü Trabzon'a gelerek görevine başlayan Hasan Nazım Akyürek Bey'dir. 1924 yılında Trabzon valiliğine atanan Cemal Bey'in yerine yine 1924 yılında Sait Kıymaz Bey atanmıştır. Dört yıla yakın Trabzon Valiliği yapan Sait Bey inkılapların benimsetilip uygulanmasında büyük çabalar sarf etmiştir (Çapa ve Usta, 1997). 1924 yılında, belediyelerde istimlak işini düzenlemek amacıyla bir kanun çıkarılmasıyla, Rumlardan boşalan bölgelerde, belediye imar programının düzenli bir şekilde yürütülmesi sağlanmıştır. Bu yıllarda, Trabzon valisi Cemal bey'in girişimleri ile denize dikey olarak uzanan caddeler açılmıştır (Çiçek, 1999; Çapa ve Çiçek, 2004).

Cumhuriyet'in ilanından sonra kentlerin plana olan ihtiyacı gündeme gelmiş ve mesken ve imar konularında çeşitli yasalar çıkarılmıştır (Çiçek, 1999; Çapa ve Çiçek, 2004). Bu yasaların bir kısmı tüm belediyelere, diğer bir kısmı doğrudan doğruya Ankara'ya ilişkin olmuştur. 1924 tarihli Ebniye (Yapılar) Kanunu, savaşta yanan Batı Anadolu şehirlerinin sorunlarını çözmek için çıkarılmıştır. Bu yasa 150'den fazla binası yanık olan yerlerde belediyelere önemli düzenleme olanakları vermiş ve bu alanlarda

belediyelere kent planı yapma zorunluluğu getirilmiştir (Tekeli, 2009). Bu yasa kapsamında Trabzon'un ilk şehir haritası 1926 yılında yapılmıştır. Fakat şehirleşme açısından planlı bir dönem başlamamış ve yapılan harita bir süre sonra rafa kaldırılmıştır (Çiçek, 1999; Çapa ve Çiçek, 2004).

Türkiye'deki imar faaliyetleri değerlendirildiğinde 1923-1928 yılları arası Plansız Dönem, 1928-1956 yılları arası Plan Zorunluluğunun Getirildiği Dönem, 1956 sonrası ise Planlı Dönem olarak ifade edilmiştir (Düzenli, 2010). Cumhuriyet'in belediyeçilik görüşünü simgeleyen, 3 Nisan 1930'da çıkan, 1580 Sayılı Belediye Kanunu; 24 Nisan 1930 tarih ve 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu; 21 Haziran 1933 Tarih ve 2290 Sayılı Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu, 9 Haziran 1934 Tarih ve 2497 Sayılı Belediyeler İstimlak Kanunu 1930'ların belediyeçiliğinin çerçevesini belirlemiştir. 1930'da çıkarılan Belediyeler Kanunu'nda, belediyeler, beldenin harita, kadastro ve kent planlarını en az beş senelik çalışma programları içinde hazırlayıp uygulamaya zorunlu tutulmuştur. 1933 tarihli Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu ise şehir planlaması çalışmalarını düzenlemeyi amaçlamış ve böylece ülkedeki kentleşmenin düzen altına alınmasına çalışılmıştır. 1933 yılında Yapı ve Yollar Kanununun çıkarılması ve Belediyeler İmar Müdürlüğünün kurulmuş olması da imar planlarının yapımını hızlandıramamıştır. Ancak 1 Haziran 1935'te Nafia Vekâleti Şehircilik Fen Heyetlerinin çalışmaya başlamasından sonra, 1936 yılında hızlanma başlamıştır (Tekeli, 2009).

Cumhuriyet dönemindeki bu gelişmeler, Doğu illerinden sorumlu üçüncü genel müfettiş Tahsin Uzer'in girişimlerine de bağlı olarak, Trabzon'un ilk imar faaliyetini doğurmuştur. Bu arada İstanbul ve Ankara kentlerinde planlı imar faaliyetlerini sağlamak için Almanya ve Fransa'dan plancılar Türkiye'ye davet edilmiştir. Planlama çalışmaları için ülkemize gelen Fransız plancı Jaques H. Lambert'e Trabzon ve Erzurum'un imar planı yapım işi verilmiştir. Lambert Trabzon kentinin ilk planı olan çalışmasını 1937 yılında tamamlamıştır. 1938'de yürürlüğe giren Lambert planında kent nüfusu 60.000 olarak öngörülmüştür. Bu planın ana kararları, kentin iş ve hizmet birimlerini dağınıklıktan kurtarmak amacıyla doğu- batı yönünde Maraş Caddesi'nin ana cadde ve ticaret aksı haline getirilmesi, ulaşım ağının yetersizliğinin yeni yollarla ve genişletmelerle giderilmesi, mevcut kentin batısında yeni yerleşmelerin bahçeli düzende oluşturulması, denize dik hava akımını artırıcı yeşil kanalların düzenlenmesi ve halkın deniz ile ilişkisini sağlayıcı manzara noktaları, teraslar yapılması olarak belirlenmiştir (Aysu, 1982; Gür, 2010; Zorlu vd., 2010). Lambert planına göre abidevi bir kent merkezi oluşturulması düşünülmüştür

(Aysu, 1982). Bu kent merkezi İskenderpsaşa Cami Mahallesi olarak belirlenmiş ve üzerine belediye, devlet ve sosyal yardım hizmetleri, tiyatro, sinema fonksiyonları yüklenmiştir (Beyazlı, 2005). Bu plan, şehirdeki eski ticaret merkezini korumuş olmakla birlikte Ayasofya civarında ikinci bir ticaret merkezi önermiştir. Ayrıca, bu plana göre Trabzon şehrine ülkenin genel politikasına uygun yeni bir ekonomik destek sağlayacak yeni bir liman yapılmasını, bu liman ve Erzurum ile bağlantılı bir sanayi bölgesi oluşturularak ekonomik gelişme sağlanması hedeflenmiştir (Gerçek, 1987; Şen, 1998). Kentin ihtiyaç ve özelliklerine göre, 1969 yılında hazırlanan yeni imar planına kadar, bu plan üzerinde Bayındırlık Bakanlığı ile İmar ve İskan Bakanlıklarının onayı ile birçok değişiklikler yapılmıştır (Kulaksızoğlu, 1948a; Kulaksızoğlu, 1948b; Çakıroğlu, 1964). Kent planlaması açısından yaşanan gelişmeler nedeniyle, Trabzon imar planının yeniden yaptırılması gereği ortaya çıkmıştır (Aysu,1982).

İkinci plan ise, hazırlanan bu ilk imar planından 30 yıl sonra, 1967-68 yıllarında İller Bankası tarafından açılan yarışma neticesinde hazırlanmış ve 24.07.1970 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu imar planına göre, Karadeniz Teknik Üniversitesi sınırından Ayasofya Mahallesi sınırına kadar 725 hektarlık alan planlanmış, 1985 yılında 140.000 nüfusa göre hedefleme yapılmış ve lineer bir gelişme öngörülmüştür. 1970 yılı planında Ortahisar, Pazarkapı ve Çarşı mahallelerini de içine alan koruma bölgeleri belirlenmiş, bu alanlarda yapılaşmaya sınırlamalar getirilmiştir (Gür, 2010). Bu planda kent içi konut ve ticaret yapılaşması için ayrık nizam yerine bitişik nizam yapılaşma önerilmiştir (Şen,1998). 1969 yılında hazırlanan imar planı 1975, 1977 ve 1984 yıllarında gözden geçirilmiş bu plana ilave ve revizyonlar yapılmış, kentin doğu ve batısında plan sınırları aşamalı olarak genişletilmiştir (Gür, 2010). Ancak bu plan yürürlükte olduğu süre içerisinde tamamlanamamış ve yerini 1989 yılında yürürlüğe giren yeni plana bırakmıştır. Bu planın hedefi 2005 yılı ve plan hedef yılı sonu tahmini nüfus 265.000 olarak kabul edilmiş ve toplam 4000 hektar alan olarak planlanmıştır (Gür, 2010). 1989 tarihli plana göre merkezdeki konut/ticaret oranı değişimi konuttan ticarete doğru yönelmiş ve merkezde gün geçtikçe yoğunluk, kat sayısı, zemindeki ticaret taban alanı artmıştır. Ayrıca planlama kararlarında, Trabzon'un kültür, eğitim, ticaret ağırlıklı bir kent olması düşünülmüş, yeni merkezler önerilmiş ve merkezin limana doğru genişlemesi hedeflenmiş ancak bu kararlar tamamen uygulanamamıştır. 1989 yılı revizyon imar planının büyük oranda işlevini yitirmesi sonucu bu plan yerini günümüzde de uygulanmakta olan ve 2002 yılında yürürlüğe giren yeni imar planına bırakmıştır. 2002 imar planı ile sahil kesiminden

başlayan ve güneye doğru gidildikçe azalan bir yapı yoğunluğu ve düzeni planlanmıştır. Ayrıca tüm Doğu Karadeniz'in sahil kesiminden geçen ve kent ile deniz ilişkisini kesen kıyıdaki karayolu geçişinin trafik yükünü üstüne alacak Güney Çevre Yolu Projesi plana işlenmiştir (Beyazlı, 2005; Gür, 2010).

Trabzon'un tarihi süreci içinde 1960'lı yıllara gelinceye değin fiziki yapısında çok belirgin bir farklılık görülmemiştir. Yapılar, bölge kültürünün simgesi olarak bahçelerle çevrilidir. İnsanlar bahçedeki evlerde yaşamayı hayat tarzı olarak benimsemişlerdir. İlk önemli değişim, sahilten geçen devlet karayolunun 1960'ta yapılmasıyla başlamıştır. 1965'te bitirilen bu yol Trabzon kıyısındaki doğal plajları ve güzel kumsalları yok etmiştir (Şen, 1998). Karadeniz sahil yolunun yapılmasıyla doğal yapısı ve ekolojisi bozulan kıyı şeridi cazibe bölgesi olmuş ve yol boyunca hızlı bir yapılaşma başlamıştır. İlk planda kent merkezinde sahildeki yapılaşma 2 kat iken kat izni 4 ve 6 ya çıkarılmıştır. Böylece şehrin yükü önemli ölçüde sahile kaymış ve yol kenarında yoğunlaşma isteklerini artırmıştır (URL, 10- 2012). Bu süreci etkileyen etmenler olarak, kentlerde yaşayan nüfusun artması, kıyı ardındaki verimsiz tarım alanlarından ve olanaksızlıklardan kaçan nüfusun yol açtığı göçler vb. nedenler olmuştur. Nüfustaki bu beklenmedik artış, kentin geleneksel dengesini altüst etmiştir. Trabzon kentinin ticaret ve sosyal etkileşim merkezleri kadar, var olan dar sokaklarına da aşırı yüklenilmiş ve apartmanlar hızla çoğalmıştır (Gür vd., 1991). Süreç içindeki tüm girişimlere rağmen, modernleşme sonrasında kent planlamalarında yapılan hatalar nedeniyle ülkemizde görülen çarpık kentleşme, Trabzon kentinde de görülmüştür. Mevcut kentin sahip olduğu tarihi doku ve yapılaşma kültürü bir yana bırakılarak, hızlı kentleşmenin etkisiyle niteliksiz konut bölgeleri, yetersiz altyapı ve kentsel dokuya zarar veren yapılaşma örnekleri sergilenmiştir (Erol ve Sancar, 2008).

Trabzon kent merkezinin yerleşim alanı 1965 yılında 65,516 kişilik nüfusla 640 hektarlık, 1973-74 yıllarında yaklaşık 90,000 kişilik bir nüfusla yaklaşık 1000 hektarlık, 1980 yılında ise 108,403 kişilik nüfusla yaklaşık 1200-1400 hektarlık bir gelişme göstermiştir (Aysu, 1982).

- Konut Açığı Sorunu

Trabzon'da özellikle 1940'larda, konut açığı sorunu yaşanmıştır. Bu sorunun ortaya çıkmasına, Rus işgali sırasında yıkılıp harap edilen evlerin yerine yenilerinin yapılmaması, kentte yapılan imar faaliyetleri kapsamındaki istimlak edilen evlerin yerine yeteri kadar ev yapılmaması ve yaşam tarzındaki değişiklikler neden olmuştur denilebilir. Dönemin yerel gazetelerinde bu konuya sıkça yer verilmiştir (Kefeli, 1945a; Kefeli, 1945b; Turan, 1946;

Çınar, 1947; Halk, 1947; Çulha, 1948; Nemlioğlu, 1948; Halk, 1948). Konut açığı sorunu dönemin anılarında da yer almıştır. Mahmut Goloğlu “1949 Yılı Trabzon İzlenimleri” isimli yazısında Trabzon’daki konut açığı sorunundan bahsetmiştir. “...bugün Trabzon’da, Trabzonlular için aklın almayacağı bir mesken buhranı var. Oturacak ev arayan arayana... Bulamayıp da sıkıntı çekenler gün geçtikçe artıyor ve bu yüzden kira ücretleri de alabildiğine yükseliyor. Neymiş efendim! Bugünkü Hükümet konağı kafi gelmiyormuş, daha büyüğü, daha yenisi yenisi lazımmış. Her işte olduğu gibi bunda da sert bir idari çıkış: Derhal Kavakmeydan tarafında ve koca bir mahallede ne kadar ev varsa yıkılsın..... Koca bir mahalle yıkıldı, halk mesken sıkıntısına düştü ve daha kötüsü yıkılanın yerine yeni bir şey de yapılmadı” (Bal, 2009b). 1950’lerde, belediye tarafından konut açığı sorununun çözümüne yönelik çalışmalar başlamıştır. Bu kapsamda belediye arsa temin edip bu arasalar üzerinde evler inşa ettirmesi düşünülmüştür (Çulha, 1952; Halk, 1952). Ayrıca yine bu yıllarda toplanan Trabzon Vilayet Kalkınma Kongresi kararları hazırlık komisyonu raporlarına göre, “ucuz ve sıhhi meskenler inşasına yarayacak geniş sahaların tespiti, bunlara Belediyece kolaylık gösterilmek suretiyle kolektif teşebbüsler yardımıyla, büyük bloklar halinde ucuz ve sıhhi meskenler inşasının sağlanması” gündeme gelmiştir (Anonim, 1952). 1953 yılında ise belediyenin yaptıracağı ucuz evlerin temeli atılmıştır (Halk, 1953).

Trabzon kentinde Birinci Dünya Savaşı yıllarında yapılan imar çalışmaları nedeniyle çok sayıda konut yıkılmıştır. Bu yıllarda savaş nedeniyle nüfus azaldığı için ve Rumların nüfus mübadelesi ile kentten ayrılmaları nedeniyle barınma büyük bir sorun olmamıştır. Ancak İkinci Dünya Savaşı yıllarında ekonomik sıkıntılar çeken ve 1950’li yıllarda sanayileşmeyle birlikte hızlanan kente göçler ile nüfus, kentlerde yoğunlaşmış ve kentte barınma sorunu ortaya çıkmıştır. Çeşitli imar hareketleri sonucunda mevcut konutlar dahi yıkılmışken ortaya çıkan konut ihtiyacını müstakil konutlarla kapatmak mümkün olmamış ve süreç içinde apartmanların yapımı gündeme gelmiştir.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Sorunun Belirlenmesi

Konut, insanın barınma gereksinimini karşılama yanısıra kişilerin rahat ve mutlu bir hayat sürdürmeleri için psiko-sosyal gereksinimlerini de karşılayan yaşam birimidir. Konutlar, ait oldukları dönemin toplumsal beğenisini, ekonomik imkânlarını ve kültürel yapısını yansıtırlar. Belirli bir dönemde ve bölgede inşa edilmiş konutların mekansal kuruluş prensipleri incelendiğinde, kullanıcıların gereksinimleri, yaşam biçimleri ve mekan kullanım kalıpları gibi birçok konuda bilgi edinmek mümkündür. Dolayısıyla konutlar, sosyo-kültürel, ekonomik, siyasi gelişmeler ve teknolojik değişimlere bağlı olarak değişen yaşam biçimimizi yansıtır.

Cumhuriyet'in ilanı ile ülkemizde sosyal- kültürel yaşamdan ekonomi alanına kadar her alanda değişimler yaşanmaya başlamıştır. Bu yenilikler toplumsal yapıyı ve yaşam biçimini de değiştirmiştir. Toplumsal değişim süreçlerinden doğrudan etkilenen konut, tasarım anlayışı, iç mekan örgütlenme karakteri ve yapım teknikleri ile yeniden biçimlenmiştir. Konut mimarisindeki bu değişimler özellikle İstanbul ve Ankara gibi ülkenin büyük kentlerinde Cumhuriyet'in daha ilk yıllarında etkisini gösterirken Anadolu kentlerinde XX. yüzyıl ortalarına kadar geleneksel konut kültürü devam etmiş, bu kentlerde modern anlayışla konut yapımı kentleşmenin hızlandığı 1950'li yıllarda artmıştır.

Trabzon coğrafi ve stratejik konumu nedeniyle, tarih boyunca ekonomik ve toplumsal gelişmelere açık bir kent olmuştur. 1950'li yıllardan itibaren Türkiye'de, köylerden büyük kentlere ve kent merkezlerine bir göç hareketi başlamış, Trabzon'da bu nüfus artışından payını büyük ölçüde almıştır. Türkiye'de kentleşmenin hızlandığı pek çok kentte olduğu gibi Trabzon'da da barınma sorunu ortaya çıkmıştır. Bu dönemde hem artan nüfusun konut ihtiyacını karşılamak hem de ekonomik, sosyal ve kültürel alanda yaşanan değişimlere paralel olarak apartmanlar gündeme gelmiştir. Ancak bu yıllarda henüz "kat mülkiyeti" yasası yürürlükte olmadığı için tek kişinin mülkiyetindeki bu apartmanların yapımı ekonomik şartların ağır olması nedeniyle sınırlı sayıda kalmıştır. 1965 yılında çıkarılan Kat Mülkiyeti Kanunu, apartman yapımında bir dönüm noktası olmuştur. Bu yasa ile kentlerdeki konut sunum biçimi tamamen değişime uğramış ve konut yapımında ekonomik maliyetlerin paylaşılması ile apartman türü yapılaşma artış göstermiştir.

Bu süreçte Trabzon'un Türkiye ekonomisi içindeki yeri ve önemi her geçen gün artmış ve kentin gelişimi hızlanmıştır. Bu dönemde kentin genel strüktüründe bozulmalar yaşanmaya başlamıştır. Özellikle 1980'ler sonrası kentte bir yandan yeni yerleşim alanları açılırken diğer yandan ise mevcut konutlar yıkılarak yerlerine yeni binalar yapılmaya başlanmıştır. Hala devam eden bu değişim ve dönüşüm bir dönemin mimari belgeleri olan söz konusu apartmanların yok olmasına neden olmaktadır. Bu durum bir dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtmaları açısından önemli bir mimari belge niteliğindeki bu yapılara dikkat çekilmesi, gündeme getirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Günümüzde başta İzmir olmak üzere, Isparta, Adana, İstanbul, Kayseri, Balıkesir gibi Türkiye'nin önde gelen kentlerinde benzer pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar ile bir döneme tanıklık etmiş belli mimari değerleri olan ve sayıları her geçen gün azalan bu konutların geleceğe aktarılması gerekliliği gündeme gelmiştir.

2.2. Çalışmanın Amacı

Cumhuriyet devrimleri ile başlayan toplumsal hayattaki değişimler, toplumun en küçük birimi olan aile yapısında ve yaşam biçiminde değişikliklere yol açmıştır. Değişen yaşam biçiminin bir yansıması olarak konut kullanım kalıpları ve konutun iç mekan örgütlenme karakteri de değişmiştir. Bu çalışma, Cumhuriyet sonrası sosyal, kültürel ve ekonomik değişimlerin toplumsal hayata, dolayısıyla yaşam biçimimize ve bunun yansıması olarak konut kullanım kalıplarımıza etkilerini 1950-1979 döneminde inşa edilmiş apartman tipi konutlar üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, mekan sentaksı yöntemiyle Hillier analiz parametreleri doğrultusunda Trabzon ilinde inşa edilmiş, bir dönemin sosyal ve kültürel yaşamına tanıklık etmiş ve dönemin tasarım anlayışının belgesi niteliğindeki bu apartmanların morfolojik analizlerle plan kurgularını inceleyerek değişen toplumsal yapının konut iç mekan kullanımına olan etkilerinin değişimini görmek amaçlanmıştır.

Çalışmanın ikinci amacı ise, Cumhuriyet dönemi modernizmini yansıtan, bir döneme tanıklık etmiş mimari miras niteliğindeki bu apartmanları tümüyle yok olmadan belgelemektir. Bu apartmanlar içinde, özgün cepheleri ve iç mekan organizasyonları ile mimarlara yol gösterecek nitelikte örnekler de mevcuttur. Günümüzde birçoğunun yıkılıp yerine yeni binaların yapıldığı ya da cephe kaplamalarının değiştirilmesiyle kimliklerini kaybeden bu konutların gelecek yıllara bir kaynak olması ve belgelenmesi de

amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma kapsamına alınamayan birçok konuta ilişkin görsel dokümanlar da derlenerek çalışmanın ekler bölümüne alınmıştır.

2.3. Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada Trabzon kentinde Cumhuriyet sonrası sosyo-kültürel ve ekonomik değişime bağlı olarak gündeme gelen apartman tipi konutları tespit etmek ve belgelemek amaçlanmıştır. Bu anlamda çalışma, kentlere göçün hızlandığı ve bunun sonucu artan konut açığı sorunun ortaya çıkmasına bağlı olarak apartman tipi konut yapımının artış gösterdiği 1950’li yıllar ile Toplu Konut Yasası’nın çıktığı 1980 yılına kadar geçen 30 yıllık dönemi kapsamaktadır. Ancak çalışma alanı sınırları içinde 1950-1959 döneminde inşa edilmiş apartman tipi konut tespit edilememiştir. Eğer mevcut ise de cephe karakteristiği ya da malzemesi değiştirilmiş olmasından kaynaklı olarak tespit edilememiş olabilir. Bu sebeple çalışmanın kapsadığı dönemin alt sınırı, çalışma alanı içinde tespit edilen en erken tarihli apartman tipi konut 1960 yılına ait olduğu için 1960 yılı olarak değiştirilmiştir. Çalışmanın sonlandığı yıl ise Toplu Konut Yasası’nın çıktığı ve bireysel konut üretiminin hemen hemen hiç olmadığı 1980’li yıllar olmuştur.

2.4. Araştırmada Kullanılan Yöntem

1960-1979 yılları arasında Trabzon’da inşa edilmiş apartmanların, değişen toplumsal yapı paralelinde plan şemalarında gerçekleşen değişimlerinin analizini konu edinen çalışma temelinde;

- Literatür tarama
- Tespit
- Analiz ve değerlendirme olmak üzere üç adımda gerçekleştirilmiştir.

Öncelikle, yapılan alan çalışması ve analizlerin kuramsal alt yapısını oluşturmak için literatür taraması yapılmıştır. Bu kapsamda çeşitli araştırma ve anı kitapları, dergiler, makaleler, sempozyum ve kongre bildirileri, tezler ve yerel gazeteler incelenmiştir. Bu dönemin yerel hassasiyetlerini ve günlük yaşantısını Trabzon kenti özelinde daha iyi anlayıp tespit edebilmek için dönemin yerel gazetelerine ulaşılmıştır. Bu bağlamda, Trabzon İl Halk Kütüphanesi’nin basın arşivleri taranmış ve 1943-1959 tarihleri arasında

çıkan Halk gazeteleri, 1946-1948 tarihleri arasında çıkan Yeni Yol gazeteleri ve 1946-1948 tarihleri arasında çıkan Trabzon gazeteleri incelenmiştir. Literatürden elde edilen bilgiler ile seçilen konut planlarının analizine kuramsal ve kavramsal bir temel oluşturmak ve böylece analiz bulgularının değerlendirilmesine katkısı olabilecek bilgilere ulaşılması hedeflenmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında,

- Çalışma alanı kapsamında ele alınan mahallelerde cephe karakteristiklerine bakılarak 1960-1979 yılları arasındaki dönemde inşa edildiği düşünülen 160 apartman tipi konut fotoğrafları çekilerek tespit edilmiştir.
- Tespit edilen apartmanların adresleri ve ada, pafta, parsel bilgileri belirlenerek mimari projelerine ulaşmak için Trabzon Belediyesi İmar Müdürlüğü arşivinde araştırma yapılmış ve bu apartmanlardan 94'ünün mimari projesine ulaşılmıştır (Tablo 4).
- Projelerin onay/ruhsat tarihleri dikkate alınarak 1960-1979 dönemi 5'er yıllık periyotlara ayrılarak projeler gruplandırılmıştır.
- 5'er yıllık periyotlarla oluşturan her dönem için rastlantısal olarak 15'er konut seçilmiştir. Ancak 1960- 1964 döneminde yeterli sayıda konut olmadığı için bu dönemde tespit edilen örneklerin tümü çalışma kapsamına alınmıştır. Bu kapsamda detaylı olarak incelenmek üzere toplam 51 apartman tipi konut belirlenmiştir.

Çalışmanın üçüncü aşamasında ise, Tespit edilip mimari projelerine ulaşılan ve araştırmada kullanılan 51 apartman için detaylı analiz tabloları hazırlanmıştır. Bu tablolarda konutların, ada, pafta, parsel, adres gibi kimlik bilgileri, fotoğrafı, ölçekli planları, plan analizine yönelik olarak mekan türleri, mekan sayıları, toplam kullanım alanı ve erişim grafiği gibi bilgilere yer verilmiştir (Tablo 5-55). Daha sonra bu 51 konutun erişim grafikleri Hillier'in analiz parametreleri doğrultusunda incelenerek yorumlanmıştır.

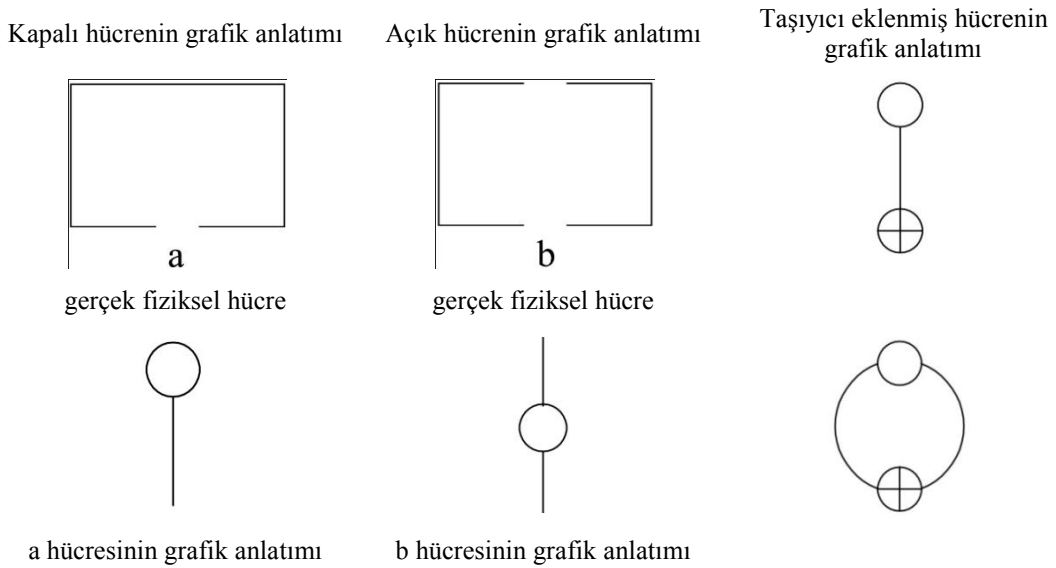
- Hillier Analizi

Hillier metodu Bill Hillier ve Jullienne Hanson önderliğindeki araştırma grubu tarafından geliştirilen mekanın dizimsel analizi, bir mekan okuma yöntemidir. Bu analizin kuramı, mekanı yaratan sosyal yapının mekanın fiziksel kurgusundan çıkarılabileceği düşüncesine dayanmaktadır (Çil 2006).

Hillier yöntemi, erişim grafiği ve binaların incelenmesinde kullanılabilen analiz parametreleri olmak üzere iki gruba ayrılarak incelenecektir.

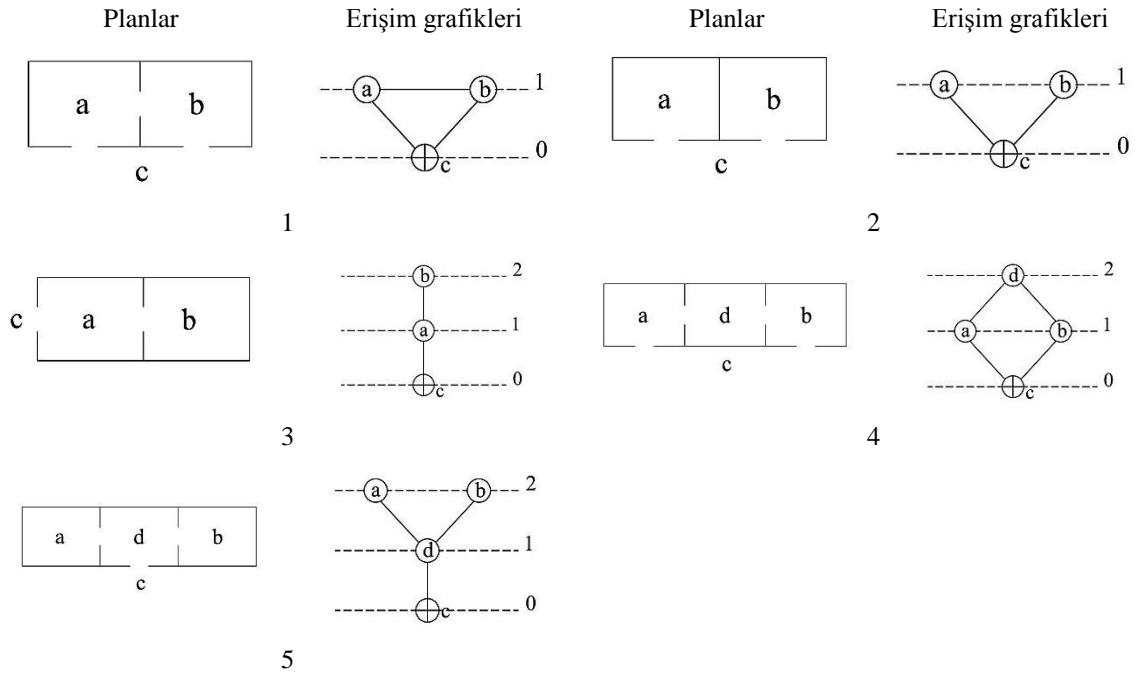
- Erişim Grafiği

Planın morfolojik özelliği Hillier ve Hanson tarafından geliştirilen erişim grafiği ile tanımlanmıştır. Erişim grafiğinde seçilen referans boşluğuna eşit derinlikteki odalar aynı yatay çizgideki sıraya yerleştirilir ve derinlik göstergeleri sıfırdan itibaren numaralandırılır. Erişim grafiğinde minimum kapı aralıklarını göstermek için başlangıç boşluğu her zaman sıfır çizgisine yerleştirilir. Başlangıç noktası ile ilerleyen derinlik çizgisi sayısı 0, 1, 2, 3, 4, ... aynı zamanda o çizgiye yerleştirilen herhangi bir mekanın da derinlik değerini verir (Kırcı, 2001) (Şekil 9).

Şekil 9. Hücrelerin grafik anlatımları (Gür, 2000).

Erişim grafikleri, simetrik/asimetrik, dağılımlı/dağılımsız gibi çeşitli parametrelere göre sınıflandırılmaktadır. Bir erişim grafiğinin maksimum derecede simetrik olması demek, dışarıdaki bir noktadan bir çok mekana eşit kolaylıkla erişilmesi demektir. Bunun tersi olan asimetrik düzende ise binanın çeşitli noktalarına ancak ardışık bir biçimde erişilme olanaklıdır. Bir mekandan tek bir yol yerine alternatif yolların olduğu durumlarda döngüsel bir yapı söz konusudur. Bu döngüsel değer yapının dağılımlı/dağılımsız oluşuna göre değişir. Dağılımlı grafiklerde mekanlar arasındaki ilişki döngüseldir. Mekan içindeki yollar halka oluşturur. Dağılımsız grafikler ise basit lineer bir ağaç diyagram şeklindedir ve bu tür grafiklerde mekan içi hareket dış mekana bağlı kontrollü şekilde gerçekleşir (Hillier ve Hanson, 1984).

Şekil 10. Planlar ve erişim grafikleri (Hillier, 1984).

Yukarıda erişim grafiklerinde başlangıç noktası olarak verilen c birimi her zaman 0 çizgisinde bulunur ve bu noktadan hareketle ilerleyen derinlik çizgileri 1,2,3,4,... olarak devam eder. 1 numaralı plana ait erişim grafiğinde a ve b odalarının her ikisinin de dış mekandan girişleri vardır ve a'dan b'ye b'den de a'ya geçilmektedir. Ayrıca bu plana göre a ve b odaları c'ye göre simetriktir ve bu mekanlar arasında döngü söz konusu olduğu için bu plan dağılımlı bir grafik şemasına sahiptir. Bu tip grafiklerde dış mekandan a'ya, a'dan b'ye, b'den tekrar dış mekana ulaşmak mümkündür. Bu ulaşım ağı mekanlar arasında bir döngünün olduğunu göstermektedir. 2 numaralı erişim grafiğinde de a ve b'ye dış mekandan ulaşılmakta ancak bu iki mekan arasında geçiş bulunmamaktadır. Ayrıca a ve b, c'ye göre asimetriktir. Bu mekanlar arasında döngü olmadığı için bu tür grafiklere dağılımsız grafikler denir (Gür, 2000). 3 numaralı erişim grafiğinde a, b'ye ulaşımı kontrol etmektedir ve a ve b, c'ye göre asimetrik ve dağılımsızdır. 4 numaralı grafikte ise d'ye ulaşım a ya da b aracılığıyla sağlanmaktadır. Bu grafiğe göre mekanlar arasında da bir döngü söz konudur. Hillier dış bölgeden geçen döngünün kullanıldığı grafiklere dağılımlı grafikler demiştir (Gür, 2000). Ayrıca bu grafiğe göre a ve b, c'ye göre birbirleriyle simetriktir. 5 numaralı grafikte ise ne a'ya ne de b'ye d'den başka yolla ulaşılmaktadır. Bu grafiğe göre d, dış mekandan girişler ile a ve b'ye erişimleri de kontrol etmektedir (Şekil 10).

- Hillier Analiz Parametreleri

Çalışma kapsamında ele alınan 1960-1979 yılları arasında inşa edilen apartman tipi konutların plan şemalarına ilişkin erişim grafikleri çizilerek Hillier analizi yapılmıştır. Analizlere ilişkin veriler Tablo 56'da verilmiştir. Hillier analiz parametreleri ile örnek konutların mekan sayıları, mekanların birbirleriyle olan ilişkileri, konumları, konut girişine uzaklıkları incelenmiştir. Çalışma kapsamında kullanılan Hillier parametreleri ve tablodaki sıraları aşağıda listelenmiştir.

- Mekan sayısı: M.S.
- Terminal mekan sayısı: T.M.S.
- Geçiş mekan sayısı: G.M.S.
- Tüm mekanların ortalama derinliği: DOI
- Rölatif ortalama derinlik: RA
- Maksimum nokta değeri: MAX. N. D.
- Ortalama nokta değeri: ORT. N. D.
- Döngü: DÖN.
- Derinlik: DER.
- En derin mekanlar: EN D. M.
- Maksimum nokta değerli mekanlar: MAX. N. D. M.

- Mekan Sayısı: Mekan örgütlenmesi bağlamında planı oluşturan hücrelerin toplamı mekan sayısıdır.

- Terminal Mekan Sayısı: Erişim grafiğini oluşturan bazı mekanlar ile grafiğin dallanması son bulur. Bu mekansal birimler mimari planda son adımda ulaşılan ve içinden başka bir mekana geçilemeyen mekanları temsil eder. Tek girişi ya da çıkışı olduğu için nokta değerleri 1'e eşit olan ve terminal adı verilen bu birimlerin erişim grafiğindeki adeti terminal mekan sayısını verir (Kırcı, 2001).

- Geçiş Mekan Sayısı: Erişim grafiğinde dış mekandan başlayıp mekansal birimlerde ilerlerken içinden geçilen, en az iki giriş ya da çıkışı bulunan mekanlara geçiş mekanı denir. Nokta değeri en az 2 olan bu mekanların grafikteki toplam adeti geçiş mekan sayısını verir (Kırcı, 2001).

- Tüm Mekanların Ortalama Derinliği (Doi) Erişim grafiğindeki tüm mekanların dış mekana göre derinliklerinin toplanıp mekan sayısına bölünmesi ile bulunan değer ortalama derinlik değerini verir ve Doi ile gösterilir (Kırcı, 2001).

- Rölatif Ortalama Derinlik (Ra): Rölatif ortalama derinlik değeri mekan sayısıyla olduğu kadar erişim grafiğini oluşturan mimari planın kurgusuyla da ilişkilidir. Rölatif ortalama derinlik değeri Ra ile gösterilir ve şu şekilde formüle edilir.

$$Ra = \frac{2 (doi - 1)}{V - 2}$$

Basit bir düz ağaç diyagramı oluşturan grafikler maksimum derinliğe sahiptir. Dış mekanın da nokta olarak kabul edildiği bu gibi durumlarda maksimum derinlik V-1, ortalama derinlik 1/ 2V olabilir. V değeri planı oluşturan birimlerin toplam sayısından 1 çıkarılarak elde edilir.

$$Ra = \frac{2 (V/2 - 1)}{V - 1} = 1$$

$$Ra = \frac{2 (1 - 1)}{V - 1} = 0$$

Rölatif ortalama derinlik değeri her zaman 0 ile 1 değerleri arasında bir değer almak zorundadır (Kırcı, 2001).

- Maksimum Nokta Değeri: Erişim grafiğinde nokta değeri, planda o mekana kaç giriş ya da çıkışın olduğunu ifade eden kenarların sayısıdır. Maksimum nokta değeri ise erişim grafiğinde en fazla giriş ya da çıkışa sahip olan mekanın nokta değeridir (Kırcı, 2001).

- Ortalama Nokta Değeri: Erişim grafiğini oluşturan mekansal birimler üzerindeki tüm noktaların dış mekana göre derinliklerinin toplanıp mekan sayısına bölünmesi ile elde edilen değere ortalama nokta değeri denir (Kırcı, 2001).

- Döngü: Bir mekandan çıkılıp tekrar o mekana dönülmesine döngü denir. Bir grafikteki döngü sayısı ise döngü değerini verir (Kırcı, 2001).

- Derinlik: Grafikte en yüksek düzeydeki derinlik çizgisinde yer alan mekan ya da mekanlar binanın en derin mekanlarıdır. Bu mekanların bulunduğu düzeyin değeri grafiğin derinlik değerini verir (Kırcı, 2001).

- En Derin Mekanlar: Erişim grafiğinde en yüksek düzeydeki derinlik çizgisinde yer alan mekan ya da mekanlar binanın en derin mekanlarıdır.

- Maksimum Nokta Değerli Mekanlar: Maksimum nokta değerli mekanlar erişim grafiğinde en fazla giriş ya da çıkışa sahip olan mekanları ifade etmektedir.

Bu çalışmada grafik teknikler ve morfolojik analiz yöntemiyle, apartman tipi konut planlarında değişimleri tespit etmek üzere, mekan sayıları, mekan organizasyonları, bir mekandan başka mekana geçişe izin veren geçişli mekanların ve geçişe izin vermeyen terminal mekanların ve konut içine dağılımı sağlayan maksimum nokta değerli mekanlar ile konut içine alternatif yollarla erişimi sağlayan mekanların neler olduğu Hillier'in analiz parametreleri yardımı ile incelenmiştir. Bu parametrelerden elde edilen veriler ile konutlardaki mekansal ilişkiler ve işlevsel çözüm karakteri ve mahremiyet derecesi gibi bilgilere ulaşılarak süreç içinde gerçekleşen değişim ve benzerlikler tespit edilmiştir.

Hillier analiz değerlerinin bulunduğu Tablo 56'daki mekanların sembolleri aşağıda verilmiştir.

Giriş Holü	: 1	Oda	: 8	Banyo	: 15
Hol	: 2	Yatak Odası	: 9	Lavabo	: 16
Gece Holü	: 3	Ebeveyn Y. O.	: 10	WC	: 17
Oturma Odası	: 4	Çocuk Y. O.	: 11	Soyunma	: 18
Salon	: 5	Misafir Y.O.	: 12	Kiler	: 19
Misafir Odası	: 6	Sandık Odası	: 13	Balkon	: 20
Yemek Odası	: 7	Mutfak	: 14	Teras	: 21

2.5. Çalışma Alanı

Cumhuriyet dönemi ile toplumda yaşanan sosyo-ekonomik değişikliklerin mekansal değişime yansımalarını Trabzon kent merkezi özelinde apartman tipi konutlar üzerinden incelemeyi amaçlayan bu çalışma kapsamında beş farklı mahalle seçilmiştir. Bu mahalleler seçilirken kent merkezinde yer almaları ve kentin kuruluşundan itibaren kentin önemli yerleşim alanlarından olmaları göz önünde bulundurulmuştur (Şekil 11). Bu mahalleler;

- İskenderpaşa Mahallesi
- Kemer kaya Mahallesi
- Çarşı Mahallesi
- Gazipaşa Mahallesi
- Cumhuriyet Mahallesi'dir.

İskenderpaşa Mahallesi, batıda Gazipaşa Caddesi, güneyde Atatürk Alanı, doğuda Şehit İbrahim Karaoğlanoğlu Caddesi ve Devlet Sahil Yolu ile liman mevki ve kuzeyde

Karadeniz ile sınırlıdır. Bu mahallenin doğusunda daha çok limana hizmet eden ticaret birimleri bulunurken konut bölgesi batıda Gazipaşa Caddesi üzerinde yoğunlaşmıştır (Şekil 12).

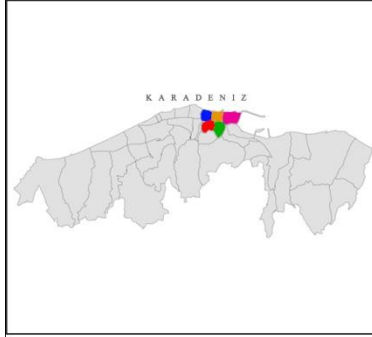
Kemerkaya Mahallesi, batıda Cumhuriyet Caddesi, güneyde Maraş Caddesi, doğuda Gazipaşa Caddesi ve kuzeyde Karadeniz ile sınırlıdır. Konutların homojen yayıldığı gözlenen bu mahallenin bir kısmı ticaret alanıdır (Şekil 13).

Çarşı Mahallesi, batıda Mahmut Goloğlu Caddesi ve Esnaf Sokak, güneyde Maraş Caddesi, doğuda Cumhuriyet Caddesi ve Kuzeyde Karadeniz ile çevrilidir. Bir kısmı sit alanı içinde bulunan mahallenin büyük bir kısmında ticari yapılar vardır. Bu mahallede çalışma dönemine ait konutlar sahil kesimi ve Cumhuriyet Caddesi üzerinde yoğunlaşmaktadır (Şekil 14).

Gazipaşa Mahallesi, batıda Boztepe Caddesi, güneyde ve doğuda Taksim Caddesi, kuzeyde ise Uzun Sokak ile çevrilidir (Şekil 15).

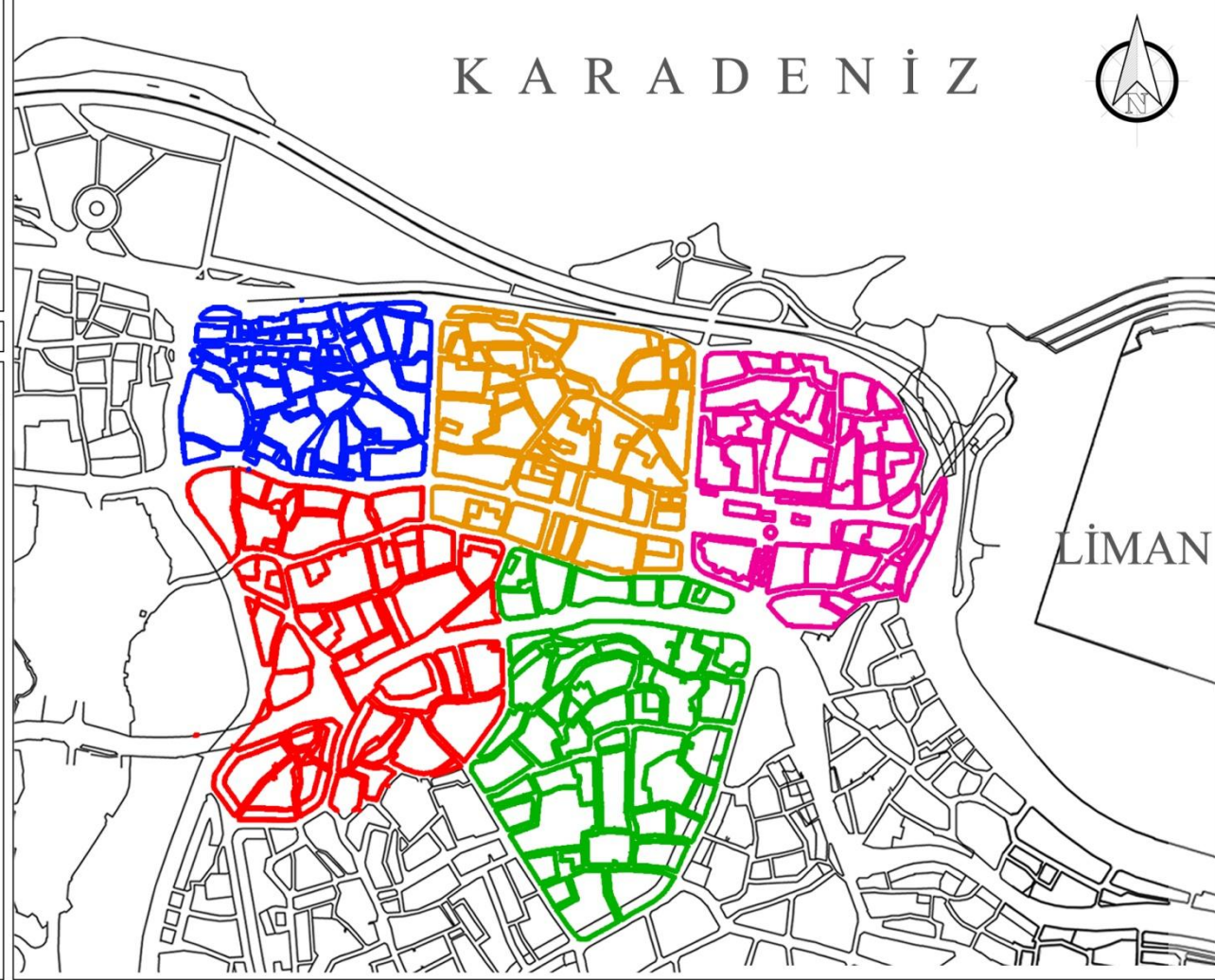
Cumhuriyet Mahallesi, Gazipaşa Mahallesi ve Çarşı mahallesiyle sınır olan bu mahalle batıda surlara kadar uzanmaktadır (Şekil 16).

ÇALIŞMA ALANI

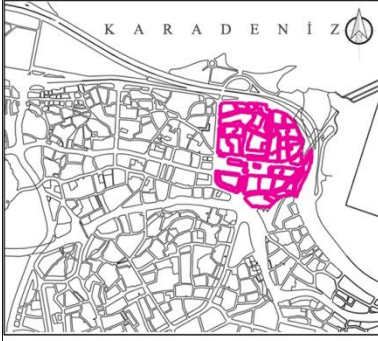
LEJANT

- İskenderpaşa Mahallesi
- Kemerkaya Mahallesi
- Çarşı Mahallesi
- Gazipaşa Mahallesi
- Cumhuriyet Mahallesi

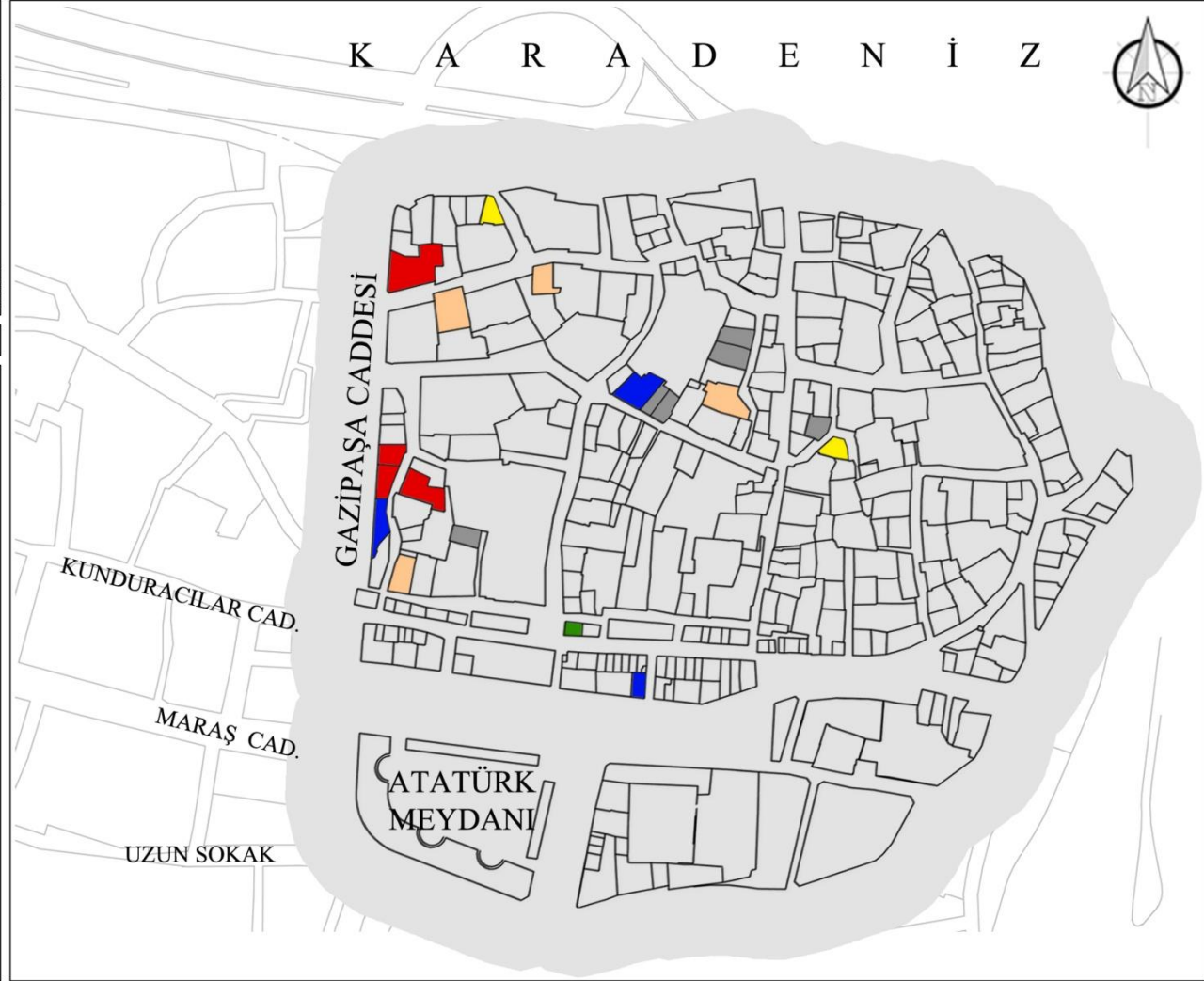
Şekil 11. Çalışma alanı

İSKENDERPAŞA MAHALLESİ

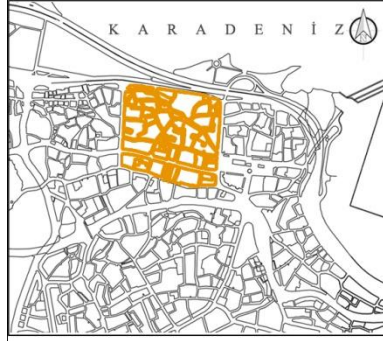
LEJANT

- 1964 Yılı Ve Öncesi Örnekleri
- 1965- 1969 Yılı Örnekleri
- 1970- 1974 Yılı Örnekleri
- 1975-1979 Yılı Örnekleri
- Tespit edilip mimari projelerine ulaşılan ancak analizi yapılmayan örnekler
- Tespit edilen ancak mimari projelerine ulaşılamayan örnekler

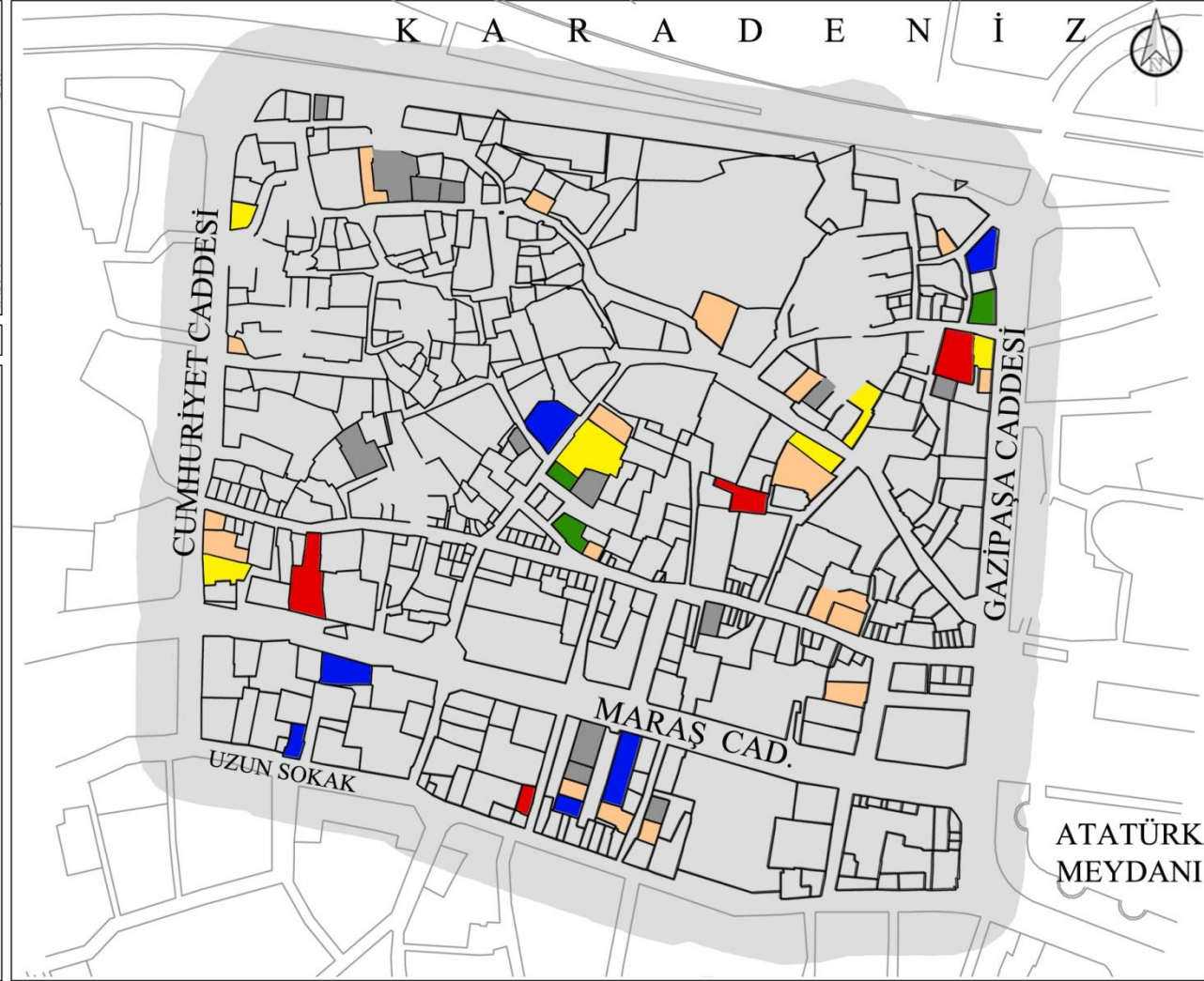
Şekil 12. İskenderpaşa Mahallesi

KEMERKAYA MAHALLESİ

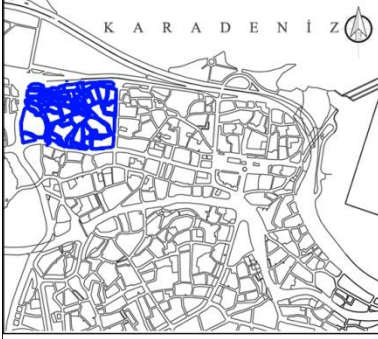
LEJANT

- 1964 Yılı Ve Öncesi Örnekleri
- 1965- 1969 Yılı Örnekleri
- 1970- 1974 Yılı Örnekleri
- 1975-1979 Yılı Örnekleri
- Tespit edilip mimari projelerine ulaşılan ancak analizi yapılmayan örnekler
- Tespit edilen ancak mimari projelerine ulaşılamayan örnekler

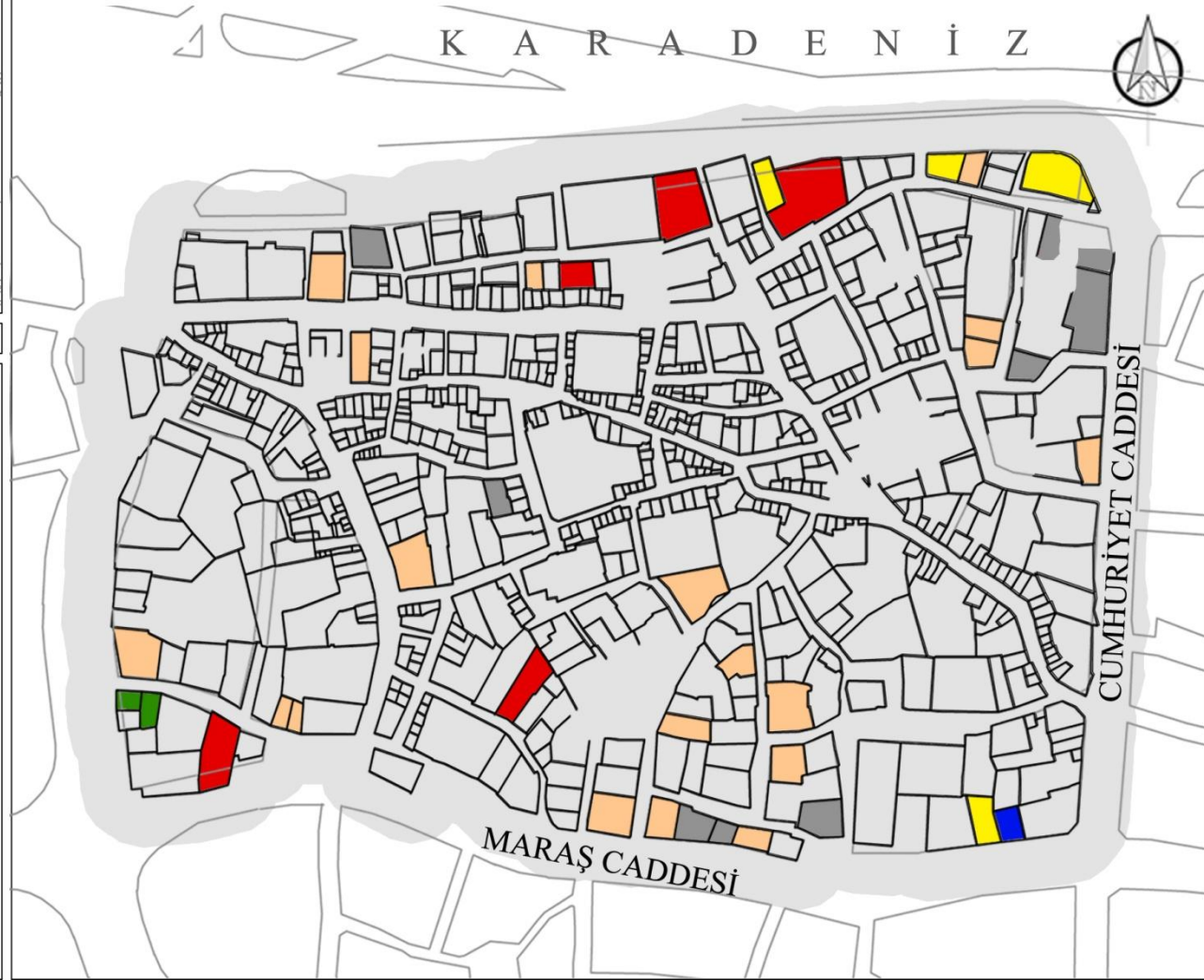
Şekil 13. Kemer Kaya Mahallesi

ÇARŞI MAHALLESİ

LEJANT

- 1964 Yılı Ve Öncesi Örnekleri
- 1965- 1969 Yılı Örnekleri
- 1970- 1974 Yılı Örnekleri
- 1975-1979 Yılı Örnekleri
- Tespit edilip mimari projelerine ulaşılan ancak analizi yapılmayan örnekler
- Tespit edilen ancak mimari projelerine ulaşılamayan örnekler

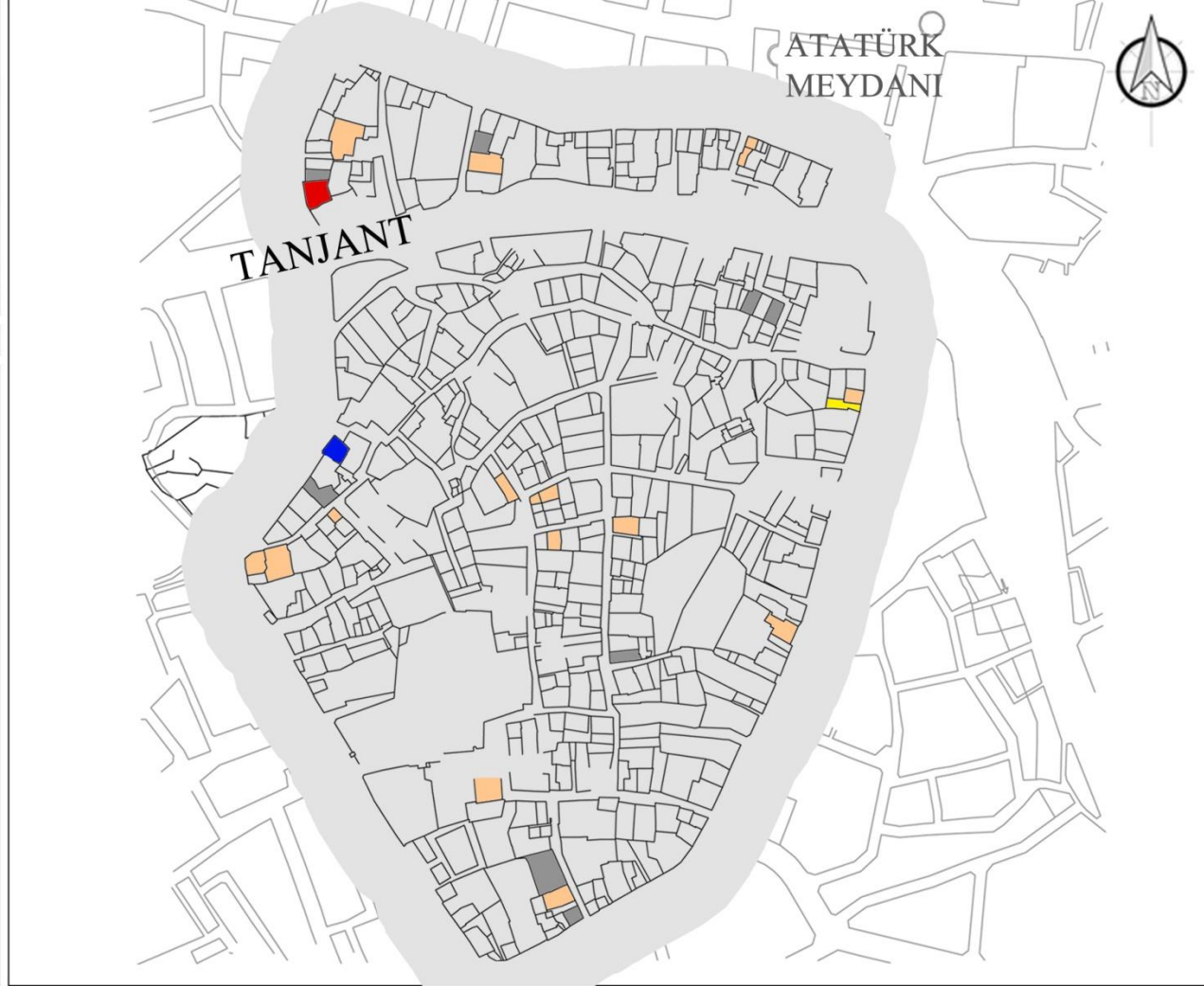
Şekil 14. Çarşı Mahallesi

GAZİPAŞA MAHALLESİ

LEJANT

- 1964 Yılı Ve Öncesi Örnekleri
- 1965- 1969 Yılı Örnekleri
- 1970- 1974 Yılı Örnekleri
- 1975-1979 Yılı Örnekleri
- Tespit edilip mimari projelerine ulaşılan ancak analizi yapılmayan örnekler
- Tespit edilen ancak mimari projelerine ulaşılamayan örnekler

Şekil 15. Gazipaşa Mahallesi

CUMHURİYET MAHALLESİ

LEJANT

- 1964 Yılı Ve Öncesi Örnekleri
- 1965- 1969 Yılı Örnekleri
- 1970- 1974 Yılı Örnekleri
- 1975-1979 Yılı Örnekleri
- Tespit edilip mimari projelerine ulaşılan ancak analizi yapılmayan örnekler
- Tespit edilen ancak mimari projelerine ulaşılamayan örnekler

Şekil 16. Cumhuriyet Mahallesi

3. BULGULAR

Çalışma alanı kapsamında ele alınan mahallelerde ön tespit cephe karakteristiklerine bakılarak 1960-1979 yılları arasındaki dönemde inşa edildiği düşünülen 160 apartman tespit edilmiştir. Trabzon Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü arşivinde yapılan araştırma sonucunda bu apartmanlardan 94'ünün mimari projelerine ulaşılmıştır. Projelerin onay / ruhsat tarihleri dikkate alınarak 1960- 1979 dönemi 5'er yıllık periyotlara ayrılarak gruplandırılmıştır. Mimari projelerine ulaşılan 94 konuttan 6'sının 1960- 1964 dönemine, 33'ünün 1965- 1969 dönemine, 29'unun 1970- 1974 dönemine ve 26'sının ise 1975- 1979 dönemine ait olduğu tespit edilmiştir. Bu 94 apartmandan 51'inin kat planlarının detaylı analizi yapılmıştır. Analizi yapılan bu 51 konuttan 6'sı 1960- 1964 dönemine, 15'i 1965- 1969 dönemine, 15'i 1970- 1974 dönemine ve 15'i de 1975- 1979 dönemine aittir. Detaylı analizi yapılan bu 51 konutun, 10'u İskenderpaşa Mahallesi'nde, 19'u Kemer kaya Mahallesi'nde, 11'i Çarşı Mahallesi'nde, 8'i Cumhuriyet Mahallesi'nde ve 3'ü Gazipaşa Mahallesi'nde bulunmaktadır. Ayrıca 1964 yılı ve öncesi dönemine ait 6 konuttan 3'ü İskenderpaşa, Çarşı ve Cumhuriyet mahallelerinde bulunurken 3'ü Kemer kaya Mahallesi'nde bulunmaktadır. 1965- 1969 dönemine ait 15 konuttan 2'si Çarşı ve Gazipaşa mahallelerinde, 3'ü İskenderpaşa, 4'ü Cumhuriyet Mahallesi'nde ve 6'sı da Kemer kaya Mahallesi'nde bulunmaktadır. 1970- 1974 dönemine ait 15 konuttan 2'si Cumhuriyet ve Gazipaşa mahallelerinde, 4'ü İskenderpaşa ve Kemer kaya mahallelerinde bulunurken 5'i Çarşı Mahallesi'nde bulunmaktadır. 1975- 1979 dönemine ait 15 konutun ise 1'i Gazipaşa Mahallesi'nde, 2'si İskenderpaşa ve Cumhuriyet, 4'ü Çarşı Mahallesi'nde ve 6'sı da Kemer kaya Mahallesi'nde bulunmaktadır (Tablo 4).

Tablo 4. Mimari projelerine ulaşılan 94 konut

Konut No	Ada / Parsel	Mahalle	Proje Onay/ Ruhsat Tarihi
1	193 / 9- 10	Çarşı	1960*
2	263 / 46	Kemer kaya	1960*
3	313 / 27	İskenderpaşa	1961*
4	260 / 1	İskenderpaşa	1962*
5	263 / 34	Kemer kaya	1962*
6	202 / 123	Cumhuriyet	1963*
7	272 / 15	Kemer kaya	1965*
8	315 / 14	İskenderpaşa	1965*

Tablo 4'ün devamı

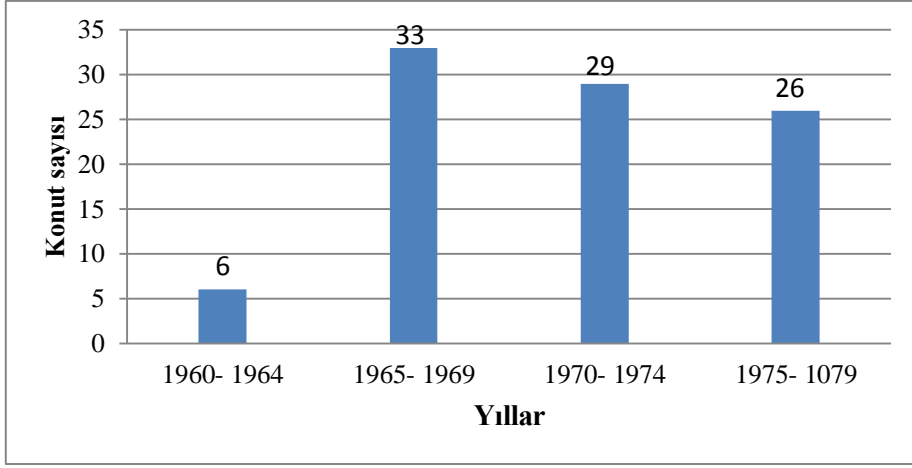
9	175 / 19	Çarşı	1965*
10	277 / 19	Kemer kaya	1966*
11	279 / 61	Kemer kaya	1966*
12	269 / 24	Kemer kaya	1966
13	272 / 18	Kemer kaya	1966
14	272 / 17	Kemer kaya	1966
15	202 / 79	Cumhuriyet	1966*
16	277 / 38	Kemer kaya	1967*
17	255 / 10	Kemer kaya	1967
18	262 / 60	Kemer kaya	1967
19	175 / 72	Çarşı	1967
20	140 / 10	Çarşı	1967
21	202 / 116	Cumhuriyet	1967*
22	202 / 70	Cumhuriyet	1967*
23	205 / 60	Cumhuriyet	1967
24	285 / 15	İskenderpaşa	1968*
25	285 / 7	İskenderpaşa	1968
26	168 / 14	Çarşı	1968
27	248 / 11	Gazipaşa	1968*
28	245 / 20	Gazipaşa	1968
24	202 / 83	Cumhuriyet	1968*
25	323 / 18	İskenderpaşa	1969*
26	285 / 18	İskenderpaşa	1969
27	285 / 19	İskenderpaşa	1969
28	272 / 32	Kemer kaya	1969*
29	260 / 7	Kemer kaya	1969*
30	177 / 11	Çarşı	1969
31	235 / 118	Gazipaşa	1969
32	235 / 122	Gazipaşa	1969
33	242 / 93	Gazipaşa	1969
34	205 / 58	Cumhuriyet	1969
40	323 / 20	İskenderpaşa	1970*
41	289 / 21	İskenderpaşa	1970*
42	179 / 46	Çarşı	1970*
43	151 / 6	Çarşı	1970*
44	205 / 57	Cumhuriyet	1970
45	235 / 105	Gazipaşa	1970
46	276 / 71	Kemer kaya	1971*
47	234 / 46	Gazipaşa	1971*
48	202 / 70	Cumhuriyet	1971*
49	255 / 19	Kemer kaya	1971
50	168 / 12	Çarşı	1971
51	136 / 1	Çarşı	1971
52	245 / 50	Gazipaşa	1971
53	202 / 59	Cumhuriyet	1971
54	323 / 23	İskenderpaşa	1972*

Tablo 4'ün devamı

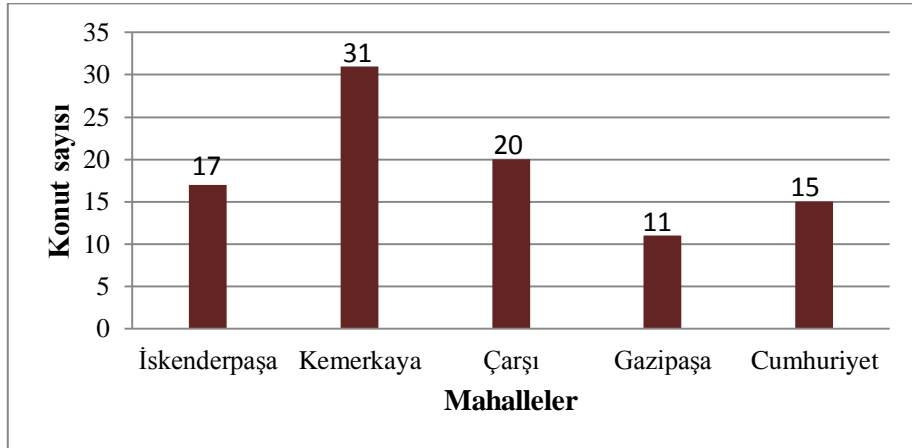
55	296 / 45	İskenderpaşa	1972*
56	263 / 12	Kemer kaya	1972*
57	946 / 55	Kemer kaya	1972
58	279 / 66	Kemer kaya	1972
59	202 / 96	Cumhuriyet	1972
60	273 / 41	Kemer kaya	1973*
61	254 / 12	Kemer kaya	1973
62	150 / 3	Çarşı	1973*
63	162 / 17	Çarşı	1973*
64	193 / 3	Çarşı	1973*
65	202 / 97	Cumhuriyet	1973
66	296 / 18	İskenderpaşa	1974
67	262 / 75	Kemer kaya	1974*
68	168 / 2	Çarşı	1974
69	280 / 4	Kemer kaya	1975*
70	262 / 73	Kemer kaya	1975*
71	270 / 4	Kemer kaya	1975
72	278 / 22	Kemer kaya	1975*
73	177 / 2	Çarşı	1975
74	234 / 47	Gazipaşa	1975
75	204 / 25	Cumhuriyet	1975*
76	202 / 55	Cumhuriyet	1975
77	285 / 24	İskenderpaşa	1976
78	289 / 25	İskenderpaşa	1976*
79	263 / 54	Kemer kaya	1976*
80	263 / 40	Kemer kaya	1976
81	279 / 91	Kemer kaya	1976
82	167 / 9	Çarşı	1976*
83	168 / 5	Çarşı	1976
84	162 / 18	Çarşı	1977*
85	165 / 4	Çarşı	1977*
86	202 / 29	Cumhuriyet	1977*
87	248 / 17	Gazipaşa	1977
88	889 / 48	İskenderpaşa	1978
89	292 / 9	İskenderpaşa	1978
90	262 / 29	Kemer kaya	1978*
91	255 / 11	Kemer kaya	1978
92	175 / 24	Çarşı	1978*
93	263 / 62	Kemer kaya	1979*
94	237 / 28	Gazipaşa	1979*

* Detaylı analizi yapılan apartmanlar

Mimari projelerine ulaşılan 94 konutun yıllara ve mahallere göre sayılarını gösteren grafikler aşağıda verilmiştir (Şekil 17), (Şekil 18).

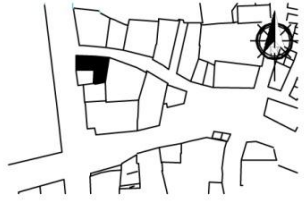
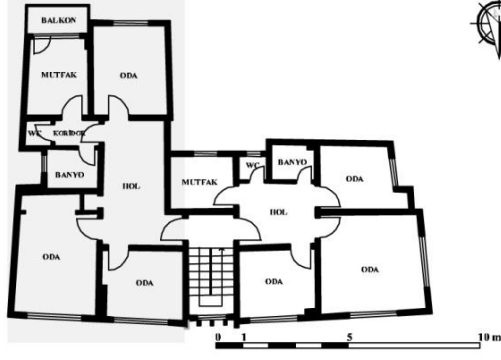

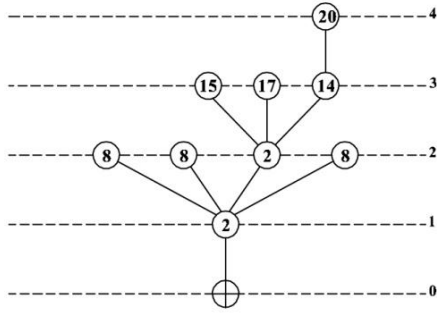
Şekil 17. Konut sayısının yıllara göre dağılımı

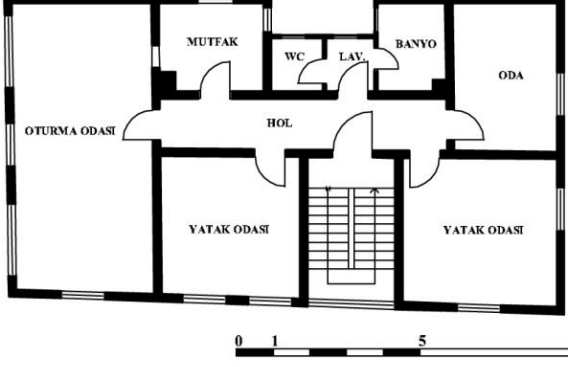

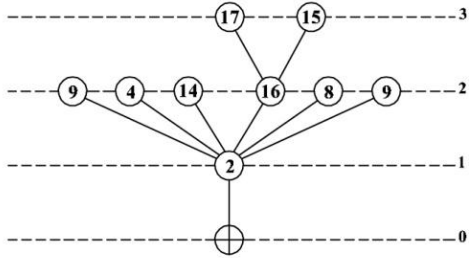
Şekil 18. Konut sayısının mahallelere göre dağılımı

3.1. 1960- 1964 Yılları Arası Apartmanlar

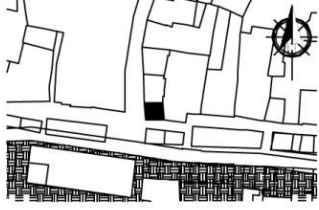
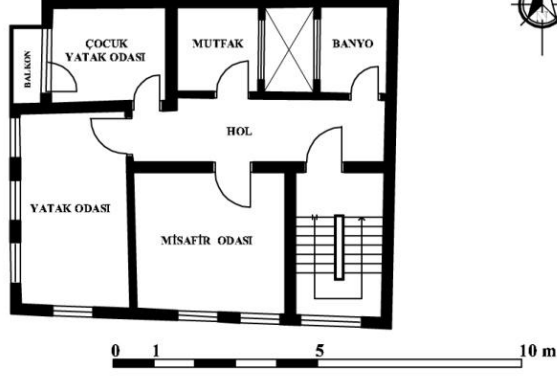

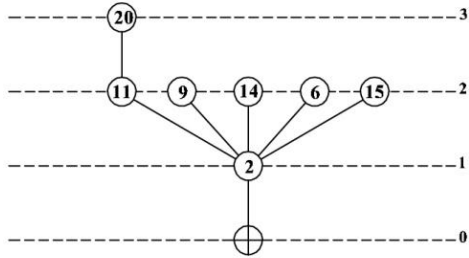
Tablo 5. 1960- 1964 örnek apartman 1

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1960 Ada/ Parsel: 193 / 9- 10</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		2						3						1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				9	
MEKAN BÜY. (M ²)		12						8						6,5	3		1			2,5	
		2						13,5													
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				58	

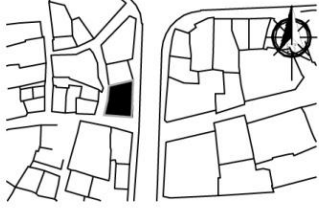
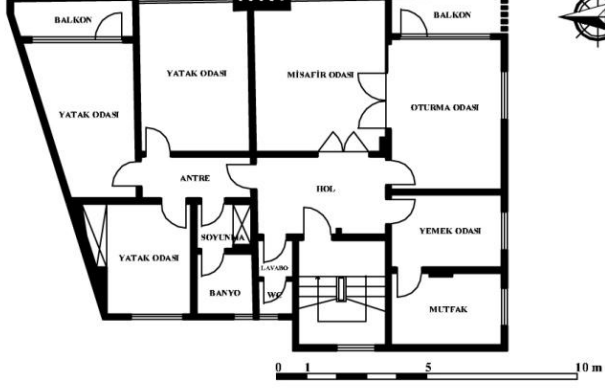

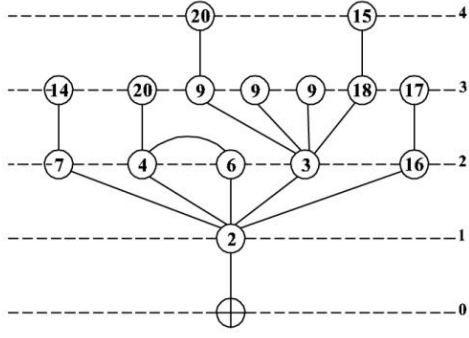
Tablo 6. 1960- 1964 örnek apartman 2

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1960</p> <p>Ada/ Parsel: 263 / 46</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1		1				1	2					1	1	1	1				
TOPLAM MEKAN SAYISI																				9	
MEKAN BÜY. (M ²)		11		30				12	14,5					7	4,5	2	2				
									17												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				100	

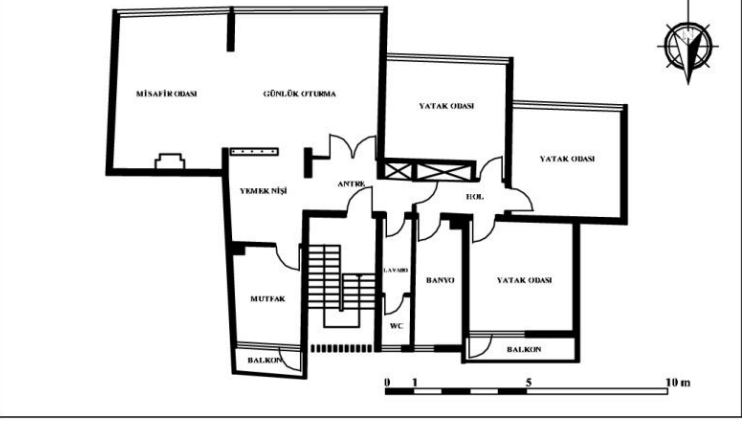

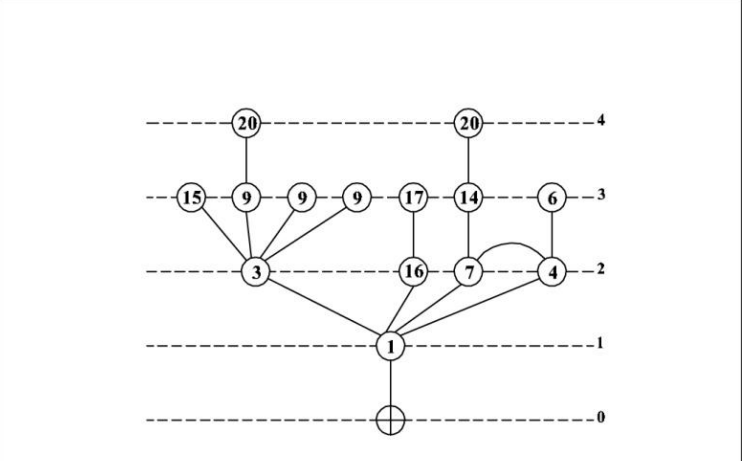
Tablo 7. 1960- 1964 örnek apartman 3

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: İskenderpaşa Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1961 Ada/ Parsel: 313 / 27										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1				1			1		1			1	1					1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				7	
MEKAN BÜY. (M ²)		9,5				13			13		6,5			4	3,5					1,5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				51	

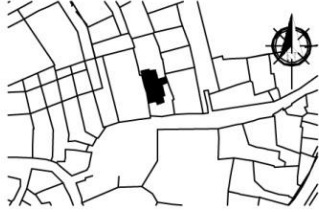
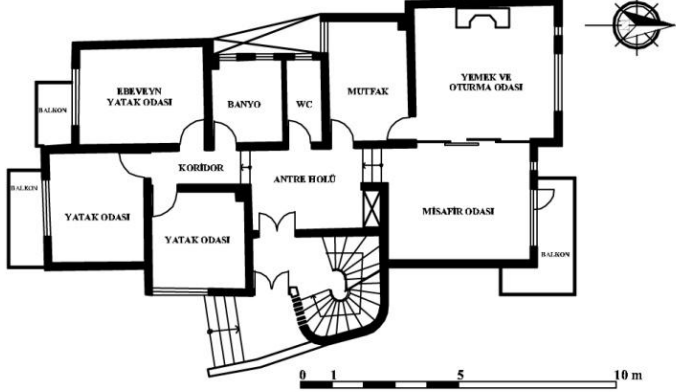

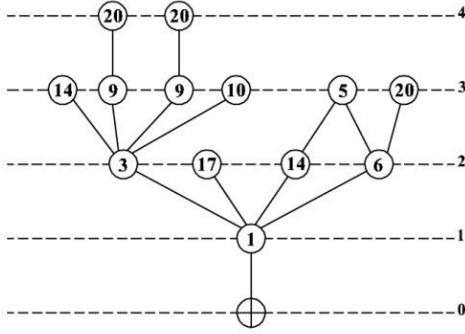
Tablo 8. 1960- 1964 örnek apartman 4

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1962</p> <p>Ada/ Parsel: 260 / 1</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1	1		1	1		3					1	1	1	1	1		2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				15	
MEKAN BÜY. (M ²)		11	5	18,5		21,5	9		18					9	4	1,5	1,5	3		5	
									16											5	
									12												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				140	

Tablo 9. 1960- 1964 örnek apartman 5

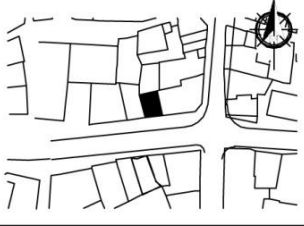
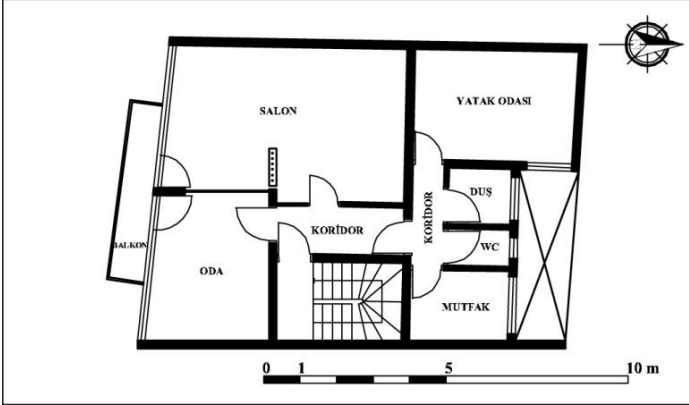

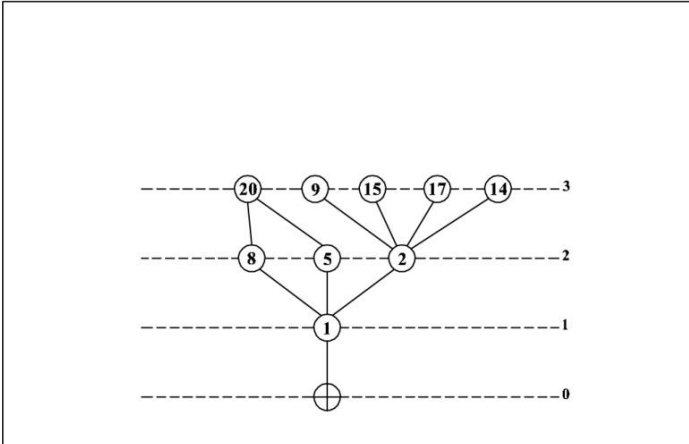
YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1962</p> <p>Ada/ Parsel: 263 / 34</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1		1	1		3					1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				14	
MEKAN BÜY. (M ²)	7		4	26		21	8		15					8	7,5	3	2			3,5	
									15												2,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				138	

Tablo 10. 1960- 1964 örnek apartman 6

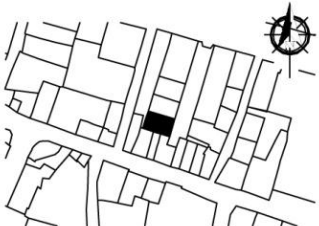
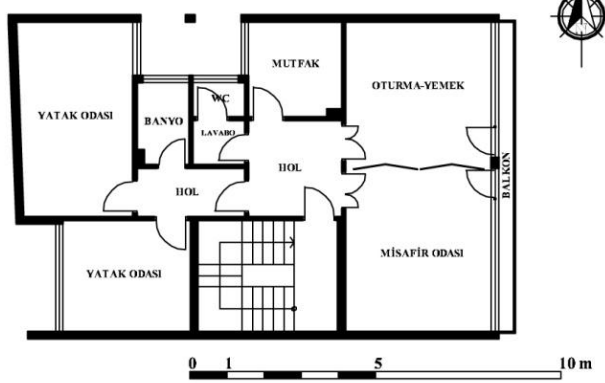

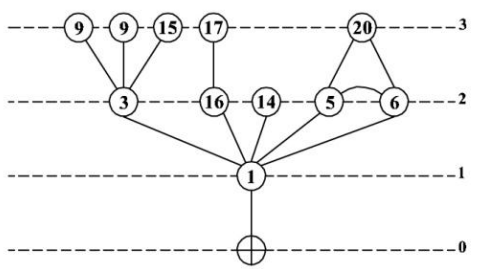
YAPI KİMLİĞİ																						
KONUM	<p>Mahalle: Cumhuriyet Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1963</p> <p>Ada/ Parsel: 202 / 123</p> 											<p>PLAN</p> 										
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																						
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras	
MEKAN SAYS.	1		1		1	1			2	1				1	1		1			3		
TOPLAM MEKAN SAYISI																				13		
MEKAN BÜY. (M ²)	10		3,5		19	16,5			10,5	12,5				9,5	6		3			5,5		
									9												3,5	
																						2,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				111		

3.2. 1965- 1969 Yılları Arası Apartmanlar

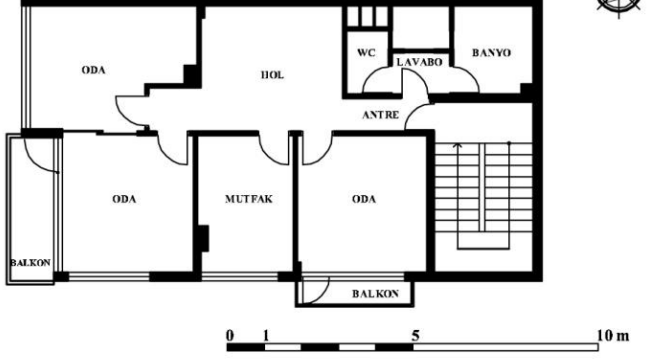

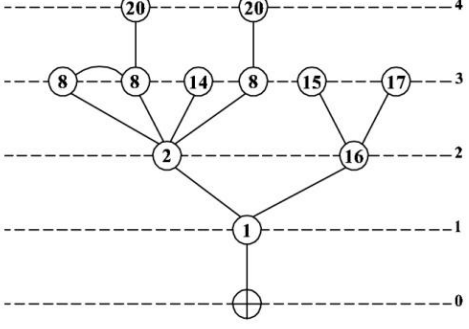
Tablo 11. 1965- 1969 örnek apartman 7

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1965 Ada/ Parsel: 175 / 19</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1			1			1	1					1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				9	
MEKAN BÜY. (M ²)	5	2,5			27			13	13,5					5,5	3		2			4,5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				76	

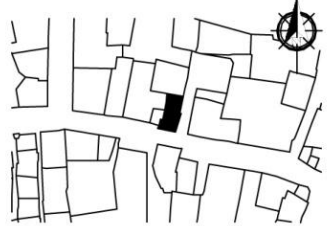
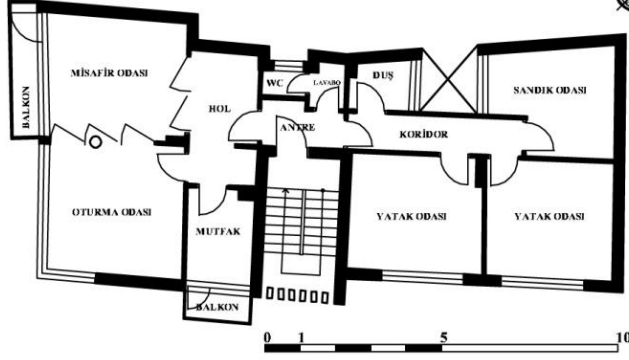

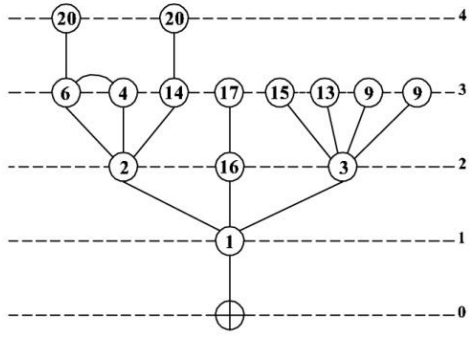
Tablo 12. 1965- 1969 örnek apartman 8

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1965</p> <p>Ada/ Parsel: 272 / 15</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1	1			2					1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	7		4		16	18			11					7,5	4	2,5	2			4	
									17												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				93	

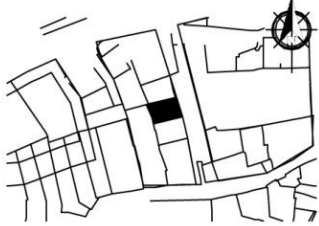
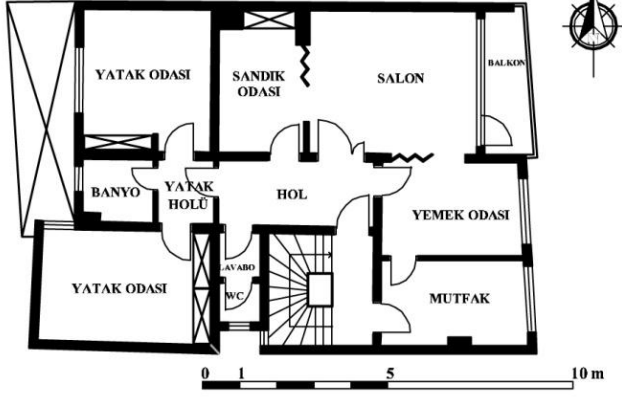

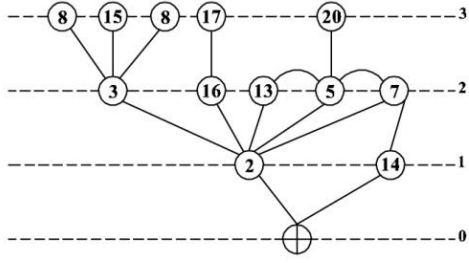
Tablo 13. 1965- 1969 örnek apartman 9

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: İskenderpaşa Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1965 Ada/ Parsel: 315 / 14										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1						3						1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	2	15						14						10	5,5	2	2			4,5	
								15												2	
								15													
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				100	

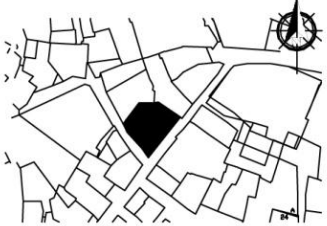
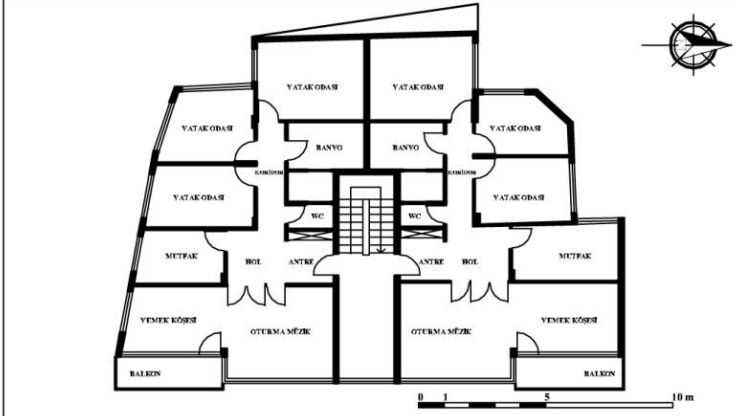

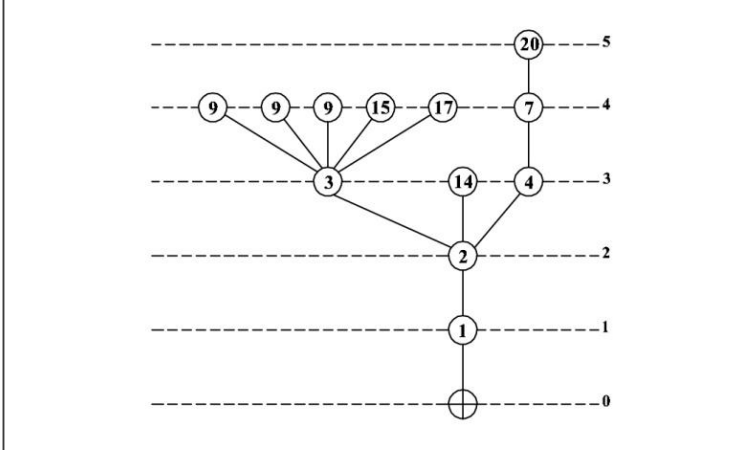
Tablo 14. 1965- 1969 örnek apartman 10

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Kemer kaya Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1966 Ada/ Parsel: 277 / 19										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1	1	1		1			2				1	1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																					14
MEKAN BÜY. (M ²)	3	7,5	5	14		13,5			12,5				10	5	2,5	1,5	2			3	
									12												1,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																					93

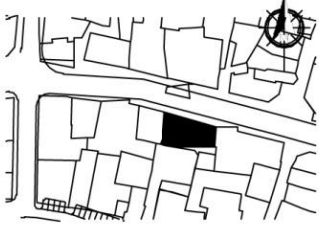
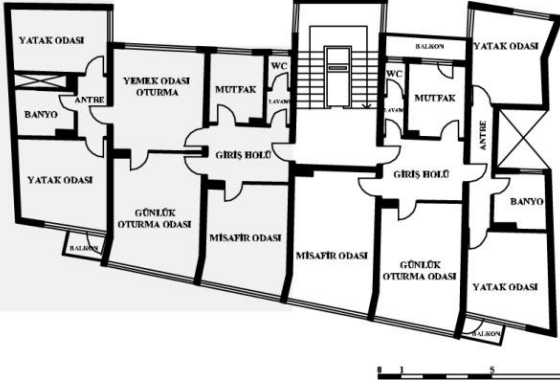

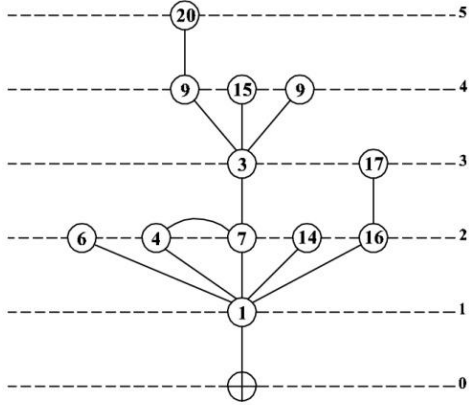
Tablo 15. 1965- 1969 örnek apartman 11

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Cumhuriyet Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1966</p> <p>Ada/ Parsel: 202 / 79</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1		1		1		2				1	1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)		7,5	3		17		17,5		13,5				8,5	9	4	1,5	1,5			5	
									15												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				103	

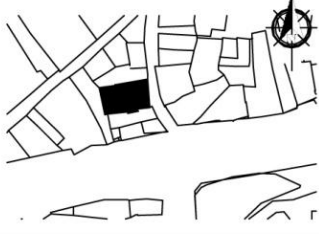
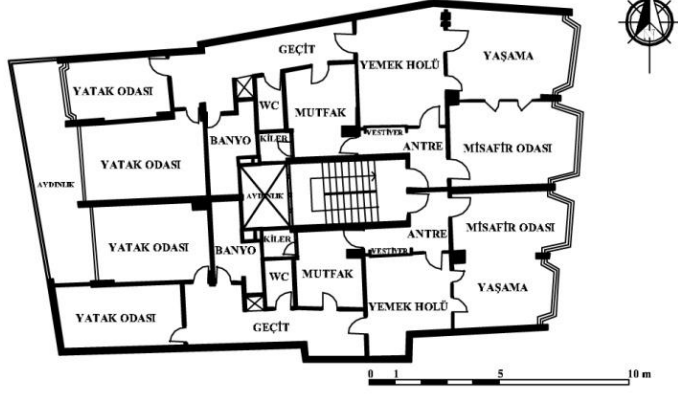

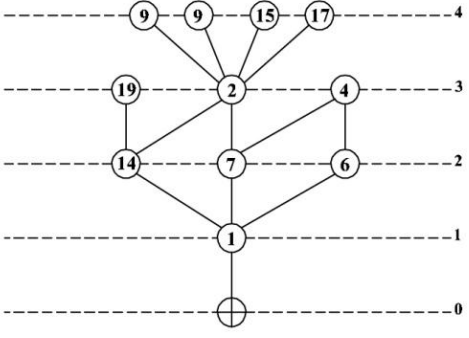
Tablo 16. 1965- 1969 örnek apartman 12

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1966</p> <p>Ada/ Parsel: 279 / 61</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1	1	1			1		3					1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	4	5,5	5	16			10		14					8	6		2			5,5	
									11												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				97	

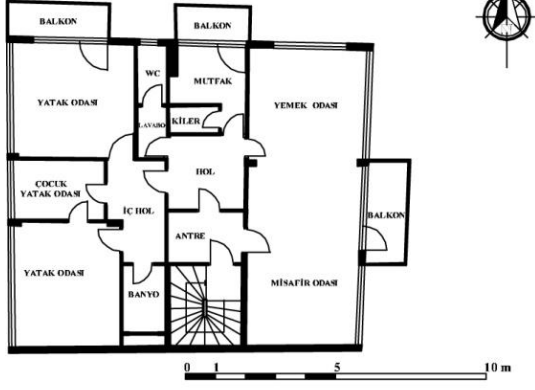

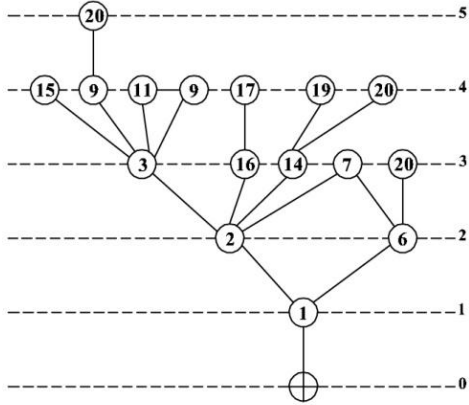
Tablo 17. 1965- 1969 örnek apartman 13

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1967</p> <p>Ada/ Parsel: 277 / 38</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Hollü	Hol	Gece Hollü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1		1	1		2					1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	9		3,5	20		17	19		15					8	5,5	2	2			2	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				115	

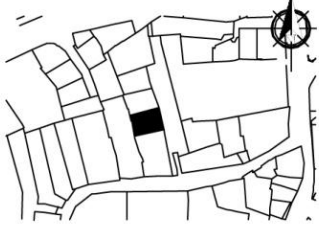
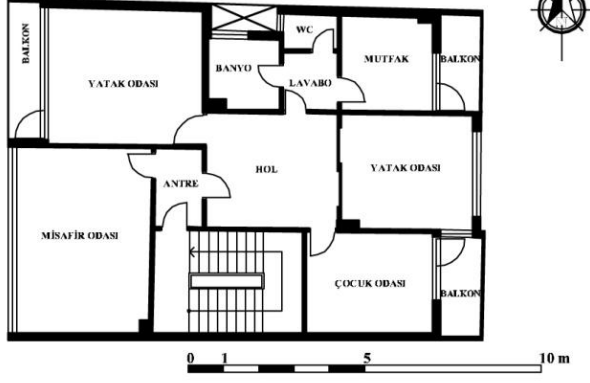

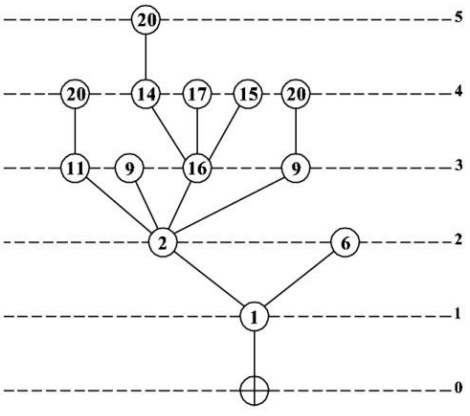
Tablo 18. 1965- 1969 örnek apartman 14

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Cumhuriyet Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1967</p> <p>Ada/ Parsel: 202 / 116</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1		1		1	1		2					1	1		1		1		
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	6,5	13		15,5		15	15		10					9	5		2		2		
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				108	

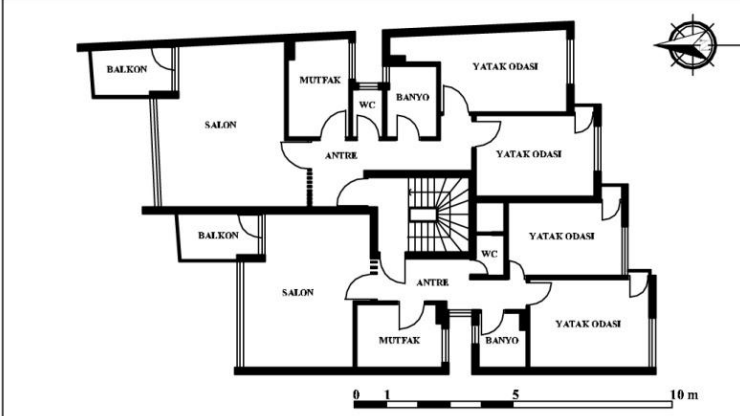

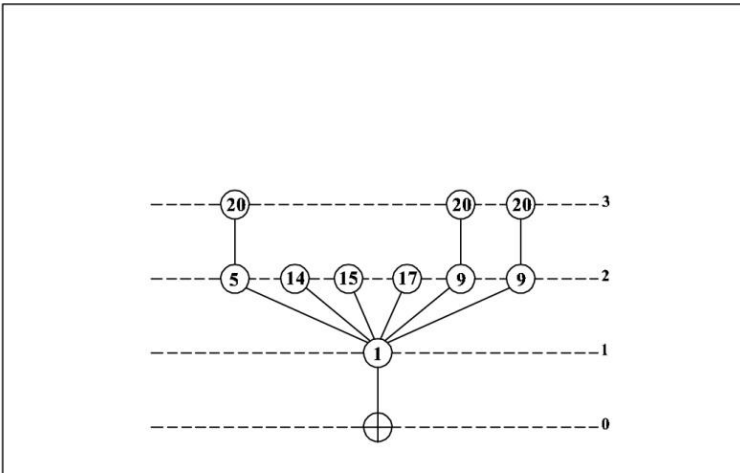
Tablo 19. 1965- 1969 örnek apartman 15

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Cumhuriyet Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1967 Ada/ Parsel: 202 / 70										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1	1			1	1		2		1			1	1	1	1		1	3	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				16	
MEKAN BÜY. (M ²)	5	7	6,5			23	15		15,5		6			5,5	3,5	2	2		2	5	
									15											4	
																				3	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				120	

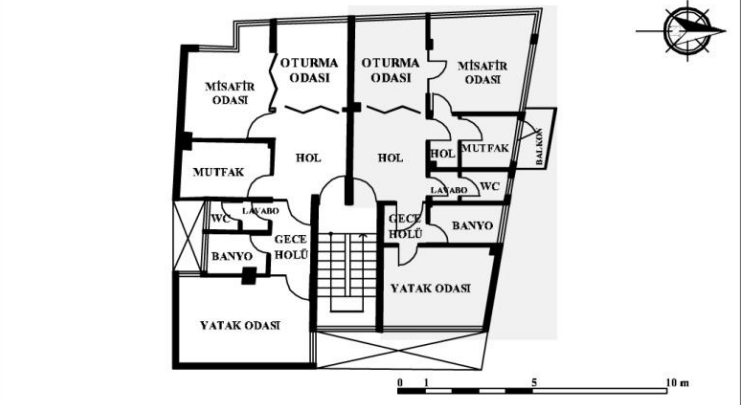

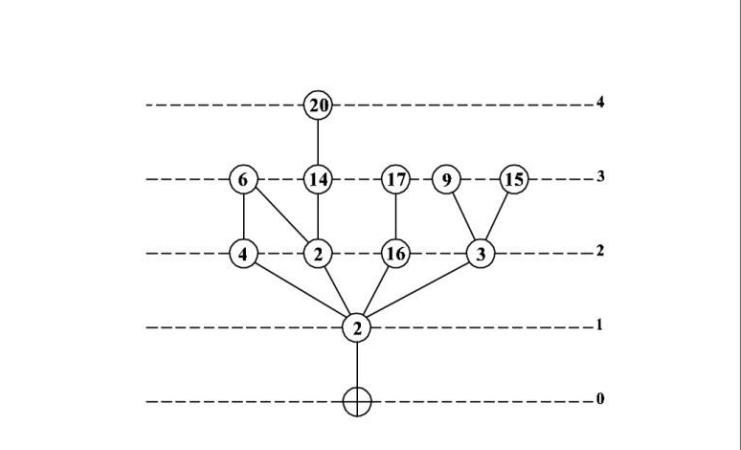
Tablo 20. 1965- 1969 örnek apartman 16

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Cumhuriyet Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1968 Ada/ Parsel: 202 / 83										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1				1			2		1			1	1	1	1			3	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				13	
MEKAN BÜY. (M ²)	3	12				21			14		11			6	4	2,5	1,5			3	
									15											3	
																				4	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				100	

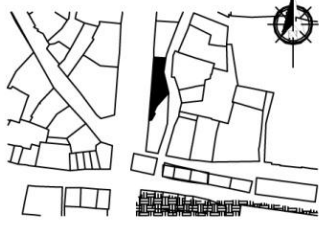
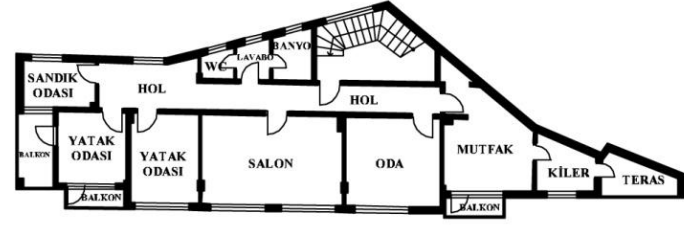
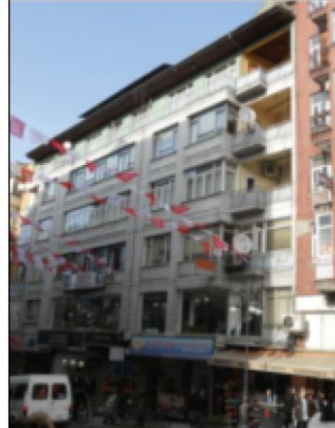
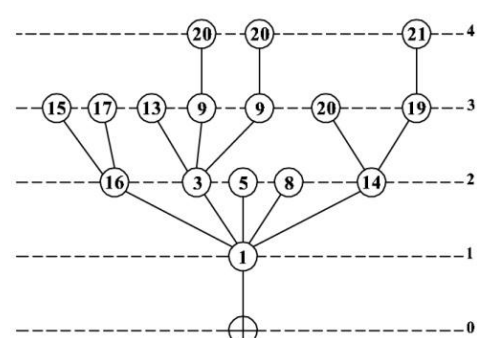
Tablo 21. 1965- 1969 örnek apartman 17

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1968</p> <p>Ada/ Parsel: 285 / 15</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1				1				2					1	1		1				3
TOPLAM MEKAN SAYISI																				10	
MEKAN BÜY. (M ²)	7				23				12					7	5		2				3
									12												1
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				73	

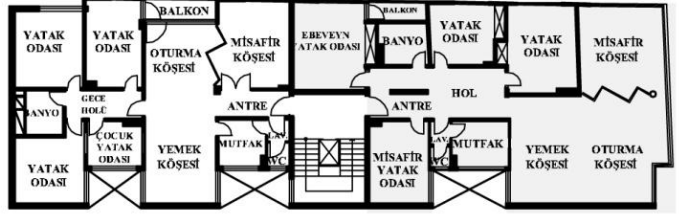

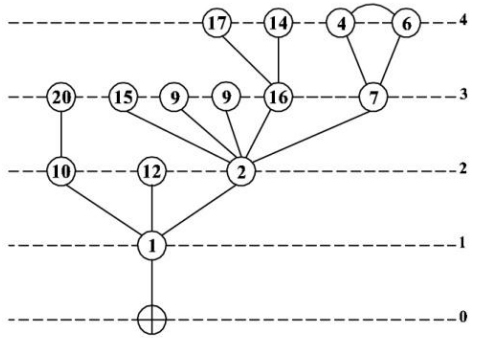
Tablo 22. 1965- 1969 örnek apartman 18

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Gazipaşa Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1968 Ada/ Parsel: 248 / 11										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		2	1	1		1			1					1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)		10	2,5	9,5		15			12					5	5	1,5	2				2,5
		3																			
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				68	

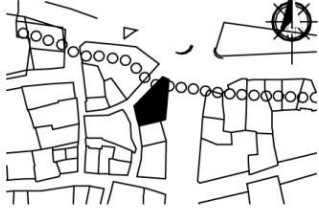
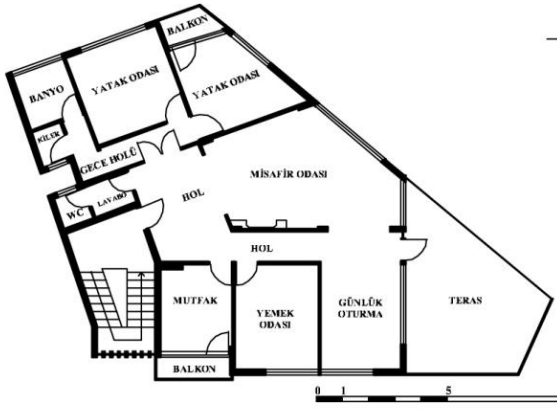

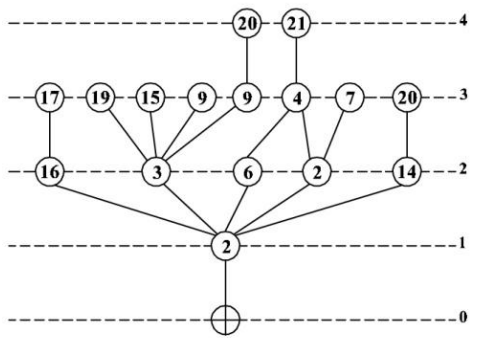
Tablo 23. 1965- 1969 örnek apartman 19

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1969</p> <p>Ada/ Parsel: 323 / 18</p> 											<p>PLAN</p> <p>0 1 5 10 m</p>									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1		1			1	2				1	1	1	1	1		1	3	1
TOPLAM MEKAN SAYISI																					16
MEKAN BÜY. (M ²)		10	7		18,5			12,5	7,5				5	13,5	3	2	1,5		4	4	3,5
									9											1,5	1,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																					104

Tablo 24. 1965- 1969 örnek apartman 20

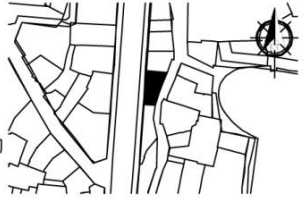
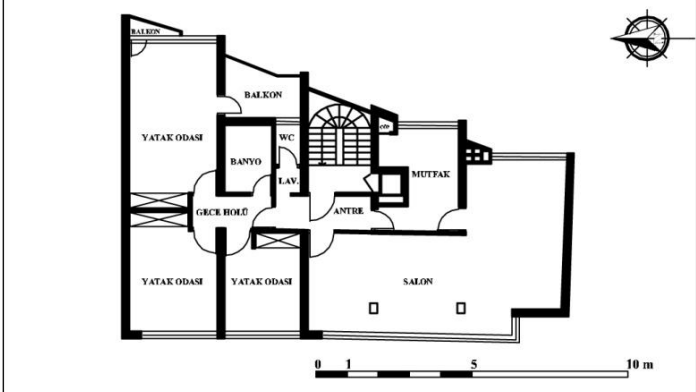

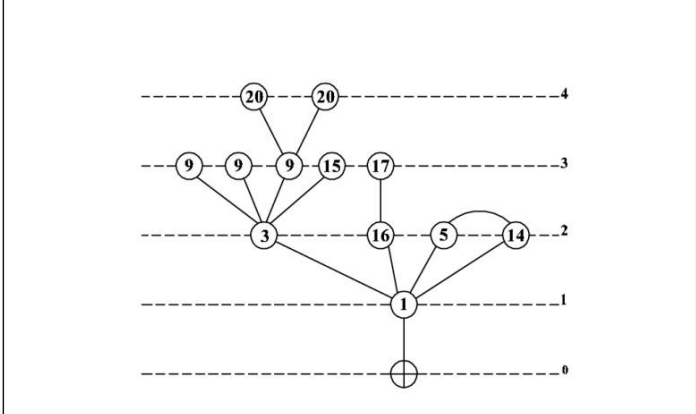
YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Kemer kaya Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1969 Ada/ Parsel: 272 / 32										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1		1		1	1		2	1		1		1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				14	
MEKAN BÜY. (M ²)	4	14		21		20	19		16	17		13		6,5	5,5	1,5	1,5			3	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				152	

Tablo 25. 1965- 1969 örnek apartman 21

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1969</p> <p>Ada/ Parsel: 260 / 7</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		2	1	1		1	1		2					1	1	1	1		1	2	1
TOPLAM MEKAN SAYISI																				16	
MEKAN BÜY. (M ²)		12,5	8	17		27	13		13					9	4,5	2,5	2		2	2,5	27
		4							12											2	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				158	

3.3. 1970- 1974 Yılları Arası Apartmanlar

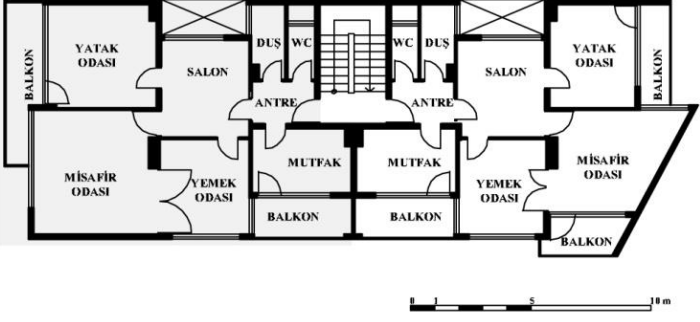

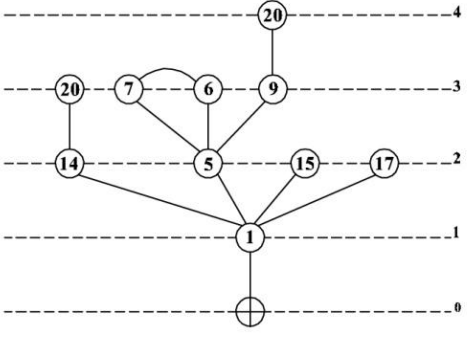
Tablo 26. 1970- 1974 örnek apartman 22

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1970 Ada/ Parsel: 323 / 20</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1				3					1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	4		3,5		34				15					8	4,5	1	1,5			4,5	
									11											1	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				98	

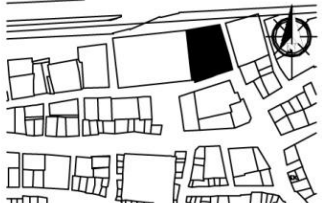
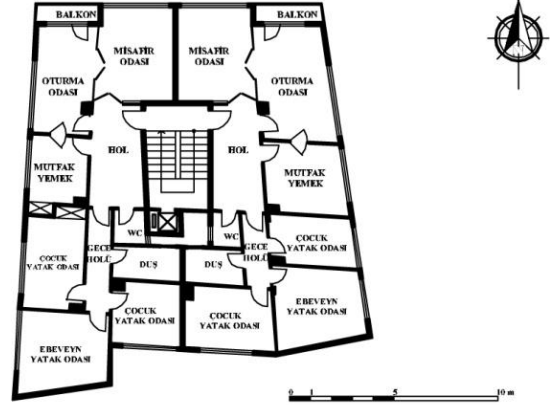

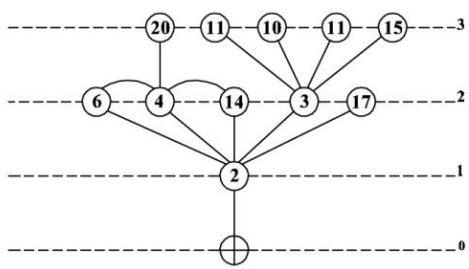
Tablo 27. 1970- 1974 örnek apartman 23

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1970</p> <p>Ada/ Parsel: 289 / 21</p>										<p>PLAN</p>										
CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p>										
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1	1			1	1		2					1	1		1		1	3	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				14	
MEKAN BÜY. (M ²)	4	10	4			35	27		20					16	6,5		2,5		3	5	
									16												1
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				150	

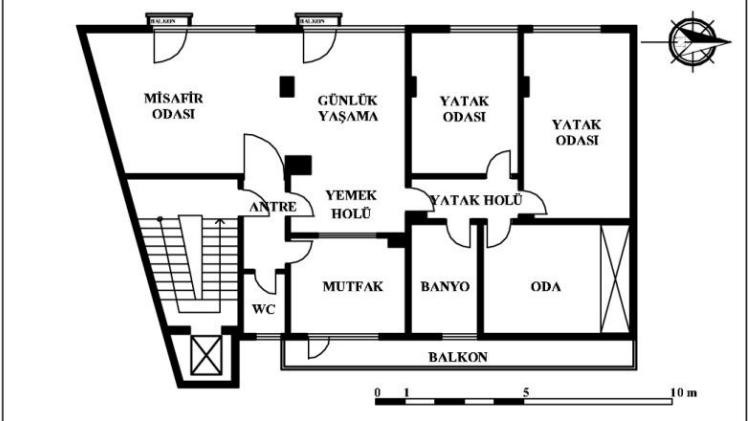

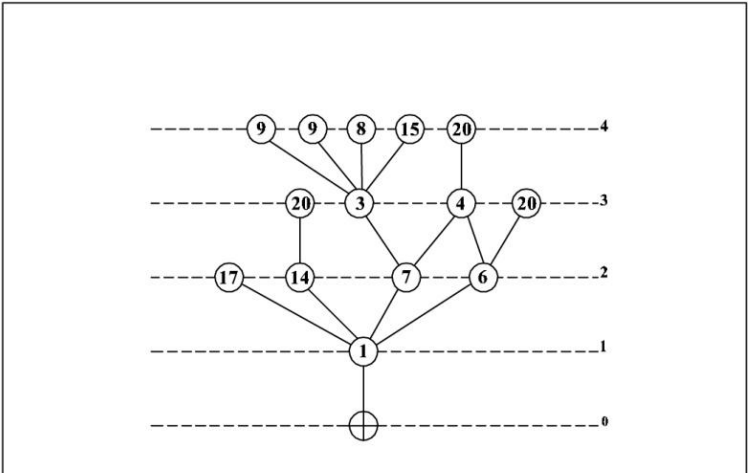
Tablo 28. 1970- 1974 örnek apartman 24

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1970</p> <p>Ada/ Parsel: 179 / 46</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1				1	1	1		1					1	1		1				2
TOPLAM MEKAN SAYISI																				10	
MEKAN BÜY. (M ²)	4,5				14	24	13		17					10	4		3				8,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				104	

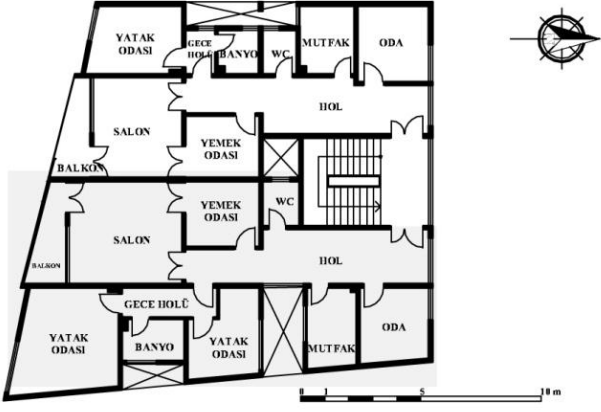
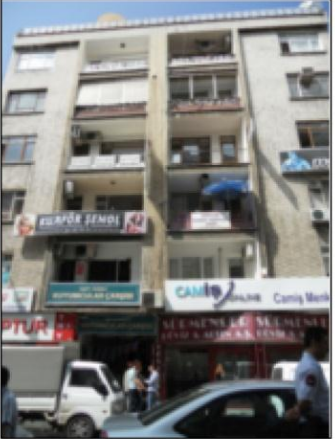
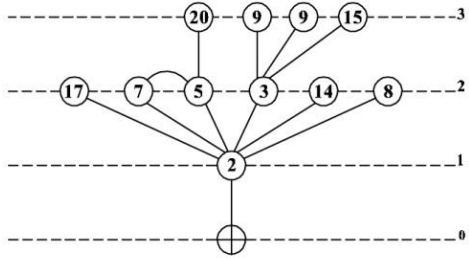
Tablo 29. 1970- 1974 örnek apartman 25

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1970</p> <p>Ada/ Parsel: 151 / 6</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1	1		1				1	2			1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)		12,5	5	19		17				16	13			13	5		2,5				3
											10										
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				116	

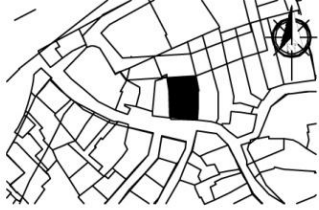
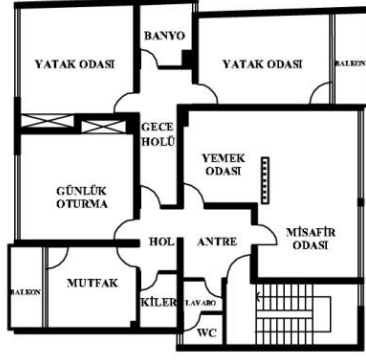

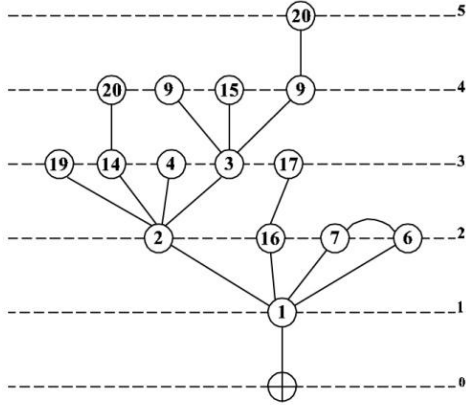
Tablo 30. 1970- 1974 örnek apartman 26

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Gazipaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1971</p> <p>Ada/ Parsel: 234 / 46</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1		1	1	1	2					1	1		1				3
TOPLAM MEKAN SAYISI																					14
MEKAN BÜY. (M ²)	4,5		5,5	20		30	8	19	18					13	9		3				10
									23												0,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																					164

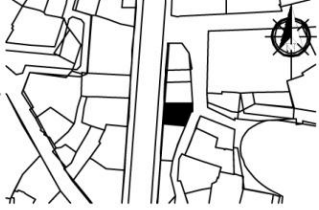
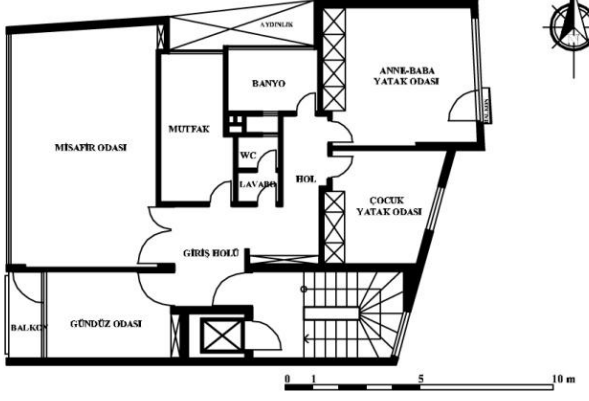

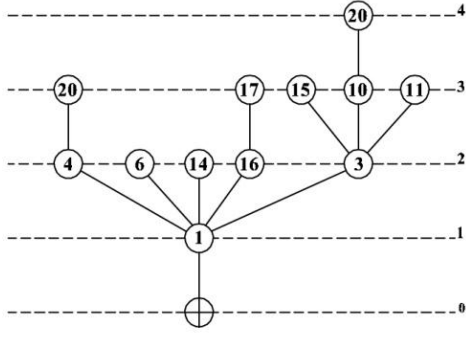
Tablo 31. 1970- 1974 örnek apartman 27

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1971</p> <p>Ada/ Parsel: 276 / 71</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Hollü	Hol	Gece Hollü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1		1		1	1	2					1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)		21	5		20		9	9	18					7	4,5		3			5,5	
									10												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				112	

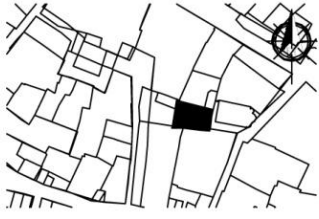
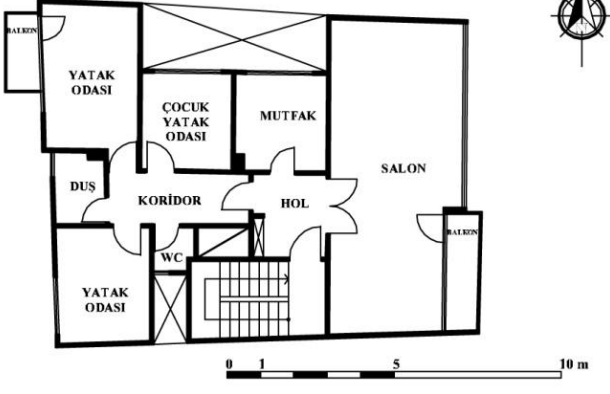

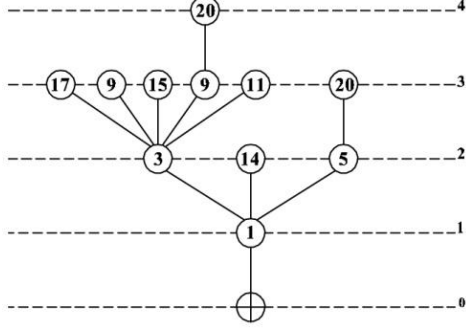
Tablo 32. 1970- 1974 örnek apartman 28

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Cumhuriyet Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1971 Ada/ Parsel: 202 / 60											PLAN									
																					
CEPHE												ERİŞİM GRAFİĞİ									
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1	1	1		1	1		2					1	1	1	1		1	2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				15	
MEKAN BÜY. (M ²)	8	4	9	20		27	12		20					12	5,5	2	2		3,5	4,5	
									18,5												5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				153	

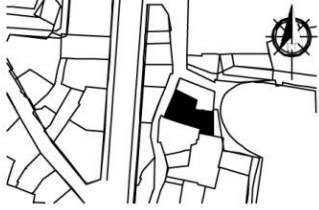
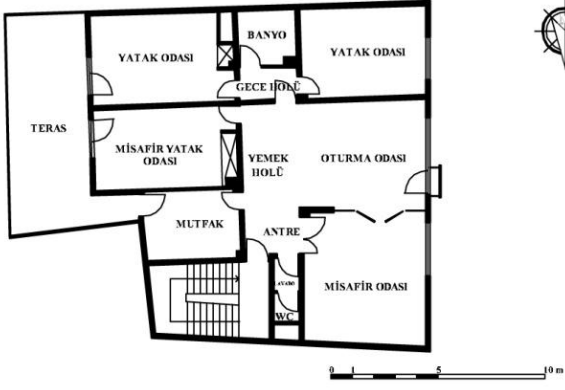

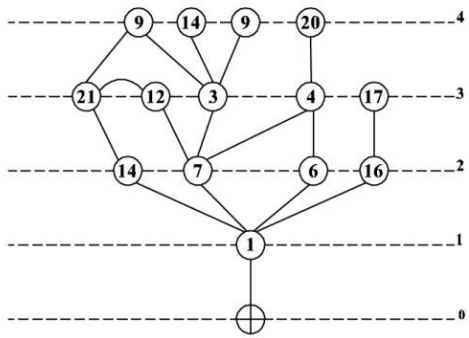
Tablo 33. 1970- 1974 örnek apartman 29

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1972</p> <p>Ada/ Parsel: 323 / 23</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1		1				1	1			1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	12		10	16		50				30	17			14,5	8	2	2			4	
																				0,5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				166	

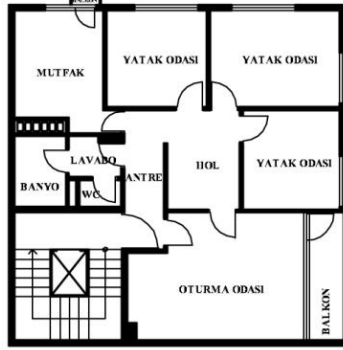

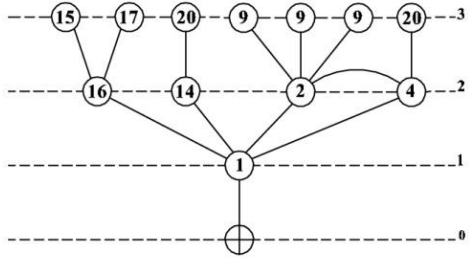
Tablo 34. 1970- 1974 örnek apartman 30

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1972</p> <p>Ada/ Parsel: 263 / 12</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1				2		1			1	1		1				2
TOPLAM MEKAN SAYISI																					11
MEKAN BÜY. (M ²)	5,5		6,5		35				10		8			9	4		2				2,5
									14												3,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																					100

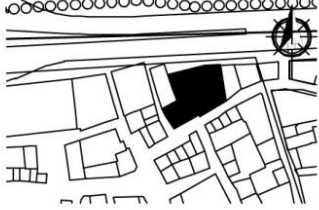
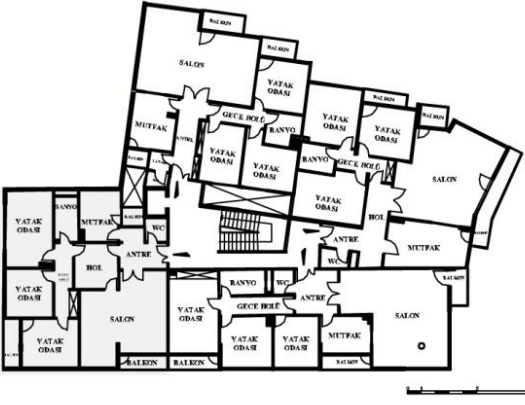

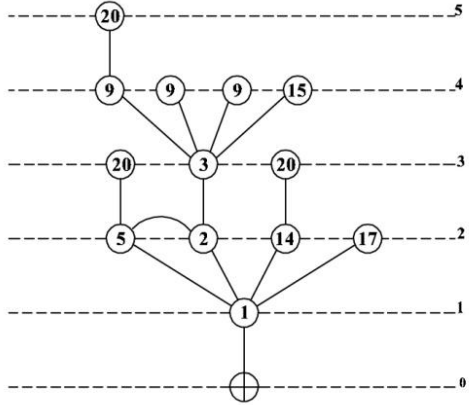
Tablo 35. 1970- 1974 örnek apartman 31

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1972</p> <p>Ada/ Parsel: 296 / 45</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1		1	1		2			1		1	1	1	1			1	1
TOPLAM MEKAN SAYISI																				14	
MEKAN BÜY. (M ²)	7		4,5	30		35	12		27			25		14	7	2	2			0,5	40
									25												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				191	

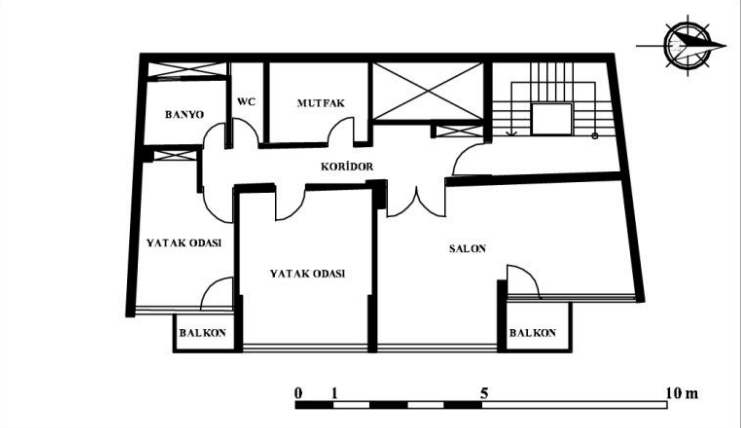

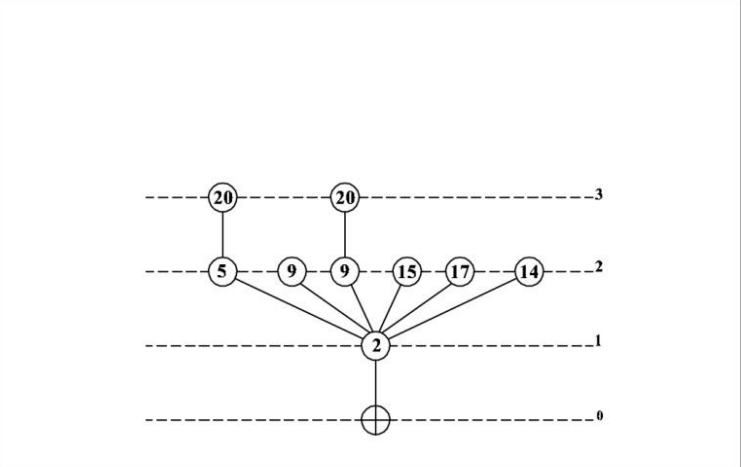
Tablo 36. 1970- 1974 örnek apartman 32

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1973</p> <p>Ada/ Parsel: 150 / 3</p> 											<p>PLAN</p> <p>0 1 2 10 m</p>									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1	1		1					3					1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	6	7	21						13					10	4	2	1,5			4,5	
									10,5												0,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				90	

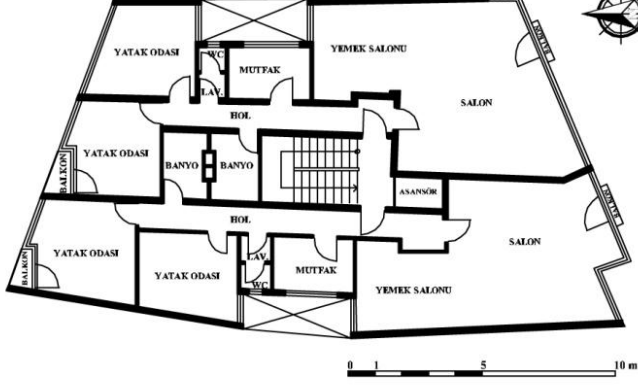

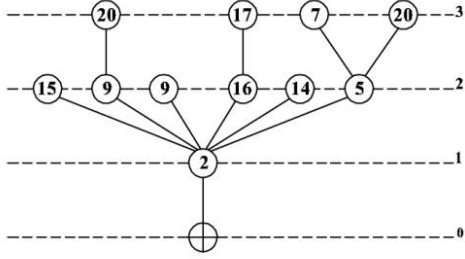
Tablo 37. 1970- 1974 örnek apartman 33

YAPI KİMLİĞİ																						
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1973</p> <p>Ada/ Parsel: 162 / 17</p> 											<p>PLAN</p> 										
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																						
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras	
MEKAN SAYS.	1	1	1		1				3					1	1		1			3		
TOPLAM MEKAN SAYISI																				13		
MEKAN BÜY. (M ²)	9	11	8		37				18,5					10,5	6		3			4,5		
									14											4		
									12											2,5		
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				140		

Tablo 38. 1970- 1974 örnek apartman 34

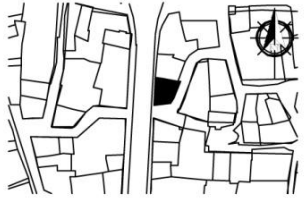
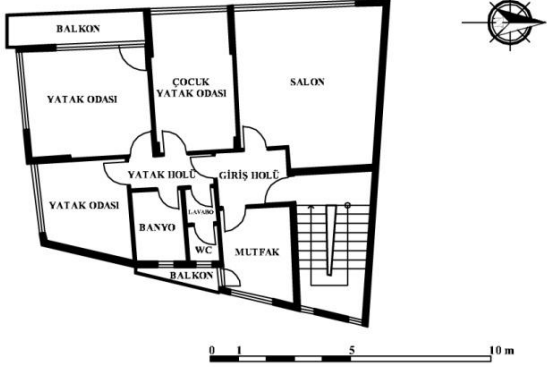

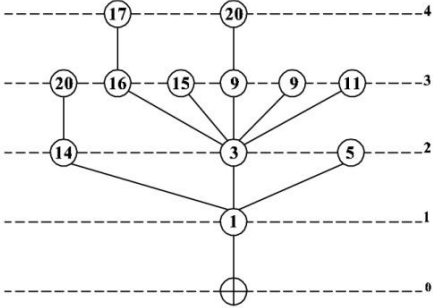
YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Kemer kaya Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1973 Ada/ Parsel: 273 / 41										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1			1				2					1	1		1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				9	
MEKAN BÜY. (M ²)		9			25				15					6,5	4,5		2,5			2,5	
									10											3	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				78	

Tablo 39. 1970- 1974 örnek apartman 35

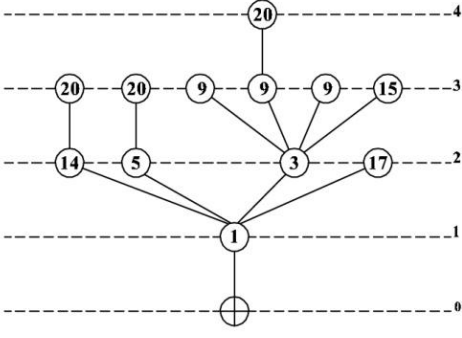
YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1973</p> <p>Ada/ Parsel: 193 / 3</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1			1		1		2					1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)		8,5			33		15		12					6,5	5	1	1			1,5	
									12											0,5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				96	

3.4. 1975- 1979 Yılları Arası Apartmanlar

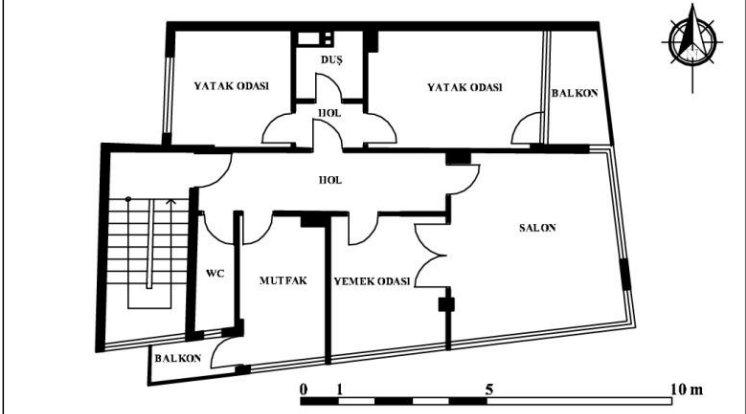

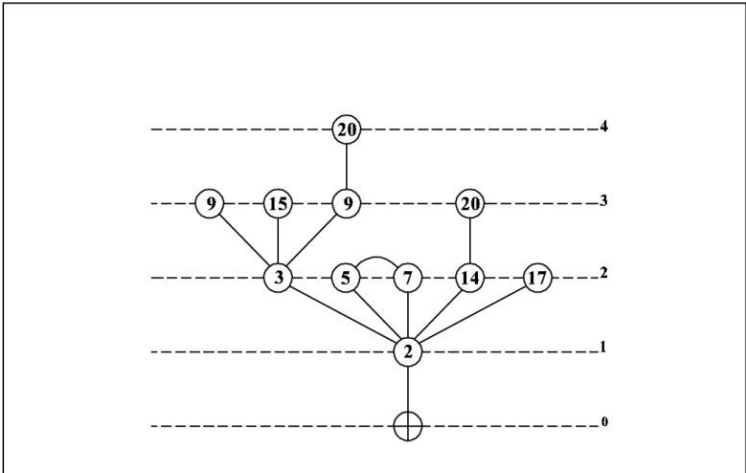
Tablo 41. 1975- 1979 örnek apartman 37

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1975</p> <p>Ada/ Parsel: 280 / 4</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Hollü	Hol	Gece Hollü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1				2		1			1	1	1	1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	5,5		3,5		28				17		14			8	5	2	1,5			6	
									10												1,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				102	

Tablo 42. 1975- 1979 örnek apartman 38

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1975</p> <p>Ada/ Parsel: 262 / 73</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1				3					1	1		1			3	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	12		7,5		45				22					12	6		2,5			5	
									18											4	
									12											1	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				147	

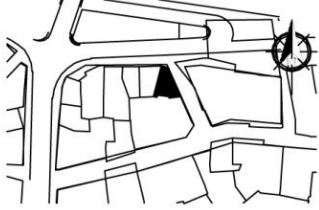

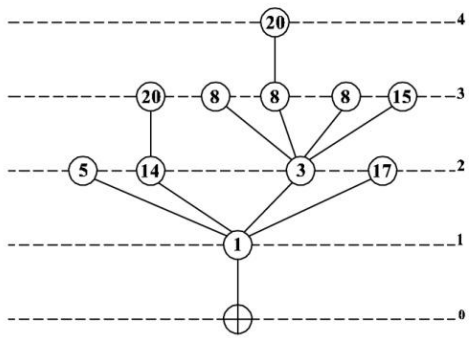
Tablo 43. 1975- 1979 örnek apartman 39

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Cumhuriyet Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1975</p> <p>Ada/ Parsel: 204 / 25</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1		1		2					1	1		1				2
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	11		2,5		22		12		15					9	3,5		3				5
									11												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				96	

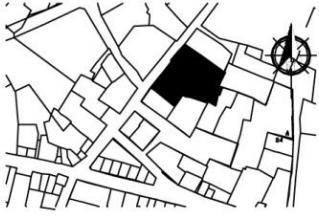
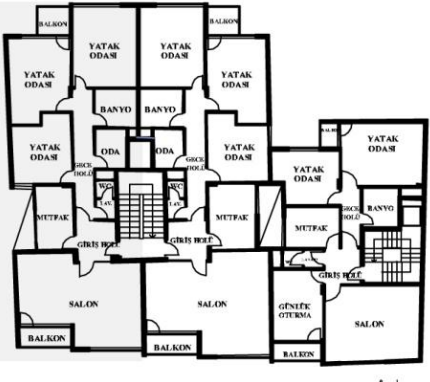

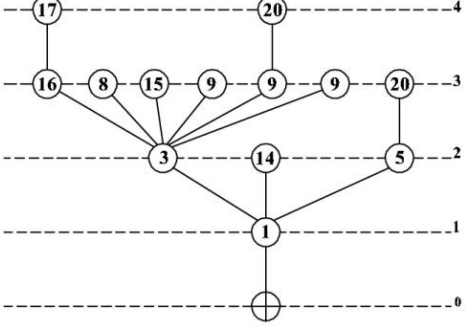
Tablo 44. 1975- 1979 örnek apartman 40

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Kemer kaya Mah.										PLAN										
	Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1975																				
	Ada/ Parsel: 278 / 22																				
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1				3					1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	9,5		5,5		22				11					8,5	4	2	1,5			1	
									8												
									7												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				80	

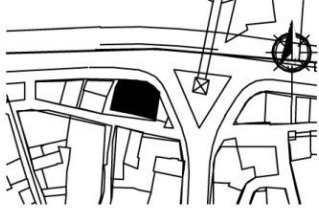
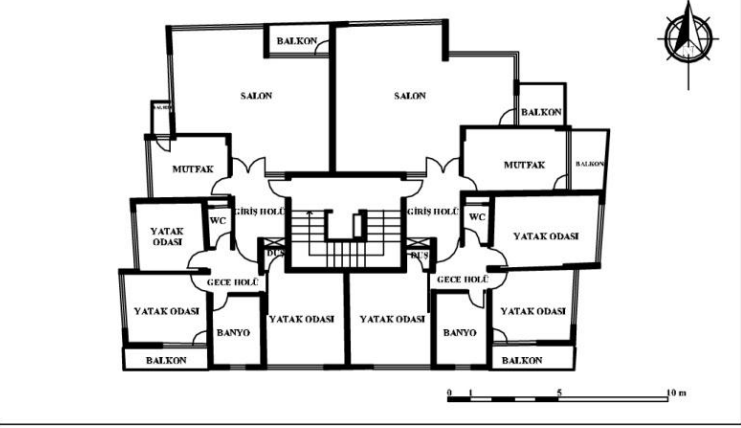

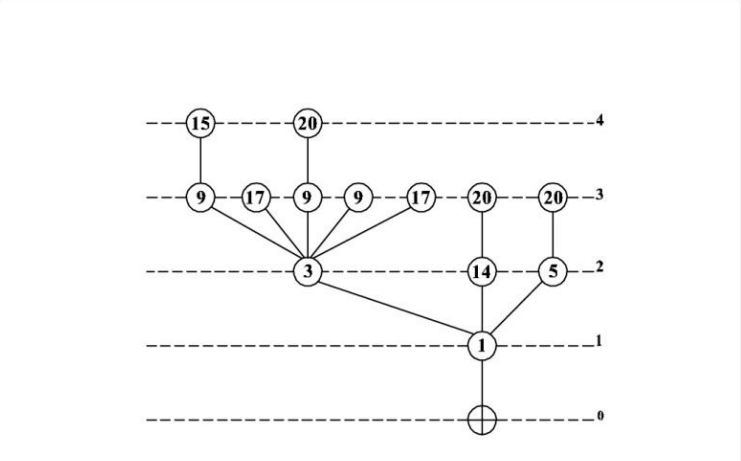
Tablo 45. 1975- 1979 örnek apartman 41

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1976</p> <p>Ada/ Parsel: 289 / 25</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1			3						1	1		1				2
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	7		4		28			15						7	6		2			3	
								10												1	
							7														
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				90	

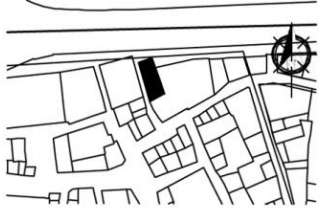
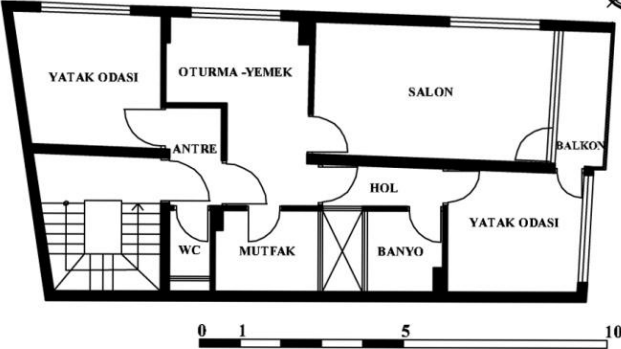

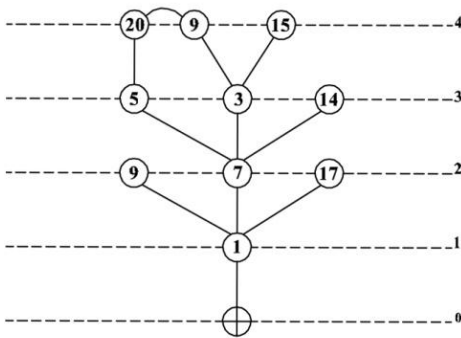
Tablo 46. 1975- 1979 örnek apartman 42

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Kemer kaya Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1976 Ada/ Parsel: 263 / 54											PLAN									
																					
CEPHE												ERİŞİM GRAFİĞİ									
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1			1	3					1	1	1	1				2
TOPLAM MEKAN SAYISI																					13
MEKAN BÜY. (M ²)	7		12		43			5	20					12	6,5	1,5	1,5				4
									19												3,5
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																					150

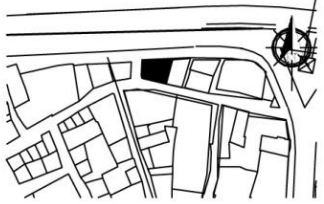

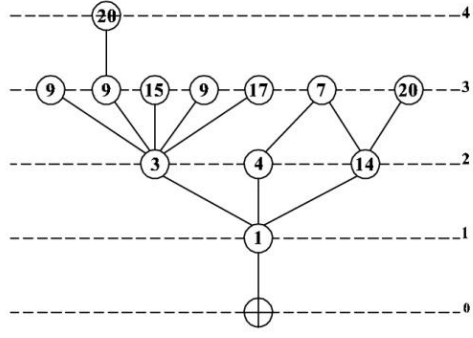
Tablo 47. 1975- 1979 örnek apartman 43

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Çarşı Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1976 Ada/ Parsel: 167 / 9											PLAN									
																					
CEPHE												ERİŞİM GRAFİĞİ									
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1				3					1	2		1			3	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				13	
MEKAN BÜY. (M ²)	8		5,5		40				16					10	7,5		2			4	
									12											4	
									9,5											1,5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				120	

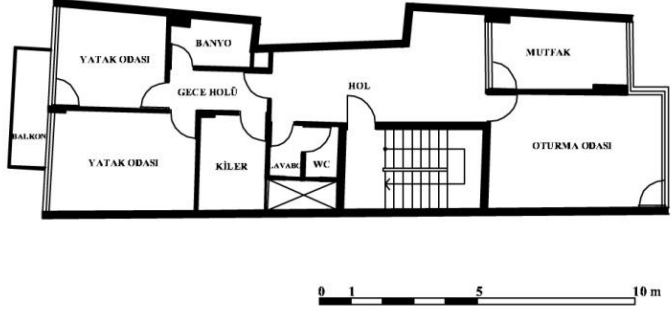

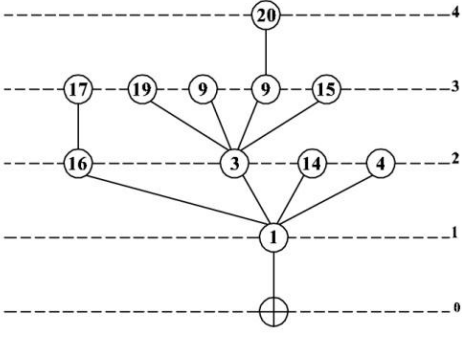
Tablo 48. 1975- 1979 örnek apartman 44

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Çarşı Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1977 Ada/ Parsel: 162 / 18										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1		1		2					1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				10	
MEKAN BÜY. (M²)	3		3		16		10		10					4,5	3		1,5			3	
									9												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M²)																				63	

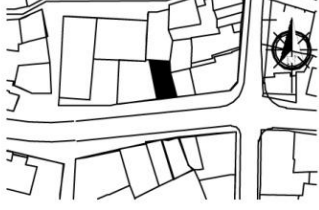
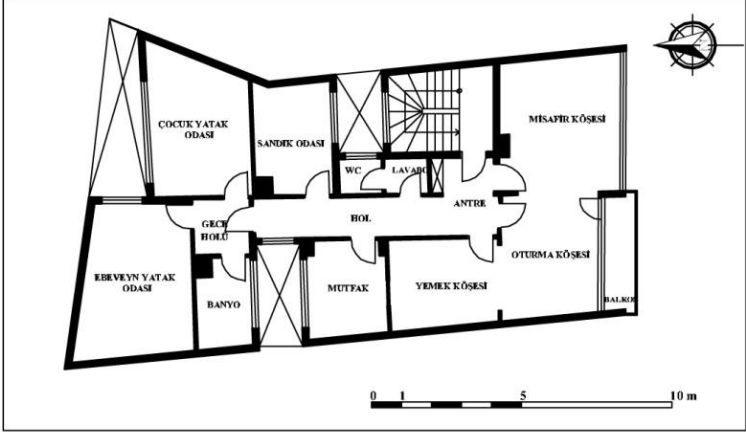

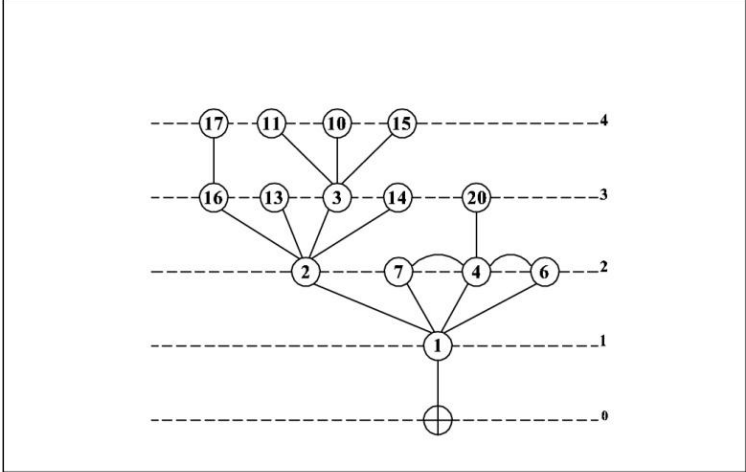
Tablo 49. 1975- 1979 örnek apartman 45

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1977</p> <p>Ada/ Parsel: 165 / 4</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Hollü	Hollü	Gece Hollü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1			1		3					1	1		1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				12	
MEKAN BÜY. (M ²)	7,5		8	26			11		14					10	4,5		2			2	
									12											2	
									10												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				109	

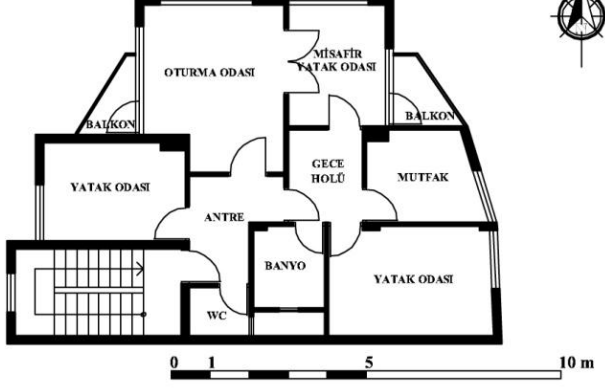

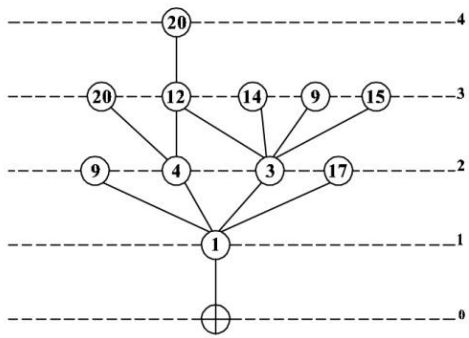
Tablo 50. 1975- 1979 örnek apartman 46

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Cumhuriyet Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1977</p> <p>Ada/ Parsel: 202 / 29</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1	1					2					1	1	1	1		1	1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)		19	4	22					15					10	4	2	2		7	4	
									11												
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				100	

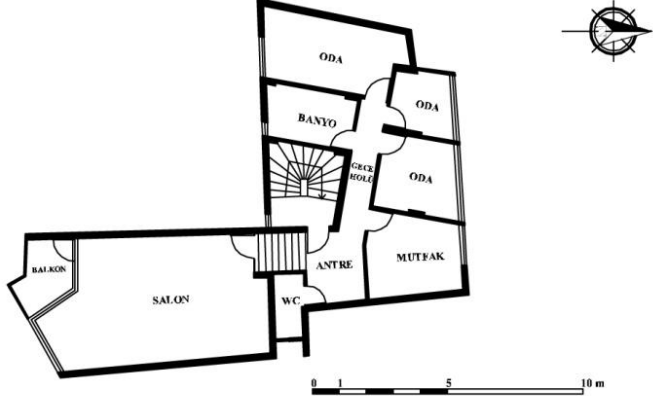

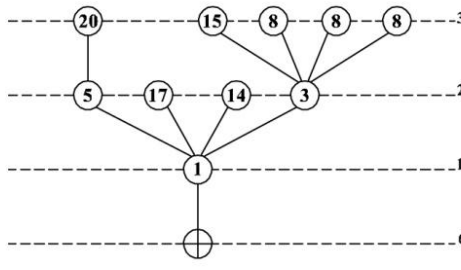
Tablo 51. 1975- 1979 örnek apartman 47

YAPI KİMLİĞİ	
KONUM	<p>Mahalle: Çarşı Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1978</p> <p>Ada/ Parsel: 175 / 24</p>
	<p>PLAN</p>
CEPHE	
	<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p>
KONUT MEKANLARI	
SEMBOL	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
MEKAN TÜRÜ	<p>Giriş Holü</p> <p>Hol</p> <p>Gece Holü</p> <p>Oturma Odası</p> <p>Salon</p> <p>Misafir Odası</p> <p>Yemek Odası</p> <p>Oda</p> <p>Yatak Odası</p> <p>Ebeveyn Yatak Odası</p> <p>Çocuk Yatak Odası</p> <p>Misafir Yatak Odası</p> <p>Sandık Odası</p> <p>Mutfak</p> <p>Banyo</p> <p>Lavabo</p> <p>WC</p> <p>Soyunma</p> <p>Kiler</p> <p>Balkon</p> <p>Teras</p>
MEKAN SAYS.	1 1
TOPLAM MEKAN SAYISI	14
MEKAN BÜY. (M ²)	5 9 3,5 13 18 11 19 15,5 9,5 8,5 5 2 2 4
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)	125

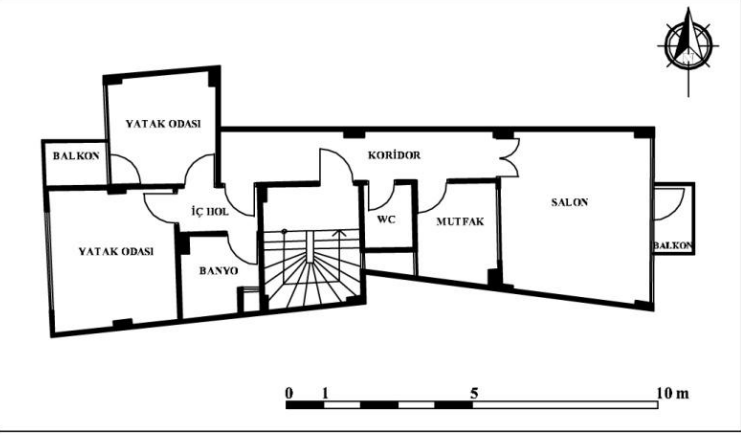

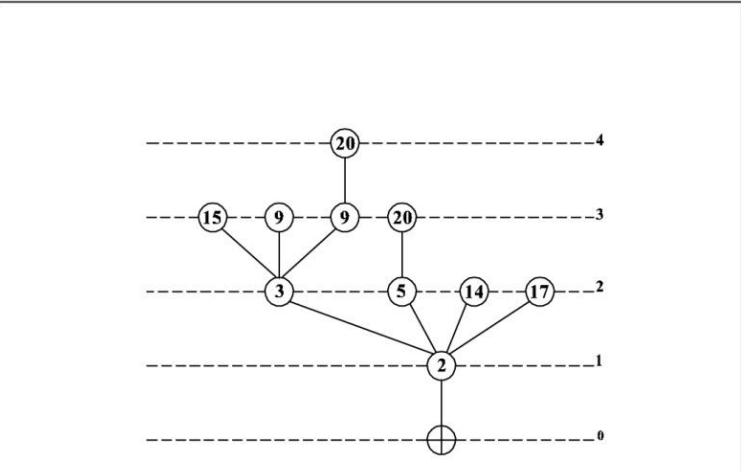
Tablo 52. 1975- 1979 örnek apartman 48

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: İskenderpaşa Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1978</p> <p>Ada/ Parsel: 889 / 48</p> 											<p>PLAN</p> 									
	CEPHE												<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 								
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1	1					2			1		1	1		1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	5,5		5	15					12			8		7	4		2			2	
									9											1,5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				71	

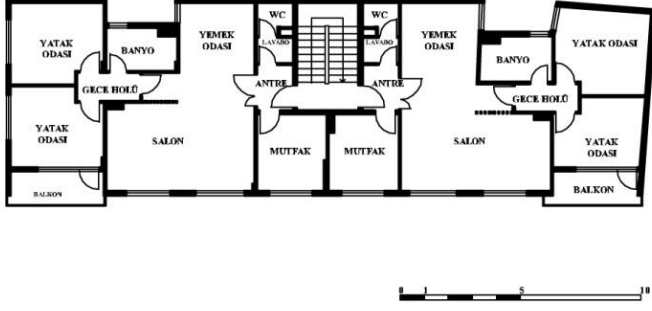

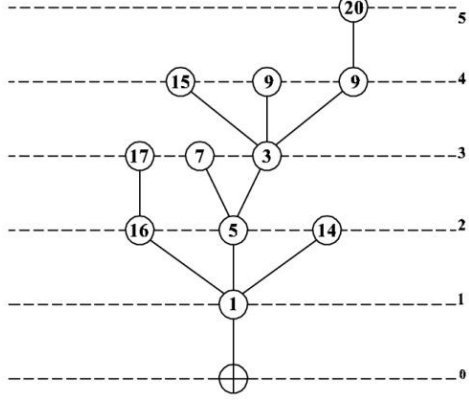
Tablo 53. 1975- 1979 örnek apartman 49

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	<p>Mahalle: Kemer kaya Mah.</p> <p>Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1978</p> <p>Ada/ Parsel: 262 / 29</p> 										<p>PLAN</p> 										
	CEPHE											<p>ERİŞİM GRAFİĞİ</p> 									
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1			3						1	1		1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				10	
MEKAN BÜY. (M ²)	6		5		36			13						10	7		3				5
								9													
								6													
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				100	

Tablo 54. 1975- 1979 örnek apartman 50

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Gazipaşa Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1979 Ada/ Parsel: 237 / 28										PLAN										
																					
CEPHE											ERİŞİM GRAFİĞİ										
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.		1	1		1				2					1	1		1			2	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				10	
MEKAN BÜY. (M ²)		10	3,5		18				13					6	4		2,5			2	
									9											2	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				70	

Tablo 55. 1975- 1979 örnek apartman 51

YAPI KİMLİĞİ																					
KONUM	Mahalle: Kemer kaya Mah. Proje Onay/Ruhsat Tarihi: 1979 Ada/ Parsel: 263 / 62											PLAN									
																					
CEPHE												ERİŞİM GRAFİĞİ									
																					
KONUT MEKANLARI																					
SEMBOL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
MEKAN TÜRÜ	Giriş Holü	Hol	Gece Holü	Oturma Odası	Salon	Misafir Odası	Yemek Odası	Oda	Yatak Odası	Ebeveyn Yatak Odası	Çocuk Yatak Odası	Misafir Yatak Odası	Sandık Odası	Mutfak	Banyo	Lavabo	WC	Soyunma	Kiler	Balkon	Teras
MEKAN SAYS.	1		1		1		1		2					1	1	1	1			1	
TOPLAM MEKAN SAYISI																				11	
MEKAN BÜY. (M ²)	3		3		27		10		13					9	6	2	2			5	
TOPLAM KULLANIM ALANI (M ²)																				90	

3.5. Hazırlanan Analiz Tablolarına İlişkin Bulgular

3.5.1. 1960- 1964 Yılları Arası Örneklerle İlişkin Bulgular

- Konut Büyüklüğü

Bu dönemde çalışma alanı sınırlarında 6 apartman tipi konut tespit edilmiştir. Bu konutların tümünün detaylı analizi yapılmıştır. Konutların toplam kullanım alanlarının 51 m² ile 140 m² arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 19). İncelenen 6 örnek konuttan 5'inin her katta tek daire olarak planlandığı görülürken bir konutun iki daire olarak planlandığı görülmüştür (Tablo 5).

- Yaşama Bölümü

Yaşama/Konuk Ağır lama ve Yemek Yeme Mekanları: Bu dönem apartmanlarında en büyük metrekareli mekanların misafir ve oturma odalarının olduğu saptanmıştır (Tablo 6, 7, 8, 9 ve 10) (Şekil 20). Bazı konutlarda misafir odası ve oturma odası mekanları arasında kesin bir ayırım söz konusudur (Tablo 8, 9 ve 10). Ancak bu mekanlar arasındaki ilişki farklı şekillerde kurgulanmıştır. Konutların bir kısmında geniş camlı kapılar ya da hafif bölücü yarım bir duvar ile bu iki mekan arasında doğrudan ilişki sağlanmıştır. Bu dönem apartmanlarının bir kısmında yemek yeme işlevi için ayrı bir mekanının olduğu saptanmıştır (Tablo 8, 9 ve 10). Bu mekan özellikle mutfak, oturma odası ya da misafir odası ile ilişkilendirilmiştir. Bu dönem konutlarının bazılarında yaşama mekanlarında şömine olduğu belirlenmiştir (Tablo 9 ve 10).

Mutfak: Bu dönem apartmanlarında mutfak büyüklüğü minimum 4 m², maksimum 9,5 m² olarak tespit edilmiştir (Tablo 7 ve 10) (Şekil 21). Küçük bir alan kaplayan mutfak ailece yemek yeme eyleminin gerçekleştirilebileceği büyüklükte olmamıştır. Plan şemalarında mutfağın sadece yemek hazırlama işlevi için kullanıldığını, yeme eyleminin ise genelde holde, ayrı bir odada ya da günlük oturma odası gibi mekanlarda yapılmakta olduğu görülmüştür (Tablo 8, 9 ve 10).

- Ortak Bölümler

Sirkülasyon Şeması: 1960- 1964 dönemine ait konutlarda iki ayrı sirkülasyon şeması vardır. Bu döneme ait örnek apartmanların bir kısmında tek sirkülasyon mekanı mevcuttur ve bütün mekanlar bu sirkülasyon mekanına bağlanmıştır (Tablo 7). Bir kısmında ise ana sirkülasyon mekanı dışında ikincil sirkülasyon birimleri görülmüştür. Ayrıca incelenen konutlarda ana sirkülasyon ve ikincil sirkülasyon mekanına açılan birimlerin farklılık

gösterdiği tespit edilmiştir. Örnek apartmanların bir kısmında yaşama, konuk ağırlama, yemek yeme ve yatak odaları ana sirkülasyon mekanına açılırken mutfak, banyo ve wc gibi ıslak hacimlerin ikincil sirkülasyon mekanına açıldığı görülmüştür (Tablo 5 ve 6). Bu dönem konutlarının bazılarında gece/ gündüz holü ayrımının belirgin olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 5, 6 ve 7). Bazı örneklerde ise gece/ gündüz holü kavramının belirgin olduğu görülmüştür (Tablo 8, 9 ve 10). Ayrıca gece/gündüz holü ayrımının belirgin olduğu bu apartmanlarda wc biriminin ise ana sirkülasyon mekanına karşılık gelen giriş holünde olduğu belirlenmiştir (Tablo 8, 9 ve 10). Bazı örnek konutlarda geniş bir alana yayılan ana holün yemek yeme amaçlı da kullanıldığı ve bu mekana “yemek nişi” adı verildiği tespit edilmiştir (Tablo 9). Bu dönem apartmanlarının bir kısmında konut içi dağılımı sağlayan sirkülasyon mekanları dışında özellikle misafir odası, oturma odası, mutfak ve yemek odası arasında doğrudan ya da dolaylı bağlantı sağlanmıştır (Tablo 8, 9 ve 10).

Servis Mekanları: Bu döneme ait apartmanlarda kiler, sandık odası gibi mekanlara rastlanılmamıştır. Ancak bir konutta banyo mekanına “soyunma” olarak adlandırılmış bir mekandan geçilerek ulaşıldığı görülmüştür (Tablo 8).

- **Yatma Bölümü**

Yatak Odaları: İncelenen konutlarda yatak odası sayısının 2 ile 3 arasında değiştiği görülürken bu odaların büyüklüklerinin 8 m² ile 18 m² arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 5 ve 8) (Şekil 22). Ayrıca bazı konutlarda hol ve yatak odalarında gömme dolaplar için nişler yapıldığı ve mimari projelerde dolap tefrişlerinin ayrıntılı olarak çizildiği görülmüştür (Tablo 5, 8, 9 ve 10). Bazı konutlarda ise gece holü, antre ve yaşama mekanlarının kotlarla birbirinden ayrıldığı tespit edilmiştir (Tablo 10).

3.5.2. 1965- 1969 Yılları Arası Örneklere İlişkin Bulgular

- **Konut Büyüklüğü**

Bu dönemde çalışma alanı sınırlarında tespit edilen apartmanlardan 15’inin detaylı analizi yapılmıştır. Konutların toplam kullanım alanlarının 73 m² ile 152 m² arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 19). İncelenen 15 örnek konuttan 9’unun her katta tek daire diğer örneklerin ise her katta ikişer daire olarak planlandığı görülmüştür.

- **Yaşama Bölümü**

Yaşama/Konuk Ağırlama ve Yemek Yeme Mekanları: 1965- 1969 dönemine ait konutlarda en büyük metrekareli mekanların misafir ve oturma odaları ile yemek

odalarının olduğu saptanmıştır (Şekil 20). Bu dönemin örnek konutlarında da konuk ağırlama ve günlük yaşama mekanları ayrı ayrı kurgulanmış ve bir önceki dönemde olduğu gibi doğrudan ilişkilendirilmiştir (Tablo 12, 14, 17, 18, 19, 22, 24 ve 25). Bazı konutlarda katlanır, sürgülü ya da camlı büyük bir kapı ya da hafif bölücü yarım bir duvar ile bu mekanlar arasında doğrudan ilişki sağlanmıştır. Bu dönem apartmanlarının bir kısmında yemek yeme işlevi için ayrı bir yemek odası kurgulanmıştır (Tablo 12, 15, 16, 17, 18, 19, 24 ve 25). Bu mekanın özellikle mutfak, oturma odası ya da misafir odası ile doğrudan ilişkilendirilmiş olduğu görülmüştür. Bu dönemin bazı konutlarında konuk ağırlama ve günlük yaşama eylemlerinin aynı mekanda gerçekleştiği ve bu mekanların bütünleşip “salon” adını alarak tek bir mekan haline dönüşmeye başladığı saptanmıştır (Tablo 11, 15, 21 ve 23).

Mutfak: 1965- 1969 yılları arası incelenen konutların mutfak mekanı büyüklüğü minimum 5 m², maksimum 13,5 m² olarak tespit edilmiştir (Tablo 14, 22 ve 23) (Şekil 21). Bu dönem konutlarında yemek yeme eyleminin genelde holde, ayrı bir odada ya da günlük oturma odası gibi mekanlarda yapılmakta olduğu görülmüştür (Tablo 12, 15, 16, 17, 18, 19, 24, 25). Bazı konutlarda mutfak ile yemek odası arasında servis penceresi yardımıyla doğrudan ilişki sağlanmıştır (Tablo 18 ve 24). Ayrıca bir konutta ana giriş kapısının dışında doğrudan mutfak birimiyle bağlantılı bir servis girişinin olduğu görülmüştür (Tablo 15).

- Ortak Bölümler

Sirkülasyon Şeması: 1965- 1969 dönemine ait konutlarda iki ayrı sirkülasyon şeması vardır. Bu döneme ait örnek apartmanlarda ana sirkülasyon mekanının yanı sıra bir veya iki ek sirkülasyon mekanının daha olduğu görülmüştür. İki sirkülasyon mekanına sahip apartmanların bir kısmında ikincil sirkülasyon mekanı gece holü olarak kurgulanmıştır (Tablo 11, 12, 13, 15, 16, 23, ve 24). Bu örneklerden bazılarında wc mekanı da gece holü görevindeki bu ikincil sirkülasyon mekanına bağlanmıştır (Tablo 11, 13, 16 ve 23). Üç sirkülasyon mekanına sahip konutlarda ise ana sirkülasyon birimine ek olarak iki adet ikincil sirkülasyon mekanı mevcuttur (Tablo 14, 17, 18, 19, 20, 22 ve 25). Bu örneklerden bazılarında ikincil sirkülasyon mekanı gece holü olarak kurgulanmıştır (Tablo 14, 17, 18, 19 ve 25). İkincil görevli sirkülasyon mekanlarının bazı örneklerde mutfak, misafir odası ve oturma odası birimlerini ana sirkülasyon mekanından ayırdığı görülmüştür (Tablo 14 ve 22). Bu örneklerden bazılarında yemek yeme işlevinin gerçekleştiği mekanın aynı zamanda ikincil sirkülasyon mekanı olarak da kullanıldığı tespit edilmiştir (Tablo 17 ve 18). Bu

dönem konutlarının bir kısmında gece/ gündüz holü kavramının belirgin olduğu görülmüştür (Tablo 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22 ve 25). Gece/gündüz holü ayrımının belirgin olduğu bu apartmanlardan bazılarında WC biriminin ise ana sirkülasyon mekanına karşılık gelen giriş holünde olduğu belirlenmiştir (Tablo 12, 14, 15, 16, 17, 21, 22 ve 25). Bu dönem apartmanlarının bir kısmında konut içi dağılımı sağlayan sirkülasyon mekanları dışında özellikle misafir odası, oturma odası, mutfak ve yemek odası arasında doğrudan ya da dolaylı bağlantı sağlanmıştır (Tablo 12, 13, 14, 15, 18, 19 ve 22).

Servis Mekanları: Bu dönemin bazı konutlarında kiler, sandık odası gibi servis mekanlarına rastlanmıştır (Tablo 14, 15, 18, 19, 23 ve 25).

- Yatma Bölümü

Yatak Odaları: Bu döneme ait konutlarda yatak odası sayısı 1 ile 4 arasında değiştiği görülmüştür. Bu odaların büyüklüklerinin 7,5 m² ile 17 m² arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 23 ve 24) (Şekil 22). Ayrıca bu dönemin örnek konutlarında hol ve yatak odalarında gömme dolaplar için nişler yapıldığı ve mimari projelerinde dolap tefrişleri çizildiği görülmüştür (Tablo 15, 16, 18 ve 24).

3.5.3. 1970- 1974 Yılları Arası Örneklere İlişkin Bulgular

- Konut Büyüklüğü

Bu dönemde çalışma alanı sınırlarında tespit edilen apartmanlardan 15'inin detaylı analizi yapılmıştır. Bu apartmanların toplam konut kullanım alanlarının 78 m² ile 191 m² arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 19). İncelenen 15 örnek konuttan 8'i her katta tek daire, 5'i iki daire, 1'i üç daire ve 1'i dört daire olarak planlandığı görülmüştür.

- Yaşama Bölümü

Yaşama/Konuk Ağırılama ve Yemek Yeme Mekanları: 1970- 1974 dönemine ait konutlarda en büyük metrekareli mekanların misafir ve oturma odaları ya da salon mekanının olduğu saptanmıştır (Şekil 20). Bu dönem konutlarında da konuk ağırılama ve günlük yaşama mekanları ayrı ayrı planlanmış ve önceki dönemlerdeki gibi birbiri ile farklı şekillerde ilişkilendirilmiştir (Tablo 27, 28, 29, 30, 32 ve 35). Bu dönemin bazı konutlarında konuk ağırılama ve günlük yaşama eylemlerinin aynı mekanda gerçekleştiği ve bu mekanların bütünleşip “salon” adını alarak tek bir mekan haline dönüşmeye başladığı saptanmıştır (Tablo 26, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 39 ve 40). Bu dönem apartmanlarının bir kısmında yemek yeme işlevi için ayrı bir yemek odasının kurgulandığı

görülmüştür (Tablo 27, 28, 30, 31, 32, 35, 39 ve 40). Bu konutların bir kısmında yemek odası salon ya da misafir odası ile doğrudan ilişkili kurgulanmıştır (Tablo 28, 30, 31, 32, 35, 39 ve 40).

Mutfak: 1970- 1974 yılları arası incelenen konutların mutfak mekanı büyüklüklüğü minimum 6,5 m², maksimum 16 m² olarak tespit edilmiştir (Tablo 27 ve 38) (Şekil 21). Ayrıca bir konutta mutfak mekanında çöp bacası olduğu görülmüştür (Tablo 26).

- Ortak Bölümler

Sirkülasyon Şeması: 1970- 1974 dönemine ait konutlarda iki ayrı sirkülasyon şeması vardır. Bu apartmanların bir kısmında ana sirkülasyon mekanının yanı sıra bir veya iki ek sirkülasyon mekanının daha olduğu tespit edilmiştir. İki sirkülasyon mekanına sahip apartmanların bir kısmında ikincil sirkülasyon mekanı gece holü olarak belirlenmiştir (Tablo 26, 29, 31, 33 ve 34). Üç sirkülasyon mekanına sahip konutlarda ise ana sirkülasyon birimine ek olarak iki adet ikincil sirkülasyon mekanı mevcuttur (Tablo 27, 30, 32, 35, 36, 37 ve 40). Bu örneklerden bazılarında ikincil sirkülasyon mekanı gece holü olarak kurgulanmıştır (Tablo 27, 30, 32, 35, 37 ve 40). Bu örneklerin tümünde ana sirkülasyonun giriş hol ile sağlandığı görülürken, ikincil sirkülasyon birimlerinin ise hol, gece holü, yemek odası veya lavabo mekanları yardımıyla sağlandığı görülmüştür. Bu dönem konutlarında gece/ gündüz holü kavramının belirgin olduğu görülmüştür (Tablo 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37 ve 40). Gece/gündüz holü ayrımının belirgin olduğu bu apartmanlardan bazılarında wc biriminin ise yardımcı sirkülasyon mekanında olduğu belirlenmiştir (Tablo 34 ve 38). Bu dönem apartmanlarının bir kısmında konut içi dağılımı sağlayan sirkülasyon mekanları dışında özellikle misafir odası, oturma odası, mutfak ve yemek odası arasında doğrudan ya da dolaylı bağlantı sağlanmıştır (Tablo 27, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 39 ve 40).

Servis Mekanları: Bu dönemin bazı konutlarında kiler ve sandık odası gibi servis mekanlarına rastlanmıştır (Tablo 27 ve 32).

- Yatma Bölümü

Yatak Odaları: Bu dönem konutlarında yatak odası sayısının 1 ile 3 arasında değiştiği görülmüştür. Bu odaların büyüklüklerinin 9 m² ile 30 m² arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 33 ve 40) (Şekil 22). Ayrıca bu dönemin örnek konutlarında hol ve yatak odalarında gömme dolaplar için nişler yapıldığı ve mimari projelerinde dolap tefrişlerinin çizildiği görülmüştür (Tablo 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 38 ve 40).

3.5.4. 1975- 1979 Yılları Arası Örneklerin Değerlendirilmesi

- Konut Büyüklüğü

Bu dönemde incelenen konutların toplam kullanım alanlarının 63 m² ile 150 m² arasında değişim gösterdiği tespit edilmiştir (Şekil 19). İncelenen 15 örnek konuttan 10'u her katta tek daire olarak kurgulanırken, 4'ü iki daire ve 1'i üç daire olarak kurgulanmıştır.

- Yaşama Bölümü

Yaşama/Konuk Ağır lama ve Yemek Yeme Mekanları: 1975- 1979 dönemine ait konutlarda en büyük metrekareli mekanların salon mekanının olduğu saptanmıştır (Şekil 20). Bu dönemin konutlarının bir kısmında konuk ağır lama ve günlük yaşama eylemlerinin aynı mekanda gerçekleştiği ve bu mekanların birleşip "salon" adını alarak tek bir mekan haline dönüştüğü saptanmıştır (Tablo 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 53, 54 ve 55). Bu dönem apartmanlarının bir kısmında yemek yeme işlevi için ayrı bir mekanın kurgulandığı görülmüştür (Tablo 43, 48, 49, 51 ve 55).

Mutfak: 1975- 1979 yılları arası incelenen konutların mutfak mekanı büyüklüğü minimum 4,5 m², maksimum 12 m² olarak tespit edilmiştir (Tablo 42 ve 48) (Şekil 21). Bu konutların mekan kurgusunda mutfağın yeri genel olarak giriş holüne ve günlük yaşama mekanlarına yakın planlanmıştır.

- Ortak Bölümler

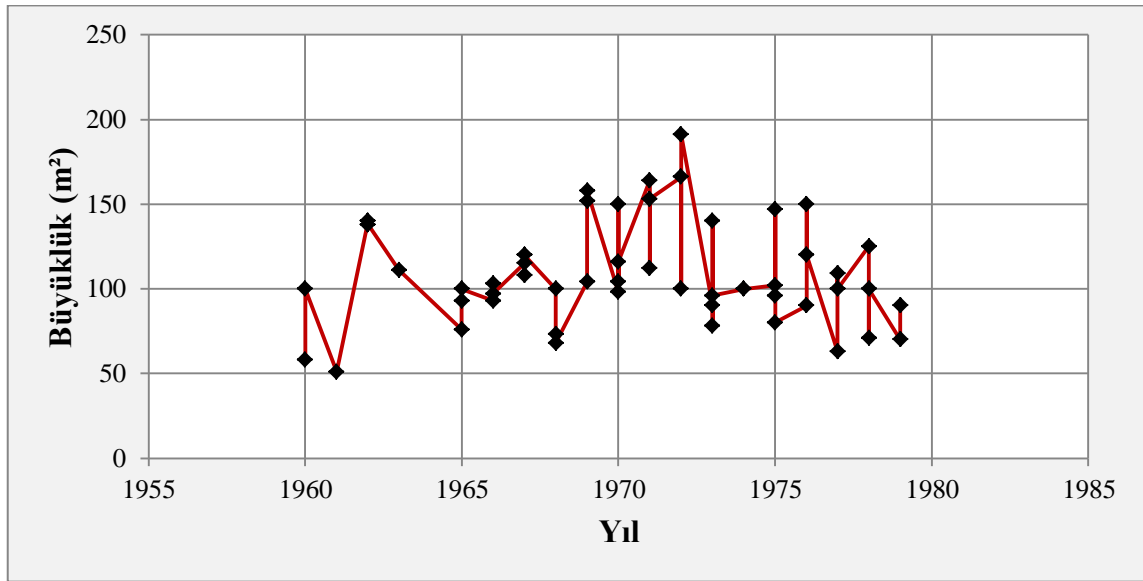
Sirkülasyon Şeması: 1975- 1979 dönemine ait konutlarda iki ayrı sirkülasyon şeması vardır. Bu apartmanların bir kısmında ana sirkülasyon mekanının yanı sıra bir veya iki ek sirkülasyon mekanının daha olduğu tespit edilmiştir. İki sirkülasyon mekanına sahip konutların tümünde ikincil sirkülasyon mekanı gece holü olarak kurgulanmış olup yatak odaları ve banyonun bu sirkülasyon mekanına açıldığı tespit edilmiştir (Tablo 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 52, 53, 54). Üç sirkülasyon mekanına sahip konutlarda ise ana sirkülasyon birimine ek olarak iki adet ikincil sirkülasyon mekanı mevcuttur (Tablo 48, 51 ve 55). Bu örneklerin tümünde ana sirkülasyonun giriş holü ile sağlandığı görülürken, ikincil sirkülasyon birimlerinin ise hol, gece holü, yemek odası veya lavabo mekanları yardımıyla sağlandığı görülmüştür. Bu dönem konutlarında gece/ gündüz holü kavramının belirgin olduğu görülmüştür (Tablo 41, 42, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54 ve 55). Gece/gündüz holü ayrımının belirgin olduğu bu apartmanlardan birçoğunda wc biriminin ise ana sirkülasyon mekanına karşılık gelen giriş holünde olduğu belirlenmiştir (Tablo 42, 43, 44, 45, 48, 50, 51, 52, 53, 54 ve 55). Bu dönem apartmanlarının bir kısmında konut içi

dağılımı sağlayan sirkülasyon mekanları dışında misafir odası, oturma odası, salon, mutfak ve yemek odası arasında doğrudan ya da dolaylı bağlantı sağlandığı görülmüştür (Tablo 43, 49, 51 ve 52).

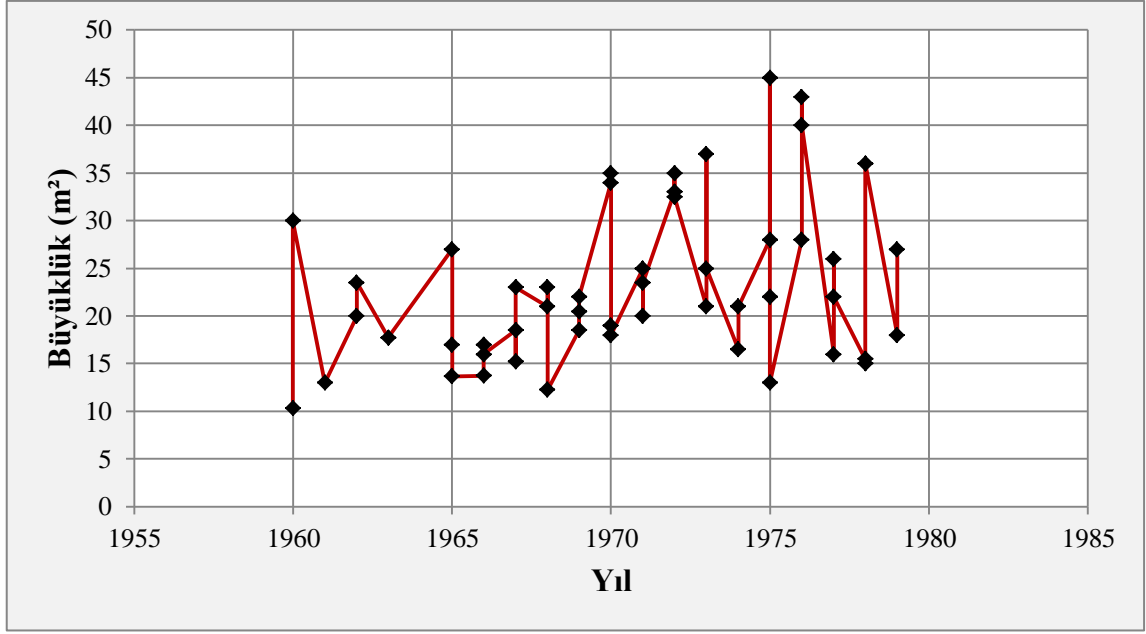
Servis Mekanları: Bu dönem konutlarından çok azında kiler ve sandık odası gibi servis mekanlarına rastlanılmıştır (Tablo 50 ve 51). Bir konutun merdiven holünde çöp bacası olduğu görülmüştür (Tablo 44).

- Yatma Bölümü

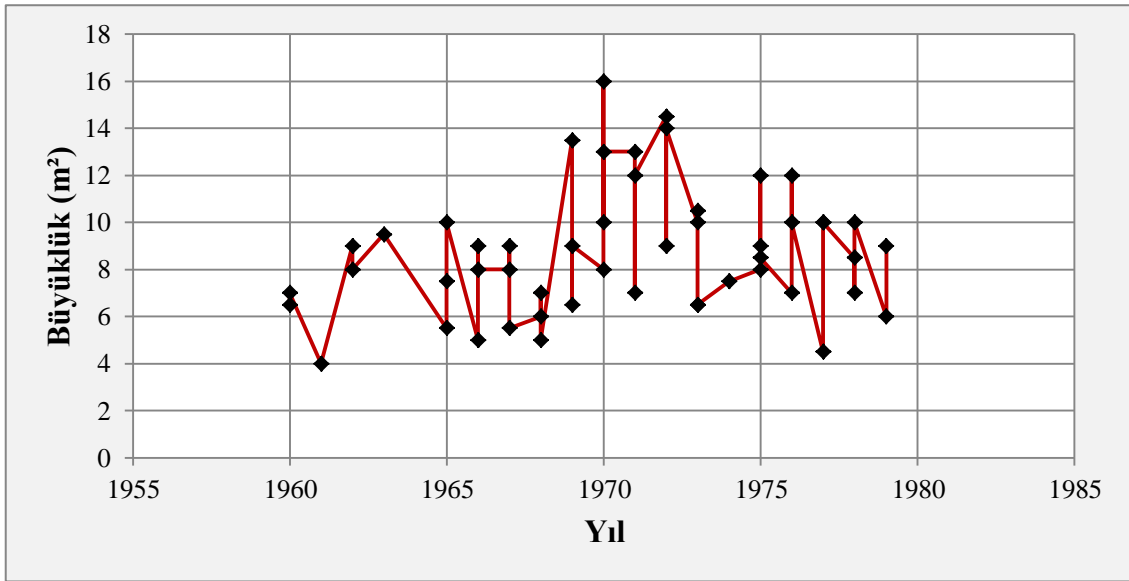
Yatak Odaları: Bu dönem konutlarında yatak odası sayısının 2 ile 3 arasında değiştiği görülürken bu odaların büyüklüklerinin 9 m^2 ile 22 m^2 arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir (Tablo 42 ve 54) (Şekil 22). Ayrıca bu döneme ait apartmanların bazılarında giriş hollerinde gömme dolaplar için nişler yapıldığı ve mimari projelerinde dolap tefrişlerinin çizildiği görülmüştür (Tablo 47, 49 ve 51).

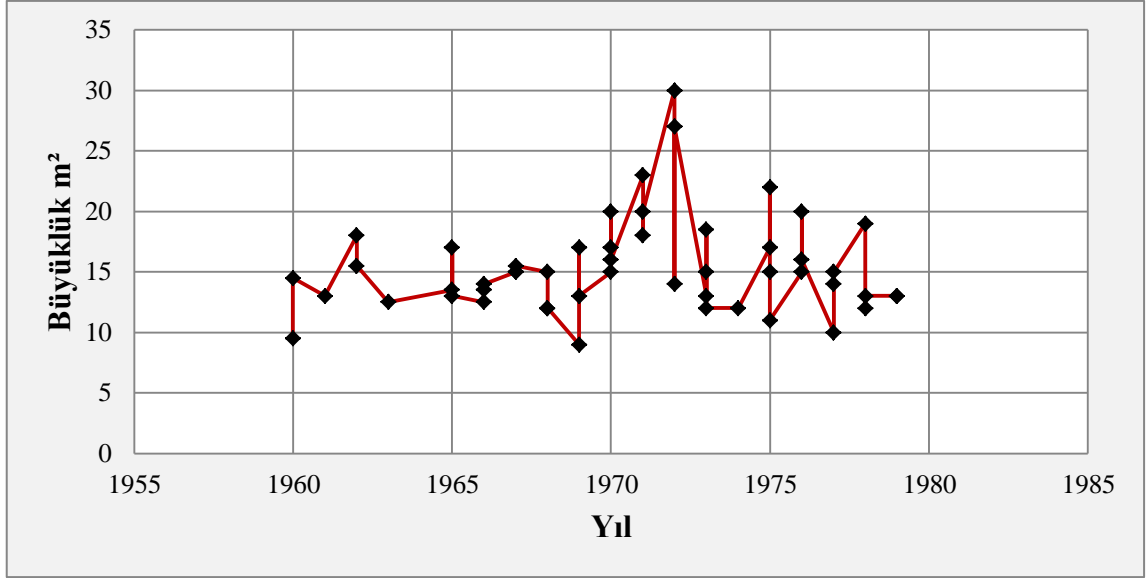
Şekil 19. Konut kullanım alanının yıllara göre değişimi

Şekil 20. Yaşama mekanı büyüklüğünün yıllara göre değişimi

Şekil 21. Mutfak büyüklüğünün yıllara göre değişimi

Şekil 22. Yatak odası büyüklüğünün yıllara göre değişimi

3.6. Hillier Analizi Bulguları

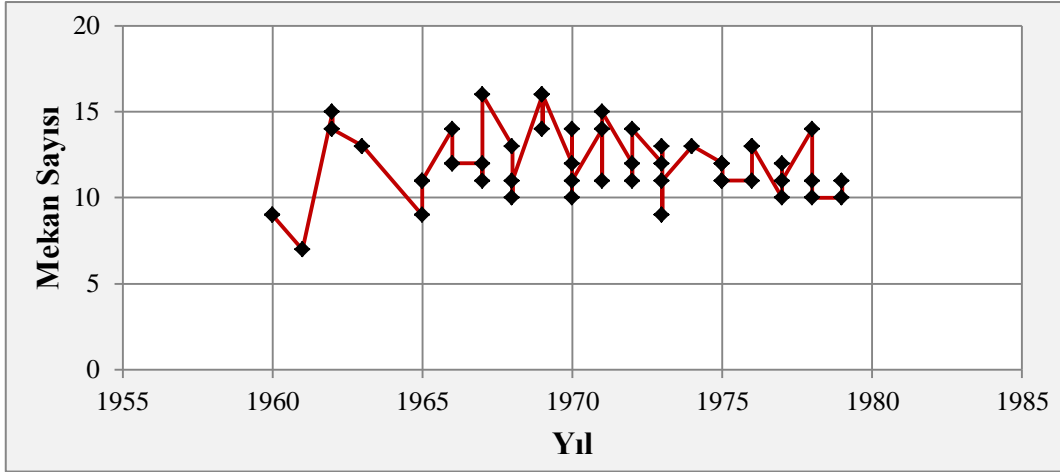
Tablo 56. Hillier analizi değerleri

NO	Yapım Yılı	Mekan Sayısı	Ter. Mek. Sayısı	Geçiş Mek. Sayısı	DOİ	RA	Max.Nokta Değeri	Ort.Nokta Değeri	Döngü	Derin.	En Derin Mekanlar	Max. Nokta Değerli Mekanlar	
1960 -1964 DÖN.	1	1960	9	6	3	2,4444	0,3611	5	3,8888	0	4	20	2
	2	1960	9	7	2	2,1111	0,2777	7	3,222	0	3	17, 15	2
	3	1961	7	5	2	2	0,3333	6	3	0	3	20	2
	4	1962	15	7	8	2,6666	0,2380	6	4,6	1	4	20, 15	2
	5	1962	14	7	7	2,7142	0,2637	5	4,7142	1	4	20	1, 3
	6	1963	13	6	7	2,6923	0,2820	5	4,7692	1	4	20	1, 3
1965 – 1969 DÖNEMİ	7	1965	9	4	5	2,4444	0,3611	5	4,4444	1	3	9,14,15,17,20	2
	8	1965	11	5	6	2,3636	0,2727	6	5,5454	2	3	9,15,17,20	1
	9	1965	11	5	6	2,8181	0,3636	5	5,1818	1	4	20	2
	10	1966	14	7	7	2,7857	0,2747	5	5	1	4	20	3
	11	1966	12	5	7	2,25	0,2272	6	4,4166	2	3	8,15,17,20	2
	12	1966	12	7	5	3,4166	0,4393	6	5,8333	0	5	20	3
	13	1967	12	6	6	2,8333	0,3333	6	5	1	5	20	1
	14	1967	11	5	6	4,0909	0,6181	6	5,7272	2	4	9, 15, 17	2
	15	1967	16	6	10	3,3125	0,3083	5	6,4375	2	5	20	2, 3
	16	1968	13	7	6	3,2307	0,3717	5	4,6923	0	5	20	2
	17	1968	10	6	4	2,2	0,2444	7	3,4	0	3	20	1
	18	1968	11	4	7	2,5454	0,3090	5	4,5454	1	4	20	2
	19	1969	16	9	7	2,75	0,2333	6	4,5	0	4	20, 21	1
	20	1969	14	7	7	2,9285	0,2967	6	5,4285	1	4	4,6,14,17	2
	21	1969	16	8	8	2,6875	0,225	6	4,6875	0	4	20, 21	2

Tablo 56'nın Devamı

1970 - 1974 DÖNEMİ	22	1970	12	6	6	2,6666	0,3030	5	4,6666	1	4	20	3
	23	1970	14	6	8	3,3571	0,3626	4	6,6428	1	5	20	2, 3, 14
	24	1970	10	4	6	2,5	0,3333	5	4,6	1	4	20	1
	25	1970	11	6	5	2,3636	0,2727	6	4,4545	2	3	10,11,15,20	2
	26	1971	14	8	6	2,9285	0,2967	5	5,2142	1	4	8,9,15,20	1, 3
	27	1971	11	7	4	2,2727	0,2545	7	3,9090	1	3	9,15,20	2
	28	1971	15	7	8	2,9333	0,2761	5	5,2666	1	5	20	1, 2
	29	1972	12	7	5	2,5	0,2727	6	4	0	4	20	1
	30	1972	11	7	4	2,6363	0,3272	6	4,2727	0	4	20	3
	31	1972	14	5	9	2,8571	0,2857	5	6	3	4	9,14,20	1
	32	1973	12	7	5	2,5	0,2727	5	4	0	3	9,15,17,20	1
	33	1973	13	7	6	3	0,3333	4	5,3076	1	5	20	1, 3
	34	1973	9	6	3	2,1111	0,2777	7	3,2222	0	3	20	2
	35	1973	11	7	4	2,2727	0,2545	7	3, 5454	0	3	7, 17, 20	2
36	1974	13	6	7	3,1538	0,3589	5	5,6923	1	5	20	3	
1975 - 1979 DÖNEMİ	37	1975	12	7	5	2,75	0,3181	6	4,5	0	4	17, 20	3
	38	1975	12	7	5	2,5833	0,2878	5	4,1666	0	4	20	1, 3
	39	1975	11	5	6	3,3636	0,4727	6	4,2727	1	4	20	2
	40	1975	11	7	4	2,5454	0,3090	5	4,0909	0	4	20	1, 3
	41	1976	11	7	4	2,5454	0,3090	5	4,0909	0	4	20	1, 3
	42	1976	13	8	5	2,7692	0,3216	7	4,5384	0	4	17, 20	3
	43	1976	13	7	6	2,7692	0,2948	6	4,5384	0	4	15, 20	3
	44	1977	10	4	6	2,8	0,4	4	5,4	1	4	9, 15, 20	1, 7
	45	1977	12	6	6	2,6666	0,3030	6	4,75	1	4	20	3
	46	1977	11	7	4	2,5454	0,3090	5	4,0909	0	4	20	1, 3
	47	1978	14	7	7	2,8571	0,2857	5	4,5714	2	4	10,11,15,17	1, 2
	48	1978	11	7	4	2,5454	0,3090	5	4,5454	1	4	20	1, 3
	49	1978	10	7	3	2,4	0,3111	5	3,8	0	3	8, 15, 20	1, 3
	50	1979	10	6	4	2,5	0,3333	5	4	0	4	20	2
	51	1979	11	6	5	3	0,4	4	5	0	5	20	1, 3

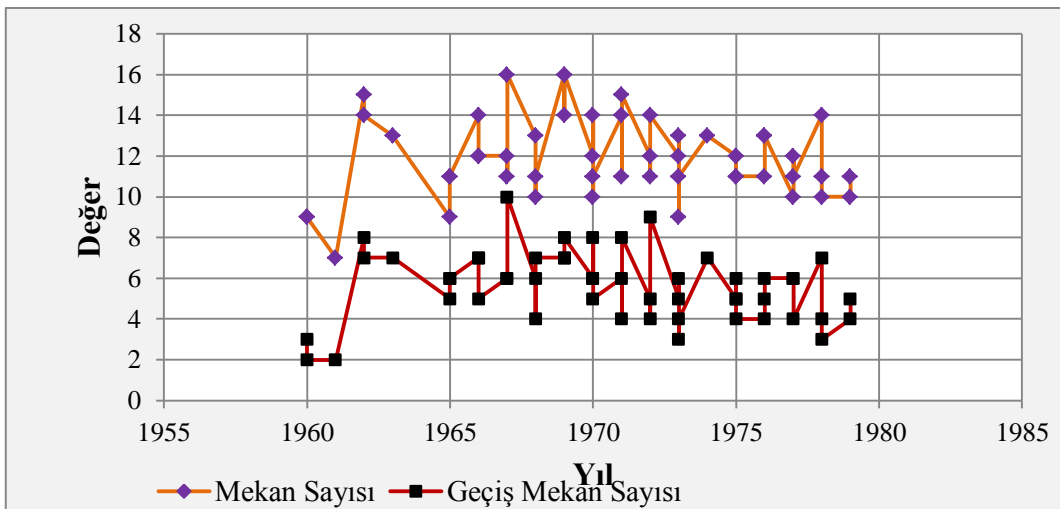
- Mekan sayısının yıllara göre değişimi

Şekil 23. Konutlardaki mekan sayısının yıllara göre değişimi

Çalışma alanı kapsamında ele alınan apartmanların ortalama mekan sayısı 11,9411 olarak hesaplanmıştır. 1965-1969 yılları arasındaki döneme ait konutlarda en fazla mekan sayısı 16 olarak tespit edilmiştir (Tablo 19, 23, 25). Her katta tek daire olarak kurgulanan bu konutlarda, teras, kiler, sandık odası gibi servis mekanlarının varlığı mekansal çeşitlilik sağlamıştır. En düşük mekan sayısı ise aynı zamanda en düşük metrekareye sahip olan konutta 7 olarak tespit edilmiştir (Tablo 7), (Şekil 23).

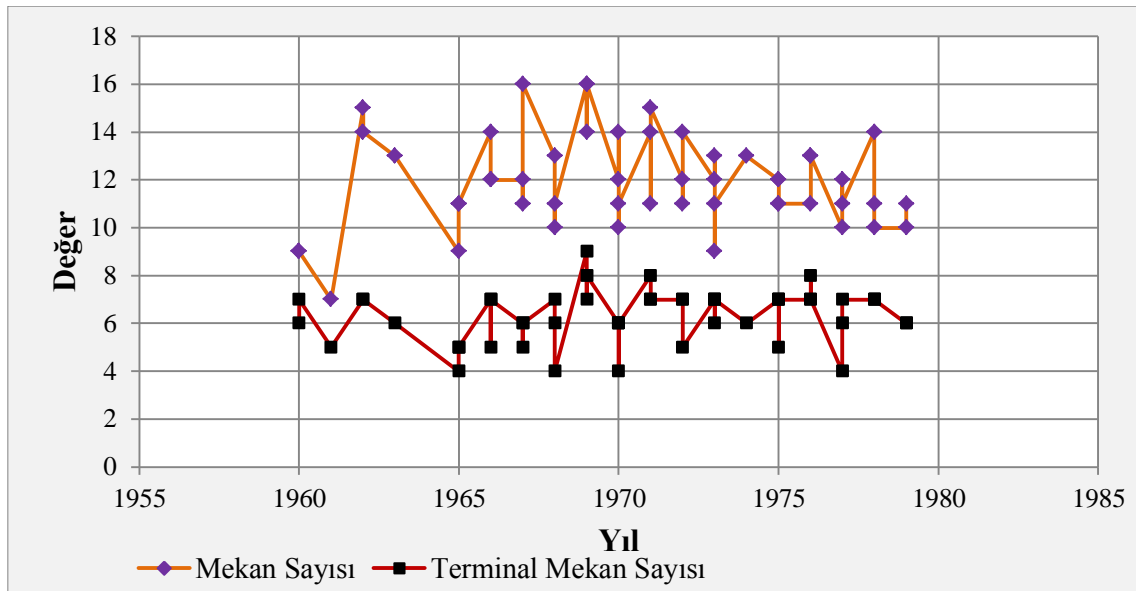
- Mekan sayısı- geçiş mekan sayısı ilişkisinin yıllara göre değişimi

Şekil 24. Mekan sayısı- geçiş mekan sayısı ilişkisinin yıllara göre değişimi

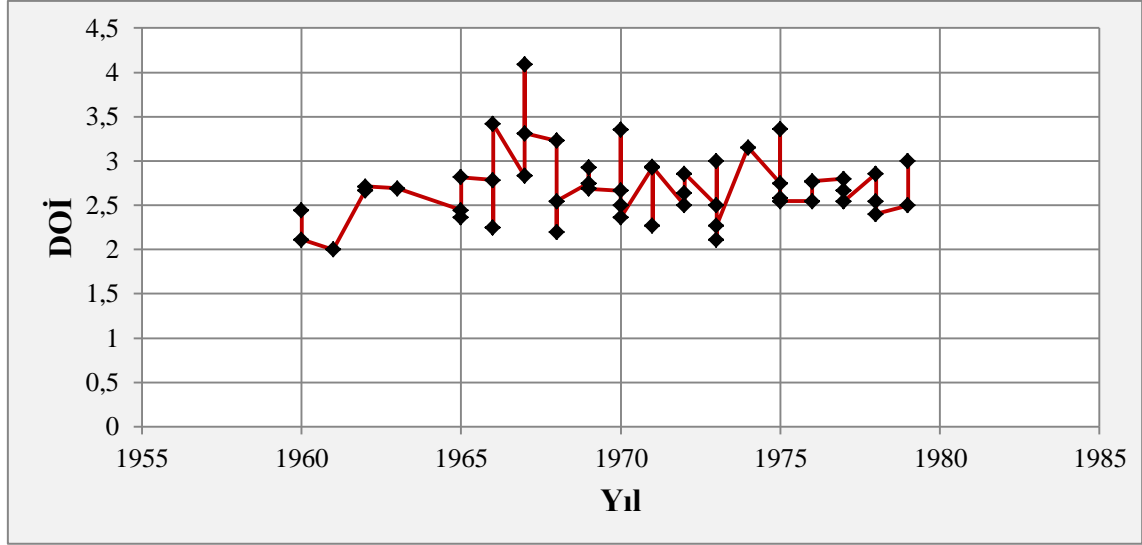
Araştırma alanından örnek olarak seçilen konutların ortalama geçiş mekan sayısı 5,6078 olarak hesaplanmıştır. En fazla geçiş mekan sayısı, 1965-1969 yılları arasındaki döneme ait olan 1967 tarihli konutta 10 olarak hesaplanmıştır (Tablo 19). Bu konut aynı zamanda en yüksek mekan sayısına sahip konutlardan biridir. En düşük geçiş mekan sayısı ise 1960 ve 1961 yıllarına ait olan konutlarda 2 olarak tespit edilmiştir (Tablo 6 ve 7), (Şekil 24). Başka mekanlara ulaşmaya aracılık eden geçiş mekan sayısının artışı mekan sayısı artışına bağlı olarak gerçekleşebilir. Bu bağlamda ortalama mekan sayısı en yüksek olan 1965- 1969 dönemine ait apartmanlar aynı zamanda en yüksek değerli ortalama geçiş mekan sayısına sahiptir. Ayrıca ortalama mekan sayısı en düşük olan 1960-1964 dönemine ait konutlarda da ortalama geçiş mekan sayısı en düşük değerlidir.

- Mekan sayısı- terminal mekan sayısı ilişkisinin yıllara göre değişimi

Şekil 25. Mekan sayısı- terminal mekan sayısı ilişkisinin yıllara göre değişimi

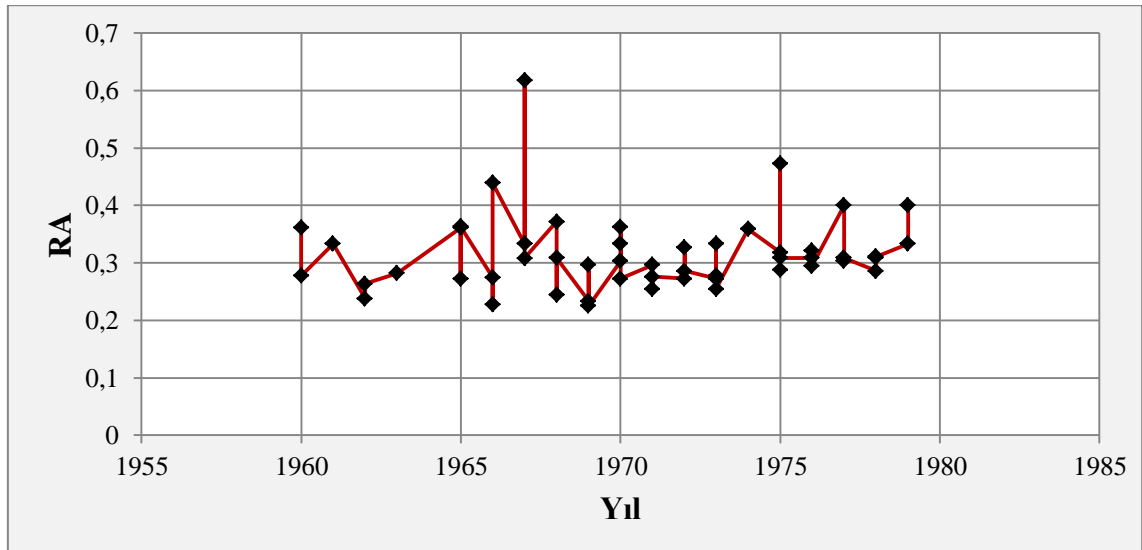
Çalışma alanı içinde ele alınan 1960- 1979 dönemi apartmanlarının ortalama terminal mekan sayısı 6,3333 olarak tespit edilmiştir. En fazla terminal mekan sayısı 1965-1969 yılları arasındaki döneme ait olan konutta 9 olarak hesaplanırken (Tablo 25), en düşük terminal mekan sayısı ise 3 olarak hesaplanmıştır (Tablo 11, 22, 28, 48). Erişim grafiğinde dallanmanın son bulduğu ve içinden başka bir mekana geçilemeyen terminal mekanların, mekan sayısı ile geçiş mekan sayısından daha yakından ilişkili olduğu görülmüştür. Terminal ve geçiş mekanlarının sayıları toplamı konuttaki toplam mekan

Şekil 27. Tüm mekanların ortalama derinliğinin (DOI) yıllara göre değişimi

Çalışma alanı sınırları içinde incelenen örnek apartmanların DOI değeri ortalaması 2,7054 olarak tespit edilmiştir. En yüksek DOI değeri 1967 yılına ait olan konutta 4,0909 olarak hesaplanırken (Tablo 18) en düşük DOI değeri ise 1961 yılına ait konutta 2 olarak hesaplanmıştır (Tablo 7), (Şekil 27). Bu değerin yüksek olması erişim grafiğinin dallanmalarla ilerlediğini göstermektedir.

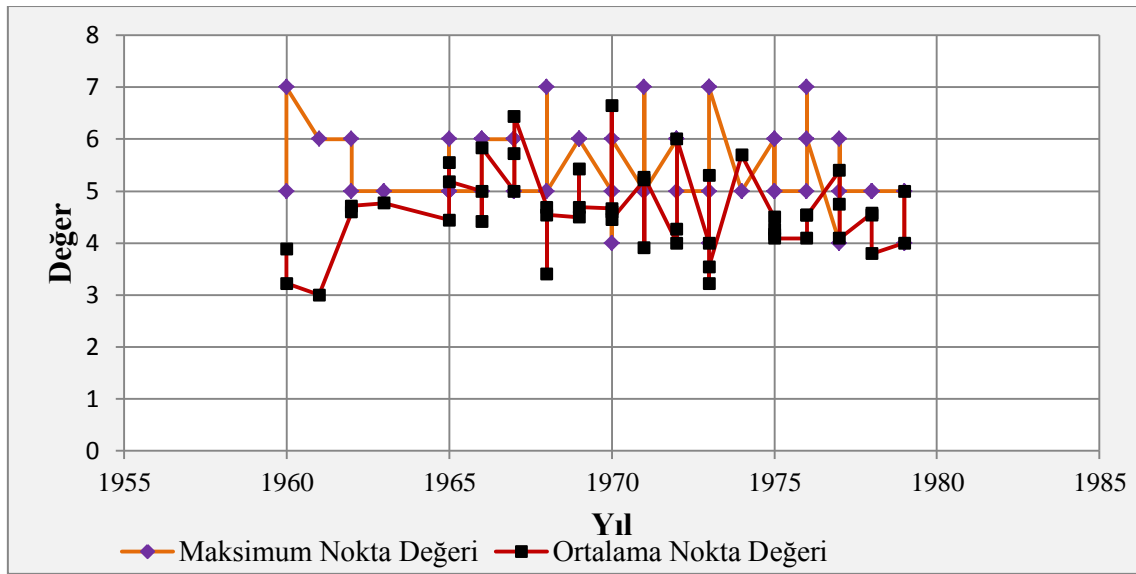
- Rölatif ortalama derinlik (RA) yıllara göre değişimi

Şekil 28. Rölatif ortalama derinlik (RA) yıllara göre değişimi

Araştırma alanından örnek olarak seçilen konutların RA değer ortalaması 0,3152 olarak hesaplanmıştır. En yüksek RA değeri 1967 tarihli konutta 0,6181 olarak hesaplanırken (Tablo 18), en düşük değer ise 1969 yılına ait olan konutta 0,225 olarak hesaplanmıştır (Tablo 25), (Şekil 28). 0 ile 1 arasında değer almak zorunda olan RA değerinin 1'e yaklaşması linear, düz ağaç diagramlı yani maksimum derinliğe sahip örnekler olduğunu gösterir (Kırcı, 2001).

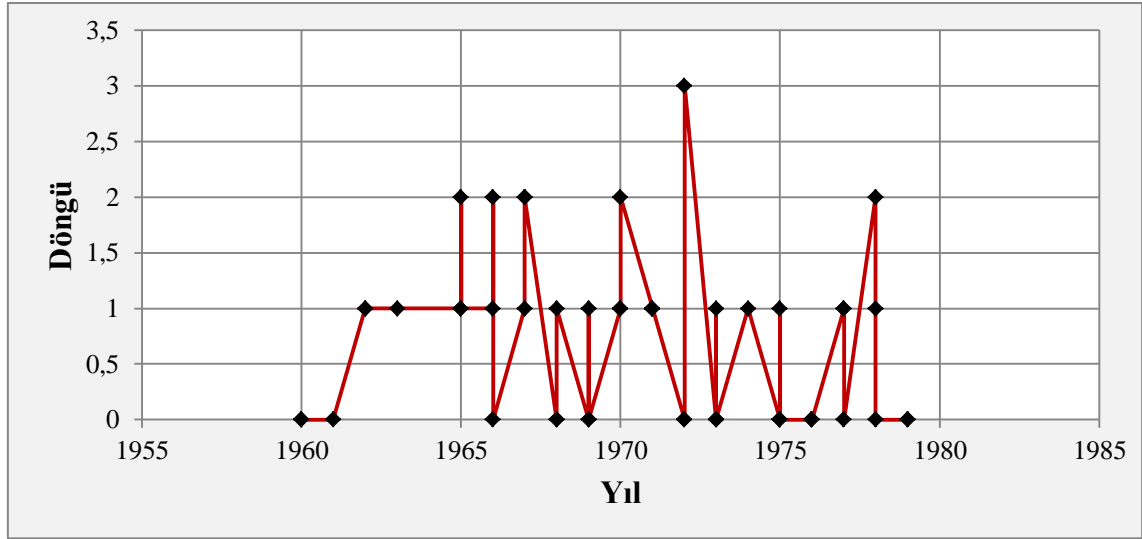
- Mak. nokta değeri ve ort. nokta değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi

Şekil 29. Mak. nokta değeri ve ort. nokta değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi

Çalışma kapsamında incelenen konutların maksimum nokta değeri ortalaması 5,4901, ortalama nokta değeri ortalaması ise 4,6310 olarak hesaplanmıştır. Örnek konutlarda en yüksek maksimum nokta değeri 7, en düşük değer ise 4 olarak saptanmıştır. En yüksek ortalama nokta değeri 1970 yılına ait olan konutta 6,6428 olarak hesaplanırken (Tablo 32) en düşük değer ise 1961 yılına ait konutta 3 olarak hesaplanmıştır (Tablo 7), (Şekil 29). Maksimum nokta değeri en basit anlamda konutun en fazla kapı sayısına sahip mekanının kapı sayısı olarak ifade edilebilir. İncelenen konutlarda maksimum nokta değerine sahip mekanları 1960-1964 yılına ait örnek konutlarda ağırlıklı olarak holler oluştururken, 1965- 1969 döneminde ise giriş holleri, holler ve gece hollerinin oluşturduğu saptanmıştır. 1969 yılından sonra bu mekanlara ek olarak bazı konutlarda mutfak ve yemek odasının maksimum nokta değerine sahip mekanlar olduğu görülmüştür (Tablo 27, 48).

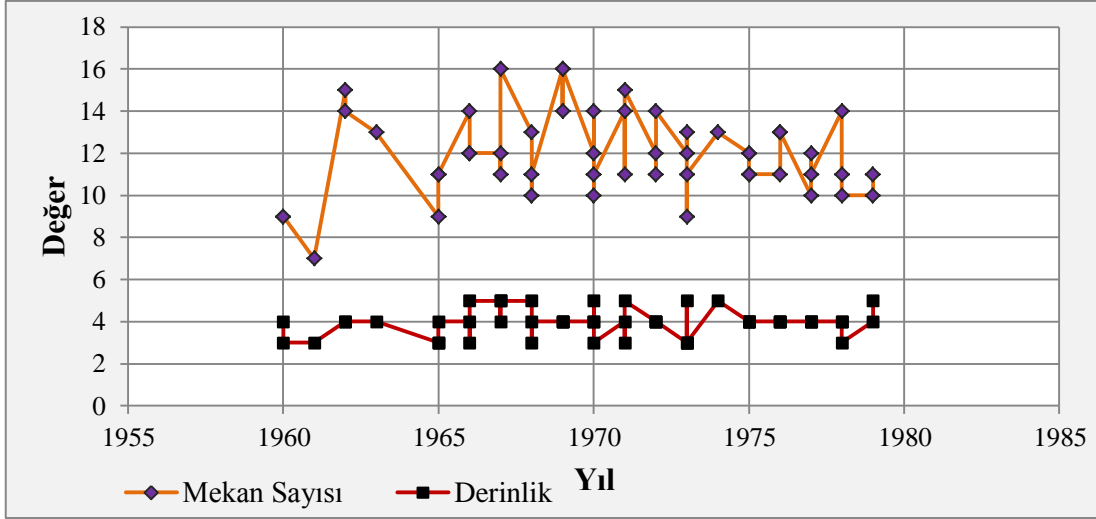
- Döngü değerinin yıllara göre değişimi

Şekil 30. Döngü değerinin yıllara göre değişimi

Araştırma alanından örnek olarak seçilen konutların ortalama döngü değeri 0,7058 olarak hesaplanmış ve bu konutların %45'inde döngüye yer verilmediği görülmüştür. En yüksek döngü değeri 1972 yılına ait olan konutta 3 olarak hesaplanmıştır (Tablo 35), (Şekil 30). Döngü değeri bir mekandan başka mekanlara farklı yollarla ulaşılabilmei ifade eder. Döngüye sahip olmayan konutlarda mahremiyetin özenle korunduğu söylenebilir. Döngü değerinin yüksek olması ise mahremiyetin gözetilmediği ya da az gözetildiği sonucunu verir. Çünkü döngü üzerinden aynı mekana farklı mekanlar aracılığıyla ulaşmak mümkündür.

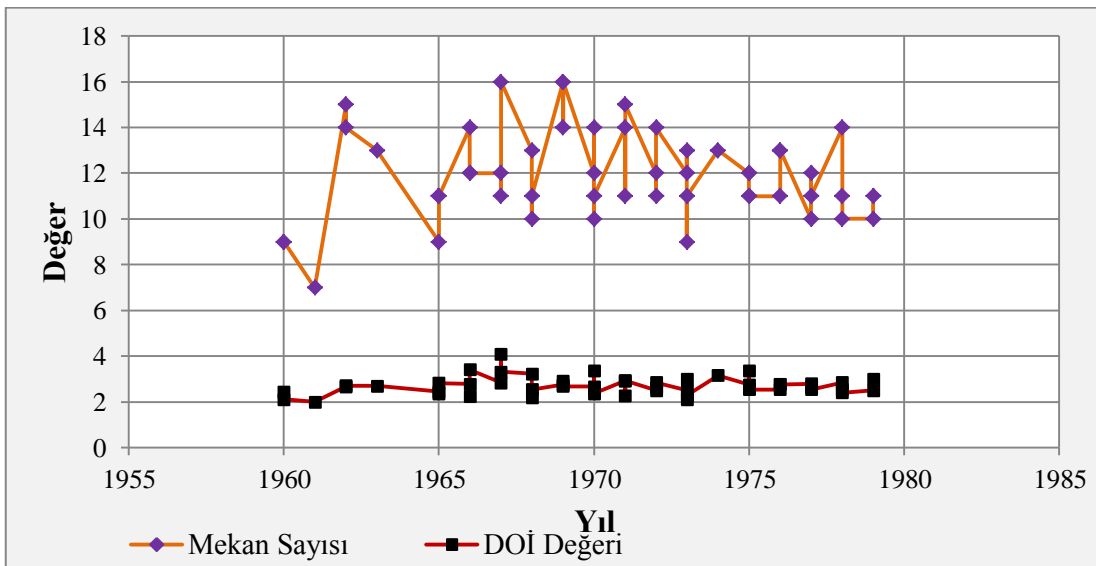
- Mekan sayısı- derinlik ilişkisinin yıllara göre değişimi

Şekil 31. Mekan sayısı- derinlik ilişkisinin yıllara göre değişimi

Çalışma kapsamında incelenen apartmanların mekan sayısı -derinlik değeri ilişkisinin 1960-1979 yılları arasında 5 yıllık periyotlara göre değişimi grafikte verilmiştir. Grafikten de görüldüğü gibi, mekan sayısındaki artışın derinlik değerini çok fazla etkilemediği saptanmıştır. Buna bağlı olarak mekan sayısındaki artışın erişim grafiklerinde derinlik kademelenmesini artırıcı olmaktan daha çok yatay yayılmayla gerçekleştiği tespit edilmiştir (Şekil 31).

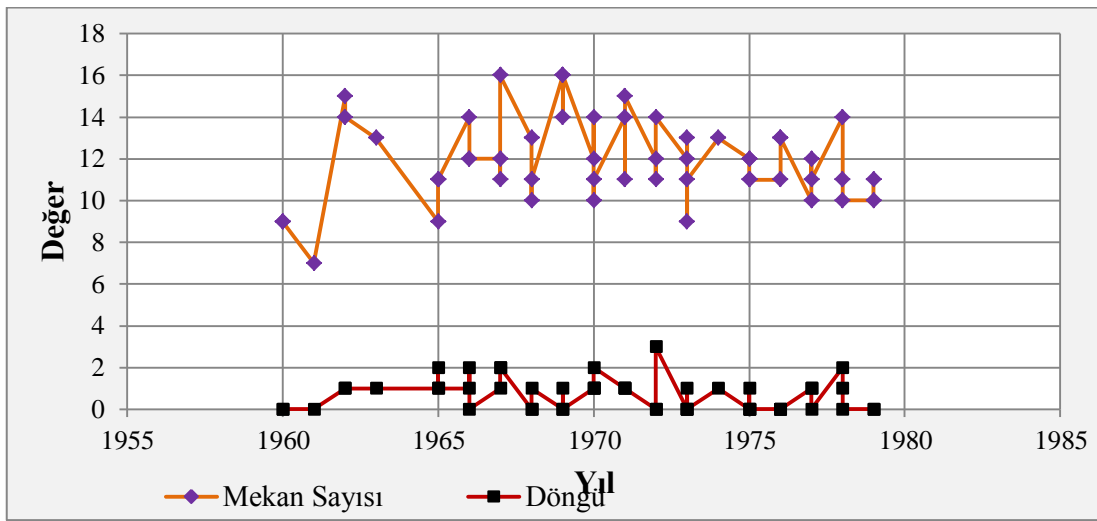
- Mekan sayısı -doi değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi

Şekil 32. Mekan sayısı -doi değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi

Araştırma alanı içinden örnek olarak seçilen apartmanların mekan sayısı -DOİ değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi grafikte verilmiştir. Mekan sayısında görülen belirgin artışlar tüm mekanların ortalama değeri olan DOİ'yi çok fazla etkilememiştir. DOİ'nin en yüksek olduğu 4,0909 değerine sahip 1967 yılına ait konut en yüksek değerli mekan sayısına sahip değildir (Tablo 18). Bu da mekan sayısındaki artışın erişim grafiklerinde derinlik kademelenmesinden daha çok yatay yayılmayla gerçekleştiğini göstermektedir (Şekil 32).

- Mekan sayısı-döngü değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi

Şekil 33. Mekan sayısı-döngü değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi

Çalışma kapsamında incelenen apartmanların mekan sayısı -döngü değeri ilişkisinin yıllara göre değişimi grafikte verilmiştir. Bu grafiğe göre mekan sayısı artışının döngü değerini etkilemediği görülmektedir. Bu bağlamda, en yüksek döngü değeri 3 olarak hesaplanan konutun, mekan sayısı 14 olarak saptanırken, 16 adet mekanla en yüksek mekan sayısına sahip üç konutun birinde döngü değeri 2 iken diğer iki konutta 0'dır (Şekil 33).

4. İRDELEME

- Analiz Tabloları ve Hillier Analizi Bulgularına İlişkin İrdelemeler

- Yaşama Bölümü

Yaşama/Konuk Ağırlama ve Yemek Yeme Mekanları: Toplumun sosyo-ekonomik durumu, dünya görüşü ve yaşam biçiminin değişimine bağlı olarak gereksinimler ve konut kullanım kalıpları değişime uğramış ve bunun sonucu olarak Trabzon'daki 1960-1979 dönemi apartmanlarında süreç içinde mekan türlerinde çeşitlilik ve mekan sayılarında artış/azalış görülmüştür. Çalışma kapsamında incelenen apartmanlardan özellikle 1960-1974 dönemine ait konutlarda misafir odası, oturma odası ve yemek odası mekanları ayrı odalarda ancak birbirleriyle ilişkili planlanmıştır. Bu durum konutlarda mekan türlerinde çeşitliğe ve mekan sayısında artışa neden olmuştur. Süreç içinde konuk ağırlama alışkanlığı ve yemek yeme/günlük oturma eylemlerinin ve dolayısıyla bu eylemlerin gerçekleştiği mekanların değişikliğe uğradığı görülmektedir. 1975-1979 dönemi apartmanlarında, bireyin ve ailenin değişen yaşam biçimi ve dünya görüşüne bağlı olarak oturma, konuk ağırlama ve yemek yeme eylemlerinin gerçekleştiği mekanlar, ayrı mekanlar yerine "salon" adı verilen tek bir mekana dönüşmüştür. Bu durum konuttaki mekan çeşitliliğini azaltmış buna bağlı olarak mekan sayısı azalmıştır. Ayrıca konuk ağırlama, yemek yeme ve oturma eylemlerinin gerçekleştiği bu mekan/mekanların büyüklüklerinde özellikle 1970-1979 döneminde artış görülmüştür (Şekil 20).

Konutlarda erişilebilirliğe izin veren ve mahremiyetin ifadesi olan geçiş mekanlarının sayılarında, 1960-1974 dönemi apartmanlarında artış görülmüştür. Bu durum, 1960-1974 dönemi konutlarındaki misafir, oturma ve yemek odalarının ayrı mekanlarda ancak birbiriyle doğrudan ilişkili planlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. 1975-1979 dönemi konutlarında ise oturma, konuk ağırlama ve yemek yeme eylemlerinin tek bir mekanda planlanmasından dolayı salon mekanı, geçiş mekanı özelliğini yitirmiş ve terminal mekana dönüşmüştür. Mahremiyetin az ya da çokluğunun ifadesi olan döngü değeri ise 1965-1974 dönemi apartmanlarında 1975-1979 dönemi apartmanlarına göre daha fazladır. Hilliere göre bir diğer mahremiyet göstergesi derinlik değeridir. Bu kapsamda oturma, misafir/salon ve yemek odaları erişim grafiğinin genellikle 2. bazen de 3. derinlik kademesinde bulunmaktadır. Bu değer, incelenen 51 örnek konutun ortalama

derinlik değerinin 3,9411 olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu mekanların en derin ve mahrem mekanlar olmadığı görölmektedir.

Mutfak: 1960- 1979 dönemi konutlarında mutfak genellikle giriş holünde, günlük oturma, misafir odası veya yemek odalarına yakın ve ilişkili planlanmıştır. Ancak 1960-1969 dönemi konutlarının bazılarında ana holden ayrılmış ve banyo, wc gibi ıslak hacimlerle birlikte yardımcı holde kurgulanmıştır. 1960-1969 dönemi konutlarında mutfak büyüklüğü ailece yemek yeme eylemine hizmet edecek boyutlarda olmamıştır (mutfak büyüklüğü, ort. 7,5). Ancak 1970- 1979 dönemi konutlarında mutfak mekanı büyüklüğünde artış görölmüştür (mutfak büyüklüğü, ort. 9,6). Bu durum, yeni ekipmanların mutfak mekanında kullanılmaya başlanmasının yanı sıra artık yemek yeme eylemi için ayrı bir oda kullanımının tercih edilmemesinden, bu eylemin mutfakta ya da salonda yapıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Süreç içinde mutfak, bazen terminal mekan niteliğinde bazen de balkon ya da kiler sayesinde geçiş mekanı niteliğinde olmuştur.

- Ortak Bölümler

Sirkülasyon Şeması: Konutta dağılımı sağlayan antre, hol ve gece holleri, konutun büyüklüğüne, mekan sayısına ve kullanım kalıplarına göre süreç içinde farklılaşmıştır. Bu kapsamda incelenen konutlarda, tek sirkülasyon mekanı olan örnekler, ana sirkülasyon mekanına yardımcı ikincil görevli sirkülasyon mekanı olan örnekler ve ana sirkülasyon mekanına yardımcı ikincil görevli iki sirkülasyon mekanı olan örnekler olmak üzere, temelde üç farklı sirkülasyon şeması saptanmıştır (Tablo 57). 1960- 1969 yıllarındaki konutlarda gündüz/ gece holü ayrımı belirgin değildir. Ancak mahremiyet gerektiren yatak odaları, banyo ve wc gibi ıslak hacimlerin giriş holünden gizlenerek erişimi daha zor olan konutun arka kısımlarında planlandığı görölmüştür. 1970- 1979 yılları konutlarında ise gece holü ayrımı belirgindir. Bu konutlarda banyo ve yatak odaları için ayrı bir hol oluşturulmuştur. Günlük oturma odasına, misafir odasına/ salona, mutfağa ve wc'ye ise giriş holünden dağılım yapılmıştır. Gece holleri konutun mahremiyet gerektiren mekanlarını giriş holüne bağlamıştır.

Geleneksel Türk Evi'nde odanın kendi içindeki mahremiyeti önemliken apartman tipi konutlarda, mekanların işlevine bağlı mahremiyeti ön plana çıkmıştır. Bu yüzden mahremiyet, konutun mekansal organizasyonu düzeyinde ele alınmıştır. Farklı eylemlerin gerçekleştiği mekanlar, mahrem olup olmamalarına bağlı olarak konutun farklı bölümlerinde yer alıp sirkülasyon birimleriyle birbirlerinden yalıtılmıştır. Konutlardaki

geçiş mekanları ve döngü değerinin yanı sıra derinlik değeri de mahremiyet olgusuyla ilişkilidir. Geçiş mekanlarının ve döngü değerinin çok olması mahremiyet açısından olumsuz etkenlerdir. Ancak derinlik değerinin yüksek olması konutun mahremiyet derecesinin yüksek olduğunu gösterir. Bunlara karşılık, geçiş mekanı sayısının ve döngü değerinin yüksek olduğu 1965-1974 dönemi konutlarının aynı zamanda derinlik değeri de yüksektir. Bu durum, konut bölümleri ve mekanlarının organizasyonundan kaynaklanmaktadır. Konuta dağılımı sağlayan, geçiş mekanı niteliğindeki, maksimum nokta değerli mekanlar, 1960-1979 yılı apartman tipi konutların tümünde, giriş holleri, holler ve gece holleri olmuştur.

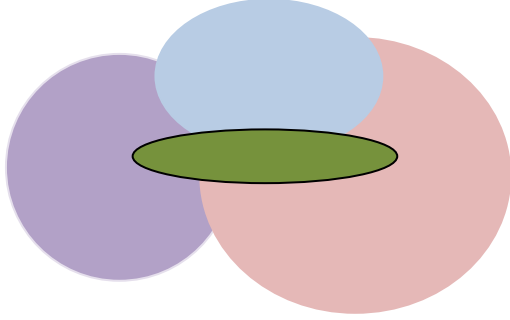
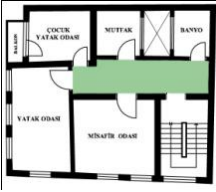

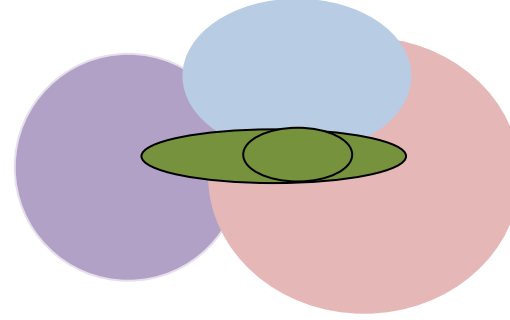
Servis Mekanları: Konut mekan sayısında artış sağlayan diğer mekanlar ise kiler ve sandık odası gibi servis mekanları olmuştur. 1960-1964 döneminde servis mekanları görülmezken, 1965-1969 döneminde bu mekanların sayıları artış göstermiş, 1970-1979 döneminde ise sayıları azalmıştır. Servis mekanlarının yoğun olarak görüldüğü 1965-1969 dönemi apartmanlarında, kiler, özellikle mutfakla ilişkilendirilmiş, sandık odası ise holde veya gece holünde planlanmıştır.

- Yatma Bölümü

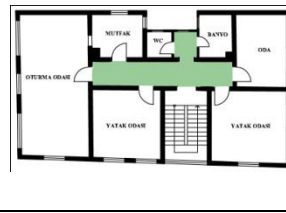
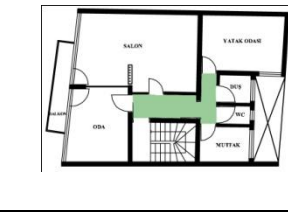

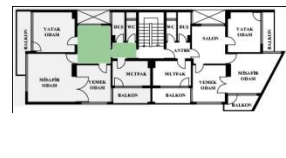
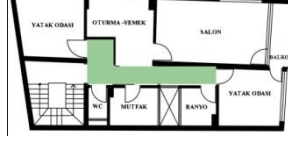

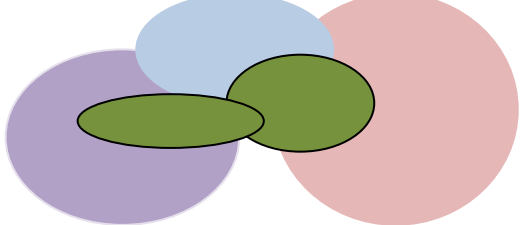
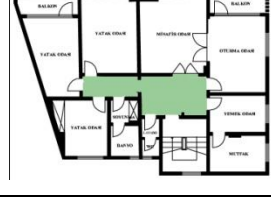
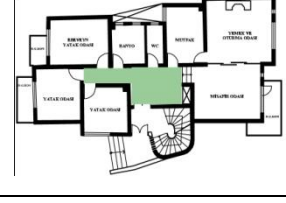

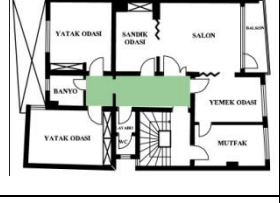
Yatak Odaları: Çalışma kapsamında incelenen apartman tipi konutlarda yatak odalarının sayısı 1 ile 4 arasında değişim göstermektedir. Bu odaların özellikle 1970-1979 döneminde büyüklükleri artış göstermiş ve bazı konutların mimari projelerinde ebeveyn, çocuk veya misafir yatak odaları olarak spesifik olarak belirtilmiştir. Bu durum önceki yıllarda mimari projelerde sadece oda ya da yatak odası olarak belirtilen odaların daha kesin işlevlerle tanımlandığını ve çocuk odalarının artık proje aşamasında düşünüldüğünü göstermektedir. Bu dönemde değişen dünya görüşü ve yaşam biçiminin etkisiyle, ailede çocuğun eğitimine verilen önem artmış ve bunun bir sonucu olarak konutlarda çocuk odaları ayrı mekanlar olarak düzenlenmeye başlamıştır.

Yatak odaları kişiye özel, mahrem mekanlardır. Bu mekanlar mahremiyetin sağlanması için gece holünde ya da girişten uzak noktalarda planlanmıştır. Çoğunlukla en derin mekan ve terminal mekan niteliğinde olan yatak odaları bazen balkon bazen de çocuk odasına bağlanarak geçiş mekanı niteliği göstermiştir.

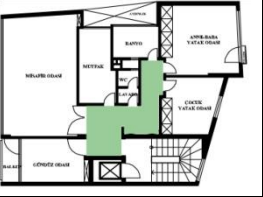

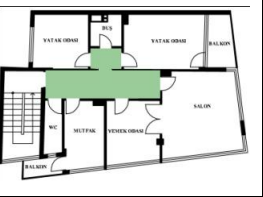
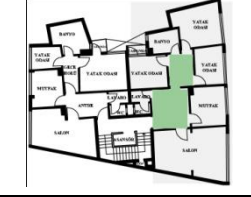

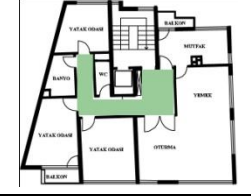
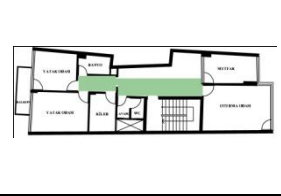
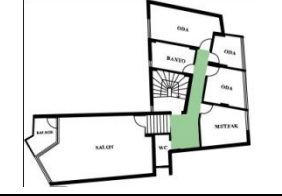
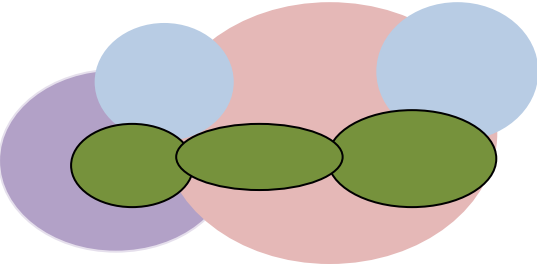
Tablo 57. Konutların sirkülasyon şemaları

Tip A			
 <p>■ sirkülasyon mekanı ■ yatak odası ■ servis mekanları ve ıslak hacimler ■ oturma/misafir/yemek yemek mekanları</p>		<p>Tek sirkülasyon mekanı olan bu örneklerde bütün mekanlar aynı sirkülasyon mekanına bağlanmaktadır.</p>	
			
3 nolu konut/ 1961	22 nolu konut/ 1970	34 nolu konut/ 1973	35 nolu konut/ 1973
Tip B			
 <p>■ sirkülasyon mekanı ■ yatak odası ■ servis mekanları ve ıslak hacimler ■ oturma/misafir/yemek yemek mekanları</p>		<p>Tek sirkülasyon mekanına yardımcı ikincil bir sirkülasyon mekanı olan örnekler. Tip B örneklerinde genellikle servis mekanları ve ıslak hacimler bu ikincil görevli sirkülasyon mekanına bağlanmaktadır. Bu konutlarda gece/gündüz holü ayrımı belirgin değildir.</p>	

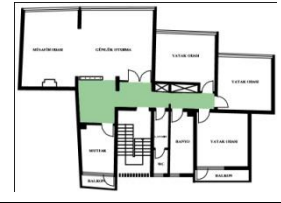
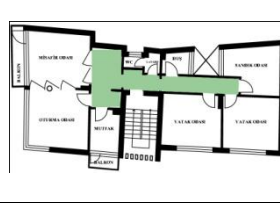

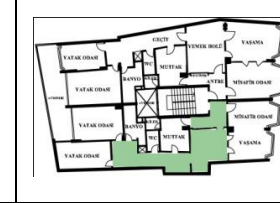
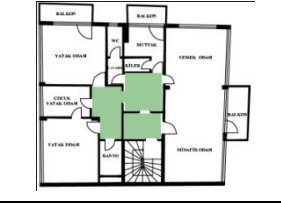
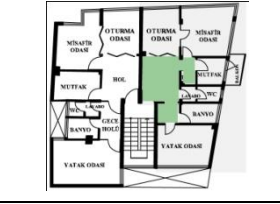
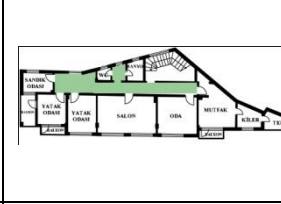

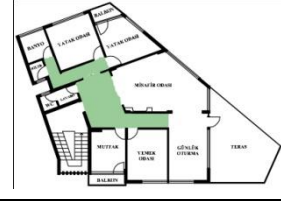

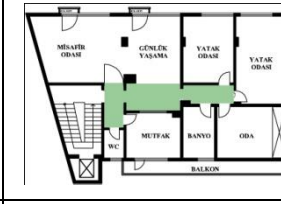
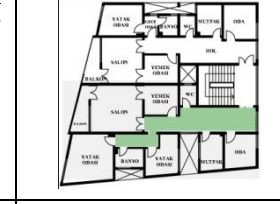

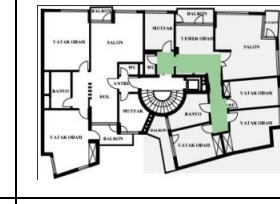
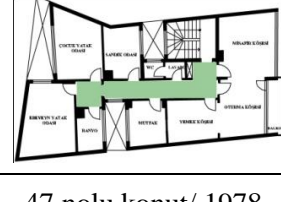

Tablo 57'nin devamı

			
1 nolu konut/ 1960	2 nolu konut/ 1960	7 nolu konut/ 1965	9 nolu konut/ 1965
Tip B/1			
Tip B/1 konutlarında ana sirkülasyon biriminin girişte giriş holünü oluşturdukları konutlar			
	24 nolu konut/ 1970	44 nolu konut/ 1977	48 nolu konut/ 1978
Tip B/2			
 <p>■ sirkülasyon mekanı ■ yatak odası ■ servis mekanları ve ıslak hacimler ■ oturma/misafir/yemek yemek mekanları</p>		<p>İki sirkülasyon mekanı olan bu örnekler gece/gündüz holü kavramının belirgin olduğu konutlardır. Bu konutlarda giriş holüne oturma odası, misafir odası, mutfak ve wc gibi mekanlar bağlanırken, gece holüne yatak odaları ve banyo mekanı bağlanmaktadır.</p>	
			
4 nolu konut/ 1962	6 nolu konut/ 1963	8 nolu konut/ 1965	11 nolu konut/ 1966

Tablo 57'nin devamı

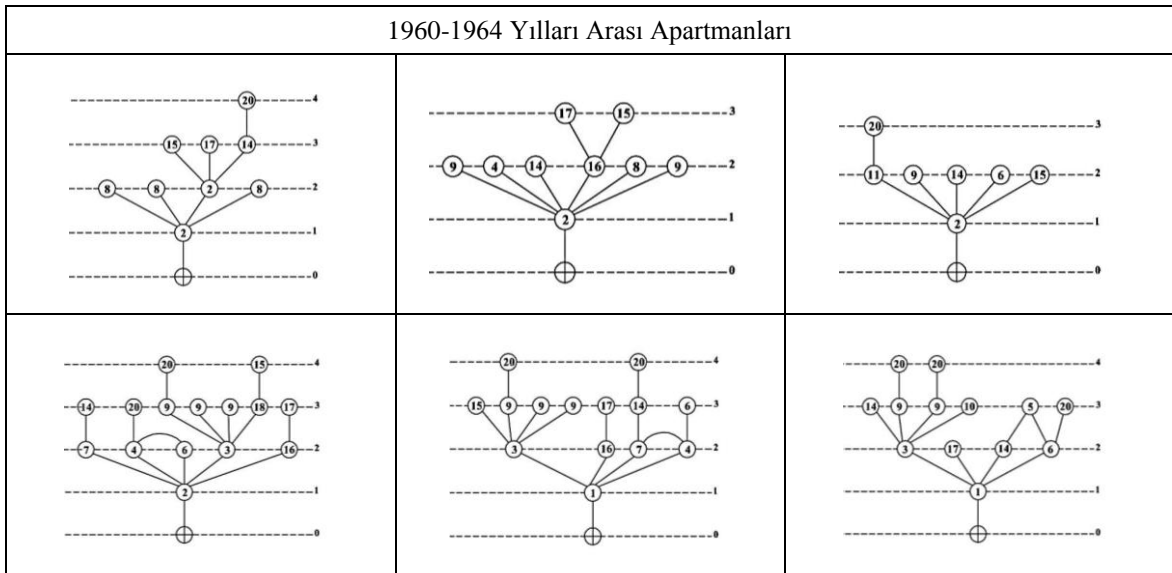
			
12 nolu konut/ 1966	17 nolu konut/ 1968	25 nolu konut/ 1970	29 nolu konut/ 1972
			
30 nolu konut/ 1972	37 nolu konut/ 1975	38 nolu konut/ 1975	39 nolu konut/ 1975
			
40 nolu konut/ 1975	41 nolu konut/ 1976	42 nolu konut/ 1976	43 nolu konut/ 1976
			
45 nolu konut/ 1977	46 nolu konut/ 1977	49 nolu konut/ 1978	50 nolu konut/ 1979
Tip C			
		<p>Üç sirkülasyon mekanı olan bu örnekler gece/gündüz holü kavramının belirgin olduğu konutlardır. Bu konutlarda, giriş holü, gece holü ve giriş holünü birbirine bağlayan hol ve yatak odalarının olduğu gece holü vardır.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ■ sirkülasyon mekanı ■ yatak odası ■ servis mekanları ve ıslak hacimler ■ oturma/misafir/yemek yemek mekanları 			

Tablo 57'nin devamı

			
5 nolu konut/ 1962	10 nolu konut/ 1966	13 nolu konut/ 1967	14 nolu konut/ 1967
			
15 nolu konut/ 1967	18 nolu konut/ 1968	19 nolu konut/ 1969	20 nolu konut/ 1969
			
21 nolu konut/ 1969	23 nolu konut/ 1970	26 nolu konut/ 1971	27 nolu konut/ 1971
			
28 nolu konut/ 1971	31 nolu konut/ 1972	33 nolu konut/ 1973	36 nolu konut/ 1974
			
47 nolu konut/ 1978	51 nolu konut/ 1979		
Tip C/1			
Gece/ gündüz holü ayrımının olmadığı üç sirkülasyon meknaına sahip örnek konutlar.			
	16 nolu konut/ 1968	32 nolu konut/ 1973	

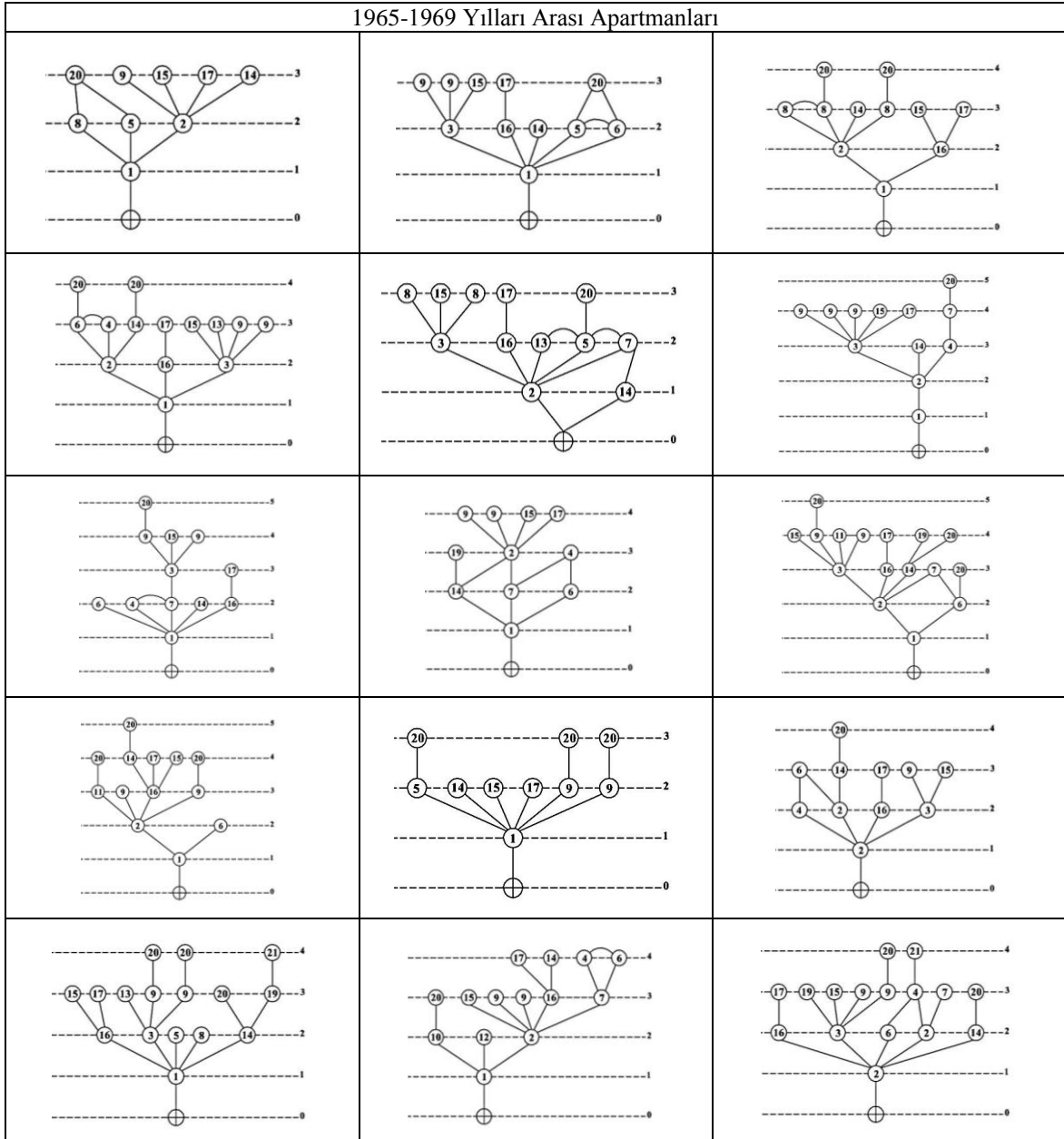
1960-1964 dönemi apartmanlarında konuta dağılımı sağlayan mekan giriş holü ya da hol olmuştur. Bu dönem konutlarında gündüz/gece holü ayrımı belirgin değildir. Derinlik değeri 3 ile 4 arasında değişim gösteren bu konutlarda en derin mekanlar balkon, wc veya banyolardır. Konutun yaşama bölümünde yer alan konuk ağırlama, yemek yeme ve günlük oturma gibi eylemler ayrı ancak birbirleriyle ilişkili mekanlarda planlanmıştır. Bu yüzden misafir odası, yemek odası ve oturma odası gibi mekanlar konutlarda döngüyü sağlayan mekanlar olmuştur (Tablo 58).

Tablo 58. 1960-1964 yılları arası apartmanların erişim grafikleri

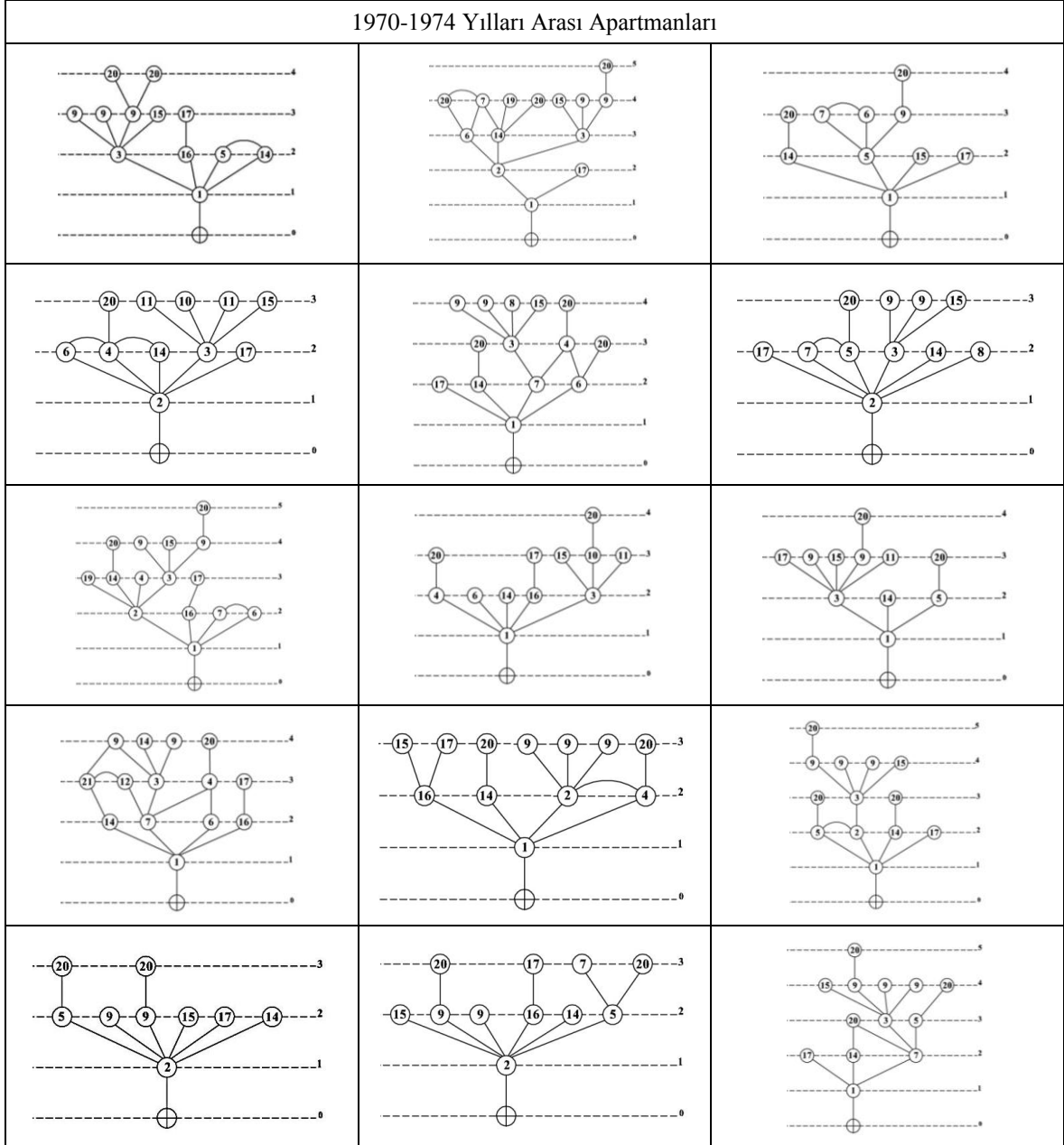
1965-1969 dönemi apartmanlarında konuta dağılımı sağlayan mekan giriş holü ya da hol olmuştur. Bu dönem konutlarında da gündüz/gece holü ayrımı belirgin değildir. Derinlik değeri 3 ile 5 arasında değişim gösteren bu konutlarda en derin mekanlar balkon, wc, banyo, yatak odası veya mutfak olduğu görülmüştür. Bu dönem döngü misafir odası, yemek odası ve oturma odasının yanı sıra mutfak ve balkon mekanı aracılığı ile de sağlanmıştır (Tablo 59).

Tablo 59. 1965-1969 yılları arası apartmanların erişim grafikleri

1970-1974 dönemi apartmanlarında konutta dağılımı sağlayan mekan giriş holü ya da hol olmuştur. Bu dönem konutlarında gündüz/gece holü ayrımı belirgindir. Bu dönemde de erişim grafiklerinde derinlik değeri 3 ile 5 arasında değişim göstermektedir. Konutlarda en derin mekanlar bir önceki dönemde olduğu gibidir. Bu dönem konutlarında da döngüyü de sağlayan mekanlar, misafir odası, yemek odası ve oturma odasının ve mutfak olmuştur. Ayrıca bu konutların bazılarında önceki dönemlerden farklı olarak konutlarda konuk ağırlama, günlük oturma ve yemek yeme eylemlerine hizmet eden mekan tek bir mekana dönüşmüş ve salon adını almıştır (Tablo 60).

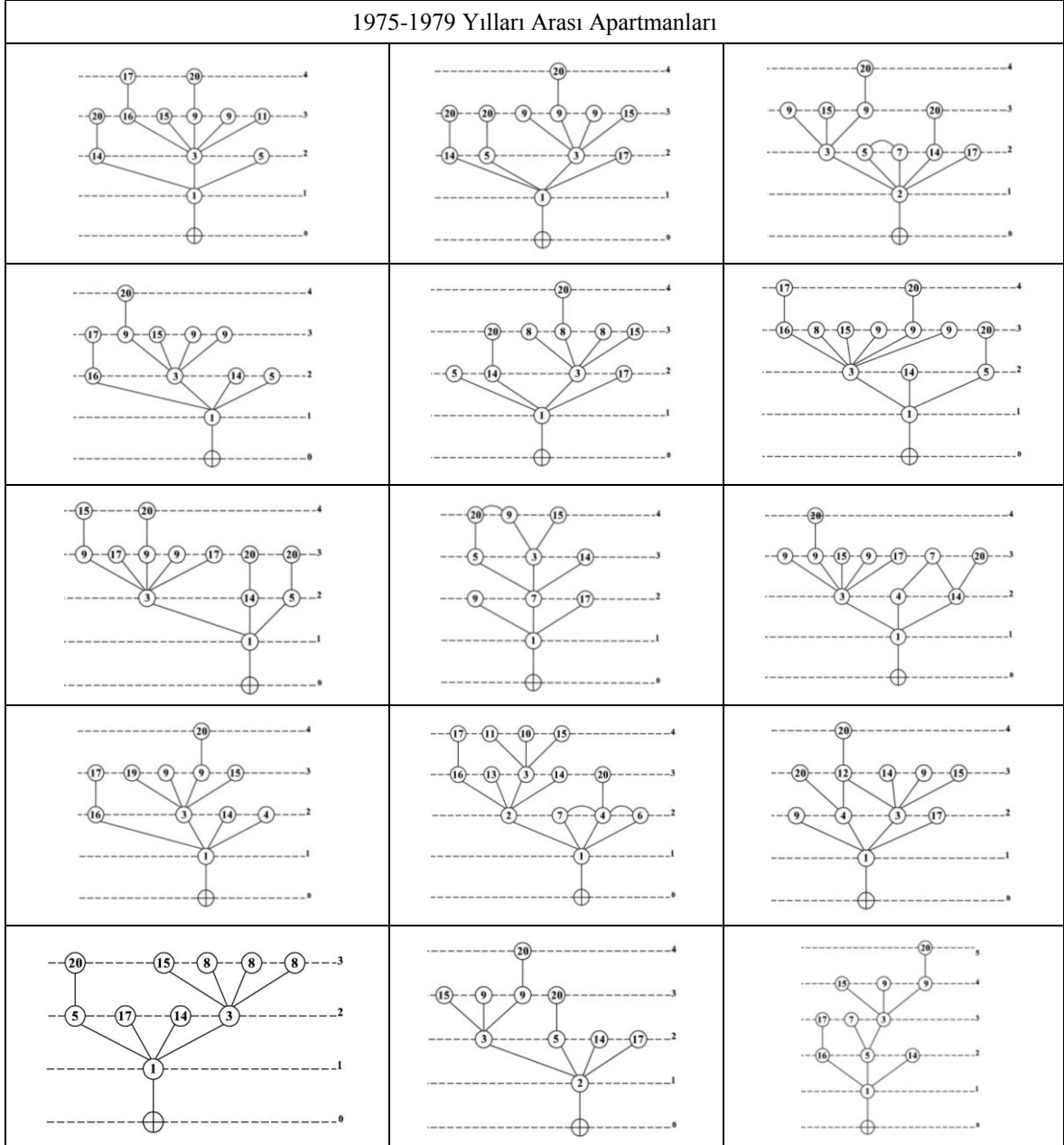
Tablo 60. 1970-1974 yılları arası apartmanların erişim grafikleri

1975-1979 dönemi apartmanlarında konuta dağılımı sağlayan mekan giriş holü olmuştur. Bu dönem konutların tümünde gündüz/gece holü ayrımı belirgindir. Bu dönem konutlarında da bir önceki dönem gibi derinlik değeri 3 ile 5 arasında değişim göstermiş ve en derin mekanların balkon, banyo, ebeveyn yatak odası, çocuk yatak odası ve yatak odası olduğu görülmüştür. 1975-1979 dönemi apartman tipi konutlarda misafir ağırlama, yemek yeme ve oturma eylemlerine hizmet eden mekanın 'salon' adı verilen mekan olduğu

görülmüştür. Bu dönem konutlarından bazılarında döngü balkon ya da yemek odası aracılığıyla olmuştur (Tablo 61).

Tablo 61. 1975-1979 yılları arası apartmanların erişim grafikleri

5. SONUÇLAR

- 1960-1979 dönemi içinde, günlük oturma, konuk ağırlama ve yemek yeme eylemlerinin gerçekleştiği mekanların mekansal organizasyonları, ailenin sosyo-ekonomik durumu, dünya görüşü ve yaşam biçiminin değişmesi paralelinde değişikliğe uğramıştır.
- 1960-1974 döneminde günlük oturma odası, misafir odası ve yemek odası ayrı mekanlarda ancak birbirleriyle ilişkili planlanmıştır.
- Özellikle 1975-1979 döneminde mekansal organizasyonları değişen, günlük oturma, konuk ağırlama ve yemek yeme eylemlerinin gerçekleştiği mekanlar, bu eylemlere hizmet eden tek bir hacimde toplanıp “salon” adını almıştır.
- Günlük oturma, misafir ve yemek odalarının mekansal organizasyonlarında görülen değişim, bireyin ve ailenin değişen dünya görüşü ve yaşam biçimi paralelinde değişen konuk ağırlama, yemek yeme, günlük oturma alışkanlıklarından kaynaklanmaktadır.
- Günlük oturma, misafir odası ve yemek odası mekan türlerinde görülen bu değişim, 1975-1979 dönemi apartman tipi konutların mekan sayılarında azalışa neden olmuştur.
- Geçiş mekanı niteliğinde olan ve giriş holünden ya da holden ulaşılan oturma, misafir/salon ve yemek odalarının en derin ve mahrem mekanlar olmadığı görülmüştür.
- 1960-1974 dönemi konutlarında oturma, misafir ve yemek odaları aralarındaki ilişkiden dolayı geçiş mekanı niteliği taşıırken, 1975-1979 bu eylemlerin gerçekleştiği salon mekanı ise terminal mekan niteliğinde olmuştur.
- Mutfak mekanı ise, 1960- 1979 dönemi konutlarında genellikle giriş holünde, günlük oturma odası, misafir odası ve yemek odası ya da salona yakın ve ilişkili planlanmış ve 1970-1979 sürecinde mutfak mekanı büyüklüğünde artış görülmüştür.
- Yatak odalarının, özellikle 1970-1979 döneminde, büyüklükleri artış göstermiş ve bu odalar mimari projelerde ebeveyn, çocuk ve misafir yatak odası olarak spesifik adlar almıştır.

- Mahremiyetin sağlanması için gece holünde ya da girişten uzak noktalarda planlanan yatak odaları, 1960-1979 süreci içinde genellikle en derin mekan ve terminal mekan niteliğinde olmuştur.
- Konutta dağılımı sağlayan antre, hol ve gece holleri, konutun büyüklüğüne, mekan sayısına ve kullanım kalıplarına göre süreç içinde farklılaşmış ve çalışma kapsamındaki konutlarda üç farklı sirkülasyon şeması saptanmıştır. Bu kapsamda incelenen konutlarda, tek sirkülasyon mekanı olan örnekler, ana sirkülasyon mekanına yardımcı ikincil görevli sirkülasyon mekanı olan örnekler ve ana sirkülasyon mekanına yardımcı ikincil görevli iki sirkülasyon mekanı olan örnekler olmak üzere, temelde üç farklı sirkülasyon şeması saptanmıştır.
- 1960-1969 yıllarındaki konutlarında gündüz/gece holü ayrımı belirgin değilken, 1970-1979 yılları konutlarında bu ayrım belirgindir.
- Gündüz/gece holü ayrımının belirgin olmadığı 1960-1969 dönemi konutlarında yatak odası ve banyo gibi mahrem mekanlar mahremiyet gereksinmesinin bir sonucu olarak girişten uzak noktalarda planlanmıştır.
- 1960-1979 yılı apartman tipi konutların tümünde, konuta dağılımı sağlayan, geçiş mekanı niteliğindeki, maksimum nokta değerli mekanlar, giriş holleri, holler ve gece holleri olmuştur.
- 1965-1969 dönemi konutlarında görülen servis mekanları hem mekansal çeşitlilik sağlamış hem de mekan sayısını artırmıştır.
- En fazla mekan sayısı, servis mekanlarının ve oturma, misafir ve yemek odalarının olduğu 1965-1969 dönemi konutlarında görülmüştür.
- Döngü değerinin en fazla olduğu dönem 1965-1974 dönemi olmuştur. Bu durum oturma, misafir ve yemek odalarının aralarındaki ilişkiden dolayı geçiş mekanı niteliği kazanmalarının yanı sıra balkon ve teras gibi dış çevreyle ilişkinin kurulduğu mekanların birden fazla mekanla ilişkili planlanmış olmasından kaynaklanmaktadır.
- 1960-1964 ve 1970-1974 dönemi konutlarında, yatak odası, wc, banyo gibi mahremiyeti yüksek olan mekanların yanı sıra balkon gibi ortak kullanıma hizmet eden ve dışa açık mekanlar terminal mekan niteliğinde olduğu görülmüştür. 1965-1969 döneminde ise bu mekanlara ek olarak kiler ve sandık odası gibi servis mekanları da terminal mekan niteliğinde olmuştur. Çalışmanın son periyodunu oluşturan 1975-1979 döneminde ise salon mekanının, eğer dışa

açık balkon veya teras gibi mekanlara geçişi yoksa, terminal mekan niteliğinde olduğu görülmüştür.

- 1960-1979 dönemi konutların tümünde balkonların en derin mekanlar oldukları görülmüştür. Ayrıca banyo mekanı da, bu süreçte, en derin mekanlardan olmuştur. 1965-1974 döneminde ise balkon ve banyo mekanına ek olarak yatak odalarının da en derin mekan olduğu görülmüştür.

Tablo 62. Dönemlere göre konut iç mekan organizasyonu özellikleri

	YAŞAMA BÖLÜMÜ	ORTAK BÖLÜM	YATMA BÖLÜMÜ
1960-1964 DÖNEMİ	Misafir odası, oturma odası, yemek odası birbirleriyle ilişkili ancak ayrı mekanlarda planlanmıştır. Mutfak sadece yemek hazırlama işlevine hizmet edecek büyüklükte olmuş, ailece yemek yeme eylemine hizmet edecek büyüklükte olmamıştır.	Konutların genelde gündüz/gece holü ayrımı belirgin değildir. Bazı konutlarda tek sirkülasyon mekanı görülmüştür ve bütün mekanlar bu birime açılmaktadır. Kiler, sandık odası gibi ek işlevli mekanlara rastlanılmamıştır.	Yatak odası sayısı 2 ile 3 arasında; büyüklükleri ise 6,5 ile 15,5 m ² arasında değişim göstermektedir. Bu dönem konutlarında yatak odaları spesifik olarak adlandırılmamıştır.
1965-1969 DÖNEMİ	Misafir odası, oturma odası, yemek odası ayrı mekanlarda ancak birbirleriyle ilişkili planlanmıştır. Mutfak yemek yeme eylemine hizmet edecek büyüklükte olmamış sadece yemek hazırlama işlevine hizmet edecek büyüklükte olmuştur.	Konutların genelde gündüz/gece holü ayrımı belirgin değildir. Bu dönem konutlarında iki ya da üç sirkülasyon mekanlı konutlar bulunmaktadır. Kiler, sandık odası gibi ek işlevli mekanlar görülmüştür.	Yatak odası sayısı 1 ile 4 arasında; büyüklükleri ise 7,5 ile 17 m ² arasında değişim göstermektedir. Bu dönem konutlarında yatak odaları spesifik olarak adlandırılmamıştır. Ancak bazı konutlarda yatak odalarının ‘çocuk yatak odası’ olarak adlandırıldığı görülmüştür.
1970-1974 DÖNEMİ	Bu dönemin konutlarında misafir odası, oturma odası, yemek odası ayrı mekanlarda ancak birbirleriyle ilişkili planlanırken bazı konutlarda ise bu mekanların bütünleşip ‘salon’ adında tek mekanda toplandığı görülmeye başlanmıştır. Bu dönem konutlarında mutfakta mekanın yemek yemeğe hizmet edecek büyüklüklere ulaştığı görülmüştür.	Bu konutlarda gündüz/gece holü ayrımı belirgindir. Bu apartmanların bir kısmında ana sirkülasyon mekanının yanı sıra bir veya iki ek sirkülasyon mekanının daha olduğu tespit edilmiştir. Kiler, sandık odası gibi ek işlevli mekanlar görülmüştür.	Yatak odası sayısı 1 ile 3 arasında; büyüklükleri ise 9 m ² ile 30 m ² arasında değişim göstermektedir. Bu dönem konutlarından bazılarında yatak odalarının ‘ebeveyn yatak odası’, ‘çocuk yatak odası’, ‘misafir yatak odası’ gibi spesifik olarak adlandırılmaya başlandığı görülmüştür.
1975-1979 DÖNEMİ	Bu dönem konutlarında misafir ağırlama, günlük oturma ve yemek yeme eylemlerinin ayrı mekanlarda planlanması anlayışından vazgeçilerek bu eylemler salon olarak adlandırılan mekanda toplanmıştır. Mutfakta mekanın yemek yemeğe hizmet edecek büyüklüklere ulaştığı görülmüştür.	Bu konutların hemen hemen tümünde gündüz/gece holü ayrımı belirgindir. Bu apartmanların bir kısmında ana sirkülasyon mekanının yanı sıra bir veya iki ek sirkülasyon mekanının daha olduğu tespit edilmiştir. Kiler, sandık odası gibi ek işlevli mekanlara rastlanılmamıştır.	Yatak odası sayısı 2 ile 3 arasında; büyüklükleri ise 9 m ² ile 22 m ² arasında değişim göstermektedir. Bu dönem konutlarında yatak odalarının ‘ebeveyn yatak odası’, ‘çocuk yatak odası’, ‘misafir yatak odası’ gibi spesifik olarak adlandırıldığı görülmüştür.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında siyaset ve hukuk alanından ekonomi alanına, toplumsal ve sosyal alandan eğitim ve kültür alanına kadar birçok alanda devrimler yapılmıştır. Bu devrimler toplumun her kesimini etkilemiştir. Bu dönemde geleneksel ataerkil aile yapısı yerini çekirdek aileye bırakmıştır. Devrimlerin etkisiyle toplumsal hayatta ve eğitim hayatında yaşanan değişimler tüm toplumun yanı sıra özellikle Türk kadınının toplumdaki ve ailedeki konumunu değiştirmiştir. Bu süreçte Cumhuriyet modernleşmesi ile gelişmekte olan yeni çekirdek aile, evlilik ve çocuk yetiştirme anlayışları dönemin öncelikli hedefleri olmuştur. Bu yıllarda modern kadınların ve yaşam biçimlerinin fotoğraflarını yayımlayan popüler yayınlar, resimli aile dergileri, batılı anlamda modern hayat tarzıyla yaşamı özendiren yayınlar ve reklamlar yapılmıştır. Gazete ve dergi gibi yazılı basında, modern biçimde yapılan evler, batılı anlamda çağdaş yaşam ve görsel beğeni kültürünün yayılması için konut reklamlarına sıkça yer verilmiştir. Bu durum kentlerde yoğunlaşan nüfusun tüketim alışkanlıklarını, yaşam biçimini, konuttan beklentilerini ve konut içi yaşam şekillerinde değişikliklere neden olmuştur. Bu dönemlerde yaşanan ev, mobilyalarıyla birlikte ailenin toplumsal statüsünün sembolü olmuştur. 1950'lerde sanayileşme ile kente göçler hızlanmış ve kentlerde nüfus artışı yaşanmıştır. Bu yıllarda geleneksel evler nüfusu barındırmak için yeterli olamamış ve apartman tipi konutlar gündeme gelmiştir. Geleneksel konutun çok işlevli odalarının aksine apartmanlarda, misafir ağırlama, yemek yeme, günlük oturma gibi eylemlerin gerçekleştiği farklı odalar planlanmıştır. Ancak zamanla değişen dünya görüşü ve yaşam biçiminin etkisiyle, konuk ağırlama alışkanlıkları değişmiş ve ailede bireyin ve özellikle çocuğun eğitimine verilen önem artmıştır. Bunun bir sonucu olarak konutlarda çocuklar için ayrı mekanlar düzenlenmeye başlanmıştır. Bu durum konutlarda ayrı ancak ilişkili mekanlar halinde yer alan misafir/oturma/yemek odalarının planlanmasında değişikliğe yol açmıştır. Bu odalar tek hacimde toplanmış ve ailenin bütün günlük eylemlerinin gerçekleşmeye başladığı 'salon' mekanına dönüşmüştür. Süreç içinde yemek yeme eylemi için yarı bir odanın ortadan kalması mutfak büyüklüklerinde artışa neden olmuştur.

Toplumsal hayatta yaşanan değişimler süreç içerisinde, dünya görüşü ve buna bağlı olarak yaşam biçimi üzerinde etkili olmuştur. Bu değişiklikler konut kullanım kalıplarını doğrudan etkilemiştir. Zamanla günlük yaşam, konuk ağırlama ve çocuk yetiştirme anlayışları gibi konut içi yaşamı değiştiren etmenlerin değişimine bağlı olarak konut kullanım kalıpları dolayısıyla iç mekan organizasyonları değişime uğramıştır.

6. ÖNERİLER

Trabzon'daki 1960-1979 döneminde inşa edilmiş apartmanlar tespit edilip belgelenecek bu apartmanların, mekansal değişimlerini 19 yıllık bir süreçte ele alan bu çalışmanın, sosyal, kentsel, mimari ve iç mimari açılardan yeni araştırmalara yol açacağına inanılmaktadır.

Araştırmalar aşağıdaki konu başlıkları üzerinde devam ettirilebilir:

- Çalışma kapsamında ele alınan 19 yıllık periyotta sosyal değişimlerin konut kullanımı üzerindeki etkilerini okumak zor olduğu için, daha uzun bir dönemi kapsayan çalışmalar kurgulanabilir. Böylece değişimler daha net olarak görülebilecektir.
- Trabzon kent merkezinde 5 mahallede yürütülen bu çalışma tüm Trabzon genelinde ele alınıp değerlendirilebilir. Böylece bir döneme tanıklık yapmış ve mimari değerleri olan apartman tipi konutların kent içi envanteri çıkarılabilir.
- Çalışma kapsamına alınacak dönemlerin mimari akımları göz önünde bulundurularak cephe kurgusu, malzeme kullanımları ve yapım teknikleri üzerinden araştırma yapılabilir. Böylece araştırılan dönemde yaygın olarak kullanılan yapım teknikleri ve malzemelerin ne olduğu konusunda bilgi sahibi olunabilir ve bu durum teknolojik gelişmeler paralelinde değerlendirilebilir.
- Konutların mekansal organizasyonundaki değişimler imar ve yapılaşma koşulları üzerinden ele alınabilir. Trabzon kentinde bitişik nizam imar şartlarının konut biçimlenmesine etkileri ele alınarak hem cephe hem de iç mekan organizasyonuna etkileri değerlendirilebilir.
- Gelecekte yapılması muhtemel olan çalışma, sadece mimari projeler üzerinden değil, kullanıcıyla iletişime geçilerek konut mekanlarının nasıl ve hangi işlev için kullanıldığı yerinde tespit edilip söz konusu apartmanların, konut işlevini devam ettirip ettirmediği ve bugün hangi işlevde kullanıldığı değerlendirilebilir. Böylece süreç içinde gereksinmelerin değişimine bağlı olarak konut kullanım kalıplarının değişimi net olarak tespit edilebilir. Bu durum gelecekteki konut tasarımlarında esneklik kriterinin belirlenmesinde yol gösterici olabilir.

- Bu dönemde inşa edilmiş müstakil konutlar ele alınıp apartman tipi konutlarla olan mekansal benzerlik/farklılıkları karşılaştırılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Aksoy, E., 1991. Trabzon Simgeleri, Trabzon Dergisi, 12, 5, 7-11, Ankara.
- Albayrak, H., 2008. Trabzon Milli Eğitim Tarihi 1, T.C. Trabzon Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Yayınları No,1, 204- 231, Trabzon.
- Anonim, 1952. Trabzon Vilayet Kalkınma Kongresi Kongre Kararları Hazırlık Komisyonu Raporları, Trabzon İlini Kalkındırma Cemiyeti Neşriyatı No, 3, Ankara.
- Anonim, 1997. T.C. Trabzon Valiliği Yayınları, 1930-1940 Yılları Vilayet Belgelerine Göre Trabzon, Trabzon, 62 s.
- Arat, Y., 1998. Türkiye’de Modernleşme Projesi ve Kadınlar, Türkiye’de Modernleşme ve Ulusal Kimlik, ed. Sibel Bozdoğan, Reşat Kasaba, Türk Tarih Vakfı Yay., 106, İstanbul.
- Arcan, E. F. ve Evcı, F., 1999. Mimari Tasarıma Yaklaşım, Bina Bilgisi Çalışmaları, Tasarım Yayın Grubu, 3. Basım, İstanbul.
- Arkitekt, 1935. 1935- 05, 53, 129-140.
- Artıkoğlu, P., 2006. 1950- 1970 Arası Süreçte Sosyal Yaşam ve İç Mekanın Değişenleri, Sanatta Yeterlik Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aslanoğlu, İ., 2010. Erken Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı, Bilge Kültür Sanat, 3. Basım, İstanbul.
- Aşut, A., 2010. Trabzon’un Kültürel Yaşamından Kesitler, ed. Güven Bakırezer, Yücel Demirer, İletişim Yayınları, 2. Baskı, 281-316, İstanbul.
- Ataöv, A. ve Osmay, S., 2007. Türkiye’de Kentsel Dönüşüme Yöntemsel Bir Yaklaşım, METU JFA, 2, 24, 2, 57-82.
- Ateş, T., 2003. Türk Devrim Tarihi, Der Yayınları, 10. Basım, İstanbul.
- Ayata, S., ve Ayata, A. G., 1996. Konut, Komşuluk ve Kent Kültürü, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Konut Araştırmaları Dizisi 10, Ankara.
- Aysu, E., 1982. Trabzon Kenti Planlama Çalışmaları ve Tarihsel Çevre Koruma İlişkileri Trabzon Kale İçi Koruma Planı Çalışmaları, Türkiye Birinci Şehircilik Kongresi, Kasım, Ankara, ODTÜ, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Bildiriler Kitabı, 181-208.
- Bal, M., A., 2009a. Bir Fransız’ın Gözüyle Trabzon’da Ekonomik Hayat, Theophile Deyrolle, Trabzon Hatıraları, Bayrak Matbaası, 23-29, İstanbul.

- Bal, M., A., 2009b. Mahmut Goloğlu'nun 1949 Yılı Trabzon İzlenimleri, Mahmut Goloğlu, Trabzon Hatıraları, Bayrak Matbaası, 525-539, İstanbul.
- Bal, M., A., 2009c. Son İngiliz Konsolosunun Trabzon Anıları, Sir Denis Wright, Trabzon Hatıraları, Bayrak Matbaası, 541-546, İstanbul.
- Balamir, M., 1994. Kira Evi'nden 'Kat Evleri'ne Apartmanlaşma: Bir Zihniyet Dönüşümü Tarihçesinden Kesitler, Mimarlık, 260, Ankara.
- Balamir, M., 1999. Türkiye'de Apart Kentlerin Oluşumu Mülkiyet İlişkilerinin Dönüşümüne Dayalı Kentleşme, Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme, ed. Yıldız Sey, Tarih Vakfı Yayınları, 335- 344, İstanbul.
- Berksun, F., 1979. Mekan Bilenşenleri Tasarımında Malzeme Seçimi İçin Kullanıcı Gereksinmelerini Değerlendiren Bir Yöntem, Doktora Tezi, K.T.Ü., İnşaat Mimarlık Fakültesi, Trabzon.
- Beyazlı, Ş. E., 2005. Mekansal Tarih: Trabzon Kenti Örneği, Karadeniz Tarihi Sempozyumu, Mayıs, Trabzon, Bildiriler Kitabı II: 1085-1099.
- Bıjškyan, P. M., 1969. Karadeniz Kıyıları Tarihi ve Coğrafyası,1817-1819, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- Bilgin, İ., 1996. Anadolu'da Modernleşme Sürecinde Konut ve Yerleşme, Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme, ed. Yıldız Sey, Tarih Vakfı Yayınları, 472-490, İstanbul.
- Bozdoğan, S., 1999. Modern Yaşamak: Erken Cumhuriyet Kültüründe Kübik Ev, Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme, ed. Yıldız Sey, Tarih Vakfı Yayınları, 313- 328, İstanbul.
- Bozdoğan, S., 2002. Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde Mimari Kültür Modernizm ve Ulusun İnşası, Metis Yayınları, 1. Basım, İstanbul.
- Caporal, B., 2000. Kemalizm Sonrasında Türk Kadını 1923-1970, Çağdaş Matbaacılık ve Yayıncılık Ltd. Şti., İstanbul.
- Çahantimur, A. I., 1997. Kültür ve Mekan Etkileşimi Kapsamında Konut ve Yakın Çevresi İlişkilerine Diyalektik Bir Yaklaşım Örnek: Bursa Kale Sokak, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çakıroğlu, S. B., 1964. Trabzon Tarihi Ekonomik Sosyal Yönleriyle, Trabzon.
- Çapa, M. ve Usta, V., 1997. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Trabzon Vilayetiyle Yazışmalar, Derya Kitabevi, Trabzon.
- Çapa, M. ve Çiçek, R., 2004. 20.Yüzyıl Başlarında Trabzon'da Yaşam, Serander Yayınevi, 1. Baskı, Trabzon.

- Çapa, M., 2005. İkinci Dünya Savaşı'nda Trabzon, Karadeniz Tarihi Sempozyumu, Mayıs, Trabzon, Bildiriler Kitabı II: 1013-1029.
- Çınar, C. R., 1947. Mesken Buhranı, Trabzon Gazetesi, 15 Ekim 1947.
- Çiçek, R., 1999. Trabzon'da Yerel Yönetim Düşüncesi ve Şehirleşme Çalışmaları (1919-1933), Trabzon Tarihi Sempozyumu, Trabzon Tarihi İlmi Toplantısı Bildiriler Kitabı, Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, 75, Trabzon.
- Çil, E., 2006. Bir Kent Okuma Aracı Olarak Mekan Dizim Analizinin Kuramsal ve Yöntemsel Tartışması, Megaron, 1, 4, 218-233.
- Çulha, Ş., 1948. Ev Buhranı ve Sebepleri, Yeniyol Gezetesi, 24 Mart 1948.
- Çulha, Ş., 1952. Küçük Evler, Halk Gazetesi, 4 Temmuz 1952.
- Deren, S., 2004. Modernleşme ve Batıcılık, Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce, ed. Tanıl Bora, Murat Gültekingil, İletişim Yay., Cilt III, 225, İstanbul.
- Doğan, İ., 2009. Dünden Bugüne Türk Ailesi, T.C. Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 369, 201- 202, Ankara.
- Doğramacı, E., 1997. Türkiye'de Kadının Dünyası ve Bugünü, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 3. Basım, Ankara.
- Düzenli, E., 2010. J.H. Lambert Trabzon'da, Yıl 1937: Trabzon'da Şehirleşme Çabaları, Lambert'in Trabzon İmar Planı ve İzah Raporu Üzerine Notlar, Trabzon Kent Mirası, Yer-Yapı-Hafıza, ed. Ömer İskender Tuluk, Halil İbrahim Düzenli, 291-306, İstanbul.
- Düzenli, H. İ., 2010. Trabzon Mahalle İsimleri 1486-2008, Trabzon Kent Mirası, Yer-Yapı-Hafıza, ed. Ömer İskender Tuluk, Halil İbrahim Düzenli, 453-463, İstanbul.
- Eldem, S. H., 1968. Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Eldem, S. H., 1984. Osmanlı Dönemi Türk Evi, Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul.
- Eskicumalı, A., 2003. Eğitim ve Toplumsal Değişme: Türkiye'nin Değişim Sürecinde Eğitimin Rolü, 1923-1946, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, 19, 2.
- Erol, Ş. Y. ve Sancar, K., 2008. İki Yol Bir Kent; Trabzon, Erk ve Mimarlık, 20. Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi, Mart, Bursa, Bildiriler Kitabı: 54-61.
- Ertürk, Z., 1976. Kullanıcı Konforu Açısından Boyutsal Gereksinmelerin Saptanması İçin Bir Yöntem, Doktora Tezi, İ.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Fakültesi, İstanbul.

- Eruzun, C., 1989. Kültürel Süreklilik İçinde Türk Evi, Mimarlık 236.
- Göksel, B., 1993. Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk, Kültür Bakanlığı Yayınları, 2. Basım, 132-176.
- Gerçek, B., 1987. Masal Gibi, Trabzon Dergisi, 1, 46-51, Ankara.
- Görgülü, T., 2010. Türkiye’de İlk Apartmandan Günümüze; Çok Katlı Konutlarda Yaşanan Dönüşümler, Kent Kültür Konut Bildiri Kitabı, Yem Yayınları, 1. Baskı, 90-98, İstanbul.
- Gür, Ş. Ö., 1993a. Konutta Yaşam Niteliğini Belirleyen Boyutlara Genel Bir Bakış Doğu Karadeniz Bölgesi Nitelikli Konut Araştırması, Proje No, 9/A, Cilt 4, KTÜ, Mimarlık Bölümü, Trabzon.
- Gür, Ş. Ö., 1993. Konut Sorunu Ders Notları, K.T.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Fakülte Ders Notları, 36, Trabzon.
- Gür, Ş. Ö., 1996a. Mekan Örgütlenmesi, Gür Yayıncılık, Trabzon.
- Gür, Ş. Ö. ve Geçkin, Ş., 1996. Konutta Mekan Standartları, Yapı, 173, 75-82.
- Gür, Ş. Ö., 2000. Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı – Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Gür, Ş. Ö., 2010. Trabzon’da Kentsel Kimlik ve Dönüşüm, ed. Güven Bakırezer, Yücel Demirer, İletişim Yayınları, 2. Baskı, 317- 335, İstanbul.
- Halk Gazetesi, 1946. 19 Ekim 1946.
- Halk Gazetesi, 1947. Evsizlik, 16 Ağustos 1947.
- Halk Gazetesi, 1948. Kiralık Ev Buhranı, 3 Haziran 1948
- Halk Gazetesi, 1950. 1 Ağustos 1950.
- Halk Gazetesi, 1952a. 15 Ağustos 1952.
- Halk Gazetesi, 1952b. 24 Eylül 1952.
- Halk Gazetesi, 1953. 1 Eylül 1953.
- Hasol, D., 1998. Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.
- Hasol, D., 2006. Konut Politikaları / Sorunlar- Öneriler, Yapı, 295, 36-38.

- Hillier, B. ve Hanson J., 1984. *The Social Logic Of Space*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Hür, A., 2010. Trabzon'un Etnik Tarihine Bir Bakış, ed. Güven Bakırezer, Yücel Demirer, İletişim Yayınları, 2. Baskı, 127- 174, İstanbul.
- İnbaşı, M., 2006. Trabzon/Batum Eyâleti Valileri (1755–1795), A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 31, 161-191.
- İnceoğlu, N., 1990. *Mimarlık Bilgisi Ders Notları*, Yıldız Üniversitesi Matbaası, İstanbul.
- Kaplan, L., 1998. Cemiyetlerde ve Siyasi Teşkilatlarda Türk Kadını (1908-1960), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, 140-173, Ankara.
- Karasu, M. A., 2009. Devletin Değişim Sürecinde Belediyelerin Konut Politikalarında Farklılaşan Rolü, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 14, 3, 245-264.
- Katoğlu, M., 2002. Cumhuriyet Türkiye'sinde Eğitim, Kültür, Sanat, Türkiye Tarihi 4 Çağdaş Türkiye 1908 – 1980, ed. Sina Akşin, Cem Yayınevi, 7. Basım, 426, İstanbul.
- Kefeli, 1943. Yeni Halk Gazetesi, Harp Karşısında, 10 Ağustos 1943.
- Kefeli, 1945a. Halk Gazetesi, Yapılan İstimlakler Etrafında, 23 Şubat 1945.
- Kefeli, 1945b. Halk Gazetesi, Kamulaştırma ve İmar İşi, 2 Mart 1945.
- Kefeli, 1946. Halk Gazetesi, Trabzon'un Ekonomik Durumuna Toplu Bir Bakış, 3 Mayıs 1946.
- Keleş, G., 1988. Konut Plan Şemalarında Değişimin Grafik Tekniklerle İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Keleş, R., 1967. Kooperatifçilik İlkeleri ve Sosyal Konut Politikası Açısından Türkiye'de Konut Kooperatifleri, İmar ve Mesken Bakanlığı Mesken Genel Müdürlüğü Sosyal Araştırmalar Dairesi,8, Sosyal Araştırmalar 1, Ankara.
- Keleş, R., 1982. Nüfus, Kentleşme, Konut ve Konut Tipleri, Konut '81, Kent-Koop Batıkent Konut Üretim Yapı Kooperatifleri Birliği, Kent-Koop Yayınları, 20, Yıllık Dizisi, 1, 37- 40, Ankara.
- Keleş, R., 1983. 100 Soruda Türkiye'de Şehirleşme, Konut ve Gecekondu, Gerçek Yayınevi,156, Ankara.
- Keleş, R., 2008. Kentleşme Politikası, İmge Yayın Evi, Ankara.
- Kılıçata, İ., 1946. Halk Gazetesi, Trabzon'a Gelince, 19 Ekim 1946.

- Kırcı, N., 2001. 20.yy. Master Mimarlarının Müstakil Konutlarının Morfolojik Analizi, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kongar, E., 1993. Türkiye'nin Toplumsal Yapısı, Remzi Yayınevi, 2. Cilt, 5. Basım, 427, İstanbul.
- Kongar, E., 1998. 21. Yüzyılda Türkiye, 2000'li Yıllarda Türkiye'nin Toplumsal Yapısı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kulaksızoğlu, B. S., 1948a. Şehir Planı Varken Elbette Gelişigüzel Hareket Edemeyiz, Yeni Yol Gazetesi, 1 Mart 1948.
- Kulaksızoğlu, B. S., 1948b. Yine Şehir Planı, Yeni Yol Gazetesi, 2 Mart 1948.
- Küçükerman, Ö., 1985. Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi, Turing Otomobil Kurumu Yayını, İstanbul.
- Küçükerman, Ö. ve Güner, Ş., 1995. Anadolu Mirasında Türk Evleri, T.C. Kültür Bakanlığı, 1. Baskı, İstanbul.
- Küçükuşurlu, M., 2008. Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Trabzon Ticareti, Uluslararası Karadeniz İncelemeleri Dergisi, Güz 2008, Serander Yayınları, Trabzon.
- Nemlioğlu, H., 1948. Ev Buhranı Önlenebilir mi?, Halk Gazetesi, 2 Haziran 1948.
- Nemlioğlu, H., 1950. Trabzon Ne İster, Halk Gazetesi, 30 Eylül 1950.
- Odabaşoğlu, C., 1935. Trabzon 1869-1933 Yılları Yaşantısı, İlksan Matbaası Ltd. Şti., Ankara.
- Ortaylı, İ., 2002. Osmanlı Toplumunda Aile, Pan Yayıncılık, 5. Baskı, 87, 118-141, İstanbul.
- Öncel, A. D., 2010. Apartman Galata'da Yeni Bir Konut Tipi, Kitap Yayınevi, 226, İnsan ve Toplum Dizisi, 55, 1. Basım, İstanbul.
- Özkan, E., 1981. Türkiye'de Konut Sorunu ve Ekonoik Sınırlamalar İçinde Konut Üretimini Finanslama Olanakları, Doçentlik Tezi, K.T.Ü. İnşaat Mimarlık Fakültesi Yayınları, Trabzon.
- Püsküllüoğlu, A., 1995. Türkçe Sözlük, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Rapoport, A., 1969. House Form and Culture, Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall INC, London.
- Sey, Y., 2007. Yeni Vatandaşların Barındırılması: Konut Politikaları ve Toplu Konut, Türk Modern Mimarlığı, ed., Renata Holod, Ahmet Evin, Suha Özkan, TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, Ankara.

- Sinan, P. E., 2006. Toplumsal-Mekânsal Yapı Etkileşimi Bağlamında Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Kullanım Olanakları, Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Eylül, İstanbul, Fatih Üniversitesi.
- Şen, Ö., 1998. Trabzon Tarihi, Derya Kitap Kırtasiye San. Tic. Ltd. Şti., 1. Baskı, Trabzon.
- Şimşek, R., 1993. Trabzon Belediye Tarihi, Osmanlı Dönemi, Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları, 8, Kültür Araştırma Kurumu Dizisi, 1, Trabzon.
- Tarakçıoğlu, M. R., 1986. Trabzon'un Yakın Tarihi, Karadeniz Üniversitesi Basımevi, Trabzon.
- Tekeli, İ., 1995. Yetmiş Yıl İçinde Türkiye'nin Konut Sorununa Nasıl Çözüm Arandı, Konut Araştırmaları Sempozyumu, 1-2 Temmuz 1993, Ankara, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, ODTÜ Konut Araştırmalar Merkezi, ODT Ü Basım İşliği, Ankara.
- Tekeli, İ., 1996. Türkiye'de Yaşamda ve Yazında Konut Sorununun Gelişimi, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı. Konut Araştırmaları Dizisi, 2, Ankara.
- Tekeli, İ., 2009. Cumhuriyet'in Belediyecilik Öyküsü (1923-1990), İlhan Tekeli Toplu Eserleri 4, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Tekeli, İ., 2011. Türkiye'nin Konut Tarihine Konut Sunum Biçimleri Kavramını Kullanarak Yaklaşmak, Konut Sempozyumu, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, 283- 297 İstanbul.
- Tolan, B., 1990. Geleneksel Aileden Çağdaş Aile Yapısına Doğru, Aile Yazıları 2, Kültürel ve Sosyal Değişme, ed. Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Bilim Serisi, 5/1, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, 493-505, Ankara.
- Tozlu, S., 2001. 19.Yüzyılda Sosyo-Ekonomik Bakımdan Trabzon Limanı, Trabzon ve Çevresi Uluslararası Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu, Mayıs, Trabzon, Bildiriler Kitabı I.
- Törün, P., 1989. Geleneksel Türk Evi ve Apartman Dairesinin Plan Tipi ve Yaşantı Açısından İstanbul Ölçeğinde İncelenip Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Turan, K., 1946. Her Yerdeki Sıkıntı Evsizlik, Halk Gazetesi, 31 Ekim 1946.
- Ural, S., 2001. Kurtuluştan Mütarekeye Kadar Trabzon Vilayetinin Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Durumunu Düzeltmeye Yönelik Hükümetin Aldığı Tedbirler, Trabzon ve Çevresi Uluslararası Tarih-Dil-Edebiyat Sempozyumu, Mayıs, Trabzon Bildiriler Kitabı I.

- Ural, S., 2009. Atatürk Dönemi Trabzon'da Sosyal ve Ekonomik Gelişmelerden Bazı Kesitler, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 41, 307-326, Erzurum.
- URL-1, <http://o-pera-istanbul.blogspot.com/2007/08/akntburnundan-akp-geen-zaman.html>, 20 Haziran 2012.
- URL-2, <http://restorasyon606.blogspot.com/2011/01/peradan-yuzler.html>, 20 Haziran 2012.
- URL-3, <http://www.tarihcininyeri.net/forum/index.php?topic=3388.0;wap2>, 12 Nisan 2012.
- URL- 4, <http://www.odevsel.com/egitim/2762/turk-egitim-sisteminin-tarihsel-gelisimi.html>, 12 Nisan 2012.
- URL-5, <http://www.mimarlarodasitrabzon.org/main>, 28 Ocak 2008.
- URL-6, <http://www.trabzon.gov.tr/icerikDetay.asp?ID=3>, 16 Nisan 2012
- URL-7, <http://ttso.org.tr/index.php?link=sabit&no=69>, 03 Mayıs 2012.
- URL-8, <http://www.doka.org.tr/files/Serbest-Bolgeler.pdf>, 03 Mayıs 2012.
- URL-9, http://trabzon.meb.gov.tr/6112Trabzon_MEM_Merkez_Kurumlar%C4%B1.html, 03 Mayıs 2012.
- URL-10, <http://v3.arkitera.com/s16-bekir-gercek.html>, 05 Şubat 2012.
- Usta, V., 1999. Anabasis'ten Atatürk'e Seyahatnamelerde Trabzon, Serander Yayınları Trabzon Araştırmaları Dizisi,1, Trabzon.
- Uspenski, F. İ., 2003. Trabzon Tarihi, Kurtuluştan Fethine Kadar, Trabzon.
- Uzunarslan, H. Ş., 2002. Erken Cumhuriyet Dönemi Konutlarında Mekan ve Mobilya, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim/Ana sanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul.
- Ünügür, M., 1973. Kültür Farklarının Mutfaklarda Mekan Gereksinmelerine Etkilerinin Saptanmasında Kullanılabilecek Bir Ergonomiks Metod, Doktora Tezi, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- Yalçınkaya, M. A., 2005. Trabzon'da Son İngiliz Konsolosu Vorley Harris ve Bölge Hakkındaki Gözlemleri (1948-1957), Karadeniz Tarihi Sempozyumu, Mayıs, Trabzon, Bildiriler Kitabı II: 1031-1039.
- Yeniyol Gazetesi, 1946. 23 Mart 1946.

- Yücel, A., 1996. İstanbul'da 19. Yüzyıl Kentsel Konut Biçimleri, Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme, ed. Yıldız Sey, Tarih Vakfı Yayınları, 307, İstanbul.
- Yüksel, Y. D., 1995. Konut Mekanı Kavramının Tipolojik Temelleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Baskı Atölyesi, 1. Baskı, İstanbul.
- Zorlu, T., 2004. Müstakil Konut Sitelerinde Değişim/ Dönüşüm Sorunsalı ve Kimlik Trabzon Örneği, Doktora Tezi, K.T.Ü., Fen bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Zorlu, T., Aydınlan, E. ve Engin, E., 2010. Kentsel Müdahale Kent Kimliği: Tanjant ve Karadeniz Sahil Yollarının Trabzon Kent Kimliğine Etkileri, Mimarlık, 352, Ankara.

8. EKLER

Trabzon Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü'nden Alınan Mahalle Adaları

• İskenderpaşa Mahallesi

152, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 305, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 321, 322, 323, 889, 1265, 1328, 1891.

• Kemer kaya Mahallesi

253, 254, 255, 256, 258, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 945, 946, 1017,1022, 1346, 1347,1348.

• Çarşı Mahallesi

132, 133, 134, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 188, 193, 194, 195, 820.

• Gazipaşa Mahallesi

234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 499, 500, 1038, 1308.

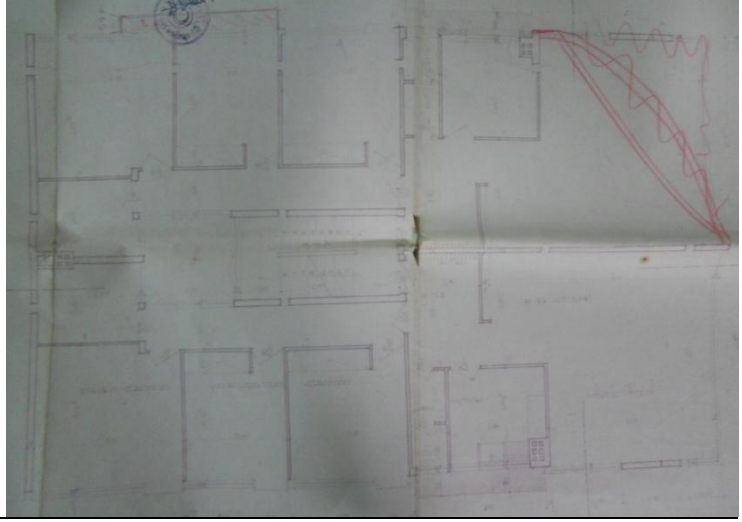
• Cumhuriyet Mahallesi

197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 208, 209, 210, 211, 212, 215, 216, 217, 218, 827, 828, 1264.

Alan Çalışmasında Tespit Edilip Mimari Projelerine Ulaşılan Ancak Analizi Yapılmayan Apartmanlar

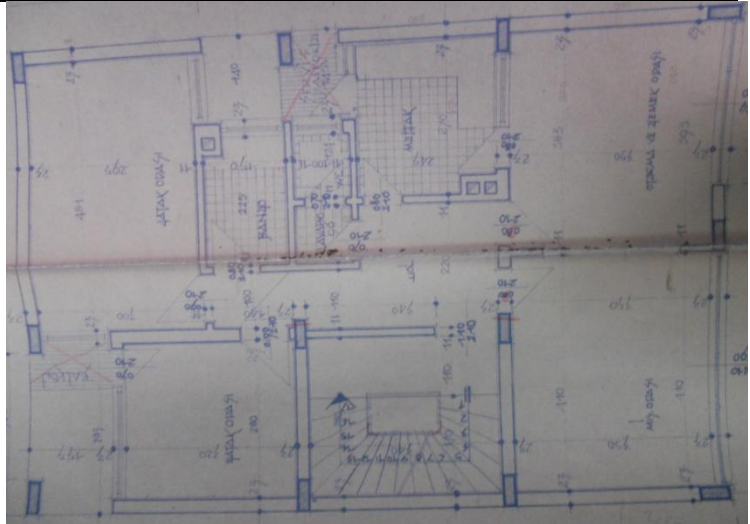
1

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1965
Ada / Parsel: 272 / 18

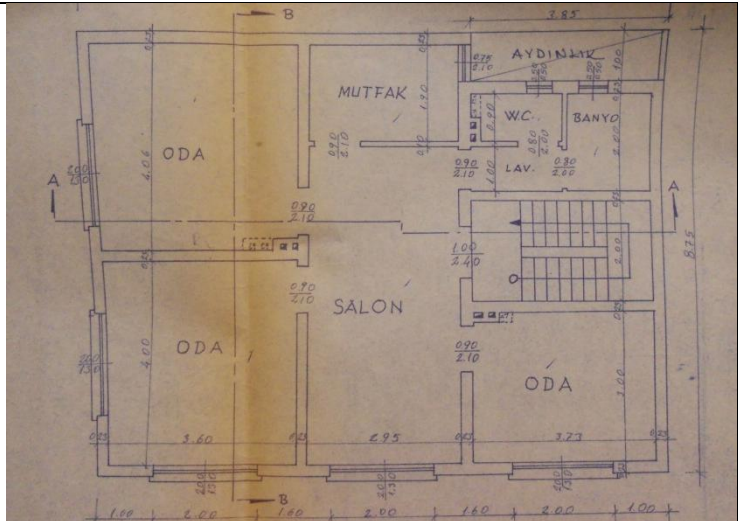
2

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1966
Ada / Parsel: 272 / 17

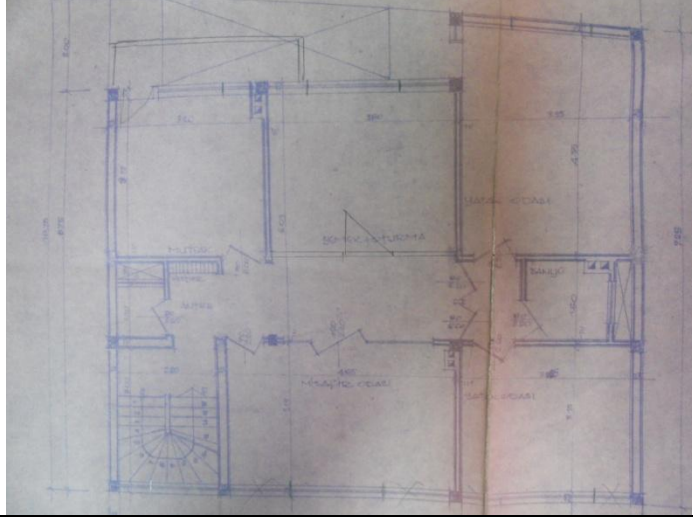
3

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1966
Ada / Parsel: 269 / 24

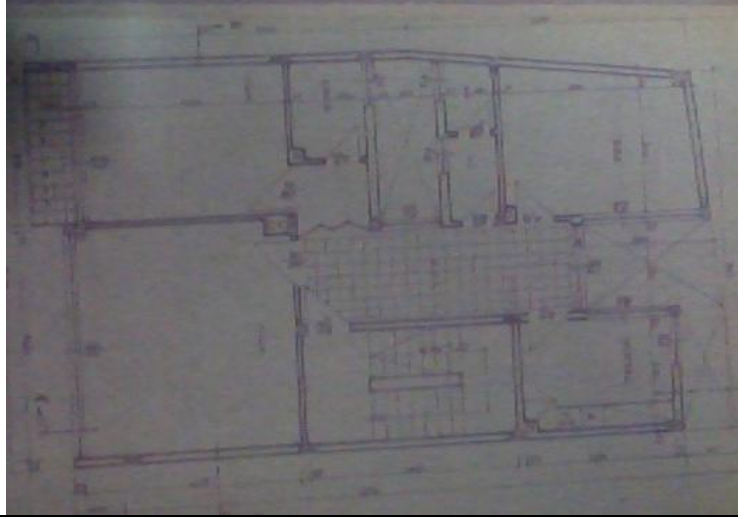
4

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1967
Ada / Parsel: 255 / 10

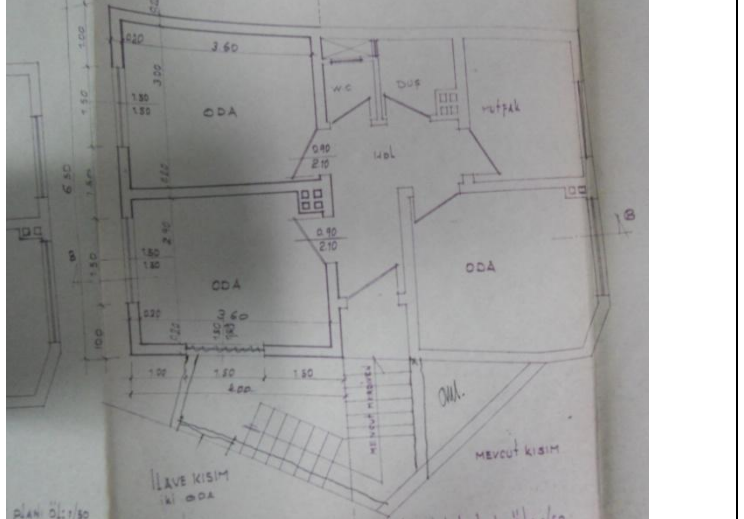
5

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1967
Ada / Parsel: 262 / 60

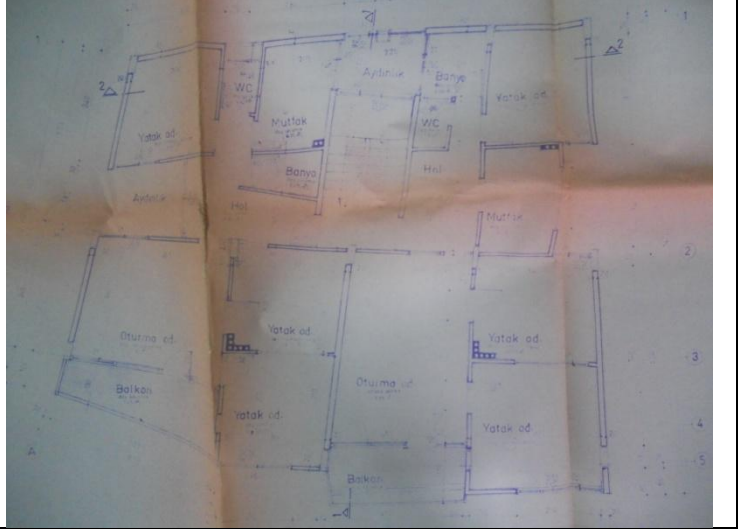
6

Mahalle: arşı Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1967
Ada / Parsel: 140 / 10

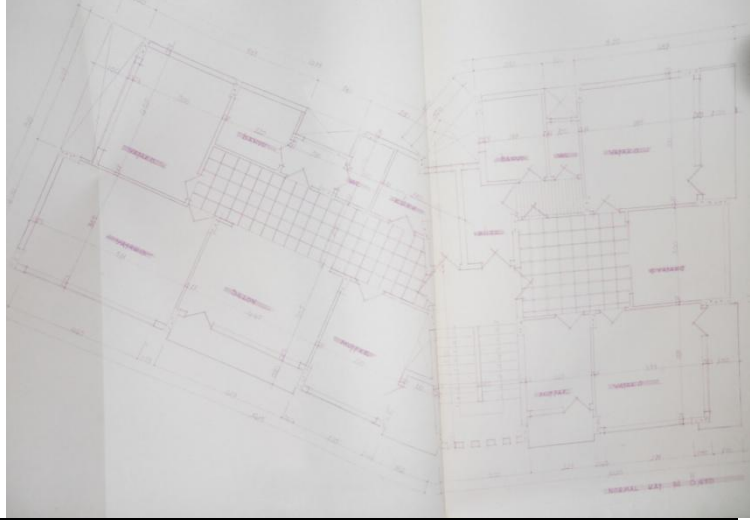
7

Mahalle: Çarşı Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1967
Ada / Parsel: 175 / 72

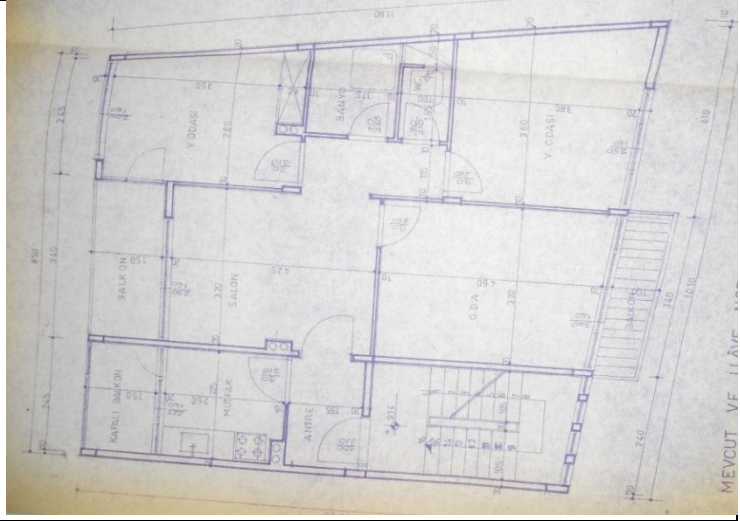
8

Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1967
Ada / Parsel: 205 / 60

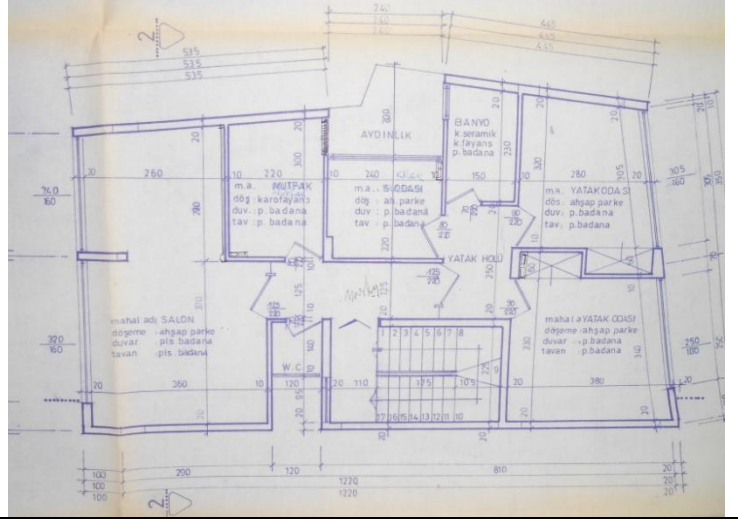

9

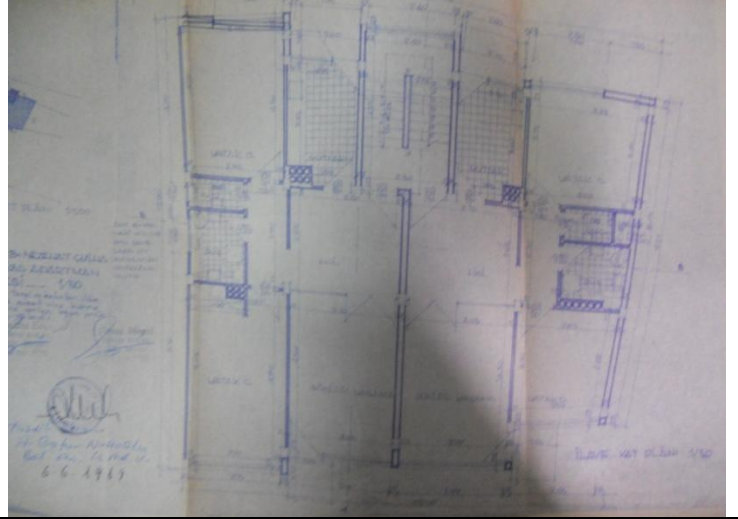
Mahalle: İskenderpaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1968
Ada / Parsel: 285 / 7

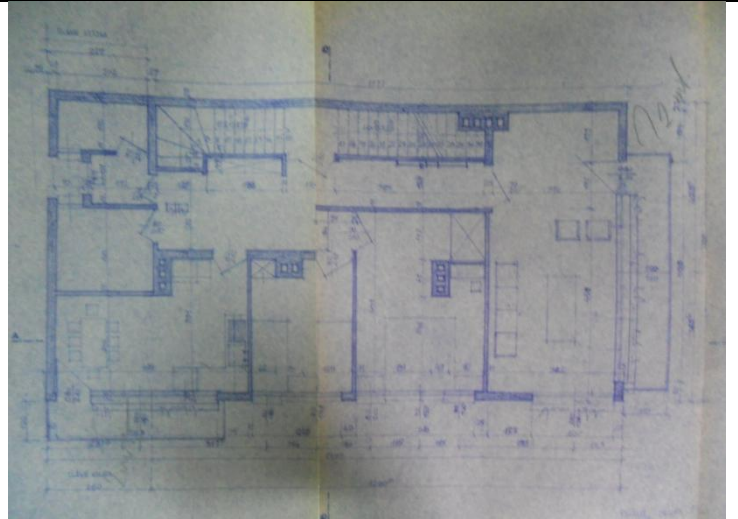
13
Mahalle: İskenderpaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1969
Ada / Parsel: 285 / 19

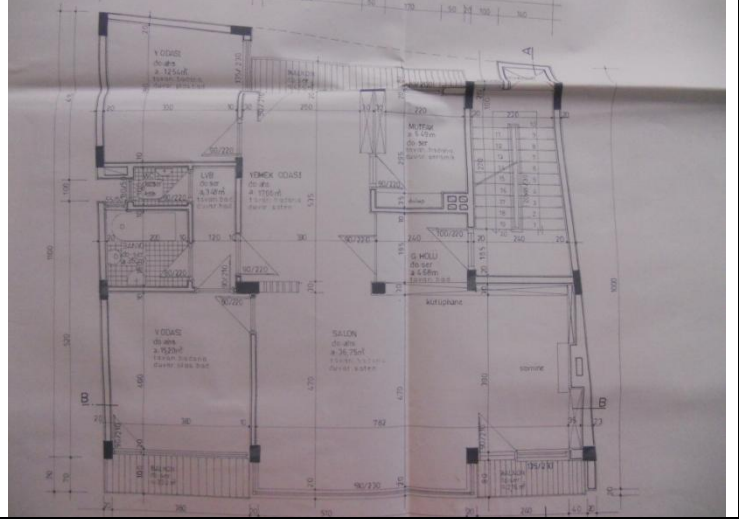
14
Mahalle: Çarşı Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1969
Ada / Parsel: 177 / 11

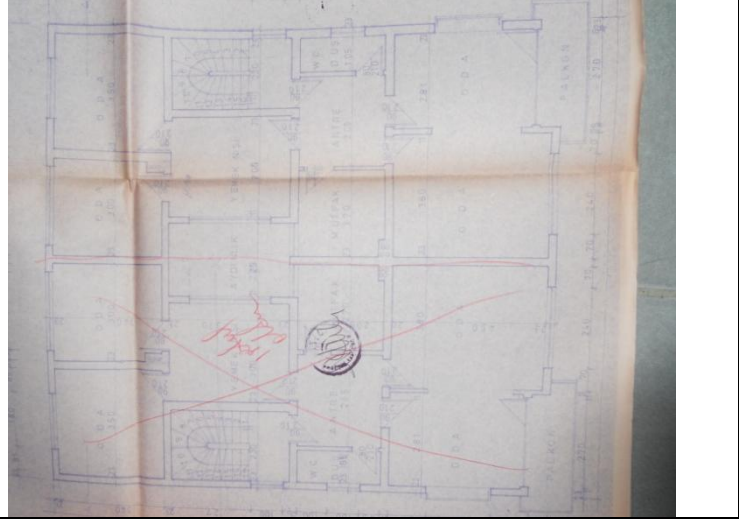
15
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1969
Ada / Parsel: 235 / 118

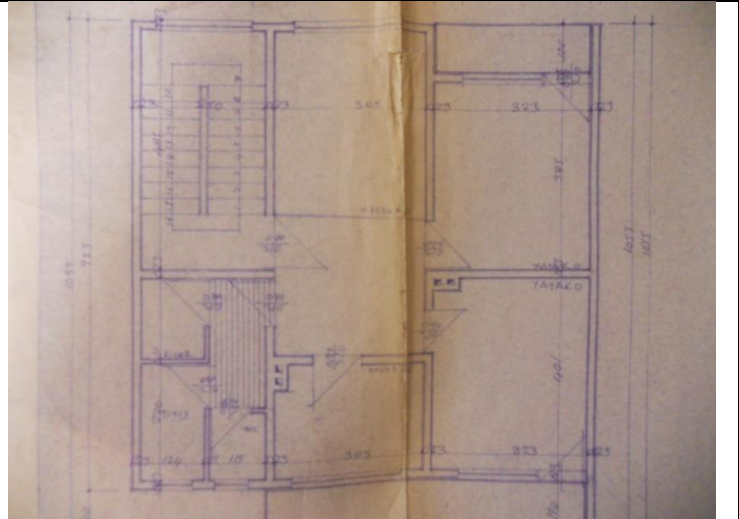
16
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1969
Ada / Parsel: 235 / 122

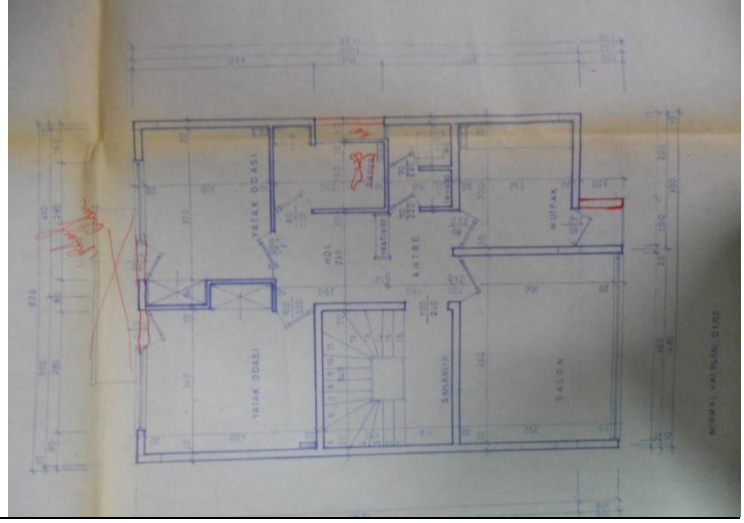
17
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1969
Ada / Parsel: 242 / 93

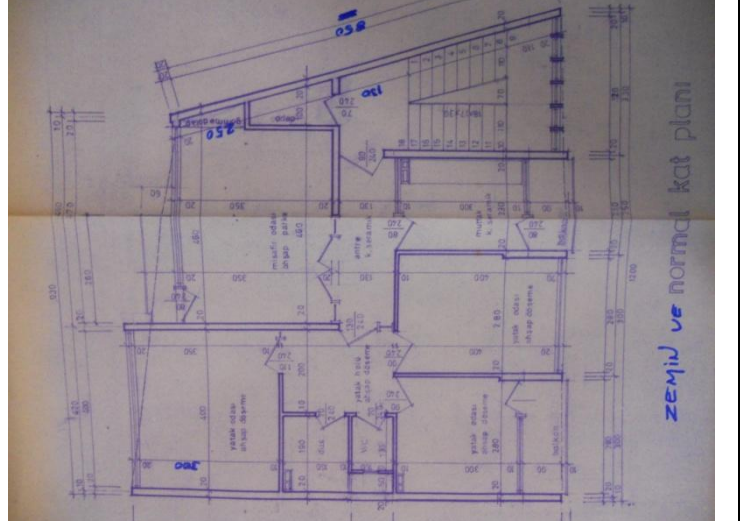
18
Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1969
Ada / Parsel: 205 / 58

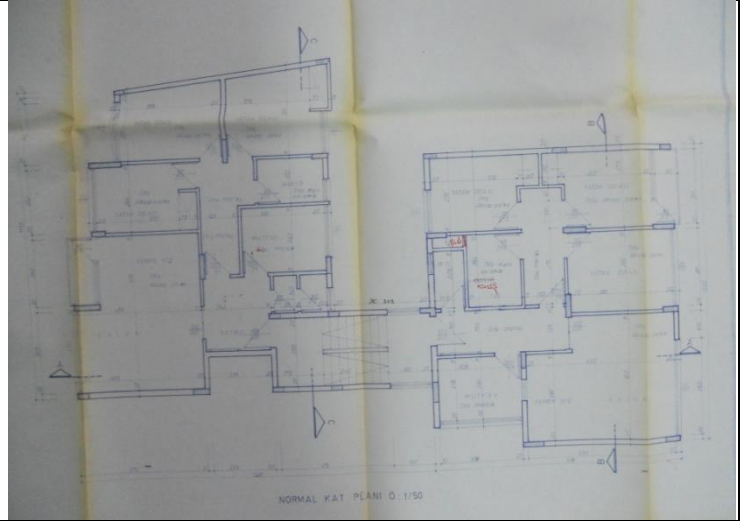
19
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1970
Ada / Parsel: 235 / 105

20
Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1970
Ada / Parsel: 205 / 57

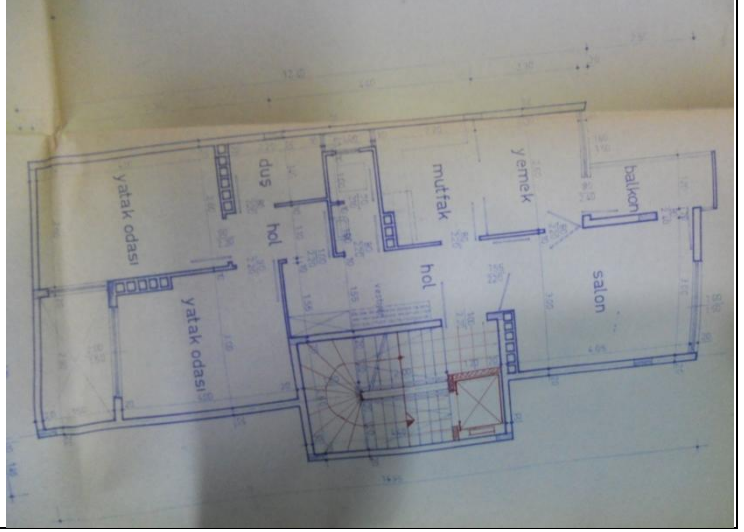

21
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1971
Ada / Parsel: 255 / 19

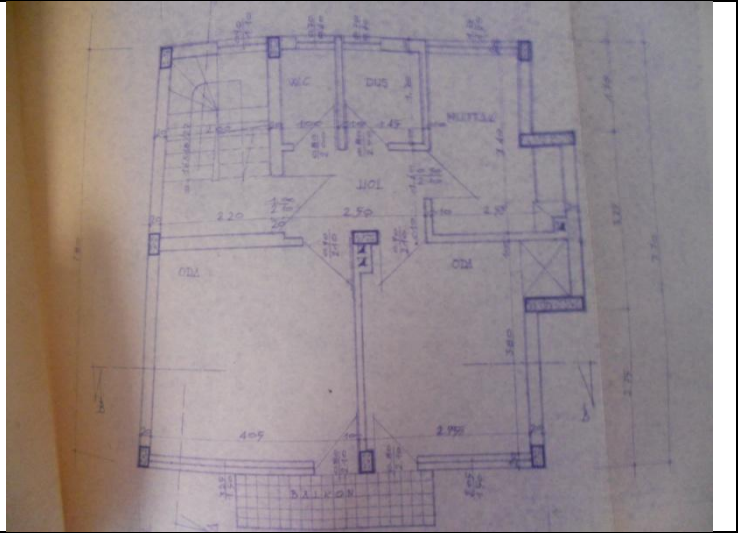
22

Mahalle: Çarşı Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1971
Ada / Parsel: 136 / 1

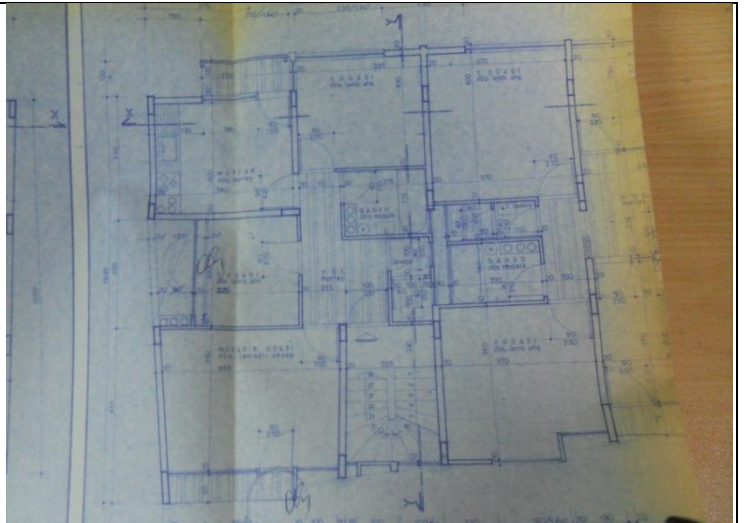
23

Mahalle: Çarşı Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1971
Ada / Parsel: 168 / 12

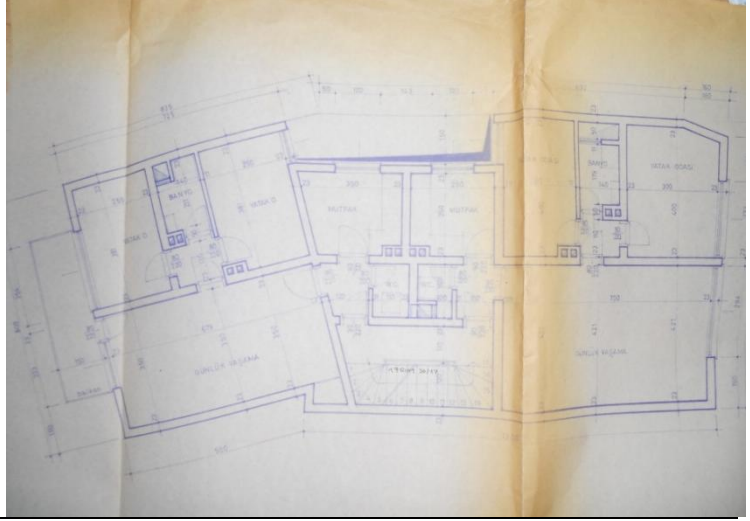
24

Mahalle: Gazipaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1971
Ada / Parsel: 245 / 50

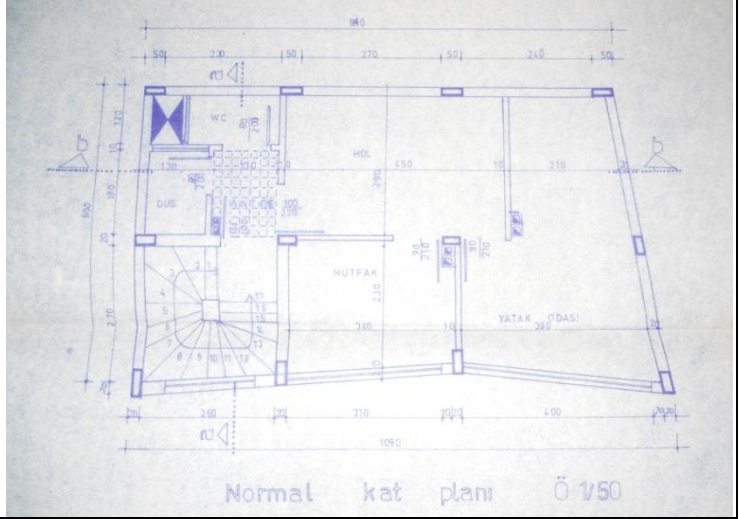
25

Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1971
Ada / Parsel: 202 / 59

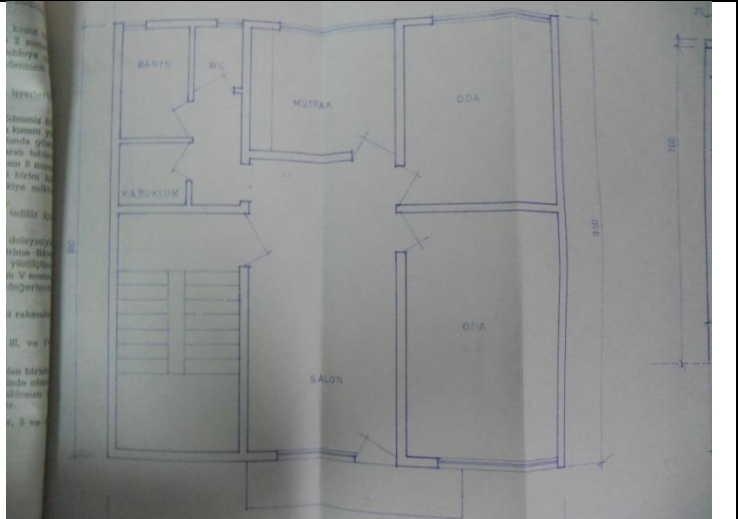
26

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1972
Ada / Parsel: 279 / 66

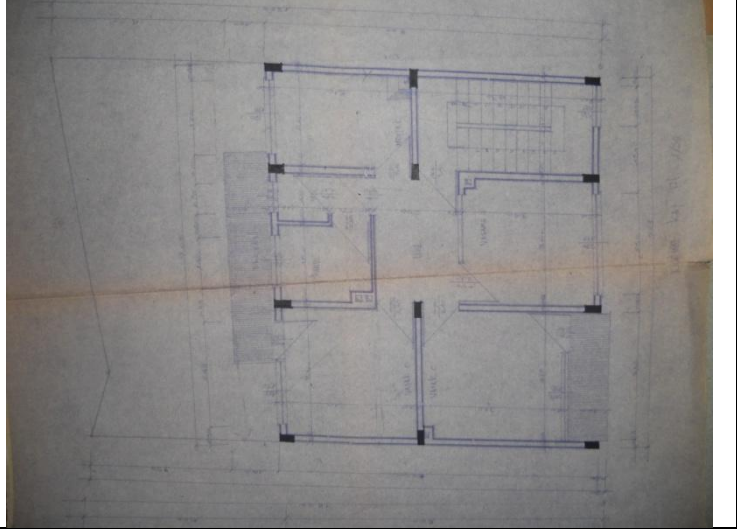
27

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1972
Ada / Parsel: 946 / 55

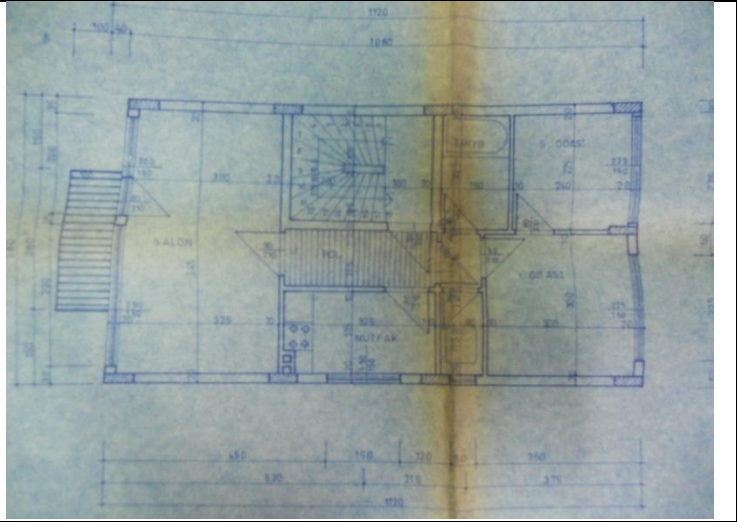
28

Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1972
Ada / Parsel: 202 / 96

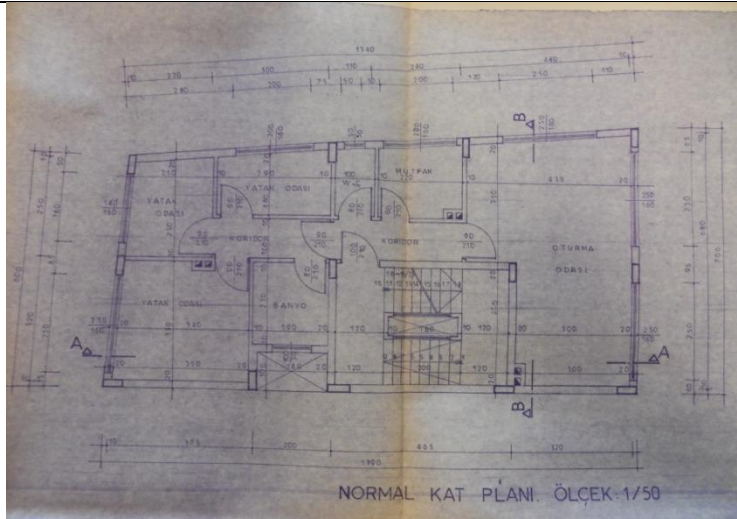
29

Mahalle: Kemer kaya Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1973
Ada / Parsel: 254 / 12

30

Mahalle: İskenderpaşa Mah.
Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1974
Ada / Parsel: 296 / 18

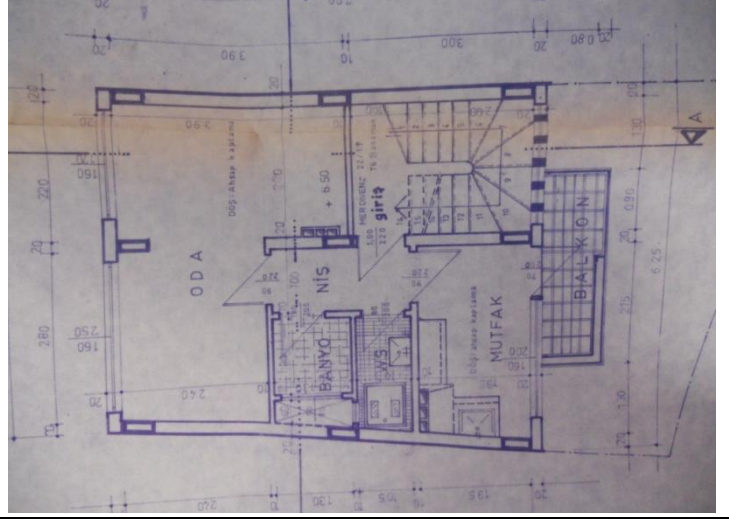

31

Mahalle: Çarşı Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1974

Ada / Parsel: 168 / 2

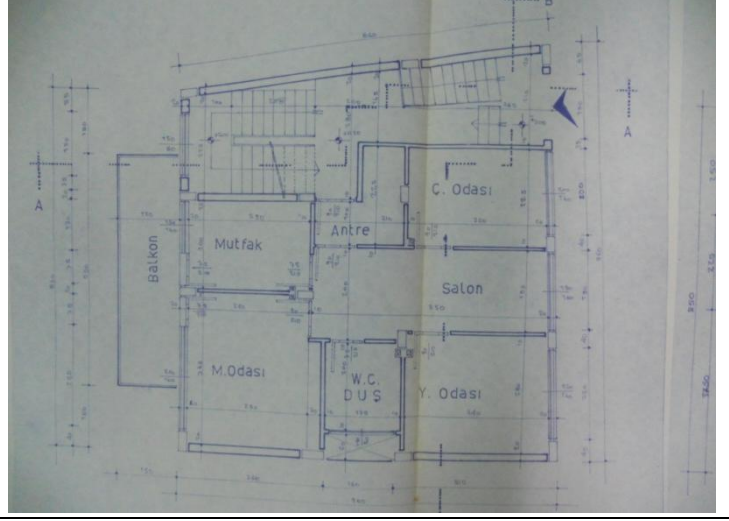

32

Mahalle: Cumhuriyet Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1974

Ada / Parsel: 202 / 97

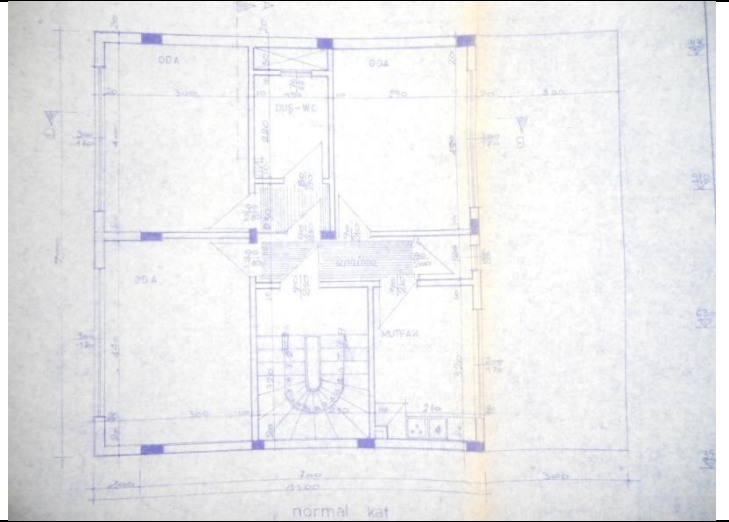

33

Mahalle: Kemer kaya Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1975

Ada / Parsel: 270 / 4

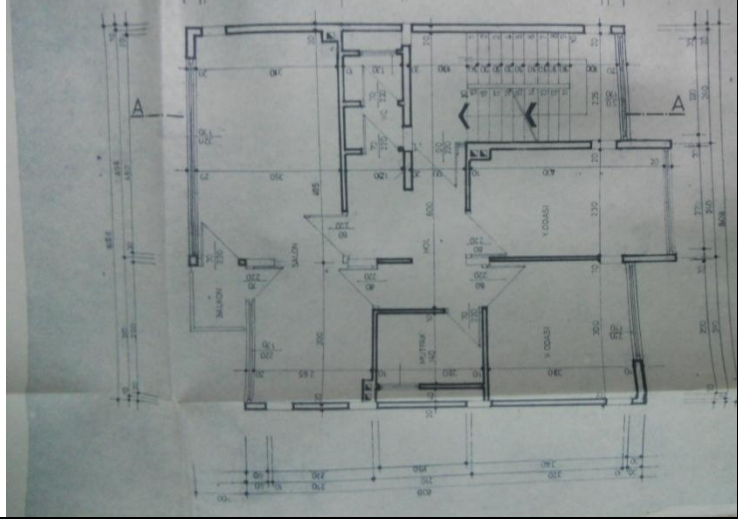

34

Mahalle: Çarşı Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1975

Ada / Parsel: 177 / 2

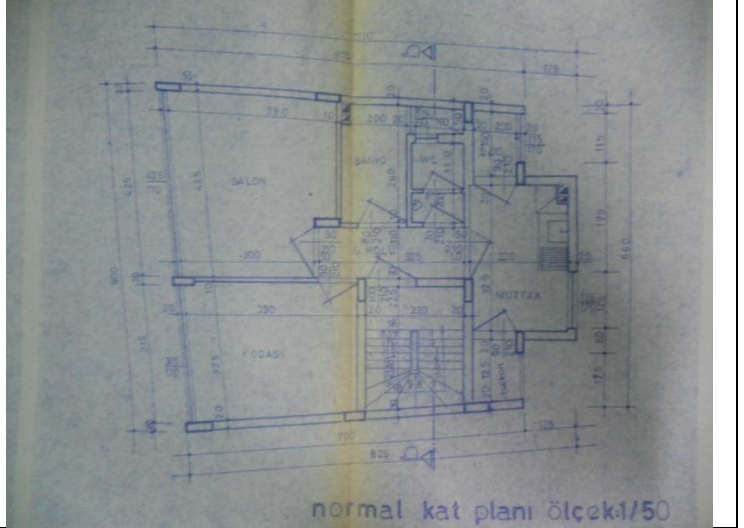

35

Mahalle: Gazipaşa Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1975

Ada / Parsel: 234 / 47

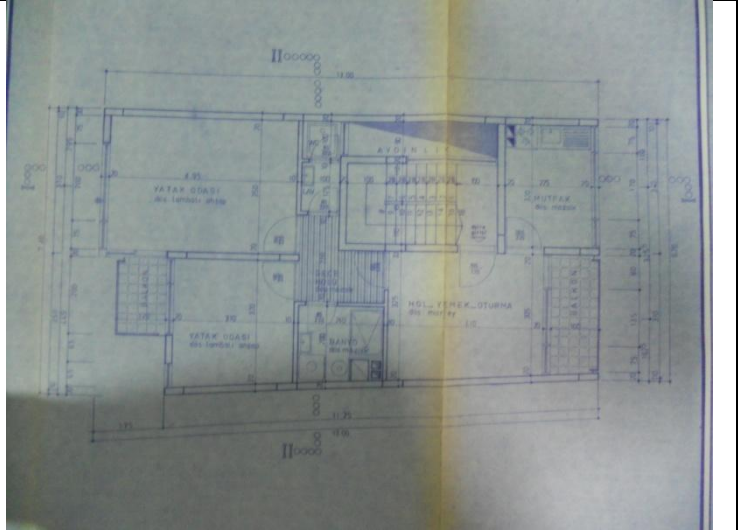

36

Mahalle: Cumhuriyet Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1975

Ada / Parsel: 202 / 55

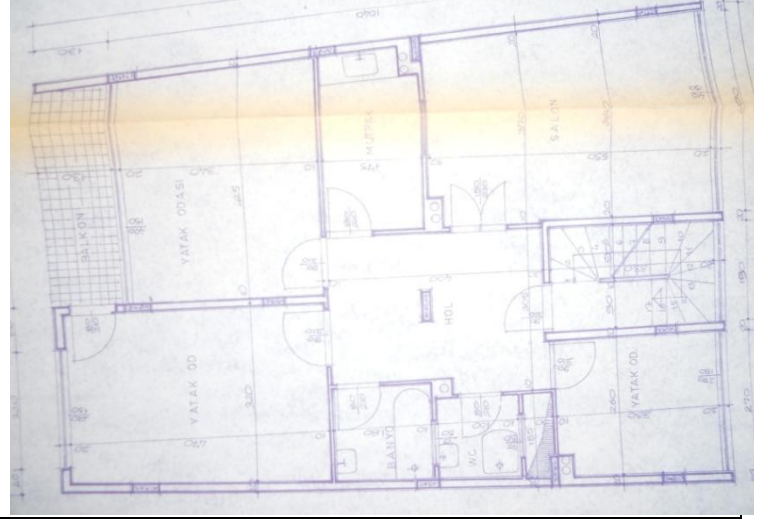

37

Mahalle: İskenderpaşa Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1976

Ada / Parsel: 285 / 24

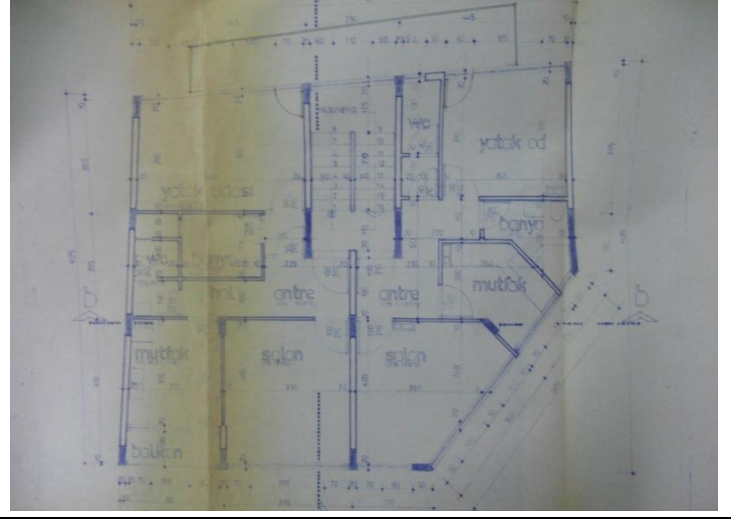

38

Mahalle: Kemer kaya Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1976

Ada / Parsel: 263 / 40

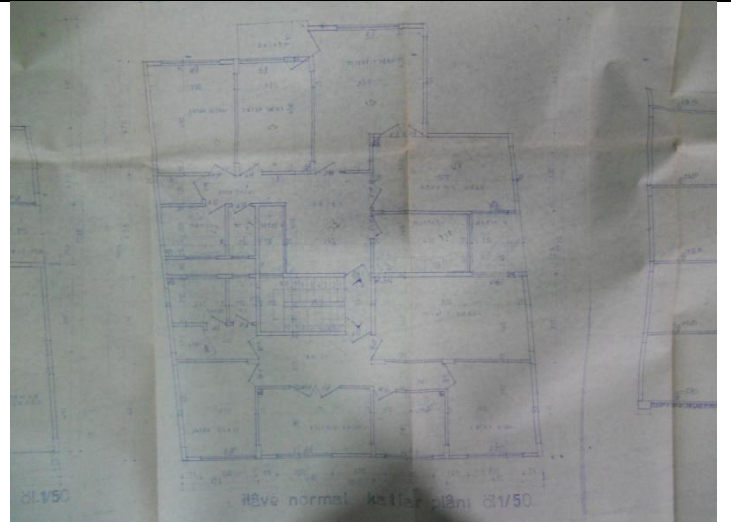

39

Mahalle: Kemer kaya Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1976

Ada / Parsel: 279 / 91

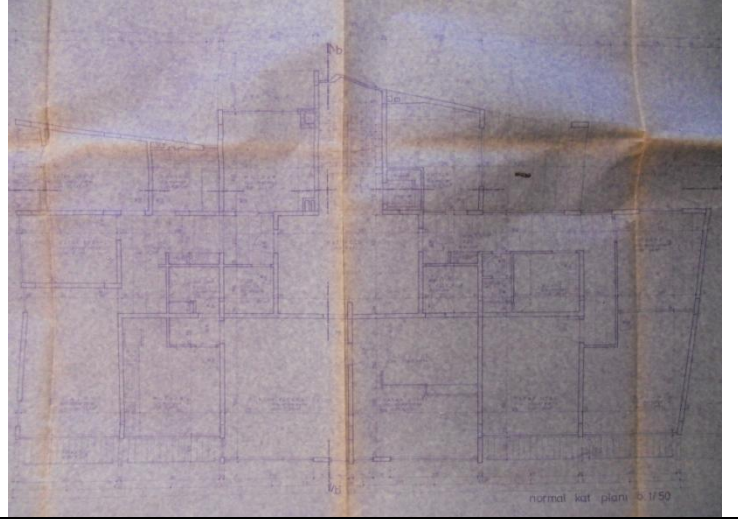

40

Mahalle: Çarşı Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1976

Ada / Parsel: 168 / 5

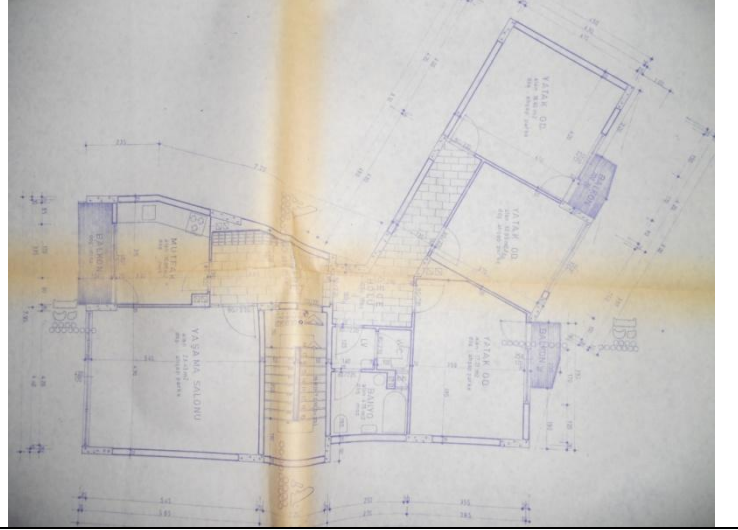

41

Mahalle: Gazipaşa Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1977

Ada / Parsel: 248 / 17

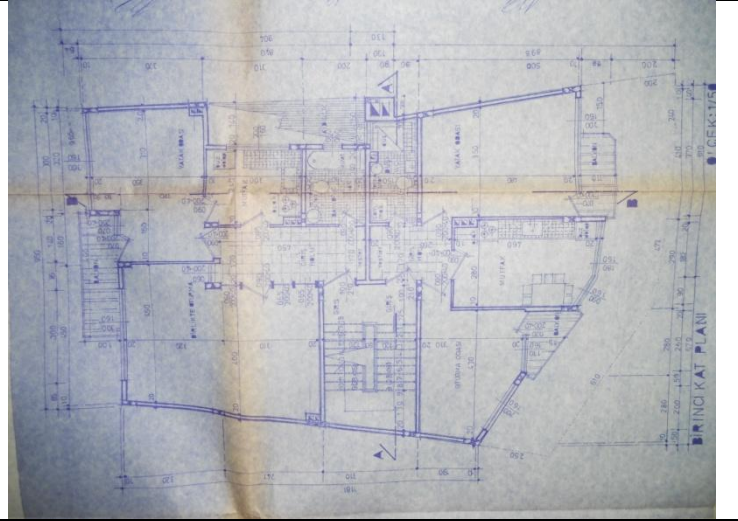

42

Mahalle: İskenderpaşa Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1978

Ada / Parsel: 292 / 9

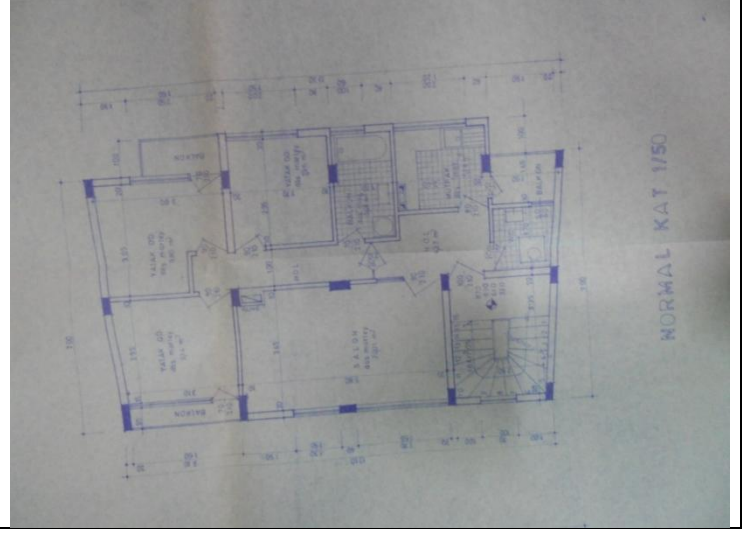

43

Mahalle: Kemer kaya Mah.

Proje Onay/Ruhsat Tarihi:1978

Ada / Parsel: 255 / 11

Tespit Edilen Ancak Mimari Projelerine Ulaşılamayan Konutlar

<p>1 Mahalle: İskenderpaşa Mah. Ada / Parsel: 1328 / 48</p> 	<p>2 Mahalle: İskenderpaşa Mah. Ada / Parsel: 323 / 40</p> 	<p>3 Mahalle: İskenderpaşa Mah. Ada / Parsel: 285 / 9</p>
<p>4 Mahalle: İskenderpaşa Mah. Ada / Parsel: 1328 / 55</p> 	<p>5 Mahalle: Kemer kaya Mah. Ada / Parsel: 255 / 12</p> 	<p>6 Mahalle: Kemer kaya Mah. Ada / Parsel: 261 / 7</p>
<p>7 Mahalle: Kemer kaya Mah. Ada / Parsel: 262 / 40</p> 	<p>8 Mahalle: Kemer kaya Mah. Ada / Parsel: 262 / 68</p> 	<p>9 Mahalle: Kemer kaya Mah. Ada / Parsel: 263 / 33</p>

10
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 263 / 49

11
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 263 / 60

12
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 264 / 56

13
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 264 / 62

14
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 269 / 26

15
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 270 / 83

16
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 272 / 16

17
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 272 / 33

18
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 278 / 24

19
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 278 / 39

20
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 1017 / 34

21
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 1017 / 46

22
Mahalle: Kemer kaya Mah.
Ada / Parsel: 1348 / 162

23
Mahalle: arşı Mah.
Ada / Parsel: 135 / 13

24
Mahalle: arşı Mah.
Ada / Parsel: 140 / 54

25
Mahalle: arşı Mah.
Ada / Parsel: 150 / 1

26
Mahalle: arşı Mah.
Ada / Parsel: 164 / 17

27
Mahalle: arşı Mah.
Ada / Parsel: 164 / 25

<p>28 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 166 / 7</p> 	<p>29 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 169 / 15</p> 	<p>30 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 172 / 28</p>
<p>31 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 173 / 13</p> 	<p>32 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 175 / 1</p> 	<p>33 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 177 / 10</p>
<p>34 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 178 / 12</p> 	<p>35 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 178 / 17</p> 	<p>36 Mahalle: Çarşı Mah. Ada / Parsel: 179 / 51</p>

37
Mahalle: Çarşı Mah.
Ada / Parsel: 194 / 46-47

38
Mahalle: Çarşı Mah.
Ada / Parsel: 194 / 81

39
Mahalle: Çarşı Mah.
Ada / Parsel: 820 / 4

40
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Ada / Parsel: 234 / 56

41
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Ada / Parsel: 235 / 120

42
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Ada / Parsel: 236 / 50-51

43
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Ada / Parsel: 237 / 27

44
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Ada / Parsel: 241 / 2

45
Mahalle: Gazipaşa Mah.
Ada / Parsel: 242 / 68

<p>46 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 242 / 108</p> 	<p>47 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 245 / 6</p> 	<p>48 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 245 / 51</p>
<p>49 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 246 / 15</p> 	<p>50 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 247 / 1</p> 	<p>51 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 247 / 2</p>
<p>52 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 247 / 6</p> 	<p>53 Mahalle: Gazipaşa Mah. Ada / Parsel: 500 / 1-2</p> 	<p>54 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 176 / 4</p>

<p>55 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 176 / 104</p> 	<p>56 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 188 / 5</p> 	<p>57 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 188 / 13-15</p>
<p>58 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 192 / 52</p> 	<p>59 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 200 / 35</p> 	<p>60 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 200 / 48</p>
<p>61 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 200 / 77</p> 	<p>62 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 200 / 82</p> 	<p>63 Mahalle: Cumhuriyet Mah. Ada / Parsel: 200 / 87</p>

64

Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Ada / Parsel: 202 / 119

65

Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Ada / Parsel: 202 / 135

66

Mahalle: Cumhuriyet Mah.
Ada / Parsel: 203 / 11

ÖZGEÇMİŞ

06.07.1986 tarihinde Trabzon'da doğdu. Lise öğrenimini 2004 yılında Trabzon Kanuni Anadolu Lisesi'nde tamamladı. Aynı yıl KTÜ, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık bölümünü kazandı ve 2008 yılında mezun oldu. 2009 yılında, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı, İç Mimarlık Bilim Dalında yüksek lisans eğitime başladı. 2008-2010 yılları arasında Trabzon'da iç mimarlık hizmeti veren özel bir şirkette iç mimar olarak çalıştı. 2010 yılında KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık bölümüne Araştırma Görevlisi olarak atandı. Halen aynı bölümde görevini sürdürmektedir. İyi derecede İngilizce bilmektedir